ZRZODŁO
ŁASK NIEPRZEBRANE
Odpustow od Swiętey Stolice Apostolskiey nadanych
ARCY-BRACTWU POCIESZENIA NAYSWIĘTSZEY
MARYI PANNY
Dla Duchownego pożytku Wszystkich nabożnych Sług MARYI, z rożnemi Nabożeństwy Przykładami, czyli Uwagami z Zywotow SS. Pańskich ktorzy nabożnie niegdyś PASEK Maryański nosili.

Pod Protekcyą

WIELMOZNEGO IMCI

X. ADRYANA KAZIMIERZA

NA LGOCIE

LGOCKIEGO
KANCLERZA KATEDRALNEGO INFLANSKIEGO, PROBOSZCZA BOCHENSKIEGO, GAŁUSZOWSKIEGO PLEBANA &c. &c.
OTWORZONE
Pr.

W. X. PIOTRA GESZKĘ.

Zakonu Pustelnikow S. AUGUSTYNA S. Theologii Bakałarza Kaznodzieię Krakowskiego

W KRAKOWIE w Drukarni Akademickiey.
Roku Pańskiego 1766.

Na
Herbowny Kleynot
WIELMOZNEGO IMCI XIĘDZA
KANCLERZA.

TOPOR do Honorow wielkich, drogę zwykł, usciełać.

PŁOMIENCZYK w tey podroży swey powagi udzielać.

ORZEŁ zaś w LGOCKICH; Paszkowskich, Bełchackich Imionach.

ŹRZODŁO Łask Niebu, i Swiatu prezentuie w szponach.

WIELMOZNY MCi DOBRODZIEIU.

Z Pośrzod Augustyniańskiey Puszczy cieni; na publiczny Oyczyzny, Zrzodło Łask Nie przebrane, chcąc otworzyć widok, nigdzie beśpiecznieyszey dla niego nieupatruię Protekcyi, iak pod Starożytnym Imieniem Twoim, Nie mogę w obronnie szey lokować pieczy Intentá moie, iak pod Twoiemi Herbowenych zaszczytow Znakami WIELMOZNY MCi DOBRODZIEIU Garnie się pod skrzydła Twego ORŁA z swoią pracą, do Gwiazdy cum Stella matutina Marya śpieszy Syn Aquile Doctorum Augustyna. Dąży na odsiecz Criticantis Zoilli lingvæ do Twoiey Straży. Bierze na obronę PŁOMIENCZYKA Ad accendendas scintillas Marianas. Y słusznie: postępuiesz bowiem WIELM: MCi DOBRODZIEIU JASNIE WIELM: WIELM: Antenatow Twoich torem, wrodzoną ich wyrażasz cnotę; abyś Orthodoxæ Religionis viribus pobożnością ku BOGU i MARYI inszych uprzedził. Takiemi byli od pierwszych

Starożytnego Domu Twego początkow, ktorzy ieszcze przed panowaniem Niezwyciężo: Jagiełły (1) *z Węgier* (2) *tam męstwem* & pietate clarissimi *nie raz czyli w Węgierskim, czyli w Cesarskim* Aquilam jungendo Aquilæ *Woysku, na obronę Religii, w Tureckich zaostrzywszy karkach szable, do Polski zaproszeni, nieśmiertelną Heroicznych na obronę Oyczyzny dzieł, dotąd zostawili pamiątkę.*

Nie wspominam Olbiegiusza u Witolda W. X. L. nayweyższego Woysk Hetmana (3) *a Syna tegoż, Kasztelana Rawskiego* (4) Viros *od natury przymiotow* præstantissimos, *Jana R.* 1431. *Krzyżakow Inflanckich; a Stanisława Krola Stefana Podkomorzego. Moskwy rodowitym Orłem* succurrendo Polonæ aliquæ *szczęśliwych Gromicielow Milczę o Woiewodach Poznańskich &c. Lędzkich, Rospirskich Kasztelanach, Referendarzach Koron: Krakow: Poznań: Warszaw: Kanonikach &c. Poznań, Bydgostskich Starostach, i innych* Senatoryi *lub* Equestris Ordinis *subselliach ktore Herbownego* SASZORA *zdobiła gwiazda: Miiam* longam *JWW.*

An-

(1) Okolski. (2) Bielski Anno 1431.
(3) Apud Okolski. (4) Bielski.

Antenatow Twoich seriem, *gdyż ich* merita *Oyczyznie nie tayne. Atoli od Zygmunta* na Lgocie LGOCKIEGO i BRYGITTY z Faszkowskich Avo & Avia Paterna *Oyczyzny i Religii* Victima, *od Wielkiego w zasługach, nieporownanego w dziełach, Radą i powagą* Libertatis Avitæ *Assertora* ANDRZEIA na Lgocie LGOCKIEGO, tum Pro genitorem *z naygłębszą spieszę rekognicyą. Ten* Patriæ Consus; *i Matka Twoia* TERESA ADRYANA BEŁCHACKIEGO *i N z* PASZKOWSKICH *Corka* excellentissimarum qualitatum Pandora, *wszystkie przy Oyczystey* Starzy *a Macierzyńskim* PŁOMIENCZYKU *do Twego* SASZORA Jllustrissimarum Familiarum *zgromadza splendory, tryumfalne zapala ognie wielkich zasług, w nieśmiertelności Coż Bracia Twoi? ktorych nie tylko natura ale też* similitudo Indolis Tibi paravit germanos WOYCIECH *wziąwszy* in vitæ & virtutis sociam *Krystynę* STAROWIEYSKĄ *wrodzoną Icy Domowi przy Oyczystym* SASZORZE *Twoim ulokował świątobliwość.* JOZEF *Podwoiewodzi Lelowski z Wiktoryą* KOMECKĄ *Sędzianką; Kowalską* JERZY *Podczaszy Stężyczki z An-*

Anną RADECKĄ *Starościanką Romanowską* fælici fœdere *cały Lechiy w Dom Twoy sprowadzili ornamenta.* Elegantioris ſvadæ *zażyć by mi należało Stylu. gdy* Patruos Tuos æſtimantiſſimos FRANCISZKA z DEBIENSKĄ condignô ſociatum connubiô; DOMINIKA *Bobińsk: &c. Probosczcza, Witanowski go Plebana* LGOCKICH *adoruię. Są* nobiliſsima *także* ornamenta *Domu Twego,* LIMBANIA *w zgrom: S. Augustyna Zakonności przykład; druga za* Garlickim: *trzecia za* Woyciechem BŁONSKIM LGOCKIE *Ciotki Twoie, Wchodzą* in Rubrum ſangvinis, Jlluſtriſſimi *przez Stryieczne z* JERZEGO *Siostry* Duninow Miecińſkich, Jezierſkich; z Franciſzka, *Stryiecznych Braci* Łukawſkich, Koſſowſkich, Zakrzewſkich; a Sorores Amitinæ Achingerow, Bartlewiczow, Komorackich *wprowadzaią* merita *A coż rzekę o potomstwie rodzonych Braci. Twoich.*

Kazimierz *Syn* Jozefa z Agnieſzką Starowieyſką *Podczasz: Zatorski wrodzone temu Domowi wprowadził męstwo; drugi* Sebaſtyan *pod Pancernym znakiem o całość Oyczyzny* Achilles *nieprzełamany. Od* Jerze-

go

go *Brata rodzonego*, **Antoni** *wielkich nadziei Kawalcr, Corka* Barbara Zacilichowskich *dzielność łączy z* ORŁEM *Twoim. Wchodzą do Prześw: z Oyca Kolligacyi* Sexcenta alia Jllustrissima Nomina : PASZKOWSKICH. BEŁCHACKICH, POTOCKICH, MASSALSKICH, STADNICKICH, MASZOWSKICH, RASZEWSKICH, SADOWSKICH, MEDUSKICH WĘDREGOWSKICH, STRZELECKICH, RUSSOCKICH, MOSZCZYNSKICH, ŁODZINSKICH, BŁESZYNSKICH, RUDNICKICH, DOBRUCKICH, RUDZKICH KOSIECKICH, WOLSKICH, ORAYSKICH, ZARNOWIECKICH, RADZIKOWSKICH, BOBROWSKICH SĘDZIMIROW. &c. *Większą chcąc* altioris honoris in Orbe Lechico *Macierzyńskiey krwi Twoiey zlustrować* decus *zachodzi trudność, gdy Starozytne* BEŁCHACKICH *dzieła, i męstwo, zdaią się bydź niedościgłym Labyrinthem sławy nieśmiertelney, Oratorskim pioi em niezmierney. że Ma obligacyą Bełhackich* TOPOROWI *Oyczyzna ieszcze za czasow Lecha, a potym między* 12. *Woiewodami gdy rządził Polską. Ma Kościoł S. Fund. Klasztoru Wągrowieckiego S.*

Zak:

Zak: Cyſterc R. 1153. (5) *a Czremeſzyńſkiego i Sieciechowſkiego Kościoła Dotatorach. Czyliż nie* pro Fide, Rege; & Lege *Mąż nie uſtraſzony* Avus Maternus Tuus Adryan BEŁCHACKI Annie PASZKOWSKIEY advitalitiam *poprzyſięgłſzy* Societatem, *ogniſtą* ZADORĘ *złączywſzy* z STARZĄ *na obronę Oyczyzny i dotąd w potomkach* ignes ſpirat BALTAZAR *Wuy Twoy* z Heleną POTOCKĄ *Podczaſzan: Krak:* (*ktora* 2dô votô *za* Rybińſkim *Woiewodą Chełmeńſkim*, *a* 3tiò *za Xiążęciem* Staniſł: Czartoryſkim *Łowczym W. X. L. będąc w* Iozefie *Xiążęciu Stolniku Litew: zdobi Oyczyznę*) *wprzod Staroſta Lipnicki, potym Biecka zdobił Kaſztellanią*. Antoni z Czarnecką *Cześnik Krak:* Jerzy z Ludwiką Zieleńſką *Rycerſkie krwią nieprzyiacielſką ſkrapiali pola. Ciotki Twoie z Matki wſzyſtkie Prześw: Antenatow ſkompendyowane cnoty wyrażaią*. Zofia *w Seraficznym Franciſzka Zakonie u S. Jędrzeia w Krakowie Xięnią iuż ſię przenioſła do Niebieſkiego Oblubieńca;* Zuzannna *za* Skrzetuſkim; Joanna *za* Szembekiem *Woyſkim Krak:* Katarzyna *za* Trębeckim; Agnieſzka *za* Kałęſkim

łęſkim pietate in Deum, Charitate in proximum *o prym certowały* Z Baltazara *wwieczna Sioſtra Twoia* Alexandra z *JO. Xiążęciem* Radziwiłem *Kraiczym W.X.L. w Małżeńſkim związku ſpłodziwſzy* Jozefa Mikołaia *Ordynata Kleckiego Xiążęcią mitre zbliżyła Tobie:* Antonina *JO. Kniaziow* Maſſal: *w Podſkar:: Nadw: W. X. L. Ornament zlewa na Ciebie.* Z Jerżego Dominik *Stolnik Czernie:* z Heleną z Burſkich Romerowną; Jerzy z Wiktorowną; Antoni z Kraſuſką decorâ decoribus adaugent. *Wchodzą* in materiam laudis *także i z braci i Sioſtr Ciotecznych* (*tam* ſtricta eſt neceſsitudo ſangvinis Alti) z *Kolligow Domy* STAROWIEYSKICH, STADNICKICH, BYLINOW, RADZIMINSKICH, ŁUCZYCKICH, NIDECKICH, BŁĘDOWSKICH, GRZYBOWSKICH, ŚLAWSKICH STRADOMSKICH, ZUCHORSKICH, SUSKICH, NIEWIAROWSKICH WILKONSKICH, LIPSKICH, BĄKOWSKICH, KOTOWSKICH, DYDINSKICH, BŁONSKICH, &c. &c. *Alec ſkompendyowane w Tobie upatruie Twoich Przeświętnych Przodkow, dzieła. Miło wſpomnieć*

Godnych

Godrych Antenatow Twoich ktorzy Swiat Polski odwagą i Tryumfem nie raz zdobili; alec nierownie miło zapatrywać się na Twoie cnoty, ktoremi iuż w młodości u wszystkich kontentowałeś; miło mowię adrowac mądrość, ktora ut auro optimo, wypolerowaną przez nauki głowę Twoię Matka nauk Przesławna Krakowska Akademia Doktorskim i Professorskim niegdyś uwienczyła Laurem. A nie tylko Alma universitas rzadkie Twoie widziała talenta, ale też Jasnie W. Infułat Inflandzki one approbował Kanclerską Katedry swoiey zdobiąc Prælaturą, Z Niebem złączona pobożność Twoia, od ziemi Cie odrywa, w słońce przemienia, ktore lubo przyswieca ziemi iednak zostaie w zodyaku. Sprawiedliwość Aristidis; męstwo Scypiona; cnotę Fabrycyusza; Themistoklesa rostropność; Sokratesa mądrość; Pompeiusza wspaniałość; Katona powagę Traiana dobroć, w Tobie złożyła natura. Głoszę pasterską czułość i pracę Poborowską, i Tłuczańską niegdyś Tobie powierzone Parafie Głoszę i teraz w Farnym Bocheńskim i Gałuszoskim Kościołach SS. Ołtarze Twoią in Divos munificencyą; Swiadczą o Seraficzney ku Bogu i Matce Jego gorliwości

liwości Przyimiy więc ea qua mente ſoles *tę pracę moię i lichą elukubracyą. Niech pod Protekcyą Twoią idzie* in Publicum *Zrodło łaſk Konfratrow Augustyn: Moia zaś będzie powinność* a Superis precari *aby Cię, ktorego dawno* Coronarunt erga Eccleſiam, Patriam, & domum Illuſtriſsimam merita, *Paſterſka ukoronowała Infuła w poznym i Fortunnych Lat przeciągu Malutka ta praca ktorą* in ſinu Gratioſæ Tuæ erga *me* & Familiam Auguſtini benevolentiæ *ſkładam, początek nie termin moich* erga Te *uſług będzie.*

Jlluſtriſsimi Nominis
& Honoris Tui

Cliens devinctiſsimus
Fr: PETRUS GESZKA
Auguſtinianus.

APRO-

APPROBACTA.

M. Fr. SIMON GORSKI S. Th: Doctor Ord: Erem: S. P. N. Augustini, per Poloniam & Litwaniam Prior Prowincialis.

LIber cui titulus: *Zrzodło Łask Nieprzebranych &c.* ex Germanico idionate in Polonicum translatus per R. P. *Petrum Geaszka* Augustinianum. S T. L. Philosophiæ actualem Professorem, ut imprimi & in lucem publicam prodire posit. tenore præsentium Nostriq; Muneris Auctoritate facultatẽ concedimus, si iis ad Quos pertinet, ita videbitur. Datum in Conventu Cracoviensi ad S. Catharinam V. M. Die 31. Julii 1764.

M. F. simon Gorski Augustinianus Provincialis, idem qui supra.
(L. S.) mpp.

DEvotio Cofraternitatis B. V. MARIÆ, de Consolatione cum his indulgentiis jam alias in lingva Germanica Annô 1751. edita & approbata; nunc recenter in Polonicum conversa, ut posit typis mandari do facultatem. Die 20. Maii 1765.

M. CASIMIRUS STEPLOWSKI,
S. Theologiæ Doctor & Professor Librorum per Diœcesim Cracovien: Censor.
mpp.

PRZEDMOWA.

Do Braci i Sioſtr Arcybractwa Paſka Czarnego Rzemiennego, Pocieſzenia Nayświętſzey MARYI PANNY.

NA wielu Godnych Oſob żądanie to *Zrzodło Łaſk* czyli Xiążkę w ktorey *Początek Zacność &c.* Paſka Nayświętſzey MARYI Panny, oraz nadane tey Swiętey Archikonfraterniy od Swiętey Stolice Apoſtolſkiey Łaſki; także niektore, na Tygodniowe Uwagi Swiętych Pańſkich (*ktorzy Paſek Swięty nabożnie nosili*) Zywoty; Wam prezentuię Zacni Bracia i Sioſtry; Bractwa Nayświętſzey MARYI P. Pocieſzenia.

1. W CZESCI pierwſzey. Wyrażę Początek, Zacność i niektore Cuda Paska Swiętego; a w CZĘSCI II. Odpuſty od GRZEGORZA XV. (1) y KLEMENSA

X.

---

(1) Injuncti Nobis 3. Junii 1622.

X. (2) nadaney approbowane; od Swiętey Kongr: (3) przyięte; i do publikacyi podane od KLEMENSA X. (4) a w Summaryuszu pod INNOC: X. wyrażone (5) opiszę.

2. Niżeli zaś do wyrażenia Odpustow przystąpię; Teologiczne o Odpustach i należących do otrzymania ich, kondycyach, dam Informacye.

3. Odpusty 7. Kościołow Rzymskich; i *Stacyi*. Z Autentycznych przytoczę Oryginałow.

4. Ułożenie Odpustow na trzy podzielę części dla lepszego obiaśnienia: Gdzie także dla uczonych i Fundamentalnego Odpustu pozwolenia ciekawych; przy każdym Odpuście dodałem Literę z *większego* lub *mnieyszego* Alfabetu; do ktorych ten klucz służy na zawsze: A. p. 143. B. p. 144. C. p. 144. D. E. F. p. 145. G. p. 146. H. I. p. 148. K. p. 149. L. M. N. O. p. 150. P. p. 157. Q. p. 152. R. p. 153. S. T. p. 154. V. X. p. 155. Y. p. 156.

(2) Ex injuncto Nobis d. 27. Martii 1675. (3) Indulg. & SS. Reliq d. 11. Septemb. 1674. (4) Nobis propterea p. 116. (5) Cum Summarium d. 5. Julii 1678.

p. 156. Z. p. 160. a. p. 163. b. c. p. 164. d. p. 167. e. §. 2. *In Dom. infr: Oct.* p. 98. f. p. 170. g. p. 173. h. p. 174. i. k. p. 175. l. m. p. 176. n. § 2. *In diebus Fest v;* p. 101. o. p. 169. p. p. §. *in alis diebus* p. 102. q. p. 187. r. p. 169. s. §. *in Festis Dni.* p. 95. t. p. 184. do ktorey karty tá odsyła relacya, tam przeczytay, a znaydziesz *Concessionem* wyrażonego Odpustu łaski.

5. W CZĘSCI III. piękne na Tydzień rozłożone Modlitwy i Duchowne Uwagi z Zywotow SS. Pańskich (ktorzy Pasek S. nosili) z reflexyami do rozmaitych cnot, pięknemi textami z Xiąg S. O. Augustyna; mniemam że cię ukontentuią BOG swoiey niech użyczy łaski, abyście przez Pasek Maryański w Chrystusie ziednoczeni, tyle Duchownemi od Kościoła Jego Łaskami zbogaceni, pod wielowład: MARYI zasłoną, oraz SS. Patronow tego S. Bractwa przyczyną żyiąc, SS. Patronow tego Arcybractwa naśladuiąc od grzechowych makuł przez prawdziwą pokutę oczyszczeni docześnie i wiecznie cieszyć się mogli.

gli. Także i duſze w czyſcowych ięczące pożarach, na ſwą pociechę i wybawienie, przez was, niech wſzelkich Odpuſtow temu S. Arcybr. pozwolonych, odbieraią uczeſtnictwo; a one, doſtawſzy się do Nieba, za to dzieło miłosierdzia, nieuſtanną u Boſkiego Maieſtatu, nadgrodzą, Intercesſyą.

ZRODŁO
ŁASK NIEPRZEBRANE

Wſzelkich Odpuſtow ná wieczne czá-ſy nádánych Arcy-Bráctwu

POCIESZENIA
NAYSWIĘTSZEY
MARYI PANNY.

POnieważ náſtępuiące Opiſáne Odpuſty mowiąc po ludzku, ſą niezliczone (iáko BONIFACIUS IX. o ſámych Odpuſtách Kośćiołá Láteránenſkiego przyznał: że od nikogo, tylko, od ſámego P. BOGA, mogą bydź zráchowáne) oraz że Powſzechny Skárb Kośćiołá S. nieſkończonych záſług Zbáwićielá Páná, legoż Nayś: Mátki y wſzytkich SS. (z ktorego niezliczone Odpuſty

Arcybractwá Pocieszenia pochodzą, y z łáski S. Stolicy Apostolskiey ieszcze więcey przymnożyć się ich, może) sam z siebie iest nieprzebrány; dlá tego to zebránie Odpustow, czyli Xiążkę Arcybractwá Pocieszenia zdáło mi się słusznie; Zrodłem Łásk nieprzebránym &c. názwáć y utytułowáć.

CZĘSC I.

Pokázuie Godność, y Zácność Paská, tego S. Arcybráctwá.

ROZDZIAŁ I.

O poczatku, y dálszym używániu Paská rzemiennego.

W Xiędze stworzenia Swiáta (a) námienia się, że spráwiedliwy y dlá nieposłuszeństwá pierwszyzh Rodzicow zágniewány BOG, ichże po grzechowym upádku, skorámi zábitych bydląt przyodział, według náuki S. O. Augustyná (b) przypomináiąc im śmierć, ná ktorą byli zasłużyli.

(a) Gen: 3. (b) de Gen: contra Manich: C. 21. Tom: 1. in nova Edit. Paris. fol. 678. n. 32. B.

żyli. A lubo ná wſpomnionym mieyſcu Piſma S. żadney niemaſz wzmiánki o podobnym przepaſaniu, iednák słuſznie dorozumiewáć ſię można, że iáko oni ſami ſobie przedtym (wſtyd chcąc zákrywáć, álbo ráczey ſwoią wyznać winę) przepaſánie z figowych liści uczynili, przez ktore wſpomniony S. Ociec (c) grzech; albo iáko ná wielu innych mieyſcách mowi (d) pożądliwość czyli ſkłonność do grzechu, ktorą przez ſwoie przeſtępſtwo ſami w ſobie wzniecili byli rozumie; ták ich BOG podobnemi rzemiennemi paſami przepáſał, do wielce potrzebney y zbáwienney pokuty tym przepáſaniem upominaiac. Jáko ſię y potym żarliwi Słudzy Boſcy, y wſzyſcy nábożni Potomkowie záwſze o to ſtárali, żeby pámiątkę pierwſzych Rodzicow ubioru, w noſzeniu tákiego paſká wyrážáć. Z czego w Práwie piſanym ná oſobliwe nád innych Eliáſz Prorok ſobie zásłużył Imię, o ktorym

 wyrá-

(c) in Nova Edit. Paris. part. 2. Tom. 3. Tr. 7. in Joan. fol. 357. n. 21. (d) Tom. 5. Serm. 69. de Verb: Dom: fol. 352. n. 4. A. & alibi ſæpius.

wyráźnie Pismo S. (e) Biodrá Iego rzemiennym páſem były przepáſane, po ktorym go y poznał Krol Ochozyász. Tego wſzyſcy inni w noſzenia Rzemiennego páſa náśladowali Prorocy, ktory przeto od Lezány (f) Prorockim Páſem ieſt názwany.

A ponieważ Zákon y Proroki byli áż do czaſow S. Jáná Chrzcicielá (g) záczym náleżało, áby y ten oſtátni Prorok podobnie rzemiennego záżywał przepáſania, co że uczynił, świádczy S. Márek (h) gdyż w duchu y mocy Eliáſza gotowáł drogę Páńſka, ktorego zwyczaiu Prorokow náśladowali, tákże ich Uczniowie, iáko o Elizeuſzu y Uczniu iego wyráźnie obaczyć można w Piśmie S. (i)

Iednák záżywanie Rzemiennego Paſká z Stárym Zákonem nie uſtáło, ponieważ ſam Zbáwiciel Pán iáko początek y Dawcá Práwá łáſki, przepáſywał biodra ſwoie tu ná świecie żyiąc,

(e) 4. Reg. 1. ℣. 8. (f) Annal. Relig. (g) Lucæ Cap. 1. ℣. 17. (h) Cap. ℣. 6. (i) 4. Reg. 9. ℣. 1.

iac, ktorego y po śmierci przepáſa-nego Ján S. w Obiáwieniu widział. (k) Co lepiey chcąc utwierdzić rozkázał uczniom ſwoim (l) áby żadnych pieniędzy ná ſwym przepáſa iu nie-noſili; y (m) żeby biodrá ſwoie prze-páſali. Jákoż wątpić nie trzeba, że wprzod toż im ná przykład uczynił, áby go w tym náśládowali.

O Przenáydoſtoynieyſzey Mátce Boſkiey, że ſwoy Pánieńſki żywot podobnym krępowałá páſkiem, według świádectwá Aloyſii Novárini (n) żaden człowiek ieſzcze nie wątpił, co ſię w krotce obſzerniey dowiedzie.

Podobnie y SS. Apoſtołowie prze-páſywali ſię, iáko o S. Piotrze w Dzieiách Apoſtolſkich (o) y o S. Pawle (p) iáſne świadectwo znáyduie ſię. A co większa że náwet pobożna ieſt Trádycya czyli podawanie Stárożytności, że SS. Apoſtołowie y cále Towárzyſtwo Jezuſowe ſwoie páſki z rąk

A3 Nayś:

(k) Apoc: 1. ℣. 13. (l) Matt: 10. ℣. 9. (m) Lucæ 12. ℣. 35. (n) In Umbra Virg. l. 4. C. 12. (o) Act. 12. ℣. 8. (p) Ibidem C. 21. ℣. 11.

Náyś: MARYI PANNY odbieráli (q) z ktorych, pálek S. Jáná Apostoła w Bawáryi ná S. Gorze Andeceńskiey pokázuią. Tę práwdę potwierdza owá Relacya, ktorą S. Antoninus Arcy-Biskup Florencki przywodzi: że Mátka Zbáwicielá Páná, gdy się Piotr był záprzał swego Náuczycielá, á Judasz zdrádził y záprzedał, do obudwoch poszłá, áby ich do pokuty námowiłá; á iak tylko do Piotrá przyszłá, on záwstydziwszy się od niey niegdyś wzięty z biodrow swoich złożył pasek, y płácząc ná szyię swoię włożył, chcąc tym sposobem przez iey przyczynę pożądane od Bogá otrzymáć odpuszczenie grzechu. Judász zás obáczywszy Mátkę Zbáwicielá Paná wpádł w desperacyą, wspomniony Máryáński odrzucił Pasek, y Proroká Izáiasza słowá (r) *Et erit - - - pro zona funiculus.* Zámiast Páská záżyie powrozu, ná sobie zyiścił.

RO-

(q) Andr. Eremita L. de excell. Virg. intext. Apoc. 2. (r) Cap. 3. ℣. 24.

ROZDZIAŁ II.

Iáko Páſek Maryáńſki przy náſzym S. Zákonie przez 1300. Lat cudownie obroniony y utrzymány.

PO śmierci SS. Apoſtołow y zákwitnieniu pierwiaſtkowego Kośćiołá, przepáſywáli ſię także owi Stárzy Zákonnicy y Puſtelnicy w cáłym Egipcie y Páleſtynie (s) áby ták chodzili w ubiorze Apoſtolſkim, iáko żyli po Apoſtolſku. Potym gdy O. S. Auguſtyn (iáko ſię w żywocie Iego námieni) podobnym przepaſał ſię páſkiem, záwſze y między naywiękſzym prześládowániem, aż do czáſow náſzych ieſt utrzymány, y w cáłym tym Zákonie krwią wielu tyſięcy SS. Męczennikow obroniony. Albowiem gdy S O. Auguſtyn w Roku Chryſtuſowym 430. dniá 28. Sierpnia z doczeſnego do wiecznego przeniosł ſię żywotá, dorozumieć ſię było można, że rázem z Iego S. Ciáłem oraz uſtá-

nowiony

(s) S. Baſil. Epiſt. 79.

nowiony od niego Zákon y pámiątkę tego Páſka pogrześć chciáno; ile że Genſericus Krol Wándalſki wſzyſtkich Kátolikow (t) á zwłáſzcza Zákonne oſoby ciężko prześládował. W tym prześládowaniu záſzedł náſz Zákon do Ethiopiy w Egipt, y tam Zákonny záſzczepił żywot; iako o tym iáſne świádectwo daie ſię widzieć w Kościele S. Szczepána w Rzymie, gdzie Indyánow y Murzynow náuczaią wiáry S. ktore takie ieſt: Nápoczatku przyſzło tu (do Ethiopiy) 9. Bráci czyli Zákonnikow, w czárnym ubiorze, z długiemi rękáwami y páſem, z Affryki, ktorych Imioná: Joannes Licanos &c. y ci ſą, ktorzy Zákonny żywot do Ethiopiy wprowádzili, ktorych ciáłá iáko Swięte, część odbieráią.

Po Genſeriku nie tylko w pánowaniu ále też w Tyráńſtwie náſtąpił Hunnericus, ktory wſzyſtkich Biſkupow z Affriki posłáł ná wygnánie, między ktoremi był S. Fulgentius Ná-
ſzego

(t) Baronius An. 437.

ſzego Zákonu (u) ten Ciáło S. O. Auguſtyná z Biſkupim Paſtorałem y Infułą, z ſobą ná Wyſep Sardynią przeniosł. Z S. Fulgencyuſzem rázem poſzło wielu Zákonnikow (w) z tych iedni aż do Włoch zápłynęli chcac náwiedzić przez bytność támże Oycá S. Auguſtyná poświecone mieyſcá, gdzie Kláſztory *Turriano*, *Vallis-rosiæ S. Luciæ*, y więcey innych wyſtáwili, ktorych do tych czas ſą pámiatki y znáki. W krotce potym y S. Donatus uchodzić do Hiſzpánii przez Gilſeriká Tyránná był przymuſzony, z ktorym też Regułá S. O. Auguſtyná, á zatym y ten S. Páſek tam ſię doſtał. (x)

W wieku 6. náſzego odkupienia opánowáli Affrykę Sáraceni y Chrześciańſką tam wyniſzczyli wiárę: oraz wſzyſtkie Zákonne oſoby okrutnie pomordowáno, y práwie cáły Zákon S. Auguſtyná wygubiono. (y) Wieku 7. záſzli Sáraceni aż do Hiſzpánii y Sardynii, zkąd wygnáli wſzyſtkich Ká-

toli-

(u) Baron. An. 504. (w) Baron: An. 504.
(x) SS. Maximus & Ildephons. (y) Cruſ. fol.73.

tolikow, á zwłászcza Duchownych; záczym znowu ten S. Zákon był rozproszony. Iedni z tych, ktorych ácz mało było, zászli do Luitpránda Krolá Longobárdow, y námowili go ná to, że przeniosł Ciáło S. O. Augustyná z Sardynii do Miástа Włoskiego Papiy czyli Ticzynu, gdzie y teraz odpoczywa; przez co znowu Pasek w Włoszech krzewić się záczął.

Niemnieysze przesládowánie cierpiał Nász Zákon w Wieku 8. od Máurow; lecz we Fráncyi, Belgium y Niemczech rozszerzył się w wielkiey liczbie osob, ktora się co raz bárdziey pomnożałá. (z)

W wieku 9. pustoszyli Brytánowie cáłe Niemce Fráncyą y Belgium, przez co 300. Klásztorow Augustyniáńskiego Zakonu zburzono, y więcey nád 10000. Zákonnych Osob częścią pozábiano, częścią rozpędzono. (a) Tego właśnie czásu Serce S. O. Augustyná przez Anielskie ręce odebrał Sigisbertus Biskup Lugdunu we Fráncyi. W wieku

(z) Crusenius fol. 80. cap Idem.

W wieku 10. Kánutowi Krolowi Angielſkiemu podárowáno Rámię S. O. Auguſtyná, dlá czego ten S. Zákon doſtał ſię do Anglii, á w Londynie y Oxonium wyſtáwione Kláſztory; Jáko też otym ſamym czáſie ſtánął Konwent w Prádze w Czechach u S. Tomáſza. (b)

W wieku 11. práwie niegdyś obumárły y wyſuſzony ſzczep Puſtyni S. Auguſtyná, á zátym y Zákonny Páſek, zákwitnął; gdy w Rzymie Sławny Konwent *S. Mariæ da populo*; w Kolnie; Lisbonie w Portugálii; y po cáłym Włoſkim Páńſtwie rożne Kláſztory álbo odnowiono, albo ná nowo wybudowáno. (c)

Potym w Wieku 12. pokázał ſię S. O. Auguſtyn Alexandrowi IV. Papieżowi (d) z wielką bardzo głową, lecz małemi á do tey głowy nieproporcyonalnemi członkámi. Zrozumiał záraz Námieſtnik Chryſtuſow co mu chciał przez to dáć znáć Auguſtyn S. to ieſt: nápomniał, áby ten S.

Zá-

(b) Cruſen: fol. 86. (c) Cruſen fol. 91.
(d) Bulla Pontif. B. Iordanus de, Saxonia &c.

Zákon iáko członki S. Augustyná, Pátryárſze ſwoiemu, tey wielkiey głowie, liczbą nie proporcyonálne, po cáłym świecie rozſzerzył, co uczynił tenże Pápież gdy Zákon S. zá ſtaraniem Richardá Kárdynałá po wſzyſtkim świecie rozmnożył, y rożne Kongregácye Zákonne do niego przyłączył. Zkąd poſzło że ten S. Zákon w krotce po cáłey Europie rozkrzewił ſię, y wielu SS. Mężami był nápełniony. W tym wieku doſtáli ſię Oycowie náſi do Rátysbony od Szláchetnego tamecznego Mágiſtratu tám wprowadzeni; gdzie w krotce potym Generalná Kápitułá Całego Zákonu odpráwiłá ſię; oczym doczytaſz ſię w uwagách Sobotnich. Ztamtąd przez Nayiáśnieyſzego Xiążęciá Bawárſkiego Rudolfa do Monachium, do tego Kláſztoru, ktory wedle Páłacu Brátá ſwego Ludwiká kazáł był wymurowáć, gdzie do tych czas Chwałá Boſka y MARYI nie uſtaie. (c) Tákże do Polſki Roku 1205. przez Swántopełká

(c) Cruſenius fol: 139. & 40.

pełką Xiążęcia Pomorſkiego (g) do Wielunia przez Bolesława Xiążęcia Káliſkiego y Rudzkiego. (g)

W wieku 13. cały świát prawie, był morowym powietrzem zárażony, kiedy przez lat 3. więcey nád 8000. oſob tego Zákonu pomarło. (h) Wſzakże iednák Roku 12[illegible]7. w Monáchium od pozoſtáłych żarliwych Oycow Generalną Kápituła cáłego Zákonu z wielkim pożytkiem odpráwiona. Tego wieku Roku 1342. w Krákowie ná Kázimierzu. Roku 1387. w Olkuſzu od Nayiaś. Kázimierza W. Krolá Polſkiego (i) Roku 1353. w Wárſzawie, Ciechánowie, y Rá[illegible]ie (k) przez Zemowita y Euphemią Xiażąt, Mazowieckich. Roku 1386. w Brześciu Litewſkim przez Witoldá W. Xiążęcia Litewſkiego. Roku 13[illegible]4. w Kraſnymſtawie przez Nayiaś. Władysławá Krolá Polſkiego (l) ieſteśmy fundowáni.

W wieku

(g) Literæ Erectionis. (h) B. Jordanus de Saxonia in vit. FF. (i) Literæ Erect. tum ex lib. Benef. [illegible]. Crac. (k) Breve Innoc. Pap.
(l) Literæ Erect.

W wieku 14. wpádli Oycowie, ktorzy z odprawioney w Lavinga Generalney Kápituły do domu powracáli; w ręce Zołnierzom Galeácyusza nieprzyiaciela Kościołá S. y ci wszystkich z nienáwiści ku S. Stolicy Apostolskiey okrutnie zámordowali, z wielką szkoda y utratą tak wielu zácnych mężow, cáłego Zákonu. Nie mnieysze prześládowanie o tych czásach od Hussitow w Czechach, y Węgrow w Styryi, y innych mieyscách Pogranicznych cierpieliśmy: Toż w Konwencie Wieluńskim od Jánusza Xiążęcia Oświecimskiego Roku 1451. z wielką ruiną y szkodą doználiśmy. (m) Wszakże iednak Roku 1430. Nayiaś: Władysława Jagiełły Krolá Polskiego szczodrobliwość nowym Konwentem w Pilźnie nas opatrzyłá. Wieczną pamiątkę także domowi swoiemu zostawił Jasko z Melstyná y Osiká Małżonká Iego Kaszt: Krák: w Wielkim Xiążu Konwent nam wystawiwszy. (n)

Iednák

(m) MM. SS. Convent. Vielunen. (n) Literæ Erect.

Iednak wszystkie námienione prześládowánia tego Zákonu, á zátym y Paśká Maryáńskiego, według mego zdania, rownáć się nie mogą z temi, ktore ucierpiał w Wieku 15. Bo w tym wieku sławna niegdyś cáła Prowincyá Saska z Przedniemi oraz y Stárodawnemi Klásztorami w Niemczech, przez Ewangelicką czyli Luterską sektę zginęłá. Podobnyż gwałt czynili Hugonottowie we Fráncyi y Belgium, w Hollandyi y Anglii Kálwini. W Londynie w Konwencie Krolewskim (ták go dlá zacności názywano) wszystkich Zákonnikow (sto rachuie Crusenius) klęczących ná modlitwie w Kościele przed Wielkim Ołtarzem, z roskázu Henryká VIII. że go zá głowę Kościołá uznać nie chcieli, okrutnie pościnano. Roku 1571. zászedłszy Luterská sekta do Prus Polskich cała tamtę zárazíłá kráinę; gdzie záwzięci Heretycy Konwent Choynicki zrábowawszy z kleynotow y srebrá, potym z ziemią zrownawszy, Zákonnikow zá wiarę S.

iednych

iednych pozabiiáli, innych w bliſkim ieziorze utopili, (o) tym ſposobem dokázowáła Herezyá w Stárgardzie &c. y inſzych niegdyś Konwentách náſzych w Pruſiech nád Zákonnikámi. Náśiadowáli w tym Heretycy Turkow, ktorzy nie máłego tákże użyli w tym wieku okrucieństwá nád Zákonem naſzym, ná Wyſpie *Rhodis* y w Węgrzech. A ták ten Zákon tam zewſząd prześládowany y práwie wygubiony.

Wſzákże przyznáć trzebá, że wſzytko widząca Opátrzność Boſká przeciwko temu Zákonowi y Maryáńſkiemu Páſkowi náybárdziey śię wydawáłá pod czas ták opłákanych czaſow. Ponieważ zamiáſt wzwyż námienionych w Europie zruynowánych Klásztorow, w Záchodnich Indyach dáleko, więcey wyſtáwiono, między ktoremi znáyduie śię wiele Kollegiow y Szkoł publicznych, ktorych zá czáſu ſwego 126. Cruſenius nárachował. Tákże nieográniczona dobroć Boſká duſz

(o) MM. SS. Conv. Coneccenſis & variæ transáctiones, iuridicæ.

duſz ludzkich w Europie ſzkodę, przez ten S. Zákon znowu gdzie indziey nádgrodzić chciałá, ták dalece że w Roku 1545. pod Rządem W. O Jáná Eſtacyuſza Generałá Cáłego Zákonu; przez żarliwość náſzych Oycow więcey nad dwakroć ſtotyſięcy w iednym Roku ochrzczono Indyánow. (p)

Nie mnieyſzy pożytek uczynił y w Wſchodnich Indyách W. O. Alexius Meneſius náſzego Zákonu, potym Arcybiſkup Goáńſki, ktory kilkánáście tyſięcy náwrocił do wiáry Chryſtuſowey. (q) Ten náwiedził z rozkázu Klemenſa VIII. Pápieżá Chrześcián názwánych S. Tomáſza, ukázał im przez ſwoię ku zbáwieniu bliżniego żárliwość; Neſtoryáńſkie y inne od czáſow S. Tomáſza wprowádzone błędy w wierze, y ziednoczył ich znowu z S. Kátolickim (w ktorym ſamym tylko zbáwienie) Kościołem. O ták wielkim Apoſtolſkim mężu Joannes Hayus *Soc. Jeſu* twierdzi że w 9. Miesięcy więcey pożytku uczynił ániżeli

 inni

(p) Cruſen. fol. 199. & fol. 220, circa finem.
(q) L. de rebus Japon.

inni Iego Przodkowie od czasow S. Tomasza Apostoła. Tenże Alexius Menesius uczynił pokoy między trzydziestu Krolmi Indyiskiemi z tym dokładem, żeby albo przyięli wiárę S. Kátolicką, álbo onę przynaymniey w swoich Páństwách opowiadáć niebronili. Posłał niektorych nászych do Wielkiego Mogolá y do Krolá Perskiego, z ták szczęśliwym powodem, iż Perska w Antorffie Roku 1610. drukowáná relácya, trzynáście nowych Klásztorow nászego Zákonu w sámey Persyi liczy.

To zás wszystko dlá tego wyráziłem poniewaž ná tych wszystkich mieyscách Arcybractwo pásku Rzemiennego Pocieszenia N. MARYI P. iest ustánowione (r) áby Brácia y Siostry, ták drogi tylo SS. Męczennikow krwią, y innych SS. Oycow nászego Zákonu cnotámi záwsze utrzymány obroniony y nigdy nieutrácony skarb, tym drożey szacować, á godniey używać umieli, oraz przyznáwali z S. An-

(r) Maigretius in Martyrograph:

Antoninem Arcy-Biſkupem Florenckim (s) że ſię práwdzą Prorockie o Zákonie Náſzym y Paſku S. Joachimá Opátá słowa: Powſtánie Zákon, ktory lubo nowym zdáwáć ſię będzie, iednak nowym názywáć nie powinien; Iego ubior będzie czárny, z rzemiennym paſem; Ci rozmnożą ſię, y Ich Imię będzie wielkie; opowiádáć będą prawdziwą wiárę, á w żárliwości y Duchu Eliáſzá áż do końcá świátá bronić; y ten będzie Zákon *Eremitow.*

ROZDZIAŁ III.

Iáko, y kiedy S. Arcybráctwo Páſká rzemiennego uſtánowione?

Wiádomo świátu co u wiele godnych czytam Dzieiopiſow (a) że S. Mátka Moniká po śmierci Męża ſwego Pátrycyuſzá Przenaydoſtoyniey ſzą Bogárodzicę częſto proſiłá, áby Iey łáſkáwie znáć dałá, iákiego ubioru

(s) P. 3. Hiſt. Tit. 24. ℣. 14. (a) Fr. Paul: de Pergamo in vita S. Monicæ. Maigretius in Arca honoris Christi & SS. Aug: Tolent: in Privil: Ord: Daelhemius Staibanus. & alii.

ru záżywałá po męce y śmierci JEzu-ſa Syná, żeby y oná w Wdowim ſtánie według Iey przykłádu dla powinnego oraz uczczenia, oſtátek życiá ſwego wpodobney żałobie dokończyć mogłá. Wczym Matká wſzelkiey pociechy Navś: MARYA Pánná wysłuchawſzy Monikę S. pokazáła ſię Iey w długiey czárney ſzácie, rzemiennym paſem przepáſana, temi mowiąc słowy: *Patrzayże Corko! prozbá twoiá ieſt wysłuchana; á uważay mnie dobrze: albowiem, ten ieſt ubior, ktoregom záżywałá ná świecie kiedy niezbożni Żydzi mego naymilſzego Syná ukrzyżowáli; wiec iezeli mnie chceſz náśladowáć, podobnego ubioru zażyway.* Jak tyſiączne dzięki zá to oddawałá, z iáką pociechą y rádością S. Matká Moniká y SS. Corki Iey: *Perpetua*, *Felicitas* y *Baſilica* podobnie ſię ubráły y przepáſáły, domyślić ſię káżdemu zoſtawuię, ktory tak wielką łaſkę, przez Matkę Boſką Iey wyswiádczoną, godnie umie ſzacowáć. (b)

Podo-

(b) Noſter P. M. Torellius Tom. I. fol. 180. n. 57. & ſeq.

Podobnie y Syn S. Moniki Augustyn przyiąwszy Chrzest S. z rąk S. Ambrożego Arcy-Biskupa Medyolańskiego, z powszechna rádością Kościołá S. iáko nowy zołnierz Chrystusow, od tegoż Ambrożego nowym ubiorem to iest Zákonnym czárnym Hábitem y rzemiennym od S. Symplicyána Zákonnika podanym pasem, był przepásany, z czego się sam Ambroży S. wychwalá. (c) Od ktorego czásu nász od S. Augustyná fundowány Zákon, záwsze czárnego ubioru y rzemiennego pása zwykł záżywać.

Iednák noszenia páská zwyczaynie przy samych tylko był Zákonnych Osobach, lecz y Swieckie, ile wiádomo, iuż w 13. wieku Chrystusowym to iest około R. 1300. (d) zaczęły Zákonny pasek od Oycow nászych oobierać, y nábożnie się nim przepásywac. A lubo y przedtym przez sto albo drugie lát zwykły były Zákonny nosić pasek, nigdy iednák do porządnego

nie

(c) Serm: 92. de Baptismo Augustini, (d) Alphonsus Falcumbellus in Defensorio super Corrig. bened. & distrib. n. 32. in fine.

nie przyszło Bráctwa: aż dopiero Roku 1446. (właśnie wtedy kiedy Swięty Mikołay z Tolentynu, pasek S. świątobliwym życiem ubłogosłáwiwszy, w liczbę SS. wpisany został) rozdawanie y noszenie Zákonnego Paská w Bononii dlá osobliwego tamecznych Obywatelow nábożeństwá w porządne Bráctwo iest ułożone y ustáwione. (e)

Potym gdy W. O. Márcin *de Vercellis* mąż prawdziwie Apostolski tam przez cáły Post Wielki codzienne miewał Kázánia, ieszcze drugie pod Tytułem Pocieszenia N. MARYI Pánny wprowadził Bráctwo Roku 1495. (f) ktore było aż do Roku 1570. Gdyż będący ná ten czas całego Zákonu Augustyniáńskiego Generał *Thadaeus Perusinus* umyślił wspomnione dwá Bráctwa w iedno złączyć, to iest: Bráctwo Zákonnego Paská y Bráctwo Pocieszenia Nayś: MARYI P. y dlá tego ná Chorągwi Nayś: MARYI P.

Po-

(e) Greg. XIII. in Bulla. Ad ea 15. Jan. 1575. & libelli Archiconfratern. communicer. (f) Torellius 1495. n. 24.

Pocieſzenia kázał Swiętych Patronow Bráctwa Paſká S. málowáć; á Roku 1575. pomienionego dwoch Bráctw ziednoczenia otrzymał od S. Stolice Apoſtolſkiey Bullę z potwierdzeniem (g) Roku záś náſtępuiącego wyiednał Bullę pozwaláiącą y dáiącą moc Nayprzewielebnieyſzym Oycom Generałom cáłego Zakonu Puſtelnikow S. O. Auguſtyná, podobne Bráctwa y ná inſzych mieyſcách po cáłym świecie uſtánawiáć, y tamtemu w Bononii Arcybráctwu iáko Matce, inſzych Pocieſzenia Konfraternii inkorporowáć y z nim ziednoczyć. (h)

Záczym to Bráctwo od rożnych Papieżow (iáko ſię w II. Częśći pokáże) wielkiemi Łáſkami y práwie niezliczonemi odpuſtami ubogácone zoſtáło, á pod Imieniem czterech principálnych SS. Patronow; iáko to: N. MARYI P. Pocieſzycielki, S. Mátki Moniki, S. O. Auguſtyná, y wielkiego Cudotworcy S. Mikołáia z Tolentynu do wzwyż rzeczoney iednośći

przy-

(g) Torll. An. 1577. n. 52. & (h) 1575. n. 26. Idem.

przyprowádzone, po cáłym świecie z wielkim pożytkiem duſz ludzkich kwitnie.

Zkąd słuſznie zdáło mi ſię, krotki zbior życia tych SS. czterech Patronow Arcybractwa Pocieſzenia, tu przydáć, y iáko práwdziwe cnot zwierciadłá do náśládowania Braciom y Siostrom podáć.

ROZDZIAŁ IV.
Zywot Nayś: MARYI P. Nayoſobliwſzey Patronki Arcybráctwa Pocieſzenia.

NAyświętſza MARYA PANNA w Gálilei Mieście Názareth z Swiętych Rodzicow Joáchima y Anny z Pokolenia Krolewſkiego Dáwidowego národziłá ſię, Roku od Stworzenia świáta 4035. Trzeciego Roku wieku ſwego według ślubu, Rodzicow ofiárowaná P. Bogu w Kościele Jerozolimſkim, gdzie żyłá lat 11. Gdy zaś lát 15. dochodziłá, złożyli Kápłani rádę, áby Ją zá mąż wydáć według

zwy-

zwyczáiu Stárego Zákonu; bo ſamym tylko Kápłanom wolno było, to, co kiedyś Bogu chociáż tylko ná pewny czas poświęcone było, gdzie indziey obrocić. Z między wſzyſtkich ludzi ieden tylko ſpráwiedliwy (ták go názywa Piſmo S.) był godnym ználeziony JOZEF, bydź Oblubieńcem przyſzłey Bogárodzice Panny, y Karmicielem Zbáwiciela świáta. Ten Jozef był tákże z Pokolenia Dawidowego, lubo był Cieślą, gdyż zá świádectwem Joſefa Zydowina u Zydow, tych, ktorzy ſię zábierali do Małżeńſtwá nie bogáctwá, ſkárby, lub godność urzędu uważano, ále ſzczegulnie wiek y zácność pokolenia.

Po záslubieniu oddano Nayczyſtſzą Pánienkę Rodzicom, áby wſzelkie do przyſzłego weſelá było przygotowánie. W krotce potym ſtáło ſię w Rodzicielſkim domu zbawienne cáłemu świátu, o poczęciu y národzeniu Chryſtuſa Paná przez Archániołá Gábryelá MARYI Zwiáſtowa-

nie.

nie. (1) Ze zas do tych czas záchowáła Pánienſka Bogu poświęconą w cáłości czyſtość, dowodnie z słow pokázuie ſię, ktore do Aniołá przemowiłá: *Jako ſię to ſtánie, gdyż męża nieznam?* y wtym rozumieniu te słowá Greckiego y Łácińſkiego Kościołá Oycowie czytáią. Do czego bárdzo pięknie ſtoſuie ſię iens S. O. Auguſtyna (2) *Maryá ieſt w prawdzie Mężowi záślubiona, ále mężowi, ktory był sprawiedliwy, ktoryby Iey nietylko gwałtu nie uczynił, ále też przeciwko inſzym obronił, do utrzymánia ſię przy tym co obiecała Bogu.* Gdy zrozumiáłá z Aniołá, że to Boſka mocą ſtáć ſię miáło bez utráty Pánieńſtwá cnoty, oddáłá ſię bez odwłoki ná wolą Boſką mowiąc: *Oto ia Służebnicá Páńſka, niech mi ſię ſtánie według słowa twego* poczym Przedwieczne Słowo z łoná Oycá Niebieſkiego, ná ten pádoł ziemſki w Pánieńſki MARYI żywot zſtąpiło, náturę ludzką przyięło, y w poſtáci Człowieká známezione;

ne;

(1) Luc. 1. (2) de S. Virg. C. 4.

ne; á to ſtało ſię dnia 25. Márca, ktorego pierwſzy człowiek ſtworzony. Dom w ktorym Słowo ſtáło ſię Ciáłem, po śmierci Chryſtuſowey ná Kościoł od SS. Apoſtołow poświęcony y nábożnie od wſzyſtkich Chrześcián uczczony, aż gdy ziemia S. od Turkow záwoiowána, ſpuſtoſzoną zoſtáłá, rękámi Anielſkiemi nayprzod przez obſzerne morze do Dalmácyi, potym do Włoch, á náoſtatek do Loretu przenieſiony ieſt, y tam go práwowierni Chrześciánie z cáłego świátá, nábożnie náwiedzaią.

A gdy Archanioł Gábryel odſzedł od MARYI, poſzłá w Gory Judzkie do Miáſta Judy pokrewną ſwoię náwiedzać Elzbietę. Imię Miaſtu temu było Hebron w ktorym mieſzkał Abráham; Dawid ná Krolestwo námáſzczony, y naysłáwnieyſi ią pogrzebieni Patryárchowie. Tam Mátka Boſká przemieſzkáła przez 3. Mieſiące S. Elzbiecie usługuiąc. Potym powrociwſzy do Názareth z Jozefem (gdyż y temu tá Boſká táiemnicá

przez

przez Anioła weśnie obiáwioná była) żyłá w Pánieńſtwie. (3)

Wyſzedł zátym rozkaz od Ceſarza Auguſta, áby cáły świát był opiſany, y ſzedł káżdy ſam ſiebie wyznáwać y ſwoy ſtan oznáymić do Miaſtá ſwego. Tákże y JOZEF z Gálilei z Miáſta Nazareth záſzedł do Miáſta Dawidowego Bethleem, gdyż był z Domu y pokolenia Dawidowego, áby był popiſany z Márya poślubioną ſobie Małżonką brzemienną (4) y ſtáło ſię gdy tam byli przyſzedł czas áby porodziłá, y porodziłá Syná ſwoiego pierworodnego, á powiwſzy go w pieluſzki, położyła w żłobie, bo mieyscá nie mieli w goſpodzie (5) Zbáwiciel świata národził ſię Roku od ſtworzenia świata 4051. Dnia 25. Grudniá. (6) W ośm dni potym obrzezáno Chryſtuſa nie bez żalu y boleści, tey kochaiącey Syna ſwego Mátki. Lecz dniá trzeciego po obrzezániu nie mnieyſza náſtąpiłá radość, gdy trzy SS. Mędrcowie Krolowie od

Wſchodu

(3) Matth. 1. ℣. 26. (4) Luc. 2. ℣. 5. (5) Ibidem n. 7. (6) Hactenus Baron. in Apparatu n. 16.

Wſchodu słońcá przyſzedłſzy do Betleem legoż iáko Królá y Bogá adorowáli. W dni 40. po porodzeniu ofiárowáłá naymilſzego Syna ſwego pierworodnego Oycu Niebieſkiemu w Kościele Jerozolimſkim, y usłyſzáłá z nowym weſelem S. Symeona y S. Prorokini Anny proroctwá o Chryſtuſie P. y wſzyſtkie te słowá záchowáła w ſwym Macierzyńſkim ſercu. Ztamtąd powrócili do Názareth gdzie trochę przemieſzkáwſzy znowu do Egiptu dlá prześladowánia Krola Heroda uchodzić muſieli. W tym Pogáńſkim Páńſtwie byłá N. MARYA P. aż do śmierci Herodá, po ktorey znowu do Oyczyzny powrócić ſię przez Aniołá miáłá nápomnienie. W dwunáſtym Roku po porodzeniu zgubiłá naymilſzego Syná w podrozy do Jeruzálem, y znowu go ználazła po trzydniowym żalu, w Kościele w pośrzodku Doktorow. † W krotce ſtráciła znowu Obrońcę y ſtroża ſwego S. Jozefa, ktory właśnie otym czáſie umárł, y tak przez ręczną robotę Je-

zuſa Syná ſwego miałá ſwoie wyżywienie. (7)

A gdy ſię czas zbliżył, w ktory Chryſtus P. cáłemu ſię świátu przez ſwe Kazánia y cudá oznaymił, trudno wyrázić z iáką rádością Przenaydoſtoynieyſza MARYA P. pátrzałá ná zbáwienie y uwolnienie Izraelá. Oná poſzłá zá nim, ile można było, przez wſzyſtkie Miaſtá y Miaſteczká, usługuiąc mu właśnie ſtáraniem Macierzyńſkim ſwoiemi rękámi, poty, aż gdy wſzyſtko ná krzyżu wykonał.

Pod czas męki y śmierci nayukochańſzego Syna odważne pokazáła ſerce, y przyrodzone ciężkie żale, táką zwyciężáła ſtatecznością że zá granice Pánieńſkiey ſwey ſkromności nigdy nie wykroczyłá. Gdy ley Syn naymilſzy był poimány, pełná boleści zaszłá do Jeruzalem patrzáła pełnym łez okiem iako Go od iednego ſądu do drugiego z wzgardą prowádzono, wyśmiáno, biczowáno, kátowano, oſtrym ciernłem ukoronowano, poſpolſtwu ná po:

(7) Baronius in Apparatu.

pośmiewiſko wyſtawiono, ná oſtatek od Piłatá ná śmierć oſądzono, y ciężkim Krzyżem obciążonego zá Miaſto wyprowádzono. Przytomna byłá gdy Chryſtus rzekł do Jerozolimſkich Niewiaſt, ktore z wielkiey nad nim kompaſſyi płakáły: *Corki Jeruzálem, nie płáczcie nádemną, ále nád wámi ſamemi y ſynámi wáſzemi.* Z ktorych słow niewdzięcznego Miaſtá Jerozolimy nie bez nowych boleści, przyszłe zrozumiałá ukáranie.

Słyſzałá gdy ręce y nogi do krzyża przybijáno Jezuſowi, nágiego widziałá ná krzyżu y modlącego ſię z płáczem zá ſwych nieprzyiacioł. Uzrzałá owe ſtráſzne ná Niebie y czterech żywiołách znáki, także kiedy ſuknią Chryſtuſową, ktorą własnemi zrobiłá byłá rękámi rzucaiąc o nię loſy, ſobie przywłáſzczyli Zołnierze, ná koniec kiedy Syn Iey naymilſzy wołaiąc wielkim głoſem, ſchyliwſzy Nayświętszą Głowę, ſkonał: Gdy zaś Nayś: Ciáło Jezuſowe z krzyżá zdiąć chciano, oná dopomagałá wyciagałá

okrutne

okrutne ktoremi ręce y nogi przebite były, gwoździe; złożyłá ná Macierzyńskim łonie krwią zbroczone członki, Pánieńskiemi przytuliłá rękámi, umywaiąc one rzewliwemi łzami wzdychałá żáłośnie: *Teráz Pánie od wiekow wiádomá Tobie taiemnicá zákończyłá śię.* (8) A potym obrociwszy się do Jozefa z Arymathei dałá mu prześcierádło; ktore teraz w Turynie w Sávoy iest w nábożnym poszanowaniu; áby nim obwinął Ciało Jezusowe mowiąc: co więcey náleży, twemu stáraniu zostáwuię, oto cię iedynie obliguię, ábyś myrhą namáścił, obwinął, uczciwie pogrzebł náymilszego Syná mego. Z Iey námowy tenże Jozef odrzuciwszy boiáźń szedł do Piłáta uprászać o wolność pogrzebienia Ciałá Jezusowego, y otrzymał.

Dniá trzeciego około połnocy pokázał się Iey naypierwey po swym Zmártwychwstániu uwielbiony JEZUS, mile cieszac co części iey bywało potym. A ona Go przepraszałá

(8) Baronius Anno 34.

zá boiaźliwych Apostołow, y widziáłá po dniách 40. wstępuiącego do Niebá; przebywałá ná modlitwie z Uczniami Páńskiemi y nábożnemi Niewiastámi dni 10. odebrałá Duchá S. z większym nád innych uczestnictwem. Przyimowałá Kommunią S. codzień z niewymownym nábożeństwem: náwiedzáłá często mieysca gdzie Iey Syn naymilszy cierpiał; umacniałá wszystkich wiernych; náuczáłá y oświecałá Apostołow y Ewángelistow; dopomágałá do zbáwienia wszystkim swym przykłádem, nauką, pociechą y modlitwą. Nie chorowałá nigdy: swoiey Anielskiey urody y przy stárości nie utraciła, zostaiąc bez odmiany, tak dalece że ci dwa SS. Męczennicy Ignatius y Dionysius rozumieli w niey bydź więcey coś Boskiego aniżeli ludzkiego.

Zaszłá z S. Jánem Apostołem do Efezú, uchodząc Heroda Agryppy prześladowania; á powrociwszy do Jeruzálem wkrotce zeszłá z tego świátá. A gdy się czas Iey záśnienia zbliżył,

żył, SS. Apostołowie po całym świecie około náuki Ewangelii S. zábawiaiac się w momencie mocą Boską do Jeruzalem przeniesieni Iey záśnieniu przy Anielskiey melodyi z wielką swoią pociechą assystowali. S. Bogárodzicy Ciało z Anielskim y Apostolskim śpiewániem do Ogrodu Gethsemani ná dolinie Jozafatowey będącego, było przeniesione, gdzie przez trzy dni śpiewaiących słyszeli Aniołow Swięci Apostołowie. A gdy się te trzy dni skończyły dopiero przybył do Jerozolimy S. Tomasz (ktory szczegulnie do tych czas nie bez ordynacyi Boskiey nie był przytomny) ná ktorego prożbę znowu otworzono Trumnę, ále Nayś: Bogarodzicy Ciałá iuż nie ználeziono. Záczym wszyscy ná to zgodzili się zdanie: że temu ktory Iey Pánieństwo y przy porodzeniu záchował nienáruszone, podobáło się także S. Ciało przed Powszechnym Zmártwychwstániem nieskáżone, y uwielbione przenieść do Niebá. (9)

(9) S. Damascenus.

Wiádome cáłemu świátu Nayś: MARYI P. cnoty, w krotkim zbiorze S. Ambroży (10) nam opisuie: Byłá w sercu pokorna, w słowách ostrożna, ná umyśle uważná y rostropna. W Iey mowie nie było nic prożnego. W czytániu Xiąg SS. nienásycona, o nábywaniu dostátkow weále zápomniałá, do rátowaniá ubogich záwsze skłonna. Káżdy czas był dlá niey z pożytkiem żadná rozmowá nie bez Anielskiey skromności nie mogł Iey obiać umysł tylko Bog. Zaden człowiek nie był od niey obráżony lub źle przyięty; Rodzicow czciłá; rownych kochałá, wszelka wyniosłość byłá od niey dáleká. Rozum był Regułą Iey uczynkow, tych zaś metá y koniec, sama cnota. Kiedyż oná samym chociaż weyrzeniem záſmuciłá Rodzicow? kiedy się z swoiemi krewnemi y powinnowatemi poróżniłá? kiedy gardziłá ubogim? kiedy nie pocieszyłá słábego? czyiey przyiaźni oprocz cnotliwych y miłosier-

(10) S. Ambrosius l. 2. de Virg.

nych ſzukáła? iey oczy miłe, twarz Anielſká, głos Panieńſki, układność z ſkromną powagą, chod powolny, iednym słowem: całe Iey Ciało było wyobrażeniem wſzelkiemi cnotámi ná pełnioney duſzy, wzorem pobożności. Dotąd słowa S. Ambrożego.

A to ná część N. MARYI Pánny iáko nayoſobliwſzey Pátronki Arcybractwá Pocieſzenia krotko námieniwſzy, idę do inſzych SS. Trzech Pátronow námienionego Bráctwa Páſká Swiętego.

ROZDZIAŁ V.

Zywot Swięty Mátki MONIKI.

NArodziłá ſię Moniká S. w Affryce w Mieście Tagáſcie z uczciwych Rodzicow. Záraz od młodości w wſzelkie podraſtałá cnoty, zwłáſzcza w miłoſierdzie ku ubogim, y mogłá słuſznie mowić z S. Jobem (1) że znią roſło miłoſierdzie od dziecińſtwa

A lubo

(1.) Job. Cap. 31. ℣. 18.

A lubo iedyne prágnienie było Iey w pánieństwie służyć P. Bogu, przecięż chciałá bydź posłuszną Rodzicom swoim, á wydána zá Patrycyusza Szláchetnego Kártagineńczyká, zá Boskim przeyrzeniem stáła się Matką Wielkiego Náuczycielá Kościołá Bożego, S. Augustyná Ten Patrycyusz był nie tylko w niedowiarstwie ále też w obyczaiach Pogánin y práwie dziki człowiek, iednák cichość skromność y pokora Moniki, tákże miłe z káżdym obchodzenie się, do tego przywiodło Go, że uznał práwdziwą wiárę Chrystusową y przyiąwszy, w niey szczęśliwie umárł. Po śmierci Pátrycyusza wpádł Syn Iey Augustyn w błędy Mánicheyskiego kácerstwa, co Moniká nieustánnemi we dnie y w nocy opłákiwała łzami. Usłyszałá wpráwdzie we śnie od Aniołá: *Gdzie ty iesteś tam y on będzie*: y od S. Aureliáná Biskupa: *Niepodobna, áby Syn ták wielu łez miał zginać*; y lubo Iey łzy przed oblicze twoie były zániesione, iednak dopuściłeś mi w moiey ciemno-

mności leżeć ieszcze uwikłánemu. Uskárza się Syn Iey Augustyn przed Bogiem. ( )

Tegoż włáśnie czasu udał się Augustyn do Włoskiey ziemi, á tego swego przedsięwzięcia nie oznaymił Matce záczym idąc ku morzu udawáł, iákoby szedł ná pożegnánie pewnego przyiáciela swego w okręcie nań czekáiacego. Moniká zaś ktorey tá sprawká podeyzrzána byłá, pospieszyłá zá nim, mowiąc áby się do domu wrocił. Obiecał Augustyn; iák tylko okręt ruszy się od brzegow, prosząc tym czasem áby się zań modliłá w bliskim Kościołku S. Cypryana Męczenniká. Tu Moniká S. trwałá przez cáłą noc ná modlitwie y płáczu zá zbáwienie Syná swego, zrozumiałá zaś dniá nástępuiacego że on iuż z przyiacielem swym do Włoch zápłynał: ktory zdrádliwy postępek Augustyn S. po náwroceniu swoim nástępuiacemi słowy rzewliwie opłákuie: Jam ią zwiodł y nieprawdę mowiłem przed

Matką

(2) Lib. 3. Confes. c. 11.

Matka moią, á ieſzcze przed taką Matką! iednákze mi to dopuściłeś, także z wielkiego miłoſierdzia ná nieſpokoynym y burzliwym morzu mię zachowáłeś, lubo wſzyſtkich grzechow y niecnot pełen byłem, aż przyſzedłem do wody Twoiey łáſki, y ták uſtáły łzy Macierzyńſkie, ktore codziennie zá mnie wylewałá. (3)

Lecz Mácierzyńſkie ſerce nie mogło, bydź od tego oddálone, ktorego zbáwienia ták bárdzo prágnęło; poſzłá więc zá Synem ſwoim aż do ziemi Włoſkiey ſzukáła po wſzyſtkich Miáſtách y ulicách, wołaiąc z Oblubienicą Páńſką: *Czy nie widzieliście tego, ktorego miłuie duſza moiá?* ználazłá go ná oſtátek w Medyolánie, gdzie ſię ley ſmutek y łzy w rádość y weſele przemieniły, gdyż tam S. Ambroży Biſkup náwrocił y ochrzcił Auguſtyná. Y od tego czaſu wſzytkie doczeſne y przemiiaiące rzeczy tak ſobie obrzydłá, że uſtáwicznie máwiałá: Ach niechże iuż poydę, O niechże iuż wylecę do Niebá. (4)

Po

(3) Lib. 5. Confeſ. C. 8. (4) Torell. cent. 1.

Po chrzcie Syná swego Augustyná w Roku Chrystusowym 387. wybráła się z Medyolánu znowu w drogę, máiąc wolą popłynać morzem do Affryki y Oyczyzny włáśney, á przybywszy do Ostyi zachorowáłá ná Febrę, y ten świat wkrotce szczęśliwie pożegnáła. Chorobę y śmierć opisuie Iey Syn Augustyn S. nástępuiacemi słowy: (c) Gdy záś ten dzień záiaśniał w ktory oná z tego życia przeniesc się miałá, o ktorym dniu nie wiedział żaden oprocz ciebie Boże! stáło się z Táiemney Twoiey dyspozycyi, że iá y oná sami tylko stánęliśmy wedle okná ku ogrodowi w Ostyi, gdzie my od wszystkich ludzi oddáleni po wielu w podroży poniesionych niewczasach do płynienia ku Affryce czyniliśmy przygotowanie rozmáwialiśmy ná tym mieyscu z sobą bardzo miło, w zápomnieniu o przeszłych rzeczach, o przyszłych tylko pamiętáiąc. Opowiadáliśmy sobie przy przytomney prawdzie, ktorą ty

sam

(c) lib. 9. Conf. C. 10., & 11.

ſam ieſteś Boże! iáki on przyſzły wie-
czny żywot SS. Bożych będzie, co
áni oko widziało, áni ucho słyſzało,
áni w żadne ludzkie ſerce nie weſzło.
Otwieráliśmy prágnącego ſercá ná-
ſzego uſtá, ku owym ſtrumieniom wo-
dy twego niewyczerpanego zrodłá,
zrodłá żywotá, ktory w tobie y przy
tobie ieſt, ábyśmy oną ſkropieni ták
wielką rzecz według prágnienia y żą-
dzy náſzey uważáć mogli.

Stánęło w krotce náſze zdanie,
że wſzyſtkie uciechy cieleſnych zmy-
słow choćby naywiękſze, ku temu
Niebieſkiemu żywotowi nie tylko ro-
wnać ſię ále náwet wſpomnione bydź
nie mogą; dláczego z żárliwſzey ie-
ſzcze żądzy poſtąpiliśmy wyżey nád
wſzyſtko cieleſne, nád Niebo ſame,
Słońce, Xiężyc y gwiázdy ktore przy-
świecáią ziemi, wygorowaliśmy ſię.
Zaſzliśmy ieſzcze wyżey z náſzemi
myślámi, rozmawiáli, y dziwowali
ſię tobie y ſprawom twoim Boże! U-
ważáliśmy ſiły náſze y zaráz wyżey
nad one poſtąpiliśmy, abyśmy doſzli

do

do Oyczyżny niepoiętych owocow w ktorey Izráela pokarmem twoiey práwdy wiecznie kármiſz, y gdzie życiem ieſt mądrość, przez ktorą wſzyſtko to ſtworzone, co iuż minęło, y co ieſzcze będzie; A madrość nigdy ſię nie odnawiá, lecz zoſtáwa iák była, y niekończy ſię nigdy, gdyż przeſzłą lub przyszła bydź, u niey niemaſz, ale nieodmienne iſtestwo, bo co było albo będzie, nie ieſt wieczne. Y gdy ták o tey madrości rozmáwialiśmy, oraz oney oczami ſerc náſzych przypátrowaliśmy ſię; záczęliśmy płakáć, y zoſtawiliśmy tam przywiązáne żądze náſzego ducha; á przyſzedłſzy znowu do ſiebie otworzyliśmy uſtá náſze, w ktorych słowo początek y koniec bierze. Rzekła zá tym do mnie: Synu, ile do mnie náleży, wyznawam, że iuż żadney pociechy nie nayduię w tym doczęſnym życiu. Co bym tu dáley czynić miałá y dla czego zoſtawáć dłużey, nie widzę, gdyż nádzieiá tego żywota iuż we mnie zágasłá. Iedyna przyczyná diá ktorey ieſzcze

troche

trochę żyć prágnęłam, byłá tá: abym ciebie Chrześciáninē Katolikiem oglądać, y ná tym świecie zostáwić mogła. Ale Bog obficiey mi to udzielił, gdy cię po wzgardzonym szczęściu tego świata, oraz sługę Boskiego widzę. Y dlá czegoż się tu ieszcze zábawiam?

Co Iey ná to odpowiedziałem (postępuie daley S. Ociec) nie mogę iuż sobie przypomnieć. A w tym po 5. dniach obięłá ią febra. Gdy tak chora leżałá, iednego dniá wszytkie zmysły y siły utráciła, właśnie iakby była w záchwyceniu. Pośpieszaliśmy do porátowania Iey, ále przyszłá záraz do siebie, spoyrzałá ná mnie y ná Bratá mego, y pytałá nas: *Gdzie iá byłam?* á gdy zrozumiała że my się ztąd zásmucili, pytáła daley: *czy chcecież tu Mátkę swoią pogrześć?* Já milczałem y ledwo wstrzymáć się mogłem od łez: lecz Brát moy dał Iey znáć: że lepieyby w właśney Oyczyźnie á niżeli ná mieyscu obcym umrzeć. Dlá czego ostro nán spoyrzałá, że był tákiego zdánia, á potym obrociłá ku

mnie

mnie oczy ſwoie mowiąc: *Słyſzyſz Auguſtynie co on mowi?* potym rzekłá nam obudwom: *Pochowaycie Ciało moie gdzie chcecie, y żadnego w tym zabytniego nie mieycie ſtáránia, ſzczegulnie oto was proſzę ábyście o mnie u Ołtárzá Páńſkiego nigdy nie zápomináli, gdziekolwiek tylko będziecie.* A to, ile pozwálały ſiły, wyrzekłſzy, ucichłá znowu, á nátychmiaſt wzięłá Ią mocno gorączká.

Słyſzałem tákże że iuż przedtym, gdy w Oſtyi byliśmy z niektoremi moiemi przyiáciołmi, z Macierzyńſkiey poufałości, o wzgárdzie tego żywotá, y o ſzczęśliwości śmierci, nie bez podziwienia wſzyſtkich mile rozmawiałá. A gdy ieden z nich pytał: czy ſię nie turbuie oto że Iey Ciáło ták daleko od właſney Oyczyzny y miaſtá będzie? odpowiedziałá: *Od P. Boga nic dáleko nie ieſt, y otym bynaymniey myśleć nie trzebá, iakoby mię nie miał ználeść w dzień oſtateczny y rázem z drugiemi ludźmi wſkrzeſić.* Ná oſtátek opuściłá tá pobożna y S. duſza Ciało ſwo-

ie dniá 9. choroby, w 56. Roku ſwego, á w 33. mego wieku. Dotąd Auguſtyn S.

Jey S. Ciało ktore przez kilka ſet lat w Oſtyi odpoczywało, zá Márciná V. Pápieża do Rzymu dniá 9. Kwietnia Roku Páńſkiego, 1430. przy licznym konkurſie ludzi y wielu cudach, przenieſione, y w Kościele náſzym S. Auguſtyná w Marmurowey ozdobney trunnie złożone odpoczywá y powinne odbierá poſzanowánie. W Bulli pozwaláiącey nám tey świętości między innemi y te godne uwági nayduią ſię słowa: *z pewnych przyczyn, oraz z dobrey uwági, zwłaſzcza że Ciało S. Auguſtyná iako Fundatorá pomienionego Zákonu, w Pápiey w Kościele tegoż Zákonu odpoczywa, Bráci S. Auguſtyná Puſtelnikom, Apoſtolſką władzę y moc udzieliliśmy, áby Ciało S. Moniki Mátki S. Auguſtyná z Oſtyi, gdzie od właſnego Syná ſwego pogrzebioná byłá, do Rzymu, do ſwego Kościołá S. Auguſtyná iako prawdziwi Dziedzice ſwoiey Mátki, przenieść, y wſzyſtkiemu ludowi*

dowi

dowi do uczczenia wyſtawić mogli &c. (6)

Oprocz innych rozlicznych cnot, iák wielkie miałá S. Mátka Moniká nábożeńſtwo ku Nayś: MARYI Pánnie iuż ſię w Rozdziale III. námieniło.

ROZDZIAŁ VI.
Zywot S. Oycá AVGVSTYNA.

AUguſtyn S. w Affryce Mieście Tagaście Roku P. 354. dniá 13. Liſtopadá narodził ſię, z Moniki S. y Patrycyuſza. Będąc posłány do Kartáginy ná náuki ſam od ſiebie wſzyſtkie náuki wyzwolone bez żadnego náuczycielá poiął, iáko ſam pokornie wyznawá. „ Zrozumiałem w ten czas, iáko práwdziwy niewolnik moich złych ſkłonnośći wſzytkie Xiązki náuk wyzwolonych, ktore tylko czytałem. Wſzyſtko co o Kráſomoſtwie, o wymierzeniu ziemi, o Muzyce, y liczbách zwykło ſię piſać, poymowałem, bez żadnego człowieká ukázowánia,

(6) Bullar. Ord.

wánia, Ty wiesz moy Boże y Pánie że iáko poiętność dowcipu, ták łatwość dyspitowánia, iest twoy dar, álem to ná twoią część y chwałę nie obracáł. (1)

Z Kártaginy udał się do Rzymu y uczył Kráſomowſtwa czyli Retoryki niedaleko gory *Palatino* ná tym mieyscu, ktore y teraz Szkołą S. Augustyná názywaią. Z tamtąd dlá wielkiey sławy umiejętności od Cesarzá Walentyniána był do Medyolánu (gdzie ná ten czas Cesarz rezydował) wezwány nie bez nowey czci y słáwy, zwłaszczá że przed Wálentyniánem z podziwieniem całego dworu miał wyborną mowę. A usłyszawszy od Mátki swoiey S. Moniki, ktora zá nim byłá przyszłá do Medyolanu, że S. Ambroży Biskup tego Miastá z Kráſomowſtwá miał wielkie zálecenie, nayprzod z ciekáwości ná Kázaniach, á potym z práwdziwey gorliwości duchá w Iego rezydencyi począł bywáć dysputował tak wybornie y uczenie

z tym

(1) L. 4. Conf. C, 16.

z tym S. Biſkupem że w poſpolitych Kościelnych Litániach náſtępuiace słowa dodał: *Od Logiki, czyli umieiętności dyſputowánia, Auguſtyná, wybaw nas Panie.* Potym po odpráwionych rożnych utarczkách duſzy ſwoiey z ciáłem (dał mieyſce práwdzie y przyiał Chrzeſt S. od S. Ambrożego Roku P. 387. w Wielką Sobotę; Pámiątkę tego náwrocenia wſpomina Rzymſkie Mártyrologium y obchodźi Zákon Auguſtyniáńſki dnia 5. Maiá, záraz ná záiutrz po uroczyſtości S. Mátki Moniki. Pod czas trwáiącey Chrztu S. Ceremonii z wielkiey rádości zaczął Ambroży S. owe sławne w cáłym Kościele Chryſtuſowym pienie: *Te DEUM laudamus* Ciebie o Boże chwalemy. Ktoremu nátychmiaſt Auguſtyn S. odpowiedział: *Te Dominum Confitemur* Ciebie Pánem bydź wyznáwamy, y ták śpiewáli z wielkim weſelem y podziwieniem wſzyſtkich przytomnych; zwłaſzcza Swięty Mátki Moniki, tę Pieśń wierſzami aż do końca z nátchnienia Boſkiego, zoſta-

zostáwuiąc onę dlá wieczney pámiątki Kościołowi do używánia.

W Niedzielę pierwszą po Wielkieynocy, gdy według będącego w ten czas zwyczáiu Kościołá S. biáłą Chrztu S. sukienkę złożył, iáko nowy Zołnierz Chrystusow, był w nowy ubior, to iest: w Hábit czárny ubrány, y podánym od S. Simplicyáná rzemiennym Pásem został przepásany. (2) A że mu się widziáła większa w włásney Oyczyźnie do służenia Bogu sposobność záczym wybráwszy się z Medyolánu udał się z Mátką swoią S. Moniką y innemi przyiáciołmi, ku morzu Hetruriey, gdzie ná puszczy názwáney *Centumcella* ználazł zgromádzenie SS. Pustelnikow á przemieszkał przy nich przez niektory czas, y rożne pisał Xięgi, gdzie też záczął pisać Xięgi o Troycy Przenayś. Ná tym mieyscu miał owe cáłemu świátu wiádome widzenie, gdy wedle morza chodząc y niepoięta Táiemnicę Troycy Przenayś. uwáżáiąc,

(2) S. Ambros. Serm. 92. de Baptism. August.

Aniołá w postáci máleńkiego dziecięcia uyrzał, ktore łyżeczką w szczupły ná brzegu uczyniony dołek obszerne morze przeláć usiłowáło; pytá zátym czemu ták nádaremną podeymuie práca? usłyszał: Wiedz otym Augustynie że *dáleko łátwiey to obszerne morze mała łyżeczka może być wyczerpane, ániżeli Táiemnicá Troycy Przenayśw: od ludzkiego rozumu zgruntowána y poięta.* A w tym widzenie zniknęło. Zániechał tedy Augustyn przedsięwziętą prácę kończyć á udawszy się do Rzymu náwiedzał tam wszystkie Swięte mieysca z wielkim nábożeństwem, y pociechą duszy swoiey. Ztamtąd gdy záś ku Affryce spieszył, S. Matká Moniká w Ostyiey zásnęłá w Bogu, ták iáko w przeszłym Rozdziale opisałem.

Po śmierci Mátki zápłynął do Affryki do Tagásty Oyczyzny swoiey, y tam wystawił Klasztor w ktorym P. Bogu lat 3. nápostach, niedospaniu y modlitwie służył pisząc Xięgi y náuczaiąc, wszelkiego o rzeczach do-

czesnych

czesnych zániechawszy stárania. Gdy zaś wielką świątobliwością y náuką słynął ták, że Go z pobliższych mieysc ustáwicznie dlá duchowney porády náwiedzano, nie bez rozerwánia miłey sobie osobności, udał się ná mieysce bárdziey odległe y dalekie od ludzi, rázem z temi, ktorzy z nim Zákonny żywot wiedli.

Jednak ták wielki był áffekt wszytkiego ludu ku S. Oycu że go y w odległości rożnego stánu Osoby odwiedzały. Tu gdy czásu iednego S. Ociec w rozważániu Boskich Táiemnic wcále zátopiony w Zákonney Celli zostáwał, usłyszał kogoś do drzwi kołácącego; spoyzrzy áż widzi ubogiego pielgrzymá od gorącá y rożnych podroży niewczasow práwie zemdlonego, bieży mu ná przeciwko przyimuie mile, do swego záprowadza pomieszkánia. A gdy się trochę pokármem posilił y nápoiem, upadá przed nim ná ziemię Augustyn, zbrudzone obmywá nogi, z wielką pokorą y miłością cáłuiąc one. Aliści mniemány

ny Pielgrzym fwoię odmieniwfzy poftáć rzecze do Auguftyná: *Wielki Oycze Auguftynie ftáley fie dziś godnym oglądáć w ludzkim Ciele Syná Boſkiego, tobie Kościoł moy polecam.* y nátychmiaft zniknął, pociechą y wefelem Oycá S. pełnego zoftáwuiac. (3)

Z tego Kláfztoru záfzedł czáfu iednego do Hipponu chcąc nieiákiego Pátrycyufza Przyiáciela fwego do Zákonnego życia záchęcić, ále od ludzi uyzrzány dla wiádomych cnot poftáwiono go przed S. Wáleryufzem Biſkupem áby był ná Kápłáńftwo poświęcony, y iuż mu powrocic do fwego Kláfztoru nie dozwolono; záczym nie daleko od Miáfta Hipponu w dárowánym fobie ná ten koniec od S. Wáleryufza Biſkupá ogrodzie wyftáwił Kláfztor, y ták zá czafem rozfzerzył Zákonny żywot, zwłáfzcza, poftąpiwfzy ná Biſkupią godność, że Donátyftowie famo Imię Zákonnika przeklináli, (4) zá świádectwem Baroniufza; ktory zátym rozfze-

(3) B. Jord. à Sax. ferm. 150. Torel. A. 390, n.17, Laucillotus & alii. (4) Baron. An. 391.

rozſzerzenie Zákonnego życia w Affryce ſamemu przypiſuie Auguſtynowi, náypierwey tym żywotem w Włoſkiey ziemi powziętym w Affryce wsłáwionemu.

Gdy ſię záś poznał ná wielkiey náuce y świątobliwości Auguſtyná S. Waleriusz Biſkup, zá dozwoleniem Prymáſa Numidiey obrał go ſobie zá Koadjutora y pomocniká w Páſterſkiey prácy, zdáiąc mu słowá Bożego opowiádanie co wykonáł Auguſtyn z wielkim pożytkiem Kościołá powſzechnego, zwłászcza przeciwko Kácerzom, ktorzy w ten czas práwie cáłą Affrykę błędami ſwemi záráżali, dlá tych wykorzenienia ná rożnych Concyliách y Biſkupow zgromádzeniach przytomny bywał, y nie tylko uſtnie ále też piſmem ták uczenie y odwáżnie ná nich náſtępował, że go słuſznie Kościoł Kátolicki zwykł názywać młotem odſzczepieńcow.

Po zeyściu z tego świátá S. Wáleryuſza cáły ciężar prac Biſkupich włożono iuż ná iednego Auguſtyná.

Wiedząc

Wiedząc zaś że Biſkup káżdy powinien bydź doſkonáły, iáko náucza S. Paweł, ſtárał ſię bárdziey Páſterſkiemi cnotámi, ániżeli ubiorem iáśnieć. Nádewſzyſtko miłość Boga y bliźniego w nim ſię wydawáła. Miłość Bogá pokázuie ſię w tym, że będąc w widzeniu nieiákim potrzykroć ſpytány iák niegdyś S. Piotr, od Chryſtuſa: *Auguſtynie czy kochaſz mię?* odpowiedział: *Pánie ty wieſz że cię kocham.* Pyta dáley Chryſtus: *A tákże mię kochaſz Auguſtynie?* Odpowiáda Auguſtyn: *Gdyby wſzyſtkie kośći moie były złotemi lampami, wſzyſtká krew ktora we mnie ználeść ſię może, nic innego, tylko drogi balſam, wſzyſtko to ná twoię cześć y chwałę iáko miłośći ofiárę oddałbym y zápalił.* Dowiáduie ſię ieſzcze Chryſtus: *A czyliż nie bárdziey mię kochaſz Auguſtynie?* Tu záwołał Auguſtyn: *gdyby wſzytkie żyłki y junkiury Ciáła mego, nie były nic innego tylko złote więzy, chćiałbym niemi Ciebie, ták mocno do mego kocháiącego cię przywiązáć ſercá, żebyś iuż nigdy od niego*

nie

nie mogł bydź oddalony y odwiazány. Ale tym nie kontentował ſię Chryſtus, pytá y potrzeci raz: *Auguſtynie kochaſz mię?* Tu dopiero z wielkiey miłości już práwie odſzedłſzy od ſiebie odpowiedział: *Wiedz o Pánie! że ćię ták kocham, iż gdybym ia był Bogiem, á ty Auguſtynem, chciałbym ia zoſtáć Auguſtynem abyś ty był Bogiem.* Y nátychmiaſt niepoiętá miłość Chryſtus zniknął z oczu Auguſtyná. (5) A iáko ten, nie kocha Bogá, ktory bliźniego nienáwidzi, ták ten bliźniego nie kochać, nie może, ktory práwdziwie kocha Bogá, w tym záś dwoygu był S. Auguſtyn doſkonáły. Uczeń Iego S. Poſſidius świádczy że częſto przez cáły dzień był bez pokármu y nápoiu, dla bliźniego potrzeby, pociechy y porátowania.

Kiedy iákie w Dyecezyi między Iego owieczkámi ſtáło ſię porożnienie, żádnego oczom ſwoim nie pozwaláł odpoczynku, aż wſzyſtko pogodził y uſpokoił. Gdy wilki ro-
żnego

(5) Præter Noſtrates Cornel. à Lap. in Cap. 8. Ezech. Vega. Ribad. & alii paſsim.

żnego kácerſtwá do powierzoney Iemu záglądáli trzody, dobywał miecza słowá Boſkiego, tárczy mocney wiáry, páncerzá miłości y poty nie pozwolił im pokoiu poki ſię prawo wiernych nie wrociło beſpieczeńſtwo, właśnie iákby mowił z S. Páwłem (6) *Ja bez was niechcę bydź zbáwion.* Aby rátował ubogich, złote y ſrebrne náczynia Kościelne łámał, náwet ſame Kielichy, mowiąc: Przyimuie Kościoł złota y ſrebra; nie dlá zbogácenia y chowánia, ále dlá rozdáwania między ubogich; nie godzi ſię Biſkupowi przy ſobie zátrzymáć złotá, á ubogich od ſiebie oddálać y odpycháć. Zaden niebędzie mogł przed ſtráſznym Sędzią Bogiem bespiecznie ſtánąć, ktory iałmużny nie dawał. Day przeto kiedy możeſz á ieżeli nie możeſz, przynaymniey mile ſię ſtawiáy ubogiemu, bo Bog przyimuie wolą dobra, gdzie ſposobu do wykonánia iey nie nayduie &c. (7)

A iáko dlá ubogich był choynym y

łáſká.

(6) Ad Rom. 9. ℣. 3. (7) Lancill. in vita.

łaſkáwym, ták dlá ſiebie ſkromny.
W ubiorze Iego nic przedniego y zbytecznego nie widziáno: gdy mu zaś cokolwiek z iedwábiu lub inney drogiey máteryi ofiarowano, zaráz to kazáł ſprzedáć, á pięniądze między ubogich podzielić.

Uczeń Iego Poſſidius piſze onim: że nigdy pierścienia nie noſił według zwyczaiu inſzych Biſkupow. Infułá Iego byłá z proſtego płotná, ktorą do tych czas chowaią w Wálencyi w Kláſztorze náſzym. Tey właśnie ſkromności záżywał y w poſileniu Ciáła ſwego. Pod czas ſtołu u niego nie słyſzano, tylko Duchowne rozmowy, pomiarkowáne dyſputy, y wykłádanie Piſma S. Cierpieć nie mogł żeby kogo miáno obrázać ná słáwie y imięniu dobrym, dlá czego, nád ſtołem náſtępuiące nápiſał wierſze, według ktorych káżdy Gość ſpráwowáć ſię był powinien:

Quis quis amat dictis alienã rodere famã,
Hanc menſam vetitam noverit eſſe ſibi.

Kto rád źle o cudzych ſpráwach gadá,

Nie-

Niechay u tego stołu nie siáda;

Bynaymniey go iednák nie záſmuciło gdy kto źle o nim mowił: Odſzczepieńcy wołáli ná niego publicznie náuczáiac iż kto zábiie Augustyná nie zgrzeſzy, ále owſzem przyiemny Bogu wykoná uczynek, ná co mowił Augustyn: *Mowcie á trzymayćie o Augustynie ták śię wam podoba, áby mnie tylko ſumnienie moie przed obliczem Boſkim nie oſkárzało.*

A gdy dlá rożnych y wielkich kłopotow ná śiłách ustawáł, obrał ſobię zá Koadjutora prac Páſterſkich Erádyuſza Kápłaná, á udał śię do popráwy Xiag ſwoich, ktore wſzystkie przeczytáwſzy á mieyſcámi poprawiwſzy niektore, ná wieczna pociechę y pożytek zostawił Práwo wiernemu Kośćiołowi. W krotce cáła Afrykę záwoiowáwſzy pustoſzyli Wandalowie ktorzy udawſzy śię ku Hipponu, toż miásto w ciężkim trzymáli obleżeniu; we dnie y w nocy opłákiwał Augustyn, nie obálone mury, nie ogniem zniesione pomieſzkánia,

ále

ále ráczey utrátę y zgubę tyle dusz Chrześciańskich; ponieważ Kościoły y Klásztory zburzono, Kápłanow y sług Boskich zábiano, poświęcone Bogu Pánny gwałtem z Klásztorow zábieráno; chwałá Boská ucichłá, Kátolikow ná śmierć wszędzie szukáno, bráli gorę odszczepiency. Opłákane czasy, ták przeráziły były Oyca S. serce że západszy w chorobę ustáwicznie do Boga wołáł: *Pánie obroń to miasto y moie owieczki od zguby, albo mie zábierz z tego świátá.* A zrozumiáwszy bliską śmierć swoię kázał wielkiemi literámi nápisanych 7. Psalmow Pokutnych nád łożem swoim záwiesić; chciał tákże áby go przez dni 10. przed śmiercią żaden człowiek nie náwiedzał chybaby tego wielká potrzeba była, ktory czas tráwił ná modlitwie, rozwáżániu y czytániu tychże Psalmow, albowiem zwykł był mawiać: żáden człowiek choćby naydoskonálszego był życia powázać się nie powinien bez poprzedzáiącego żálu y pokuty z tego zchodzić świá-

tá,

tá, bo daleko ináczey ſądzą oczy Boſkie, ániżeli oczy ludzkie. Máwiał tákże częſto: O nędzny, o przemiiáiacy o nieſtáteczny, o kłopotliwy, o nieczyſty żywocie! ty ieſteś dziedzicem wſzelkiey nieprawości, wyniosłości wſzelką ślepotą y nędzą otoczony; nie żywotem ále śmiercią názywáć ſię powinieneś, bo umieramy co godziná, y práwie káżdego momentu. Ktoż mnie uwolni od więzow Ciáła mego? kiedyż przyidę y ſtánę przed Obliczem twoim o nieſkończony żywocie? prágnę bydź rozwiazánym y zoſtáwać z Chryſtuſem.

W tych y podobnych Niebieſkich żądzach S. duſza Iego od ciężarow y więzow ciáła zoſtałá uwolniona, y doſtałá ſię przed Oblicze ſwego Stworzycielá, przy łzach y modlitwach ſwoich przytomnych Bráci dniá 28. Sierpnia. R. P. 430. Wieku zás 76. á Biſkupſtwá 40. Roku.

Po śmierci dobyli Hipponu Nieprzyiaciele y ſpalili, iednák Xiązzki Iego (ktorych więcey niż 1030. nápiſał)

ſał) zá oſobliwą Opátrznością Bo-
ſka (iáko słuſznie rozumie Baroni-
us) cudownie ſą záchowane y utrzy-
mały ſię iáko oſobliwy ſkárb Powſze-
chnego Kościołá.

S. Ciáło Iego Roku P. 504. dniá
11. Pázdziernikâ przeniosł S. Fulgen-
cyusz do Sardyniey; á ztamtąd Roku
P. 725. dniá oſtátniego Lutego Luit-
prándus Krol Longobardow czyli
Lombárdyi do Włoſkiey ziemi do Pá-
piey uczciwie one przeprowádził;
gdzie teráz odpoczywa, z tą okoliczno-
ściaː że gdy tegoż S. Ciała dniá 1.
Páździerniká Roku P. 1695. przez wy-
znáczoną kommiſſyą tám ná nowo ſzu-
kánobo ukryte y ſchowáne przez wie-
le ſet lat ná niewiádomym mieyſcu
było) y ználezione Benedictus XIII.
Pápież ná pokorną O. M Fulgencyu-
ſza Bellellego cálego Puſtelnikow S.
Auguſtyná Generałá, prożbę rozkázał
Biſkupowi Pápieńſkiemu Autentyczną
otym wyprowádzić Inkwizycyą, kto-
ry przybráwſzy ſobie 17. uczonych
mężow, po ścisłych uwágach y ro-
ztrzą-

ztrzaſaniu pilnym wywodow pomienione SS. Reliqwie práwdziwym Ciáłem S. Auguſtyná bydź oſądził dniá 16. Lipcá R. P. 1728. ktorą Biſkupią Sentencya nie tylko przez *Breve Apoſtolicũ* potwierdził tenżePapież,ále też náznák włáſney radości przy nádaniu Odpuſtu zupełnego dlá wſzyſtkich Kościołow Zákonu Puſtelnikow, w Rzymie w Kościele S. O. Auguſtyná pod czas Iego Uroczyſtości dniá 28. Sierp: w przytomności wſzyſtkich Kárdynáłow, Rzymſkiego Duchowieńſtwá y Szláchty, przy nádzwyczaynym konkurſie ludzi Mſzą S. *Solemniſſime* odpráwił, á po niey ná podziękowánie P. Bogu zá ták ſzczęśliwe ználezienie Ciáła S. Auguſtyna *Te Deum Laudamus &c.* záśpiewáć raczył.

Uwági godná co *B. Jordanus de Saxonia* o Sercu S. O. Auguſtyna nápiſał, że Sigisbertus Biſkup Lugdunſki prágnał mieć iáką Relikwią S. Auguſtyná, więc iednego cząſu obudziwſzy śpiącego Anioł, ofiárował mu Sercę S. Oycá w kryſztałowey puſzce

złotem

złotem y drogiemi kámieńmi wyłádzoney Roku 951. ktore ná te słowá *Swięty, Swięty, Swięty*, tákże przy wzywániu Troyce Przenáyśw: podnosiło się w gorę, ná znák wielkiey, ktorą zá żywotá ku Troycy Przenaś: gorzáło miłości. Tákże żaden Odszczepieniec nie mogł wniść do Kościołá, w ktorym się toż serce znaydowáło; ále záraz przed drzwiami Kościelnemi ná ziemię upádali Kácerze, właśnie iákby piorunem przeráżeni. A tak iáko zá żywota ták y po śmierci młotem Odszczepieńcow názywać można S. O. Augustyná (8)

ROZDZIAŁ VII.
Zywot S. MIKOŁAIA z Tolentynu.

SWięty Mikołay z Tolentynu rzeczony, národził się w Ziemi Włoskiey Roku P. 1246. w Miásteczku *S. Angeli* niedaleko Miástá Firmo w Powiecie Ankony. Rodzice Kampágnus y Amáta uprosili Go sobie u P. Bogá niepłodni będąc, przez przy-

czynę

(8) Elssius. Herrera. Lancill. Torell. &c.

czynę S. Mikołáia Biskupá ktorego grob w Barrium ná ten koniec náwiedzili y ztąd dáno mu Imię Mikołay. W siodmym Roku wieku swego, iuż záczął pewne dni w Tygodniu pościć. A podrosłszy został Kánonikiem *S. Salvatoris* w Mieście Oyczyzny swoiey. Usłyszawszy záś około Roku P. 1264. uczonego Kaznodzieię nászego Zákonu bárdzo żarliwie o prożności świata każącego, wszystko opuszczáiąc wstąpił támże do Zákonu nászego gdzie wkrotce został zwierciádłem cnot y świątobliwości. Stárał się nádewszystko Ciało duchowi podbić, y nigdy raz przedsięwziętey ostrości życia nie odstępował. Lubo czárt iáko nienáwisny wszelkiemu dobru sprzeciwiał się wielce Iego żarliwemu postánowieniu, wzbudził w nim subtelny skrupuł: czy P. Bogu taká ostrość żywotá podoba się, albo nie? ktora pokusa przez iednego powinowátego nie máłe bráła pomnożenie; ten będąc Przełożonym bogatego Klásztoru *S. Mariæ Jacobi* nie

dáleko

daleko Miastá Firmo, á wiedząc w iák wielkim niedostátku y ostrosci żył Mikołay, często go do siebie záprászał, y námawiáł, áby przy nim został w pomienionym Klásztorze, y w inszym Zákonie lżeyszym sposobem służył Bogu. A nie mogąc sobie rádzić Mikołay udał się do zwyczayney modlitwy. Idzie zátym do Kościołá przed Nayś: Sákráment, gorąco Páná Boga prosząc: áby mu w tey wątpliwości zbáwienną drogę ukázał. Pod czas tey modlitwy uyzrał dwudziestu biało ubránych iásnoświętnych do siebie zbliżaiących się Młodzianow ktorzy ná dwa Chory rozdzieliwszy się, po trzykroć wdzięcznym záśpiewáli głosem: *W Tolentynie będzie twoy koniec; w Tolentynie będzie twoy koniec; zostań w tym powołániu, w ktorym cię powołáno; bo w nim mász bydź zbáwion.* Czym ták pocieszony został y umocniony w duchu, że zaráz udáwszy się do Tolentynu, tám przez lát 30. bárdziey Anielskie, ániżeli ziemskie prowádził życie; co iest przyczy-

ną, że go teraz z Tolentynu nazywamy.

A lubo duch Mikołáia był ochotny, Ciáło iednák było słábe y prawie niezdolne, ták wiele rożnego wytrzymać umártwienia. Záczym czásu iednego wpadł w wielką gorączkę; ále się zaráz udał do Lekárki chorych Przenaydostoynieyszey Máryi P. ktora pokázawszy mu się przykázałá, áby dlá pozyskánia zdrowia, do iedney ubogiey w Mieście będącey wdowy posłał po świeżo upieczonych kilká bułeczek chleba. Ktore gdy zmoczywszy w wodzie ziadł, zaráz wstał zdrowym z łoża: Podziękował zá odebrane zdrowie Mátce Boskiey y ná pamiątkę tego od niey wziętego dobrodzieystwá, aż do końcá żywota podobne święcił chleby, przez ktore wielu ludziom przywracáł zdrowie, albo przynaymniey przy zdrowiu zachował. Ten chleb y teraz w Zákonie Augustyniáńskim ná pamiątkę tego cudu święcą y rozdawáią; ktorego iák wielká moc iest przeciwko febrom cáłemu świátu wiadomo. Że

Ze záś wiedział, iż modlitwá ieſt pokármem y poſiłkiem duſzy, dlá tego według rády S. Pawłá záwſze ſię modlił; ále y w tym od czartá był kuſzony y ſtáteczność iego doświádczona. Modlił ſię bárdzo gorąco w nocy według zwyczáiu ſwego Mikołay w Oratoryum w Tolentynie; co ták obraziło ſmoka piekielnego, że z wielkim przeſtrachem dał ſię słyszeć nád rzeczonym Oratoryum to wyiąc iáko pies, to mrucząc iák niedźwiedź, álbo rycząc iák lew, álbo kſykaiąc iáko węże, na oſtatek poruſzył cały dach burzliwym wiatrem, niby chcąc wſzyſtko rázem obálić, y ták w obalinách nábożnego pogrześć Mikołaia. Ale Mikołay ktory do woyny z czarty był przywykł, bynaymniey nie lękał ſię tego, y owſzem czym bárdziey nieprzyiáciel ſtráſzył, tym gorącey ſię ſię modlił. Záczym duch wyniosłości ktory náybárdziey znieść nie może gdy bywá wzgárdzonym, z dachu záſzedłſzy do Oratoryum w ſtráſzney poſtáci, S. Męża porwał od Ołtárza,
 y ták

y tak ubił, że od Braci, ktorzy ſię ná ten ſzeleſt obudzili muſiał do ſwey Celle bydź zanieſiony. Wſzakże tá krwáwa potyczká żołnierza Chryſtuſowego nie uſtraſzyłá, ále owſzem mężnieyſzego, nábawiłá ſercá. Y lubo w ten ſposob od złych duchow częſtokroć ponoſił chłoſtę przecięż tym bardziey uczęſzczał ná modlitwę. Miáł tákże dwá kámienie w Celli, ná iednym klęczáł, ná drugim wſpierał ſię rękámi, gdy dlá długiey modlitwy prawie zemdlewał.

Drugi raz gdy Mikołay cáłą noc ná modlitwie bawił, przyſzedł czárt w poſtáci iákiegoś ſtráſznego ptaká zgaſił świátło, wylał oley ná Hábit, zrucił ſzkláną ná ziemię lampę, y ſtłukł. Alec Mikołay z wielką ku Bogu wiárą zebráwſzy ztłuczoney lampy kawáłki, gdy przeżegnał krzyżem S. zaráz Boſką mocą lampa zoſtałá ucálona, oleiem nápełnioná, y dalcko iaśniey gorzałá, áni żeli świeciła przed tym. Przez co Xiąże ciemności záwſtydzony zniknął.

Między inszemi cnotámi wielkie ku duszom w Czyscu będącym, pokázywał miłosierdzie. Czásu pewnego przy odpoczynku nocnym usłyszał głos załosny, iedney duszy, własnym go Imieniem názywáiącey y mowiącey: *Mikołaiu Sługo Bozy weyzrzyi ná mnie.* Pytá więc Mikołay ktoby był? aż duch odpowiadá: Jam iest Brát Peregrinus ab Osmo ktorego żyiącego dobrze znałeś á teraz w czyscu nieznośne ponoszę męki, proszę cię przeto ábyś Mszą S. odpráwił, zá umarłe, żebym ią rázem z wielu innemi z Czyscá był wybáwiony. Odpowiádá S. Mikołay: Chrystus JEZUS Zbáwiciel moy niechay cię ratuie, ktorego krwią odkupiony, iesteś gdyż iá zá umarłe w nástępuiącym Tygodniu Mszy S. odprawić nie mogę, będąc z posłuszeństwá náznaczony do odpráwiániá Mszy śpiewáney. Niechciałá cierpiąca dusza tą kontentowáć się odpowiedzią, więc prowádzi S. Męża ná bliską rowninę gdzie niezliczone mnostwo dusz oboicy płci w goreią-

cych

cych płomieniách ukázałá ktore płá-czliwym záwołały głosem: Zmiłuy się nád námi Oycze, zmiłuy się nád námi, ktore twego czekamy rátunku, przez Mszą S. możesz nas wszystkie wybawić. Tu dopiero od żalu wielkiego zápłákawszy Mikołay S. idzie prosto do Przełożonego o pozwolenie odpráwowania Mszy S. zá umárłych przez nástępuiący tydzień pokornie prosi: co y otrzymał. Po skończonym tymże tygodniu znowu tenże duch ukazał się Mikołaiowi, zá wybáwienie z mąk Czyscowych podziękował, oznaymuiąc że przez modlitwy iego y Msze SS. większa część onych dusz do Niebá się dostałá z Czyscowych mąk wybáwiona.

Nie mnieyszą tákże bliźnim swoim żyiącym świádczył miłość, Zákonną porcyą záwsze ubogim dawáł. Gdy raz niosł do Forty pozostáłe ułomki chlebá, potkawszy go Przełożony pyta co niesie? odpowiáda Mikołay S. Oycze niosę roże dlá moich ubogich, y w tym odkrywszy ználazł zámiast

chleba piękne y wdzięcznowonieiące roże, lubo to w Grudniu było. Záczym w dawániu iałmużny iuż mu więcey nie przeszkadzano. Ubogi nieiáki dlá długow będąc wsadzony do więzienia, gdy to doszło S. Mikołáia, żebrał od domu do domu chodząc aż pomienionych długow summę zebráwszy ubogiego uwolnił.

Wstrzemięzliwość pokármu y nápoiu ták wielká w nim byłá, że przez lat 30. áni mięsa, áni potraw máślnych nieskosztował, ná samych tylko leguminách, wodzie y chlebie przestawaiąc.

Gdy czasu pewnego záchorował, z woli Lekárzá rozkázano mu pod posłuszeństwem cokolwiek z upieczonych pary kuropatw ieść, wziął Mikołay, kawáłeczek mowiąc: wszak widzicie żem iest posłuszny, potym krzyżem S. przeżegnáwszy w obecności przytomnych w momencie żywe, pierzem y skrydłámi okryte oknem wyleciały.

Wszystkie Iego dobre uczynki, ná

iedynym

iedynym cnot Fundámencie, to ieſt ná pokorze, wſpierały ſię, przeto mocą piekielną nie mogły bydź poruſzone. Usługował y był posłuſzny każdemu w Kláſztorze, pełnił naypodleyſze uſługi y powinności z naywiękſzym weſelem y ukontentowániem. Stáráł ſię o naypodleyſzy Habit. Ktory gdy raz włáſnemi rękámi chciał náprawiáć zgubił ſztukę znáczną, á że ſam tylko był w Celi nie bez podziwienia uſkárżał ſię Bogu mowiąc: o dobrotliwy Pánie ktoż ieſt ten ktory mię ták prześláduie? w tym wyſkoczył z iednego kąta czart mowiąc: iá ieſtem, iá ci to wyrządziłem. Pytá Mikołáy S. á ktoż ty ieſteś? rzecze ſzátan: Jeſtem Belial ktory cię ieſzcze pozbáwię rozumu y do deſperácyi przywiodę: dotąd tylko roże y kwiáty były, ale wnet doznáſz ciernia y obáczyſz że twoie poſty y modlitwy zá nic. Rozśmiał ſię z pyſznego ducha Mikołay S. mowiąc: BOG ieſt obrońcą moim, czyń więc co chceſz y co możeſz.

Kiedy słyſzał wybiiáiący godzinę zegár,

zegar, máwiał: Boże y Pánie moy! oto iuż znowu godziná życia mego ubyłá, z ktorey ráchunek oddawáć powinien będę w dzień ostáteczny.

W ten námieniony sposob lat 30. służywszy Bogu, widział częstokroć gwiazdę wschodzącą nád Castrum S. Angeli mieyscem národzenia swego, idącą ztámtąd ku Tolentynu nád Ołtarzem w Chorze nieco odpoczywáiącą. Co znáczyło, że koniec żywotá Iego bliski, y że ná tam tym mieyscu miał bydź pogrzebiony.

Przez 6. Miesięcy przed śmiercią widywał wielką liczbę SS. Aniołow ktorzy go náwiedzali y Niebieską cieszyli melodyą, ták dalece że tęskniąc w tym ninieyszym życiu máwiał: prágnę bydź rozwiązánym á zostáwáć z Chrystusem. A gdy się czas zeyścia Iego zbliżył, kázał przynieść Obraz ukrzyżowánego Zbáwiciela P. przeciwko ktoremu oczy y serce swoie z wylániem łez rzewliwych miał zawsze obrocone. Potym prosił Chrystusa P. iáko też N. Máryi P. oraz S. O. Augustyná

guſtyná áby go zchodzącego z tego świátá ſwoią udárowali przytomnośćią. Stáło ſię zádoſyć prożbie Iego gdy dniá náſtępuiącego w pośrzodku N. Máryi P. y S. O. Auguſtyná pokázáwſzy ſię Zbáwiciel Pan miłemi y przyiemnemi słowy cieſzył Mikołáiá. Z wielką pokorą zátym upráſzáł Mikołay S. Chryſtuſa P. áby mu oſtatnią godzinę życiá oznaymił: y usłyſzał od Máryi P. *Dniá trzeciego po moim národzeniu do nas przyidzieſz.*

W ten dzień záproſił wſzyſtkich rázem z Przeorem do ſiebie Zákonnikow, y temi żegnał słowy: W. O. Przeorze y wſzyſcy naymilſi Oycowie y Brácia; lubo nie pámiętám, że wiádomie ktorego z was kiedy obráziłem, wſzakże iednák ſam ſiebie w tym niechcę uſpráwiedliwiać gdyż podobno náleżytey ku wam miłośći y powinnego posłuſzeńſtwá iáko náleżało nie záchowałem, ſam uznáwam żem wam był náprzykrzony ále ponieważ mi ſię iuż oſtátni zbliża moment, więc upraſzam was ná miłość Boſką, áby-

śćie

ście mi to wszystko nietylko odpuścili, ále też zá grzeszną duszę moię P. Bogá prosili. Ciebię zaś W. O. Przeorze uprászam o wysłuchanie spowiedzi, ostátnie rozgrzeszenie, y opátrzenie SS. Sákramentami.

Po otrzymanym rozgrzeszeniu gdy się iuż iuż zbliżała śmierć obáczyli go około stoiący Zákonnicy dziwnie rozweselonego: záczym pytali S. Mężá coby znáczyłá táka zniezwyczayná rádość? odpowiadá Mikołay S. Zbáwiciel moy JEZUS, z Mátką swoią Nayś: y S. O. Augustynem przychodzą do mnie, y wzywáią: Sługo dobry y wierny wnidź do chwały P. twego. To wyrzekłszy podniosł ku Niebu ręce mowiąc: Pánie! w ręce twoie, polecam duchá mego. A w tym szczęśliwie zásnął, z Anielskim śpiewániem duszá záprowadzoná do Niebá. Roku P. 1305. dniá 10. Wrześniá w Roku 60. wieku swego.

W lát 40. po śmierci iego odwáżył się Brát Zákonny rodem Niemiec w Klásztorze Tolentyńskim będąc

Zákry-

Zákryſtyánem, otworzyć grob S. Mikołáiá, y obie ręce od S. odćiąć Ciáła, chąc one do Niemiec záprowadzić. Táki niegodziwy wykonáwſzy umysł, obáczył krew z S. Ciáła płynącą iákby z żyiącego. Czym przeſtráſzony tęż krew baweł ną ná dwie Tace (ktore y teraz tam chowáią) zebrał. Potym też ręce w Tuwálnią Ołtarżową obwinąwſzy począł uchodzić; idzie przez cáłą noc, á rozumieiąc że iuż z Tolentyńſkiego wyſzedł powiatu, przy náſtępuiącym dniu obáczył ſię bydź ieſzcze w pośrodku Kláſztoru w Tolentynie; wyznał zátym winę obiawiwſzy wſzyſtko Przełożonemu.

Te dwie ręce rázem z krwią, w oſobliwey teraz chowáią Kaplicy, w żelazney ſkrzyni złożone pod Ołtarzem. Gdzie rzecz uwági godná: że tam złe duchy zbliżyć ſię nie mogą, ále záraz przy drzwiach wchodzących do tey Káplicy opuſzczaią opętanych, będąc nie tylko zá żywotá ale też po śmierci od S. Mikoláia pokonáne.

Powtore, że ile rázy ná Kośćioł S.

Chrze-

Chrześciáńſki má iáka przypàść klęſká w tey żeláznéy ſkrzyni słycháć ſzeleſt, á w tym gdy ią otwieraią, krew więc obumarłą, iákby żywą, ręce záś krwawym potem obláne naydowáć zwykli, iáko ſię ſtáło z przeſtráchem całego Chrześciáńſtwá Roku P. 1700.

EUGENIUSZ IV. Papież S. Mikołáia policzył między SS. obieraiąc go zá Pátroná y Obrońcę Kościołá S. Powſzechnego, ponieważ zá Iego przyczyną dawniey záczęte między Kościołem Greckim y Łácińſkim Schiſma uſtáło.

Tenże O. Swięty przykázał áby Mikołáia S. ná Chorągwi do Kánonizácyi málowáno trzymáiącego słońce w iedney ręce, ná znák wielkiey iego świątobliwości y niezliczonych cudow: gdyż przyznał w publicznym wſzyſtkich Kárdynáłow Konſyſtorzu, że od czáſow SS. Apoſtołow, żadnego niebyło Mikołáiowi rownego Cudotworcy. Ná pierſiách záś málowáć kázał gwiazdę, dlá wzwyż wſpomnionego

nego widzenia gwiázdy. W drugiey ręce biáła iák śnieg podáno lilyą (ná znák nienáruszoney czystości) z otwártą Xięgą w ktorey te słowa po łácinie były nápisane: *Przykázania Oyca mego záchowáłem; dla tego w Iego zostawám miłości.*

Opuszczam liczbę wielkich cudow S. Mikołája, ktorych iuż pod czas Kanonizacyi Kościoł Swięty 300. approbował; poniewáż krotki tylko zbior życia Iego, iáko y inszych SS. Patronow Arcybráctwa Pocieszenia nábożnemu podáć chciałem Czytelnikowi. (1)

ROZDZIAŁ VIII.

Zácność Pászká S. bárdziey pokázuie się.

Lubo sámá Stárożytność, y niezliczone dlá noszących Máryáński Pásek nádane odpusty ná zálecenie Iego wystárczyć mogą; átoli przykłády SS. Apostołow, Prorokow, Chrystusa P. y N. Máryi P. Pásek noszących, oraz cudo-

wne

(1) Elisius Crusenius. Curt Torell. &c.

wne przez Pafek S. otrzymáne pociechy więcey mu dodáią ſzácunku.

§. I.

Zácność Páſka S. pokázuie ſię z przykłádu noſzących go.

Milczę o Eliáſzu (1) o S. Jánie Chrzcicielu (2) y o wſzyſtkich SS. Zákonnikách Auguſtyná S. páſek noſzących. (3) Naywiękzá ztąd dla Páſká zácność że go ſamá Mátka Boſká noſiłá czego cudowne od Łukáſzá S. málowane Statuy N. Máryi P. zwłáſzcza Loretáńſká świádkiem. Ná tę prawdę Grecki podpiſuie ſię Kościoł, gdy Uroczyſtość ználezienia Páſká N. M. P. obchodzi d. 31. Sierp. w ktory Pulcheria Ceſarza Arkádyuſza Corká z Jerozolimy Roku 450. do Cárogrodu przeniosłá Páſek Máryáńſki (4) o ktorey uroczyſtości dwoie Kázań Euthymiuſza Zákonniká, y S. Germána Pátryárchy miánych R. 720. znáydzieſz u Suryuſzá ná końcu 4. Tomu. Ktory Páſek (piſzą niektorzy) że Henricus

(1) 4. Reg. 1. ℣. 8. (2) Matth. 3. ℣. 5. (3) Elſs. Cruſen. Curt. Torell. &c. (4) Nicephor. Calist. l. 14. C. 2. & Cap. 49. Idem l. 15. C. 14.

ricus Dandalo Xiąże Wenetow z Carogrodu do Wenecyi Roku 1203, przeniosł y złożył w Kościele S. Márka. Część wspomnionego Páska S. znayduie się ná S. Gorze Andeceńskiey. (s)

Nie wspominam o Kościele *S. Mariæ Maj.* w Rzymie, Nider Munster w Ratisbonie, S. Krzyża w Auszpurgu, o Kláromonckim we Fráncyi, S. Bárnaby w Medyolánie, w Mieście Práto w Hetruryi, S. Szczepaná w Burgu we Flandryi, &c. gdzie niektore części Páska N. M. P. pokázuią.

§. II.

Náyświętsza MARYA P. dáie Pásek Sługom swoim.

Że Pásek nosić kázáłá N. M. P. Monice S. y SS. Apostołom Paski rozdáwałá iuż się wyżey wspomniało.

R. 1315. d. 22. Lip. w Mieście Pálermo, parálizem ruszoną Niewiastę pokázáwszy się Mátka Boska srebrnym opásałá páskiem y uzdrowiłá. (1) Ktory Pasek tám zostáie cudámi wsłáwiony w Kościele nászym. Gil-

(s) Chronic. Andecen. fol. 56. (1) Rinaldus Croso in vita eiusd. Possevin. C. 37. & alii.

Gilbertus ná Jnſprugu Hrabiá, máiac mieć bátalyą z nieprzyiácıołmi wiáry S. w máłey liczbie ſwoich, odebrał nápomnienie áby ſię podánym od N. M. P. (ktora mu ſię widomie pakazáła) páſkiem przepáſał, co gdy wykonał pożadane otrzymał zwycięſtwo. A ná pámiątkę tego cudu záłożył Zámek Corregio (z łáciń ſkiego słowa Corrigia od Paſká) záżywaiąc, y w Herbie ná potym w czerwonym polu czarnego Paſká záżywał.

R. 1189. między Miáſtami Prato y Piſtoia domowa wſzczęłá ſię byłá woyná, w tym Práteníes nábożnie noſząc Paſek N.M.P. po Mieyſkich murach obáczyli Aniołá w poſtáci pięknego Młodzieńcá ktory wielka z ſiebie puſzczaiąc ná nieprzyiacioł iaſność, onych (Piſtoianow) odſtáſzył od obleżenia. Ktory paſek do tych czas w Kośćiele S. Szczepaną tamże cudami słynie.

R. 1178. Pokázawſzy ſię N.M.P. pobożnemu Kápłanowi paſek iedwabny podárowała, ktory zá żywotá wiá-

ſnemi rękami zrobiłá byłá. A teraz zoſtáie w Kościele Kated: Dertuzen. w Kátalonii, z ktorego rodzące Matrony czę ſto cudowney pociechy doznáwaią. (2)

W. Łucyi Parátici Zak: Náſz: w Kláſztorze S. Krzyża w Bryxyi N. M. P. złoty podárowáła Páſek, ktory tamże zoſtáie w wielkim poſzanowaniu. (3)

§. III.

Cudá wielkie Paská N. MARYI P.

Paſek S. pociechę przynoſi rodzącym Niewiáſtom.

Páſek S. Melánii młodſzey Zák: Náſz; Roku 438. będąc włożony ná umárłą práwie Niewiaſtę porodzić niemogącą, zaraz porodziłá, y śmierci uſzłá. (1)

W Wenecyi tákże porodzić niemogąca gdy iuż Lekárze odſtąpili Matronę zá wpiſaniem ſię do Bráctwa Pocieszenia y przyięciem Paſká S. zaráz porodziłá, y w momencie ozdrowiałá. (2)

W Die-

(2) Bagatta ex MM. SS. Tom. I. fol. 33. ℣. 13. (3) Idem n. 12. (1) Torell. Tom. I. fol. 991. n. 31. (2) Compend. S. Cinct. fol. 45.

W Diecez: Leryden: w Katolonii iest Klasztor Cystercyen: *la vacca* názwány gdzie Pasek rzemienny N. M. P. ktorego ledwo się dotknie rodzaca Niewiastá zaráz pożądaną pociechę otrzymuie. (3)

Tákże Pasek S. Moniki w Rzymie y insze o niego pocierane Paski lekkie y szczęśliwe przynoszą rodzenie.

§. IV.

Pásek S. cudowną przynosi pociechę w Chorobach.

Tu należy przykłád o párálizem ruszoney niewieście przez Pásek ozdrowioney wyżey położony, ktora Pasek sobie od N. M. P. dány przyniosłszy do nászego Kośćiołá; gdy się żádnemu z Oycow bráć z mieyscá nie dał, dotknáwszy go się od kilku lat chorobą złożony pewny Oćiec w momencie ozdrowiał y z mieyscá ruszył; gdzie nápotym tak wielkie działy się cuda że Obraz N. M. P. ná ktorym był złożony Pásek S. wziął Imię *Marya rátuiaca.* (4)

(3) Angel. Mariquez L. 8. n. 2. & 3. An. 1224.
(4) Compend. fol. 26. & 27.

§. V.

Pásek S. broni od widomych Nieprzyiaciol.

Ják Gilbertus Hrabiá, y Miásto Práto swoich pokonáli przez Pasek S. nieprzyiacioł, iuż się námieniło.

W Mieście Forolivium gdy złośliwy człowiek do świątobliwego strzelił Kápłaná, kulá ná Pasek S. trafiwszy ná ziemię upadłá: zkąd zwykł záwsze pasek pokázowáć mowiąc: *Ten mię przy życiu zachował.* (5)

W Wenecyi máiąc złe porozumienie mąż o żonie gdy ią w bok pchnał ostrym puginałem, ná Pasek S. trafiwszy iák wosk zmiękczał puginał, żadney nie zádawszy rány. (6)

W Powiecie Padewskim Zołnierz niewinną o cudzołostwo posądzaiąc żonę, będącą w Bráctwie Paská Swiętego, gdy ná zabicie oney y máłego Synáczká dobył miecza, oná zawołá *Marya z Gory Ortonskiey ratuy mię*, y zaráz nástąpił cud niesłycháný, bo dziecię z pieluszek rąk dobywszy cięcie miecza

(5) Compend. fol. 55. (6) Torell: fol. 1. Tom. 691. n. 34.

miecza niemi zatámowáło, y niemowlęcym ięzykiem temi do Oycá rzekło słowy *Nie ták moy Oycze!* záczym miecz odrzuciwszy upadł do nog niewinney żony prosząc o odpuszczenie. (7)

§. VI.

Pasek S. bronią iest przeciwko czartom y czarom.

Zoá Cesarzowá Carogrodzká będąc od czárta opętana y udręczoná inácżey od niego nie mogłá bydź uwolnioną, áż włożeniem ná siebie Paská N. M. P. (8)

Roku 1175. w Hetruyi Mieście Prato, opętáną Niewiastę przywiedziono do Kościołá nászego, ktorey iák tylko Kápłan ná głowie postáwił skrzyneczkę, w ktorey zostáie Pasek N. M. P. zaráz czárt ustąpił.

W Wenecyi niepłodná Niewiastá zazdroszcząc drugiey potomstwá, námowiła czarownicę áby tey zábiłá przez czáry dziecię. Stárałá się o to długo przemieniwszy się w kotkę czárownicá, ále nietylko szkodzić lecz áni przy-

(7) Compend. fol. 42. (8) Lud. Novarin. in Umbra Virg.

przystąpić do kolebki nie mogłá, wyznáiąc: *ile rázy zbliżałam się do kolebki, zawsze ználazłam, że Matká ná dziecię iákiś czárny włożyłá* (bo byłá w Bráctwie Pasłká N. M. P.) *byłá Pásek, dla ktorego bynaymniey szkodzić nie mogłám y nigdy nie będę mogłá, poki ten Pasek tam będzie bywał.* Co się wszytko potym wyiawiło. (9)

§. VII.

Z Pasłká S. przychodzi moc cudowna.

S. Tomász Apostoł w Indyi przy Mieście Meliapor niezmierney wielkości drzewo ktore w morze wpadło było, á naysilnieysi ludzie powrozámi, łańcuchámi, náwet záłożone słonie ruszyć nie mogli, pasek swoy do gáłęzia przywiązawszy z morza sam ieden żáciągnął do Miastá. (10)

W Salmantyce Mieście Hiszpáńskim w głęboką studnią wpadłe S. Ján á Facundo obaczywszy dziecię, gdy Pasek S. w tęż studnią wpuścił, cudownie podrosłá woda że się paskᚠchwyciło, y ták bez ciężkości wyciągnawszy

(9) Compend. fol. 43. (10) Petrus Maffeus in Hist. Indica Cap. 2. Bagatta fol. 302. n. 7.

gnawszy go S. Jan zdrowe rodzicom oddał. (11)

§. VIII.

Pasek S. uwalnia więźniow z kaydan y Łancuchow.

Paweł Cattinese sławny rozboynik morski, lubo wszelkich niecnot pełen záwsze iednák nábożnie nosił pasek N. M. P. Pociészenia, złápany y zaprowadzony do Wenecyi, gdy w więzieniu pewney czekał śmierci, wzywaiąc Matki N. cudownie z więzienia wyszedł y przy Kościele Naszym S. Szczepaná ná ostrey pokucie życie zákończył. (12)

Podobnie Jána MARYA Weronenczyká R. 1492. ná śmierć osądzonego w nocy pokázawszy się mu Náyśw. M. P. paskiem przepasaná, właśnemi z więzienia wyciągnęłá rękámi, á wziąwszy go ná powietrze, nie daleko Gory Ortonskiey spuściła ná ziemię, gdzie zaraz pospieszywszy ná podziękowánie swey wybáwicielce MARYI, ostátek życia ná pokucie y wy-

(11) P. Wolfgang. Eder in vita Sancti fol. 59.
(12) Compend. S. Cinct. fol. 56. & 57.

y wychwaláníu Bogárodzice Pánny, przeżył. (13)

Opuſzczam więcey podobnych łaſk y Cudownych pociech przez Paſek N. M. P. otrzymánych, gdyż y z tych dowodnie ſzacunek Paſká S. pokázuie ſię; co ſię obſzerniey z nádanych wielkich Arcybractwu Paſká S. odpuſtow wkrotce pokáże.

(13) Compend. S. Cinct. fol. 45. & 46.

CZĘSC

CZĘSC II.

O Rożnych y wielkich Odpustách S. Arcybractwá Pocieszenia Náyświętszey MARYI PANNY.

Z Iákich przyczyn CLEMENS X. Papież wszystkie Odpusty tego S. Arcybractwá kazał zebráć w ieden Summaryusz, y czemu tenże tu od słowá do słowá wydrukowano, tákże dlá czego chcieliśmy niektore o Odpustách dáć obiaśnienia powszechnie y w osobliwości &c. łáskawy Czytelnik w Przedmowie ná początku tey Xiąszki do czytać się może. Nástępuie zátym wspomniony Summaryusz w te słowá:

CLEMENS PAPA X.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX injuncto Nobis cælitùs Apostolicæ servitutis munere spiritualium gratiarum concessiones ex pia, prudentique hujus Sanctæ Sedis dispensatione providè emanatas, quibus Christi fidelium devotio ad pietatis opera incitatur, & confovetur, Apostolici muniminis præsidio libenter constabilimus, & alias desuper statuimus, sicut

cut matura deliberatione prævia ad Omnipotentis DEI Gloriam, & animarum Salutem expedire in Domino arbitramur.

Dudum siquidem fel. rec. Gregorius Papa XV. Prædecessor noster omnia, & singula Privilegia, Indulgentias, Prærogativas Facultates, Gratias, & Indulta quæcunque Archi-Confraternitati Cincturatorum, & Cincturatarum nuncupatæ S Augustini, & S. Monicæ sub Invocatione B. Virginis Mariæ de Consolatione nuncupatæ in Ecclesia S. Jacobi Bononien. canonicè institutæ, sivè aliis quorumcuuque locorum Confraternitatibus ei debitè annexis, & illius, sive illarum utriusque sexûs Confratribus Cincturatis pro tempore existentibus, tam per rec. mem. Gregorium XIII. & Gregorium XIV. quàm quoscunque alios Romanos Pontifices Prædecessores pariter nostros quandocumque, & quomodocumque, etiam per viam, & modum Extensionis, Ampliationis, & Communicationis, ac aliàs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis Clausulis, & Decretis eatenùs quomodolibet concessa, & aliquando revocata, ac sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, restrictionibus, & modificationibus Auctoritate Apostolica, etiam quandocumque, & qualitercumque factis comprehensa Decretis tamen Concilii Tridentini non repugnantia, nec non Litteras desuper emanatas eâdem Auctoritate perpetuò approbavit, & confirmavit, ac innovavit, eisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjecit: & nihilominus pro potiori cautella, illa omnia cum eorum extensionibus, ampliationibus, & communicationibus prædictis de novo, etiam perpetuò concessit, & aliàs prout in ipsius Gregorii XV. Prædecessoris desuper sub

Plum-

Plumbo Anno Incarnationis Dominicæ M. DC. XXI. tertio nonas Junii expeditis, quarum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expresso, & inserto haberi volumus, uberiùs continetur.

Cùm autem, sicut Venerabilis Frater Josephus Eusanius Episcopus Porphyriensis Sacrarii nostri Apostolici Præfectus Nobis nuper exponi fecit, subinde Congregatatio tunc existentium S. R. E. Cardinalium negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, quasdam literas die 23. Martii M. DC. XXIX. ad tunc existentem Priorem Generalem Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini dederit, quibus Indulgentiæ Archi Confraternitati, eique aggregatis Confraternitatibus prædictis à Romanis Pontificibus concessæ, quippe quæ à piæ mem. Paulo Papa V. etiam Prædecessore nostro per suas Litteras, quarum initium *Cùm certas* &c. die 11. Octobris M. DC. VI. editas revocatæ fuerant, tametsi à memorato Gregorio XV. Prædecessore per suas Litteras præfatas innovatæ fuissent, rejici posse videbantur. Verùm Congregatio Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium Indulgentiis, & Sacris Reliquiis præposita, re diligentiùs examinata, censuerit, nihil obstare, quominus Archi.Confraternitatis, & Confraternitatum hujusmodi Confrates omnibus, & singulis Indulgentiis per easdem Greg. XV. Prædecessoris Litteras confirmatis, & innovatis frui possent, ac deberent, & aliàs prout in ipsius Congregationis Decreto desuper 17. Aprilis M. DC. LXXII. emanato, etiám continetur. Quia verò in dictis Gregorii Prædecessoris Litteris specificè non exprimuntur Indulgentiæ à prædictis Romanis Pontificibus

con-

concessæ, ideò ab eadem Congregatione Cardinalium delecti fuerint duo ex Consultoribus illius, nempe dictus Josephus Episcopus, ac dilectus filius Julius Maria de Blanchis Ordinis Prædicatorum Professor, in Sacra Theologia Magister, qui singulas Indulgentias hujusmodi ex authenticis colligerent Documentis ad hoc, ut possent postmodum ad formam Constitutionis similis rec. Clementis Papæ VIII. Prædecessoris pariter Nostri, quæ incipit *Quæcunque &c.* Et Decreti ejusdem Congregationis die 16 Martii dicti Anni MDCLXXI. editi, nominatim, & in specie communicari. Ipsis autem Consultoribus sic delectis, de nonnullis Indulgentiarum capitibus non consentientibus, visum fuerit eidem Cardinalium Congregationi, quicquid in controversiam veniret, bon. mem. Joanni, dum vixit S. R. E. præfatæ Presbytero Cardinali Bonnæ nuncupato, definiendam proponi; & post habitam inter eosdem Consultores collationem, iterúmque examinata capita illa, consentientibus in cunctis Consultoribus prædictis; réque omni per præfatum Joannem Cardinalem expensa, & probata, confectum fuerit Summarium Indulgentiarum hujusmodi ex Originalibus Romanorum Pontificum Litteris, aliisque authenticis Documentis excerptum, tenoris quisequitur, videlicet.

SUMMARIUM

Indulgentiarum Archi-Confraternitatis Cincturatorum S. Augustini, & S. Monicæ sub Invoc: B. V. Mariæ de Consolatione, erectæ Bononiæ in Ecclesia S. Jacobi, & Confraternitatum eidem aggregatarum.

PRæmittendum primò, Confratres Cincturatos

utrius-

utriusque sexus uti, frui, & gaudere Indulgentiis, & Gratiis spiritualibus toti Ordini Eremitarum S. Augustini concessis ex Gregorio XII. in Brevi *Ad augendam*, die 16. Decembris M. DL. XXVIII. anno VII. Pontificatus. Et in alio ejusdem Pontificis *Cùm sicut &c.* die 15. Decembr. MD. LXXIX. his verbis. Confratres utriusque Sexus Confraternitatum Corrigiatorum nuncupatarum Sancti Augustini, ut frui, & gaudere possint Indulgentiis, & participes fieri omnium Gratiarum spiritualium Ordini ipsius S. Augustini concessarum, omniúmque Bonorum, quæ in dicto Ordine pro tempore fient, inter alia teneantur quotidie recitare tredecim Pater Noster, & totidem Ave Maria, & unum Salve Regina pro salute Romani Pontificis, & felici Statu Sanctæ Matris Ecclesiæ; & si ipsum Salve Regina dicere ignoraverint, loco Salve Regina quinque Ave Maria devotè recitando, easdem Indulgentias, & Gratias spirituales consequantur, quas consequerentur, si ipsum Salve Regina recitarent.

Secundò præmittendum est, quod Leo X. *Solet annuere* 7. Kalend. August. MDXIII. anno primo, singula Privilegia, Immunitates, Exemptiones, Concessiones, Indulgentias, & peccatorum Plenarias Remissiones, & Indulta quæcumque quibusvis Domibus, & Congregationibus, aut aliis Locis, & illorum Personis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustiniolim in genere, vel in specie concessa, ac in posterum concedenda ad ipsum Ordinem Fratrum Eremitarum S. Augustini, & illius Personas; ac si illis specialiter concessa fuissent, extendit, & communicat, ut eis gaudeant, & utantur, ac si eis, & singulis eorum Domibus, & Personis in specie concessa fuissent. Hoc idem antea in simili forma concesserat Ju-

lius II. *Dum fructus uberes* 7. Kalend. Jul. MDVII. anno 4. Et Alexander IV. licet non tam generaliter in Bulla *Ut eò libentiùs* 13. Kalend. Augusti anno primo. Nec non in alia *Oblata nobis* 12. Kalend. Maii anno 3. Quæ fuerunt innovatæ per Martinum V. *Sincera* 4. Kalend. Maii anno 6. Et per Sixtum IV. *Dum fructus uberes* MCCCC. LXXIV. 7. Idùs Februarii anno 4. in Mari Magno. Denique Idem Sixtus IV in Bulla *Inter præcipuas* MCCCCLXXII. 10. Kalend. Januarii anno 11. Congregationi Lombardiæ præfati Ordinis eiúsque Professoribus, Domibus, & Locis universis concedit, & pariter indulget, quòd ipsi omnibus, & singulis Privilegiis, Exemptionibus, Libertatibus, Immunitatibus, Indultis, indulg: & Gratiis, Ecclesiæ & Domui de Populo, earúmque Personis per Sedem Apostolicam hactenus concessis, in omnibus & per omnia uti valeant, & gaudere.

Tertiò Præmittendum est, quòd Gregorius XIII. in Brevi *Ad augendam* ut suprà, inter Gratias Spirituales dictæ Confraternitati tam in particulari concessas, quàm forsan per participationem Indulgentiarum Ordinis Eremitarum S. Augustini, vel cujusvis alterius Religionis communicatas, nonnullæ reperiuntur cum clausula manus adjutrices porrigendi, quæ quidem per Sedem Apostolicam fuerunt revocatæ, vult, & decernit, quòd eædemmet Indulgentiæ, & Spirituales Gratiæ dictis Confratribus suffragentur æquè, ac si in illis dicta clausula non adesset, quam penitùs abrogat, dummodò loco porrigendi manus adiutrices, quinque vicibus Orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam pro Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, ac hæresum extirpatione recitent.

Ultimò Præmittendum est, quòd Julius II. *Nihil est*

bil est die 24. Septembris MDVII. Pontificatus anno quinto, ut omnia quàm firmissima sint, quæ Ordini prædicto Apostolica Sedes elargita est, proprio & motu, & scientia, atque de plenitudine potestatis vult, statuit, & decernit, ut quæcunque concessio Ordini præfato facta, sive per se sive per Communionem, quam fecit cum aliis Ordinibus, & Congregationibus, eandem omninò vim, atque efficaciam perpetuò habeant, tam in Judicio, quàm extra Judicium, ac si plumbeo sigillo obsignátæ essent, quod intelligi vult tam de his, quæ in forma Brevis, quàm de his, quæ per supplicationes expeditæ sunt, in quibus placuit, ut sola signatura sufficeret: Quamobrem quæcunque fuerunt eidem Ordini utcumque concessa, sive ipsa Exemplaria, sive eorum Transumpta ostendantur Prælati alicuius, aut publici Notarii manu signata aut etiam Generalis Ordinis sigillo firmata eodem motu, scientia, & potestate decernit, mandátque eandem omninò, & vim esse, & fidem haberi, ac si plumbi signum haberent. Idem habet Leo X. *Licet sponte* die 6. Maii MDXIV. Ponficatus anno II.

Indulgentiæ autem prædictis Confratribus, seu Consororibus concessæ, sunt sequentes.

IN Festis Domini, Primò. In Nativitate Domini nostri JESU Christi, Collegium 24. Cardinalium in Litteris sub Dat. Romæ anno MCCCCXCVIII. die 28. Maii sub Alexandro VI. anno 6. videlicet; Qualibet ipsorum per se præfatis utriusque sexus Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, qui Capellam Confraternitatis à primis usque ad secundas Vesperas inclusivè devotè visitaverint, & manus porrexerint adjutrices (*ex Indulto Gregorii XIII. ut suprà quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam recitaverint*)

annu-

annuatim pro die prædicto, quo id fecerint, centum dies de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxat: Quod ex Constitutione Sixti IV. *Inter præcipuas* confirmatur.

Secundò in Festivitate Sancti Spiritus, & usque ad octavam ipsius, eisdem ut suprà Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ordinis Ecclesiam, & Capellam, vel Altare Confraternitatis annis singulis venerabiliter visitaverint, unus Annus, & quadraginta dies de iniuncta pœnitentia misericorditer relaxantur: Alexander IV. *Sanctorum meritis* 3. Idib. Februarii Pontificatus anno 3.

Tertiò in Festis Nativitatis Christi, Epiphaniæ, Resurrectionis, Ascensionis, & Pentecostes, ac per Octavas eorum, & in Festo Circumcisionis prædictis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis atque manus porrigentibus adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, ut suprà) nec non Ecclesias Ordinis, & Altare, vel Capellam Confraternitatis annuatim deuoté visitantibus, mille Anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innocentius IV. *Quoniam* 6. Kalend. Maii Pontificatus anno primo.

Quartò in omnibus Festivitatibus Domini nostri JESU Christi, & per Octavas ipsarum præfatis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, venientibus ad Ecclesias Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, & Altare vel Capellam Confraternitatis, ut suprà visitantibns LXX. Anni, & totidem quadragenæ Indulgentiæ; eisdémque pariter visitantibus, ut suprà in omnibus prædictis Festis Domini, dando aliquid in adiutorium pro fabrica dictarum Ecclesiarum, sive Oratorii, vel Capellæ Confraternitatis (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies ut supra) per quamlibet illarum Festivitatum centum anni, & centum quadragenæ Indul-

gentiæ

gentiæ suorum peccatorum conceduntur: Gregorius IX. *Ex Transumpto Oscensi*, die 10. Januarii MDCLXXIV.

In Festis Beatæ MARIÆ Virginis, & primò in Festivitate Nativitatis ejusdem Virginis Mariæ Confratribus prædictis verè pœnitentibus, & confessis, qui Ordinis Ecclesiam, & Altare, vel Capellam Confraternitatis à primis Vesperis usque ad secundas Vesperas devotè visitaverint annuatim, & manus porrexerint adjutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) illa Indulgentia, & remissio peccatorum conceditur, quam, Ecclesiam Beatæ Mariæ in Portiuncula dictam de Angelis extra muros Assisnaten primo (hoc est à Vesperis primis ejusdem diei) & secundo diebus mensis Augusti annuatim visitantes quomodolibet consequuntur. Bonifacius IX. *Dum Præcelsa* 3. Kalend. Septem: Anno 11. Eodémque die prædicti Confratres verè pœnitentes, & confessi, seu statutis à Jure temporibus firmum confitendi propositum habentes, qui Ordinis Ecclesiam, & Altare, sive Capellam Confraternitatis à primis Vesperis usque ad secundas Vesperas diei hujusmodi devotè visitaverint, & inibi pro Sanctæ Matris Ecclesiæ Exaltatione, & hæresum extirpatione, nec non pace inter Principes Christianos conservanda ad Deum preces effuderint, Plenariã omniũ peccatorũ suorũ Indulgentiã, & remissionem consequuntur. Pius IV. *Salvatoris* Anno Incarnationis Dominicæ MDLXIII. 10. Kalend: Martii anno 5. Eadem pariter die Gregorius XIII. *Redditurí* Anno 1583. iisdem verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui Ecclesiam Ordinis, ac Confraternitatis Altare à primis Vesperis usque ad occasum Solis devotè visitaverint, & pias inibi preces ad

Deum pro Sanctæ Matris Ecclesiæ Exaltatione, infidelium conversione, & hæresum extirpatione; ac aliis prout unicuique suggeret devotio, fuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem elargitur. Similiter in eadem Nativitate, ac etiam in Annuntiatione ejusdem Beatæ Mariæ Collegium 24. Cardinalium, ut supra, prædictis Confratribus pariter ut supra, annuatim pro singulis festivitatibus, seu diebus prædictis, quibus id fecerint, centum dies de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxat.

Secundò. In Dominica infra Octavam Assumptionis B. Mariæ V. prædicti Confratres verè pœnitentes, & confessi, ac devotè visitantes Ordinis Ecclesiam, & Capellam Confraternitatis, ut suprà, à primis Vesperis usque ad occasum Solis subsequentis diei, & manus porrigentes adjutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) lucrantur omnes, & singulas Indulgentias etiam plenarias per fel. rec. Innocent. IV. & alios Romanos Pontifices Prædecessores visitantibus Ecclesias Domorum dicti Ordinis, & manus porrigentibus adjutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) concessas. Julius 2. *Et si cuncti* Non. Julii MDVI. Anno 3.

Tertiò. In Festo Assumptionis, Nativitatis, Annuntiationis, & Purificationis Beatæ Mariæ, nec non per Octavas Nativitatis, & Assumptionis ejusdem B. M. prædictis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, atque manus porrigentibus adjutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) nec non Ordinis Ecclesiam, & Capellam, aut Altare Confraternitatis annuatim devotè visitantibus, mille Anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innocent. IV. *Quoniam* ut suprà.

Quat-

Quartò. In omnibus Festivitatibus B. Mariæ Matris D. N. J. C. & per Octavas ipsarum præfatis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, qui ad Ecclesias Ordinis venerint, & Capellam, vel Altare Confraternitatis visitaverint, LXX. anni, & totidem quadragenæ Indulgentiæ; Eisdémque pariter visitantibus, ut suprà, in omnibus prædictis Festis Dominæ nostræ Sanctæ Mariæ, dando aliquid in adiutorium pro fabrica dictarum Ecclesiarum, sive Capellæ, vel Altaris Confraternitatis (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) per quamlibet illarum Festivitatum, centum anni, & centum quadragenæ Indulgentiæ suorum peccatorum conceduntur: Gregorius IX. ut supra.

Quintò. Singulis anni festis eiusdem B. Mariæ V. Greg. XIII. *Ad ea* die 15. Junii MDLXXV. Pont. anno 4. omnibus, & singulis utriusque sexus Confratribus, prædictis verè pœnitentibus, & confessis, qui Altare ut suprà devotè visitaverint, & ibi oraverint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedit, & relaxat.

In Festis Apostolorum, & primò in Festivitate S. Jacobi Maioris Collegium 24. Cardinalium, videlicet quilibet ipsorum per se eisdem Confratribus verè pœnitentibus & confessis, atque visitantibus ut suprà annuatim die prædicto, quo id fecerint, centum dies de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxat.

Secundò. In festo Apostolorum Petri, & Pauli, & in solemnitatibus Apostolorum, & Evangelistarum eisdem Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, atque manus porrigentibus adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) nec non Ordinis Ecclesias, & Capellam, vel Al-

tare Confraternitatis annuatim devotè visitantibus, mille anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innoc. IV. *Quoniam* ut suprà.

Tertiò. in Festis omnium Apostolorum per quamlibet illarum festivitatum præfatis Confratribus visitantibus Ordinis Ecclesias, & Capellam, vel Altare Confraternitatis dando aliquid in adiutorium pro fabrica dictarum Ecclesiarum (Ex Indulto Gregorii XIII, quinquies,) centum anni, & centum quadragenæ Indulgentiæ suorum peccatorum; Eisdemq; pariter verè pœnitentibus, & confessis ad dictas Ecclesias Ordinis venientibus, & Capellam, vel Altare Confraternitatis ut suprà visitantibus in omnibus festivitatibus Apostolorum, & Evangelistarum septuaginta anni, & totidem quadragenæ Indulgentiæ conceduntur. Greg: IX. ut suprà.

In festis Sanctorum Ordinis. Et primò in festo B. Augustini Doctoris Ecclesiæ, & per octavam eius prædictis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis venientibus ad dictas Ordinis Ecclesias, & Capellam, vel Altare ut suprà visitantibus LXX. anni, & totidem quadragenæ Indulgentiæ conceduntur. Gregor. IX. ut suprà. Eodemque festo prædictis verè pœnitentibus, & confessis, qui ad Ecclesiam Ordinis, & ad Capellam, vel Altare Confraternitatis causa devotionis accesserint, annuatim centum dies de iniunctæ pœnitentia misericorditer relaxantur. Alexander IV. *Vitæ perennis* 5. Idus Iunii Pont. anno 5. In omnibus pariter festivitatibus eiusdem B. Augstini prædictis Confratribus vere pœnitentibus, & confessis, qui præfatas Ordinis Ecclesias, & Capellam, vel Altare Confraternitatis ut supra devotè visitaverint annuatim, & manus porrexerint adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quin-

quies, &c.) mille anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innocentius IV. ut suprà.

Secundò. in diebus festivitatum eiusdem S. Augustini, & S. Monicæ Gregor. XIII, *Ad augendam* ut suprà, prædictis Confratribus, qui pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti Ecclesias Ordinis, & prædictam Confraternitatis Capellam, ac S. Augustini, & S. Monicæ huiusmodi sita Altaria à primis Vesperis usque ad occasum Solis, singulis annis devotè visitaverint, & ibi pro pace inter Christianos Principes conservanda, ac hæresum extirpatione, sanctæque Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino perpetuò concedit. Nec non Greg. XIII. *Et si cuncta* Idib. Decemb. MDLXXX. prædictis similiter verè pœnitentibus, & confessis, qui Capellam S. Monicæ in festivitate eiusdem S. Monicæ à primis Vesperis ut suprà, singulis annis devotè visitaverint, & inibi pro Sedis Apostolicæ exaltatione, hæresumq; extirpatione pias ad Deum preces effuderint, & Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, etiam plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem elargitur.

Tertiò. in diebus item festivitatum ipsius D. Augustini, ac S. Monicæ eiusdem Augustini Matris, & S. Nicolai Confessoris de Tolentino nuncupat. statuitur, & ordinatur, quòd omnes, & singuli utriusque sexus Confratres prædicti verè pœnitentes, & confessi, qui Ordinis Ecclesiam, & Capellam, vel Altare Confraternitatis à primis Vesperis Vigiliarum, & per totam diem festivitatum earundem inclusivè devotè visitaverint an-

nua-

nuatim, & manus ad eiusdem Ecclesiæ sive Capellæ, vel Altaris Confraternitatis reparationem, restaurationem, & augmentum porrexerint adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) pro qualibet die festivitatum huiusmodi omnium, & singulorum suorum criminum, & delictorum, ac peccatorum, etiamsi de illis tunc memores non extiterint, dummodò si memoriam illorum haberent, illa confitendi propositum habuerint, & si recordati aliquando confessi fuerint, plenissimam auctoritate Apostolica remissionem misericorditer consequuntur. Sixtus IV. *Dum attente* anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXIX. 12. Kalend. Aprilis Pont. anno 9.

Quartò. Conceditur etiam prædictis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, qui in Dominica Festum S. Nicolai de Tolentino immediatè sequente à primis Vesperis usque per totum diem ipsius Dominicæ Capellam eiusdem S. Nicolai, & Altare Confraternitatis devotè visitaverint annuatim, illa Indulgentia, & remissio peccatorum, quam visitantes Ecclesiam B. Mariæ in Portiuncula, aliàs dictam de Angelis, ut suprà annuatim quomodolibet consequuntur. Bonifac. IX. *Licet is* Kalend. Mart. Pont. anno 11.

In aliis diebus anni. Et primò in festis S. Joannis Baptistæ, & omnium Sanctorum prædictis per quamlibet illarum festivitatum visitantibus Ordinis Ecclesias, & Capellam vel Altare Confraternitatis, centum anni, & centum quadragenæ Indulgentiæ suorum peccatorum, dando aliquid in adiutorium pro fabrica dictarum Ecclesiarum sive Capellæ, vel Altaris Confraternitatis (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) conceduntur. Gregor. IX. ut suprà. Eisdemque verè pœnitentibus, & confessis, in Nativitate S. Jo-

annis Baptistæ, nec non per eiusdem Octavam, & celebritate prædictæ omnium Sanctorum, qui devotè visitaverint Ecclesias Ordinis, & Capellam vel Altare Confraternitatis ut supra annuatim; & manus porrexerint adiutrices [Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) mille anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innocentius IV. *Quoniam &c.*

Secundò. A feria sexta post Dominicam tertiam Quadragesimæ usque ad octavam Resurrectionis Dominicæ prædictis verè pœnitentibus, & confessis, qui fide, ac reverentia præviis ad gratiam implorandum cum eleemosynis accesserint (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c,) diebus singulis, quibus Ordinis Ecclesiam, & Capellam, vel Altare Confraternitatis ut supra visitaverint, annorum decem & septem, & quadragenarum totidem Indulgentia conceditur. Ex litteris authenticis Raynaldi Archiep. Thebani, ac in Urbe Vicarii Generalis Clem. Papæ V. anno M. CCCIX. die 30. Martii eiusdem Clem. Pont. anno quarto.

Tertiò. A Dominica Septuagesimæ inclusivè usque ad octavam Paschæ, prædictis verê pœnitentibus, & confessis, qui devotè visitaverint Ordinis Ecclesias, & Capellam, vel Altare Confraternitatis ut supra annuatim, & manus porrexerint adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) mille anni, & totidem quadragenæ misericorditer relaxantur. Innoc. IV. *Quoniam* ut suprà.

Quartò. Leo X. *Cum sicut accepimus* die 6. Januarii MDXV, Pontificatus anno II. omnibus, & singulis Corrigiatorum Confratribus in toto Christianorum Orbe constitutis, qui vel quæ Orationem serotinam consuetam in Ordine Eremitarum

S. Au-

S. Augustini singulis diebus in communi, vel ex se Orationem pro statu S. R. E. & pro Summo Pontifice dici consuetam, vel eam, quæ incipit Salve Regina devotè dixerint, septem annos de vera Indulgentia, & totidem quadragenas concedit, & indulget.

Quintò. Diebus Stationum in Missali Romano præscriptis, prædicti Cincturatorum Confratres, qui contriti, & confessi in Ecclesiis Ordinis singulis diebus pro tempore Quadragesimali visitaverint tria Altaria, scilicet Altare Confraternitatis, & alia duo à Prioribus eiusdem Ordinis deputanda, & quinque Pater noster, totidemque Ave Maria ob reverentiam Dominicæ Passionis, & Gloriosæ Dei Genitricis Mariæ genibus flexis cum Oratione, quæ pro Summo Pontifice fieri, consuevit videlicet *Deus omnium fidelium Pastor &c.* dixerint, eandem Indulgentiam consequuntur, quam habituri essent, si Romanis Stationibus interessent. Qui verò dictam Orationem dicere nesciverint, loco illius dicant Salve Regina pro felici conservatione status Ecclesiæ Romanæ, & Summorum Pontificum, qui pro tempore fuerint: ubi verò tot Altaria non essent ter dictas Orationes, & Pater cum Ave Maria triplicent ante Altare Confraternitatis; Sixtus IV. *Per signaturam.* Innocentius deinde VIII. in Bulla *Cùm aliàs* die 7. Decembr. MCDLXXXIX. Pontificatus anno 6. prædictas Indulgentias Stationum Almæ Urbis pro tempore Quadragesimali ut suprà concessas confirmavit, & ad Stationes totius anni (ad normam Missalis Romani, ut supra) extendit. Et nihilominùs si contingat aliquem ex legitima causa à locis, ubi sunt Ecclesiæ præfati Ordinis, sive Altare Confraternitatis abesse, in quacumque Ecclesia, & loco etiam unum tantum Altare haben-

te,

te, si ante dictum Altare eas Orationes, quæ ante tria Altaria fieri iubentur, ter dixerit, præfatas totius anni Indulgentias perindè consequatur, ac si eas coram tribus altaribus, ut supra deputatis dixerit, indulsit.

Sextò. In Hebdomada maiori, præfati Corrigiatorum Confratres verè pœnitentes, & confessi, qui Ordinis Ecclesiam, & Capellam vel Altare Confraternitatis ut supra, à primis Vesperis diei Martis dictæ maioris hebdomadæ usque per totum diem Mercurii immediatè sequentem devotè visitaverint annuatim, & ad earundem conservationem manus porrexerint adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII, quinquies, &c.) illam perpetuis temporibus Indulgentiam, & peccatorum remissionem lucrantur, quam visitantes Ecclesiam S. Marci de Venetiis Castellanen. Diœcesis, in festo Ascensionis Domini Nostri JESU Christi annuatim quomodolibet consequuntur. Bonifac. IX. *Sincera Devotionis* 4. Kalend. Martii Pontificatus anno 9. Eodem pariter die Mercurii, nec nec non die Jovis, & die Veneris hebdomadæ sanctæ, præfati Confratres verè pœnitentes, & confessi, qui devotè visitaverint Ecclesias Ordinis, & Capellam aut Altare Confraternitatis, ut supra annuátim, & manus porrexerint adiutrices (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies. &c.) à pœna & à culpa misericorditer relaxantur. Innocen. IV. *Quoniam* ut supra, quam concessionem Sixtus IV. *Inter præcipuas* ut infra, Indulgentiam plenariam nominat.

Septimò. In omnibus Sabbatis Quadragesimæ prædictis Confratribus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesias Ordinis, & Capellam, vel Altare Confraternitatis, ut supra qualibet die Sabbati singularum hebdomadarum Quadragesimæ

devo-

devotè visitaverint, annuatim omnium peccatorum suorum remissio, & venia conceditur. Sixtus IV. *Cùm ineffabilia*, anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXIX. 13. Kalend. Julii Pontificatus anno 8. Prætereà singulis diebus Sabbati totius anni, iisdem verè pœnitentibus, & confessis, atque sacra Communione refectis, qui Ecclesiam Ordinis, & Capellam, vel Altare Confraternitatis ut supra visitaverint devotè, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenaria omnium peccatorum suorum Indulgentia, & remissio misericorditer in Domino conceditur. Gregor. XIII. *Ineffabilis* die 25. Januar. MDLXXXII. Pont. anno 10.

Octavò. Iisdem Confratribus semel in vita, ut Confessorem idoneum Regularem dicti Ordinis (iuxta Concilii Tridentini Decreta ab Ordinario approbatum) quem ipsi Corrigiati, & eorum quilibet duxerit eligendum, qui ipsos Confratres, & eorum quemlibet ab eorum excessibus, & delictis absolvere, exceptis casibus in Bulla Cœnæ contentis, & casibus Episcopis locorum reservatis, ac aliis ad formam Constitutionis *Quæcumque*, Clementis VIII. & eis pro commissis pœnitentiam salutarem iniungere, ac plenariam omnium peccatorum suorum remissionem elargiri possit, Apostolica auctoritate conceditur, & indulgetur. Quam etiam in articulo mortis verè pœnitentes, & confessi consequi possunt. Julius II. *Dum fructus uberes*, ut supra.

Nonò. Plenariam quoque Indulgentiam in articulo mortis lucrari possunt prædicti Confratres, si verè pœnitentes, & confessi, nomen Jesu, ore vel corde invocaverint. Greg. XIII. *Et si cuncta*, ut supra, & *Redditurі* pariter ut supra.

In

In Processionibus. Et primò Gregor: XIII. *Ad ea*, ut supra omnibus, & singulis utriusque sexus Confratribus prædictis verè pœnitentibus, & confessis, qui quarta Dominica cujuslibet mensis, cessante legitimo impedimento, dictæ Processioni interfuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem; ac eisdem Confratribus Missæ solemni quarta Dominica cujuslibet mensis ad Altare Confraternitatis, ac etiam privatæ Missæ in Oratorio, sive Altari ejusdem Confraternitatis dicta quarta Dominica celebrari solitis interessentibus, ac inibi pro Roman. Pont. conservatione, & exaltatione Sedis Apostolicæ, & unione Principum Christianorum, hæresumque extirpatione pias ad Deum preces effundentibus centum dies de injunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino concedit, & relaxat. Eandem plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem in Processione præfatæ quartæ Dominicæ elargitur idem Gregor. XIII. in Brevi *Reddituri* ut supra, verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, & ut præfertur orantibus. Plenariam pariter omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem idem Greg: XIII, *Ad augendam* ut supra, præfatis omnibus utriusque sexus dictæ Confraternitatis Confratribus, quando pœnitentes, & confessi, & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento refecti Processionem semel in mense celebrabunt, misericorditer in Domino perpetuò concedit.

Secundò. Gregor. XIII. *Et si cuncta* ut supra, eisdem associantibus sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, dum ad aliquem infirmum defertur, aut qui infirmitate impediti id facere nequiverint, campanæ ad id signo dato genuflexi, si com-

modè potuerint, ter Orationem Dominicam pro eodem infirmo recitaverint, centum dies; Deinde ipsis utriusque sexus Confratribus, qui Processioni in festivitate S. Monicæ fieri solitæ interfuerint, etiam centum dies; Præterea idem Pontifex in alio *Redditurt* ut supra, Confratribus præfatis, qui ad Processiones faciendas convenerint, etiam sexaginta dies de eis iniunctis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxat.

In Exercitio piorum operum. Et primò omnibus utriusque sexus Confratribus, qui dederint secundùm propriam eorum devotionem aliquam eleemosynam pro reparatione, & ædificatione Domorum, & sustentatione Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini, sive Capellæ vel Altaris, aut Oratorii Confraternitatis (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) conceditur facultas, quòd possint eligere Confessorem idoneum Presbyterum sæcularem, vel cuiusvis Ordinis Religiosum ab Ordinario utrumque ut supra approbatum, qui eorum confessionibus diligenter auditis pro commissis per eos excessibus, criminibus, delictis quantumcúmque gravibus, & omissionibus horarum canonicarum, & à censuris, & pœnis quavis causâ, vel occasione latis (exceptis casibus reservatis ad formam Constitutionis *Quæcumque* Clem. VIII. ut supra) toties quoties opus fuerit, de quibus corde triti, & ore confessi fuerint semel in vita, & semel in mortis periculo plenariam remissionem omnium peccatorum ipsis in sinceritate fidei, unitate sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione Romanorum Pontificum persistentibus impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere valeant, & si forsan contingat personas præfatas sine Confessione decedere,

dum-

dummodo aliqua signa contritionis ante obitum eorum in eis apparuerint, vel morte repentina ab hac luce subtracti fuerint, etiam plenariam absolutionem, & remissionē hujusmodi consequuntur; quod si dederint eandem, ut supra eleemosynam pro defuncto (seu ex Indulto Gregorii XIII. &c.) vere pœnitentes, & confessi eandem Indulgentiam consequuntur; ita quòd plenaria Indulgentia hujusmodi pro plenissima relaxatione pœnarum, quibus in Purgatorio igne sunt expositæ animæ defunctorum, suffragetur, prædictique Confratres Benefactores Confraternitatis, tam vivi, quàm defuncti fiunt participes in perpetuum in peregrinationibus, & stationibus Terræ sanctæ; & liminum Apost: Petri, & Pauli & Jacobi in Compostella; & in omnibus Suffragiis, precibus, eleemosynis, jejuniis, orationibus, disciplinis, & cæteris omnibus spiritualibus bonis, quæ fient, & fieri poterunt per Fratres dicti Ordinis, & in tota Sacrosancta militante Ecclesia, & in omnibus membris ejusdem. Sixtus IV. *Inter præcipuas* Anno Incarnationis Dominicæ MCDLXXVII. 6. Kalend. Decemb. Pontificatus anno septimo

Secundò. Prædictis Confratribus existentibus Procuratoribus dicti Ordinis Confraternitatis centum anni, & facientibus eleemosynam eidem Ordini, sivè Confraternitati (Ex Indulto Gregorii XIII. quinquies, &c.) quadraginta anni conceduntur Indulgentiæ. Martinus IV. *ex Transumpto Oscensi* ut supra. Præterea Gregorius XIII. *Et si cuncta* etiam ut supra eisdem Confratribus quoties Divinis Officiis in Capella, aut Oratorio Confraternitatis celebrandis, aut Congregationibus, vel Orationibus per eosdem Confratres, & Sorores fieri solitis interfuerint, vel ex alio casu præstiterint auxiliū, consiliū, vel favorē centū dies;

Et

Et in alio *Redditur* etiam ut supra, iisdem qui ad Divina Officia recitanda, mortus sepeliendos convenerint, aut infirmos, & carceratos visitaverint, sexaginta dies de eis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxat.

Tertiò, & ultimò. Præfati Confratres, & Consorores gaudent non solùm omnibus Indulgentiis, quæ directè concessæ fuerunt toti Ordini Eremitarum S. Augustini ex præfatis Constitutionibus Apostolicis, verùm & quibuscumque aliis, quas eidem Ordini concesserunt per communicationem cum Ordinibus Prædicatorum, & Minorum Sixtus IV. in Mari Magno *Dum fructus uberes* 7. Idus Febr. MCDLXXIV. Prædicatorum atque Carmelitarum, & Servorum Jul: II. *Et si* 17. Junii MDVIII. Cùm Mendicantibus omnibus idem Julius *Religionem Vestram* die trigesima Junii MDVIII. Cum aliis Ordinibus, & Congregationibus idem Julius *Nihil est* die 24. Sept. MDVIII. Cùm iisdem Ordinibus omnibus universalissime Alexan: VI. *Sacra Religionis* die 8. Mar. MCDXC. VII. Leo X. *In rerum* die 10. Junii MDXIII. & Gregorius XIII. *Ad augendam* ut supra; tum etiam Clemens VII. *Romanus Pontifex* die ultima Octobr. MDXXX. per comunicationẽ cũ prædicto Ordine Eremitarũ, & cum Ordinibus omnibus, eorũque Confraternitatibus in amplissima forma sub his verbis. Ipsosque Fratres, Moniales, Sorores, Personas, Monasteria, Domos, Ecclesias, & alia loca Religionis hujusmodi, omnibus, & singulis Privilegiis, Exemptionibus, Indultis, & Gratiis quibusvis dicti, & aliorum Ordinum etiam Mendicantium, etiam de observantia nuncupatorum, ac Ordinis Prædicatorum, Carmelitarum, B. M. Servo-

rum;

rum, ac Minimorum, & aliorum quorumcumque Ordinum Fratribus, & Personis, ac Congregationibus, Confraternitatibus, illorumque Ecclesiis, Oratoriis. Domibus, aliis piis locis, illorumque Prioribus, Fratribus, & Sororibus, conversis, & oblatis, corrigiatis, mantellatis, & de pœnitentia nuncupat, & aliis utriusque sexus personis per eosdem Prædecessores, ac etiam per nos quomodolibet etiam vivæ vocis oraculo in genere concessis, & imposterum forsan concedendis, &c. uti frui, & gaudere posse, & debere in omnibus, & per omnia perindè, ac si tibi, & Ordini tuo, ac Fratribus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis eiusdem Ordinis tui concessa fuissent, scientia, auctoritate, & tenore præfatis etiam decernimus. Et cum eodem Ordine Eremitarum S. Augustini tantùm Julius II. die 2. Julii MDXII. in Brevi *Præ cæteris*, his verbis. Declarantes insuper tres superiores eiusdem Ordinis gradus videlicet fratres, moniales, & mantellatos, quòd omnibus, & singulis privilegiis gratiis, & indulgentiis, quæ in Mari Magno, seu aliis concessionibus tam per nos, quàm per alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros Ordini antè dicto concessis continentur, & expressa sunt, integrê perfrui debeant, & possint, sed quarti gradus utriusque sexus personæ, quibus zonam dari consuetum, est, Indulgentiis tantùm gaudeant. Hoc iisdem ferè verbis habet Leo X. die 10. Maii MDXIII. *Præcæteris*: quarum vigore litterarum Apostolicarum omissis iis, quæ dictis Indulgentiis sunt consimiles, aliisque pluribus, selectæ sunt infra scriptæ Indulgentiæ.

Prædictis Confratribus, & Consororibus veré pœnitentibus, & confessis, seu firmum confitendi propositum habentibus, qui Capellam, sive Altare Confraternitatis singulis diebus Dominicis

cu-

cuiuslibet Quadragesimæ, ac in Resurrectionis, & Ascensionis D. N. J. C. ac Pentecostes, & Sanctissimæ Trinitatis, & Nativitatis eiusdem D. N. J. C. festivitatum diebus à primis Vesperis singularum Dominicarum, seu dierum huiusmodi usque ad occasum Solis cuiuslibet ipsarum devote visitaverint, & ibidem ter Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam recitaverint, Plenaria, & vera omnium peccatorum suorum Indulgentia, & remissio; aliis vero singulis Dominicis diebus cuiuslibet respective anni modo præfato visitantibus 30. anni, & totidem quadragenæ de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxantur, Leo X. *Et si cunctæ* MDXVIII. Kalend,. Julii Pont. anno 6. *Oracula vivæ vocis.*

Vigore Constitutionis Julii II. *Religionem vestram*, nec non Clementis VII. *Romanus Pontifex*, quibus conceditur communicatio privilegiorum cum aliis Ordinibus, etiam vivæ vocis oraculo, tam concessorum, quàm imposterum conceden.

Primò. Prædicti Confratres visitantes Altare Confraternitatis, & sex alia Altaria deputanda in Ecclesiis Ordinis consequuntur eas Indulgentias, quas habere, & consequi valerent, & possent, si septem Ecclesias Privilegiatas inviserent, & adirent, quæ intra, & extra Urbis Romæ mœnia constructæ reperiuntur. Pius V. *ex litteris Orig:* Joan: Pauli tit. sancti Pancratii S. R. E. Cardinalis ab Ecclesia nuncupati sub Dato Romæ anno MDLXXI. die vigesima quinta Novembris Pontificatus eiusdem Pii V. anno 6.,

Secundò. In omnibus diebus Communionis, quæ solet fieri in Ordine Fratrum Eremitarum S. Augustini, scilicet in prima Dominica Adventus, in die Nativitatis Domini Nostri JESU Christi,

in die Epiphaniæ, in Purificatione B.M. Virginis, in prima & quarta Dominica Quadragesimæ, in Annuntiatione B. M. Virginis, feria quinta in Cœna Domini, in Dominica Resurrectionis Domini, in Ascensione eiusdem, in die sancto Pentecostes, in Festo Corporis Christi, in Nativitate S, Joannis Baptistæ, in Festo Apostolorum Petri, & Pauli, in Assumptione B. M. Virginis, in Festo S. Augustini, in Nativitate ejusdem B. M. Virginis, in Festo S. Michaelis Archangeli, & in solemnitate omnium Sanctorum, prædicti utriusque sexus Corrigiatorum Confratres pænitentes & confessi, ac sacra Communione refecti, si post ipsam Communionem genibus flexis recitaverint Orationem Deus omnium fidelium, &c, aut orationem Dominicam, si prædictam nescierint pro conservatione status sanctæ Matris Ecclesiæ, ac Romani Pontificis pro tempore existentis ex gratia, & concessione Sedis Apostolicæ plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam diebus prædictis consequentur.

Omnes supradictæ Indulgentiæ fuerunt approbatæ, confirmatæ, & innovatæ à diversis Pontificibus respectivè, nec non S. R. E. Cardinalibus, Archiepiscopis, Prælatis, ac Ministris pro manutentione commendatæ, inter quos præcipuè sunt sequentes.

Alexander IV. in Bulla *Odori suavi* Idib Julii Pontificatus anno primo. Idem, & Nicolaus III. *ex Transumpto Oscensi* ut supra. Cœlestinus V. ex Bulla *ex parte dilectorum* nonis Dec. anno primo. Urban. VI. in Bulla *Solet annuere* 11. Kalen. Maii anno 11. Sixtus IV. in Bulla *Dum fructus uberes* ut supra, item in Bulla *Inter præcipuas* etiam ut supra; qui omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, concessiones, ac peccatorum plenarias

remissiones, quocumque nomine nuncupata, & sub quibuscumque tenoribus eidem Ordini Fratrum Eremitarum S. Augustini, illiusque Fratribus, & domibus quomodolibet concessa, sive à Sede Apostolica, sive à suis Prædecessoribus, & ea, quæ à quibusvis Prælatis, & personis Ecclesiasticis, & à Regibus, & Principibus, seu aliis Christi fidelibus indulta sunt, confirmavit. Julius 2. in Bulla aurea *Dum fructus uberes* ut supra, item in Brevi *Et si ad benè* die 17. Junii MDVII. anno 5. & in Brevi *Exigit* die 21. Julii MDXI. anno 8. & in alio *Nihil est* die 24. Septembr. MDVIII. anno 5. Leo X. *In rerum Christianarum* 10. Junii MDXIII. anno primo, & in Bulla *Solet annuere* ut supra, & in Brevi *Licet spontè* die 6. Maii MDXIV. anno 11. Clemens VII. *Rom. Pontifex* pariter ut supra, Gregorii XV. in amplissima forma in Bulla *Iniunctæ nobis* 3. Non. Junii MDCXXI. anno primo, post revocationem factam à Paulo V. *Cum certas*. Quæ quidem Bulla Gregor. XV. à Sacra Congregatione Indulgentiarum, & Reliquiarum fuit diligenter examinata, eademque censuit nihil obstare, quò minùs Confratres Archi Comfraternitatis Cincturatorum, eique aggregatarum Confraternitatum uti, & frui possint, ac debeant omnibus, & singulis Indulgentiis in eadem Bulla confirmatis, & innovatis, non obstante præfata Pauli V. revocatione, ut ex Decreto eiusdem Sac. Congregat sub die 17. Aprilis MDCLXXIII.

In-

Indulgentiæ pro cunctis utriusque sexus Christi fidelibus visitantibus Ecclesias Ordinis, vel exercentibus opera pia.

ALexander IV. omnibus venientibus ad Prædicationem Fratrum Eremitarum S. Augustini centum, & octoginta dies concedit Indulgentiæ, ex Transumpto Oscensi, ut supra, Martinus IV. & Joannes XXII. omnibus visitantibus dicti Ordinis Monasteria in omnibus festivitatibus Sanctorum, & Sanctarum dicti Ordinis, præcipuè B. Augustini, & B. Monicæ Matris eius, & per Octavas ipsarum, & Translationibus & Conversione S. Augustini, pro qualibet ipsarum festivitatum concedit quadraginta annos, & totidem quadragenas Indulgentiæ. Nicolaus III. supradictas Indulgentias, & in aliis anni diebus pro qualibet die concedit centum dies Indulgentiæ, adhuc remittit omnibus morientibus in habitu S. Augustini, si elegerint sepeliri in dicto habitu, quartam partem suorum peccatorum. Hoc idem Clemens IV. concedit de habitu ex transumpto ut supra. Nicolaus IV. *Licet is*, 8. Idus Februarii anno primo, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui in festivitatibus Assumptionis B. Mariæ Virginis, & S. Augustini Confessoris usque ad octo dies sequentes annis singulis cum devotione debita venerabiliter visitaverint, centum dies de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxat. Urbanus V. omnibus Benefactoribus Ordinis concedit suffragia, orationes, & bona facta per Fratres dicti Ordinis, & quæ fiunt per

totam universalem Ecclesiam in perpetuum, in quibus vult, ut sint participes tam vivi, quàm defuncti.

Nobis propterea præfatus Josephus Episcopus dilectorum filiorum Nicolai Olivæ Prioris Generalis, ac totius Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini nomine humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportunè providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis eorumdem Josephi Episcopi, ac Nicolai Prioris Generalis, & Fratrum dicti Ordinis votis hac in re, quantùm cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, & eorum singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum Cardinalium Indulgentiis, & Sacris. Reliquiis præpositorum, qui Indulgentias in *Summarium* hujusmodi redactas promulgari posse censuerunt consilio, Summarium præinsertum, omniaque, & singula in eo contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, & quatenus opus sit omnes, & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones, & pœnitentiarum relaxationes in eodem Summario expressas, de novo eadem Auctoritate harum serie perpetuò concedimus, nec non præinsertum Summarium duntaxat, abrogatis reliquis omnibus Summariis Indulgentiarum Archi-confraternitati, & Confraternitatibus Cincturatorum hu-

huiusmodi concessarum antehac editis de cætero publicari, atque servari debere decernimus, & declaramus.

Prætereà omnibus, & singulis, utriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam Archiconfraternitatem, vel aliquam ex Confraternitatibus illi iam aggregatis, & imposterum quandocumque aggregandis de cætero ingredientur, die primo eorum ingressus, si verè pœnitentes, & confessi S. Eucharistiæ SACRAMENTUM sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Utque omnes, & singulæ Indulgentiæ præfatæ animabus Christi fidelium quæ Deo in charitate coniunctæ ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari possint, indulgemus.

Et quia præcipua principalisque solemnitas Archiconfraternitatis, & Confraternitatum præfatarum, ex concessione dicti Gregorii XIII. prædecessoris per quasdam suas litteras, quarum initium *Cupientes &c.* die 20. Novembris MDLXXVI. expeditas (ut asseritur) facta cum Processione quotannis prima Dominica Adventus communiter celebrari consuevit, ipsarumque Archiconfraternitatis, & Confraternitatum Confratribus, & Consororibus, qui Processioni huiusmodi intersunt, & iniuncta pietatis opera adimplent, Plenaria Indulgentia concessa reperitur. Nos specialem eisdem Confratribus, & Consororibus, quibus dicta dies Dominica minùs commoda esse dicitur, gratiam facere volentes, Solemnitatem, ac Processionem, & Indulgentiam plenariam huiusmodi à dicta prima Dominica Adventus ad Dominicam primam post Festum Sancti Augustini, servata tamen in reliquis earun-

rundem Gregorii XIII. prædecesſoris litterarum forma, & diſpoſitione, ac ſine ullo ſpecialium Indultorum Apoſtolicorum, per quæ nonnullis ex dictis Confraternitatibus dies proprii pro eiusmodi ſolemnitate celebranda aſſignati ſint, præiudicio, auctoritate, & tenore prædictis transferimus. Decernentes easdem præſentes litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuosque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, pro tempore quandocunque ſpectabit in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari, & ab eis reſpectivè inviolabiliter obſervari, ſicque in præmiſſis per quoscunque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, iudicari, & definiri debere, ac irritum, inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quatenus opus ſit noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de non concedendis Indulgentiis ad inſtar, aliisque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earundem præſentium litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 27. Mart. MDCLXXV. Pontificatus noſtri anno quinto.

Loco † Annuli Piſcatoris

I. G. Sluſius.

DECRETUM

SACRÆ CONGREGATIONIS

Indulgentiis, Sacrisque Reliquiis præpoſitæ.

CUm Summarium Indulgentiarum Archi-Confraternitatis Cinctu-ratorum Sancti Auguſtini, & Sanctæ Monicæ ſub invocatione Beatæ Virginis MARIÆ de Conſolatione, erectæ Bononiæ fuerit à Sacra Congregatione recognitum die 11. Septembris 1674. & à fel. rec. CLEMENTE X. confirmatum, ac Brevi inſertum, quod incipit, *Ex injuncto nobis &c.* dato die 27. Martij 1675. nihil obſtat, quô minùs poſſit ſeorſum à Brevi iterùm imprimi, & ubique promulgari; & Indulgentia præſertim ibidem expreſſa à BONIFACIO IX. in Dominica Feſtum S. Nicolai de Tolentino proximè ſequente conceſſa, quam nonnulli, ſatis non adverten-

vertentes eandem esse arbitrantur, ac illam in novissimo Decreto huius Congregationis lato die 7. Martiii 1678. adnumeratam apocryphis, & falsis; cùm tamen *Die, aliisque circumstantiis* ab ipsa diversa sit. Romæ die 5. Julii 1678.

A Card. Homodeus.

Loco ✠ Sigilli

Michaël Angelus Riccius,
S. Congr. Secret.

ROMÆ, Typis Reverendæ Cameræ Apostolicæ, 1678.

RO-

ROZDZIAŁ I.

O Odpuſtách, y náleżących do nich kondycyách, *powſzechnie.*

§. I.

Co ieſt Odpuſt? zkąd ma moc ſwoię y wagę?

LUbo przez Chrzeſt S. grzech z winą y kára znoſi ſię; y Sakráment pokuty grzech z winą, y záſłużoną wieczną kárę głádzi; iednak dlá niedoſtátku żalu y przedſięwzięcia popráwy, zoſtáwáć ieſzcze zwykłá kará doczeſna, z ktorey grzeſznik albo tu, albo ná tam tym świecie wypłácać ſię powinien. (1) Jako pierwſi Rodzice po odebránym odpuſzczeniu winy, zá doczeſną kárę, wſzelkię nędze tego żywota, ponośić muſieli. (2)

A że ciężkość grzechu y złość ieſt częſtokroc bárdzo wielka, á pokuta náſza oziębłá y niedoſkonáła, do zniesienia doczeſney káry nie wyſtárczaiącá dlá tego Kościołowi ſwoiemu Chryſtus P. nieprzebrány ſkárb záſług ſwo-

ich

(1) Trident. Seſs. 14. de pænit. c. 8. & Can. 12. & 15. (2) Gen. 3.

ich naydroſzych. N. Mátki ſwoiey, y wſzyſtkich SS. powierzył Piotrowi S. y náſtępcom Iego (3) áby tenże między práwowiernych dzielić y rożne káry doczeſney, odpuſzczenia nádawáć żyiacym; umárłym záś *per modum ſuffragii* applikowáć mogli. Co iuż było w zwyczaiu od czáſow Apoſtolſkich (4) y w Kościele pierwiáſtkowym. (5) Dlá czego Odpuſt *powſzechnie* ieſt nic innego, tylko: odpuſzczenie náleżącey y pozoſtáłcy zá popełnione grzechy, káry doczeſney, przez dosyć uczynienie Chryſtuſa P. y wſzyſtkich Swiętych. (6)

§. II.

Co zá rożność miedzy Odpuſtámi żyiacych, y umárłych?

Odpuſty umárłych máią wielką, od odpuſtu żyiących rożność: ponieważ żyiących, gdy pełnią náznaczone kondycye, ſam Papież od káry doczeſney rozgrzeſza, y uwálnia; (1) zá umárłe

záś

(3) Math. 16, ℣. 19. (4) Seſs. 25. de Reform. in Decr. de Indulg. (5) In Notis ad CC. p. 5. Diſſert. de Indulg. Cap, 5. & ſeq. (6) Extravag. *Unigenitus* C. inter Com. de pænit, & Remiſs. (1) Leo X. in Bulla *Exurge Domine.*

záś z ſkárbow Kościołá S. zásługi Chryſtuſowe &c. ofiáruie Bogu, proſząc: áby te do wypłácenia náleżącey káry, raczył łáſkawie przyiąć: gdyż ie ſam ponieważ iego mocy nie ták podpadáią, iáko żyiący, nie może rozgrzeſzać y uwálniać.

§. III.

Czy Odpuſty duſzom w Czyſcu zoſtáiącym pożyteczniey mogą bydź dárowane, á niżeli ſobie zátrzymane?

Jeżeli w Bulli Odpuſtu, pozwolono: áby mogł y duſzom czyſcowym bydź applikowány, (*iakie ſą wſzyſtkie Odpuſty Arcybractwá Pocieſzenia*) pożyteczniey to uczyni Práwowierny; gdyż zásługá tákiego dziełá ku duſzom czyſcowym miłości, ieſt wielká, oraz że podobny uczynek miłości też duſze, iáko przyiáciele Boſcy, doſtáwſzy ſię do Niebá nieuſtánną záwdzięczać zwykły Interceſſyą.

§. IV.

Co náleży powſzechnie *do otrzymánia Odpuſtu?*

I. Niewierni. (1) Tákże wyklęci od Kościołá Bożego, Odpuſtu doſtąpić

(1) Cap. 8, de Divortiis quæſt: 3.

pić nie mogą. (2) II. Może Papież albo Biskup nádanych od siebie Odpustow sam otrzymáć. (3) Bo co mogą użyczyć drugim, mogą y sobie (4) Tákże osoby Biskupá włádzy nie podległe, od niego nádanych Odpustow pozyskáć mogą; ponieważ tákie łáski, nie szkodzą ich wolności. (5) III. Do otrzymánia odpustu żyiących trzebá bydź włáſce P. Bogá, przynaymniey ostátnią kondycyą pełniąc nie bydź w ciężkim grzechu, gdyż grzesznik iako nieprzyiaciel Boski piekłá godzień, nie tákowego káry odpuszczenia (6) *zaczym maiąc sposobność spowiadać się, albo przez skruchę prawdziwą wprzod stáráć się o odpuszczenie winy.* IV. lubo temu ktory odpustu dlá umárłych chce pozyskáć, według wielu uczonych zdania stan łáski (*chybá że w Bulli wyrażono*)

(2) Can. omnis Christian: 32. II. quæst: 3. (3). S. Thom. in supplem. q. 27. art. 8. cum Com. (4) Basil. Pont. l. 8. de Matr. c. 4. n. 9. (5) Lezana Tom. 1. c. 11. n. 23. Diana Cord. Tom. 4. tract. 5. Resol. 29. §. 2. cum Com. (6) Extravag. cit. v. Quem quidem.

no) nie ieſt potrzebny (7) iednák dlá pewności *wprzod ſtárać ſię przyiść do łáſki P. Boga przez ſpowiedź, lub żal zá grzechy prawdziwy.*

§. V.

Z iáką Intencyą? iáko? y kiedy? náznáczone kondycye pełnić?

I. Kiedy w Bulli Odpuſtu, ieſt náznáczona pewná Intencya; ná tęż wſzyſtkie kondycye pełnić należy. A że odpuſtow Arcybráctwa Pocieſzenia bárdzo wiele, á práwie niepodobná wſzyſtkich pámiętáć do nich náznaczonych Intencyi; więc nie od rzeczy będzie, przynaymniey záwſze z rána uczynić Intencyą wyráżną: że wſzyſtkie kondycye do otrzymánia odpuſtow tego dniá; z táką chceſz ofiárowáć myślą, iaka byłá OO. SS. Papieżow, tych odpuſtow pozwalaiących, z dobrowol-wolnym oraz umysłem że ile będzieſz mogł duſzom czyſcowym udzielić prágnieſz tego dniá odpuſtow. II. Kondycye pełniac należy dlá chwały P. Bogá y SS. Iego. Dlá czego náwiedzáiacy

(7) S. Tom. in ſupplem. q. 73. art. 3.

iacy Kościoł z ciekáwości, lub z myślą z obrážą Boſką złączoną, odpuſtu nie doſtępuie. III. Náznaczone kondycye náleży pełnie w cáłości y zupełnic, gdyż część tylko odpráwuiący áni części odpuſtu nie doſtępuie, iáko deklarował Wallifoletánom Eugen: IV. Papież (1) IV. Do otrzymánia odpuſtu náleży záchowáć czas w Bulli náznaczony. Jáko to: *Niedziela mieſiączna, lub inſzy dzień &c.* Zkąd gdy odpuſt od pierwſzego, do drugiego Nieſzporu pozwolony, rozumieć ſię má: że od tego czáſu, odpuſtu pozyſkáć można, gdy ná pierwſzy Nieſzpor dzwonią, áż ná záiutrz gdy słońce záchodzi gdyż ten ieſt práwdziwie czas Wieczorny (2) álbo iák inni rozumieią, że táki czas kończy ſię z kompleta (3) kiedy záś wyrażono: *Od pierwſzych Nieſzporow przez cały drugi dzień,* znáć ſię daie, że aż do poł-

nocy

(1) In Bulla Injunctum Nobis Rodriqvez. (2) S. Aug. in nova edit. Paris. Tom. 4. in Pſ. 29. fol. 140. Lit. G. Veſpera fit, quando ſol. occidit. (3) Gobat Tom. 3, tract. 4, de Indulg. n. 655. & Quintanad. apud Dian. To. 4, Tract, 5. Refol. 9. §. 3.

nocy dniá drugiego trwá odpuſt kiedy ſię práwdziwie drugi dzień kończy.

§. VI.

Czy więcey Odpuſtow zá pełnieniem iedney kondycyi? albo też ieden Odpuſt więcey razy przez dzień otrzymáć można?

Lubo wielu uczonych zdanie, że więcey odpuſtow pod pełnieniem iedney kondycyi (*gdy do wſzyſtkich iednaká ieſt náznaczona*) razem otrzymáć można. (1) Inni iednák dlá otrzymánia káżdego z oſobná odpuſtu, rádzą *oſobliwie* kondycyą náznaczoną pełnić (2) gdyż Papież przy nádaniu nowego odpuſtu nową też záwſze náznácza kondycyą: iedná záś kondycya do wielu rázem odpuſtow nie miáłáby náleżytą proporcyą. Gdy iednák ktora kondycya (*iáko to Poſt, kommunia S.*) więcey rázy ná dzień powtárzać ſię nie może, dośyć będzie nátym, áby inſze były powtárzane do káżdego

(1) Naldus, Corduba, Graffius, & Sa, apud Dian. Coord. Tom. 4. tract. 5. Reſol. 13. §. 1. (2) Filliuc. tr. 8. c. 6. n. 168. Laym.an l. 5. tr. 7 c. 6. n. 5. Dian. cit. §. 2. & 3. Tagliaferi in ſuo Diario ſacro c. 1. §. 5. n. 26.

go zosobná odpustu. Ile do drugiego? pewna że raz tylko ná dzień zupełnego odpustu dostąpić można iáko deklárowałá S. Congr: (3) á że tu nie mász wzmiánki o Odpustách niezupełnych, lub stáłego dniá w Roku nie máiących, ále iedynie o Odpuście pewnemu Kościołowi w pewny dzień Roku pozwolonym; więc pełniący náznáczone kondycye częściey, támtych odpustow częściey przez dzień dostępuią. (4)

ROZDZIAŁ II.

O Odpustách w osobliwości ktore w nástępuiacych Podziałách opiszę.

§. I.

Co iest Odpust Zupełny? y co Jubileusz?

ZUpełny Odpust iest dostáteczne, y zupełne odpuszczenie zásłużoney przez grzechy, á ieszcze nie zniesioney kary doczesney. Zkąd lubo w Pápiezkich Bullách o *Zupełnym, zupełnieyszym, y* *nayzu-*

(3) S. Cong: Indulg: & Relig: in Decr. Delatæ Sæpius 7. Martii 1678. (4) S. Thom. in supplem. q. 25. art. 1. ad 4.

nayzupełnieyszym Odpuście wzmianká (1) iedynie chcą przez to wyrázić OO. SS. Papieże że Odpustu ták zupełno, ile tylko mogą, udzieláią (2) nie żeby miáłá bydź rożność między zupełnemi odpustámi.

Jubileusz iest zupełnym Odpustem; y oprocz tego miewáią wyznáczeni w ten czas spowiednicy pozwoloną sobie włádzę, práwdziwie pokutuiących od naycięższych grzechow rozgrzeszenia; tákże mogą w slubách (*wyiawszy niektore*) dyspensowáć, lub w insze dobre uczynki odmieniáć.

Ze zás więcey niż ieden zupełny Odpust ná dzień, czasem w następuiących Podziáłách wyrážać się będzie, ztąd pochodzi, iż od więcey Papieżow, lub z inszych przyczyn, są pozwolone; ktore ponieważ wszystkie duszom czyscowym applikowáć możesz (1) ztąd mász większą okázyą do swiadczenia tym więźniom miłosierdzia.

I Mo-

(1) Bonif. VIII. in Extrav. 1. Antiqvorum de pænit. & Remil. (2) Bellarm. l. 1. de Indulg. c. 9. Suarez Disp. 56. sect. 4. n. 7. (3) Summár. §. Præterea omnibus & singulis.

Możeſz y ieden odpuſt zátrzymáć dlá ſiebie, á wſzyſtkie inne duſzom czyſcowym dárowáć.

§. II.

O Odpuſtách niezupełnych.

Odpuſty niezupełne ſą, przez ktore nie wſzyſtká kára doczeſna, ále czaſem trzecia tylko część, mniey lub więcey, bywa odpuſzczona. Tákie ſą Septeny ktore 7. Lat; Quadrageny ktore 40. dni; Careny ktore 7. Lát y dni 40. w ſobie zámykaią tákże y inſze. Gdzie uwáżać náleży, iż w dawnym Kościelnym Práwie zá rożne grzechy, pokuty rożne náznaczono; náprzykłád: kto fałſzywie przyſiągł, powinien był pościć dni 40. o chlebie y wodzie, á przez 7. lat pokutowáć (1) &c. ná znieſienie więc tákiey káry Kościelney pozwaláią ſię odpuſty nie zupełne; gdzie ſię odpuſzcza tá kára, ktoraby zámiaſt náznaczoney w dawnych Kościelnych Práwach, á tu ná świecie nie pełnioney pokuty, w Czyſcu odpokutowáć trzebá.

Zwy-

(1) Can: 18. Quicunq. 6. 9. 1.

Zwykły tákże *de pænitentiis injunctis* z náznáczonych pokut bywáć Odpusty (2) przez ktore odpuszcza się kára, z ktorey nietylko zámiast náznáczoney od Spowiedniká, ále też w pomienionym Kościelnym Práwie opisaney pokuty, w Czyscu wypłácać by się trzebá; ále też inszych grzechow dáie się káry odpuszczenie, zá ktore tákiey pokuty nie náznáczono. (3)

§. III.

O Odpustách siedmiu Kościołow Rzymskich.

Kościoły pryncypalne w Rzymie są te. S. Janá *in Laterano*, S. Piotrá *in Vaticano*; S. Pawłá *zá Miastem*; N. MARYI P. *Maioris*, S. Wáwrzyńcá *zá Miastem*; S. Sebástyána *zá Miastem*, y S. Krzyżá *in Jerusalem*. Odpusty tych Kościołow są práwie niezliczone. O odpustách samego Kościołá S. Jáná *in Laterano* rzekł Bonifac. IX., że ták wiele ich iest, iż od samego P. BOGA tylko mogą bydź zrachowáne. S. Syl-

(2) Cap. Cum ex eo 14. de pænit. & Remis. Clem. X. de Reliq. & venerat. §§ innnc. (3) Palao part. 4. tr. 24. punct. 4. n. 8.

wester Papież ná káżdy dzień nádał tému Kościołowi odpust zupełny.(1) Tóż S. Grzegorz W. uczynił, y inni Pápieże niezliczonemi łáskami przyozdobili. Dlá otrzymania tak wielkich łásk duchownych, Pápieże sami, Kárdynáłowie, Biskupi, y inni Prałáci w Rzymie będący zwykli nie uwáżaiąc ná ich odległość, też Kościoły osobiście náwiedzać. Odpusty tych 7. Kościołow ponieważ sa pozwolone Bráctwu Pocieszenia opiszę w nástępuiącym Rozd: IV. w swoich Podziałách, wyięte z Xiąszki Włoskim Językiem *per Jacobum Mascardi Anno* 1621. zá pozwoleniem Duchowney zwierzchności (ktorey tytuł *Le Cose Maraviglioſe di Roma &c.*) w Rzymie wydáney.

§. IV.

Co sa Stacye Rzymskie?

Stacye Rzymskie sa nic innego, tylko zgromádzenie Rzymskiego ludu, ktore zá czasow prześládowánia w podziemnych Kátákumbach y Grobách SS. Męczęnnikow, przez cáły dzień

(1) Philippini in sua Filiat. Spirit. n. 544.

dzień (oſobliwie w Szrodę y Piątek) ná poście, modlitwie, czuyności, y śpiewániu odpráwiáć zwykli byli. (1) Co náſtało zá czaſow SS. Apoſtołow (2) y trwáło aż do końcá Chrześciáńſkiego od Pogan prześládowánia. Te Stacye S. Grzegorz W. Pápież rozporządził, porządne z poprzedzáiącym Krucyfixem do pewnych w dni pewne náznaczywſzy Proceſſye Kościołow, dlá słuchánia Mſzy S y Kázania; ktorych on ſam 20. miał. (3) Teraz tylko w dzień Popielcowy Papież z Kárdynáłami y Duchowieńſtwem zwykł Proceſſyonalnie chodzić do Kościołá S. Sabiny, áby ten ſtárodawny zwyczay nie poſzedł w zápomnienie. Odpuſty Stacyonálne w Rozd: IV. opiſać zechcę według porządku Mſzału Rzymſkiego ſtoſuiąc ſię do zebránia onych, ktore S. Károl Borromeuſz od Grzegorzá

(1) Tertull. l. 1. de Jeiun. contra Phyſicos, & l. de fuga in perſecut. Onuph. Panvin. l. de Stat. Rom. Chriſt. Lupus in NN. ad Concil. 1. Rom. p. 64 (2) Sixtus V. in Conſt. Egregia pop. Rom. (3) Petrus Mallius l. Hiſt. Sac. & Joan. Diac. l. 2. c. 18.

gorzá XIII. otrzymáł y w Medyoláñie R. 1611, publikował.

ROZDZIAŁ III.

O Kondycyách do dostapienia Odpustow Arcybráctwa Pociesz: N. M. P.

§. I

Jáko 7. Ołtarzow Uprzywileiowánych náwiedzáć?

MIędzy 7. Ołtárzami Uprzywileiowánemi (*ktore zâmiast 7. Kościołow Rzymskich náwiedzamy dlá otrzymania Ich odpustu*) záwsze naypierwszy iest, zá Ołtarz Brácki od Nayprze: O. Generałá Zákonu S. Augustyná przy wprowádzeniu Bráctwá náznáczony (1) oprocz ktorego ieszcze 6. Ołtarzow wyznáczyć náleży.

Náwiedzanie záś nátym záwisło áby się przed káżdym (*przynaymniey tam obrocona twárzą y myślą*) modlić o wykorzenienie Herezyi, iedność Pánow Chrześciáńskich y wywyższenie Kościołá S. ustnie, lub myślą; stoiac,

(1) tnqm Cust. Univ. huius Archi-Confrat. & Commiss, Aplco,

iąc, lub klęczac; z odkrytą albo nákrytą głową, áby tylko uczciwie y nábożnie. (2) A ponieważ w Bullách Papiezkich żádna osobliwa modlitwá nie iest wyrážona, záczym dosyć będzie zmowić przed káżdym Ołtarzem iedno *Oycze nász y Zdrow: Márya.* (3) á lepiey dodaiąc przed káżdym Ołtarzem nástępuiacą modlitwę. (4)

MODLITWA.

PRosiemy Cię Pánie! wysłuchay pokorną prożbę y żądanie nászę, á przepuść grzechom nászym, odwroć wszelkie złe od Kościołá twego, użycz czasom nászym pokoiu y iedności, osobliwie Pánom Chrześcijáńskim, y Potentatom zwycięstwá nád niewiernemi, wywyższay twoy S. Kościoł, wykorzeniay wszystkie Kácerstwa y błędy, day głowie Kościołá długie y szczęśliwe panowánie, á potym doczesnym żywot wieczny, umárłym zás wieczne odpocznienie. Przez Chrystusa P. nászego. Amen. Be-

(2) Passerin. de Indulg. 9. 60. n. 412. Pasqual. de Jubil: 9. 99. n. 9.
(3) Apud Passerin. cit. n. 415. (4) Petrus de Murga Tom. 2. Op. Moral. Tit. 3. q. 5. n. 24. & 26.

Beſpieczniey iednak będzie dlá rożney pod czas modlitwy niedoſkonáłości odmáwiać przy káżdym Ołtarzu po trzy *Oycze náſz 3. Zdrow: &c.* A naybeśpieczniey po 5. *Oycze náſz 5. Zdrowaś Márya &c* (5) Gdyż nie záwadzi zá niedoſkonałość modlitwy długością czyli powtarzaniem oney nadgrádzáć. (6)

Tu uwáżać náleży I. że Ołtarz Brácki, y Káplicá Brácka biorą ſię záwſze zá iedno w Bullách Papiezkich, nie záś Kościoł Zákonu y Brácki Ołtarz, dlá czego oſobliwego potrzebuią kiedy ſię to wyráża, náwiedzania. II. Przez Kościoły Auguſtyniáńſkie rozumieią ſię też Swiątnice [*Chocby pod Biſkupią władzą zoſtáwały)* Zákonnic, y rowne w obovgach Odpuſty (7) niemożna iednák doſtąpić odpuſtu pewnemu dniu nádanego w Kościele náſzych Zákonic, iuż otrzymáwſzy go w Kościele náſzym álbo

bo

(5) Quintanad. in Addend. tr. 1. dub. 13. n. 4.
(6) Philippini n. 422. & ſeq. (7) S. Cong. Indulg. Decr. cum à nonnullis 27. Febr. 1673.

bo przeciwnie (8) III. Náoſtatek kiedy dlá doſtąpieniá więcey Odpuſtow, Kościoł też częściey náwiedzáć náznáczono, nie potrzebá, zá káżdym razem z Kościołá wychodzić y znowu wchodzić, ále doſyć nowe náwiedzanie Kościołá, nowym przedſięwzięciem Boga przez to chwalić, y Iemu służyć &c. albo nowym przyklękániem, uderzeniem ſię w pierſi &c. záczynáć, y iedno od drugiego rożnić. Záczym ktorzy w Kościele mieſzkáią, nie máią racyi dlá doſtąpienia odpuſtu, pierwey wychodzic, á potym wcho dzić do Kościołá. (9)

§. II.

O Sposobie náwiedzenia 3. Ołtarzow; także o niektorych modlitwách, y kondycyách, ktore w náſtępuiącym Odpuſtow Podziale wyrážac ſię będą.

Między 3. Ołtarzámi do otrzymánia Odpuſtow Stácyi Rzymſkich po winien bydź Ołtarz Brácki, y ieſzcze drugie dwá od W.O.Przeora tego miey

ſcá

(8) S. Congr: Decr. Delatæ ſæpius 7. Febr. 1678.
(9) Paſerin. de Indulg. q. 52 n 378. Taglia feri Navar. Gobat. & Paſqvaligo apud Philip. 418, &c.

ſcá wyznáczone; ktore wſzyſtkie po ſpowiedzi nábożnie náwiedzać trzebá, á przed káżdym klęcząc zmowić ná pamiatkę gorzkiey męki Jezuſowey y ná honor Przenáyś: M. P. po 5. *Oycze náſz* 5 *Zdrow*: *M.* modlitwę *Deus omnium*, ktorą zá O. S. Papieżа odpráwuiemy, albo nie umieiąc oney *Salve Reginá* zá dobre powodzenie Kośćiołá S. y ſzczęśliwe rządy O. S. Papieżа odpráwić náleży. Gdzie zaś 3. Ołtarzow nie máſz toż trzy rázy odprawić przed iednym: Jeżeli tákże nie będzie Kośćiołá Auguſtyniáńſkiego mogą Brácia y Sioſtry w inſzym Kościele toż, y w ten ſposob odpráwuiąc, doſtąpić Odpuſtow Stacyalnych. (1)

MODLITWA

Zá Oycá S. Papieżá Deus Omnium &c.

BOże wſzyſtkich wiernych Rządco y Paſterzu, weyzrzyi, litośćiwie ná ſługę twego N. ktoregos chciał mieć Kośćiołá twoiego Przełożonym, prosiemy cię: niechay słowem y przykłádem u tych, nád ktoremi Przełożo-

(1) In Summario §. 5. Diebus Stationum p. 104.

łożonym iest, postępuie, áby do żywotá pospołu z Trzodą sobie powierzoną, przyszedł wiekuistego. Przez Páná nászego JEZUSA Chtystusá, A.

MODLITWA.

Zá Kośćioł S. Ecclesiæ tuæ &c.

KOśćiołá Twoiego, prosiemy Pánie prożby przyimiy ubłágany: áby przezwyciężywszy przeciwnośći y błędy wszelkie, w bespieczney Tobie służył wesołośći. Przez Chrystusá Páná nászego, Amen.

§. III.

Co około Spowiedzi y Kommunii, uwági godne?

I. Kiedy wyráźnie Kommunia S. iest náznaczona, nie dosyć Duchownie kommunikowáć, ále rzeczą sámą przyiąć trzebá Náyś: Sákrament. (1) II. Nie pełni się táż kondycya przez nieważną spowiedź; y niegodne przyięcie Náyś: Sákrám: gdyż tá rzecz nie ná odpuszczenie, ále ná piekło zásługuie. (2) III. Choćiaż w Bulli náyduią się te słowa: *z práwdziwą skru-*

(1) Tagliaferri c. 1. §. 4. n. 18. & comm.
(2) Comm:

ſkrucha wyſpowiadawſzy ſię, ſpowiedź nie ieſt do otrzymánia Odpuſtu koniecznie potrzebná, tylko będącym w ſtánie ciężkiego grzechu (3) IV. kiedy ſpowiedź nie wyráźnie náznáczona, lubo bez niey przy práwdziwym, żalu zoſtáiący w grzechu śmiertelnym Odpuſt otrzymáć może; beſpieczniey iednák wyſpowiadać ſię. (4) V. gdyby ſpowiedź nie zá przygotowánie, ále zá dobry uczynek y kondycyą byłá náznaczona; koniecznie trzebá ſpowiedź odpráwić. (5) A kiedy w Bulli nápiſano, *ſpowiáday ſię, albo uczyń przynaymniey mocne przedſięwzięcie ſpowiadania ſię*: rozumieć ſię może o ſpowiedzi w przykázane czáſy, iáko ſię dochodzi z pozwolenia Piuſa IV. w dzien Národz: N. MARYI P. (6) VI. Kommunia S. gdy iáko dobry uczynek do otrzymánia Odpuſtu ieſt náznáczoná koniecznie ią przyiąć potrzebá

(3) Bellarm. h. 1. de Indulg. c. 13. q. 3. Dian. Coord. Tom. 4. tr. 3. Reſol. 48. Lugo &c. cum Commun. & probabiliore. (4) Tagliaf. loc. cit n. 20. (5) Paſterin de Indul, q. 28. (6) In Summar. §. In Feſtis B. M. V. & primo. p. 97.

trzebá w ſam dzień Odpuſtu; y nie doſyć w dni 4. lubo 2. przed Odpuſtem (7) kiedy iednák Odpuſt záczyná ſię od pierwſzego Nieszporu, iuż w ten dzień przed południem možná Kommunią S. przyiąć. (8) VII. kiedy w Bulli nie wyráźnie ieſt opiſaná Intencya, można (*dlá pociechy nábożnych mowie*) trzymáć o Papiezkiey łáſce, iż ważność odpuſtu, w ten zechce mieć ſposob, iáko słowá Iego roſtropnie (*gdy to inſzym nie ſprzeciwia ſię poſtánowieniom*) mogą bydź tłumáczone; poki wyraźnieyſzym oświádczeniem wolą ſwoię nie wyiawi. (9)

ROZDZIAŁ IV.

O wielkich y niezliczonych Odpuſtach y łáſkach Arcybráctwu temu nádanych.

JAk wielkiemi Odpuſtámi y łáſkami S. Stolicá Apoſtolſká Arcybráctwo Pocieſzenia N. M. P. ubogaciłá, oraz iák

(7) Comitol. l. 1. Reſp Moral. q. 39. Portell. de Dub. V. Indulg, n. 5. (8) Paſſer. cit. q. 45. n. 351. Philip, n. 400. &c. (9) Quartus de Jubil. c. 2. punct. 1. q. acceſſ. Paſſqval, de Jubil. 9. 60. Philippin. 424. Krimer de Pæn. & Remiſſ. n. 1528.

iák wyſoce ſzacować one, KLEM. X. oſobliwy Dobrodziey tego Arcybráctwá wyiawił świátu, kiedy *Don Pietro di Arragonia* Vice Krolowi Neapolitáńſkiemu proſzącemu o Duchowny ſkárb dlá pociechy duſzy ſwoiey, odpowiedział: *Zycze áby ſie wpiſać do Páſkowego Bráctwa S. Auguſtyná, bo w tym ieſt to wſzyſtko, co tylko może dáć Papież.* Co powrociwſzy do ſwego rządu wſpomniony *Don Pietro* ogłoſił i páſek S. zwie lu innemi nábożnie z rąk OO. náſzych przyiął. Dlá obiáśnienia záś ták wielkiego ſkárbu, zechę dlá lepſzey pewności ſzczegulnie niewątpliwe łáſki y Odpuſty przytaczáć, ktore w ułożonym pod Klem: X. (1) y approbowánym; á potym od S. Kongregacyi (2) przyiętym Summáryuſzu ſą wyráżone. Te záś ná trzy Podziały czyli Części podzielę: á nayprzod opiſzę te, *ktore nie maią pewnego czaſu dlá ſiebie w Roku wyznaczonego*; w Podziale drugim, *ná Ruchome dni y Swięta w Roku pozwolone*; á w trzecim, *ná pewne y ſtáłe dni y Swie-*

(1) In Bulla: Ex iniuncto Nobis. p. 89. (2) In Decr. Cum Summarium. p.

y *Swięta przez Rok, nádane* z potrzebnemi kondycyámi, wyrażę.

NB. Gdzie w nástępuiących Podziáłách znáydzieſz: *náwiedzáy* 7. *Ołtarzow* rozumiey *ná otrzymánie Odp.* 7. *Kośćiołow Rzymſkich.* A gdzie: *náwiedzay trzy Ołtarze* rozumiey: *ná pozyſkánie odpuſtow Stacyalnych* A że nástępuiące słowá, uſtáwicznie powtárzáć ſię będą, dlá tego tylko literámi będą ſię znaczyć: K. *Kośćioł.* Kâp: *káplicá.* B. O. *Brácki Ołtarz.* Z. *zupełny odpuſt.* St. *Stacya* R. *Rok.* L. *Lat.* Q. *Quadragen.* †. *wybawienie duſzy z Czyſcá* Odp: 3. C. G. *odpuſzczenie trzeciey częśći grzechow.*

PODZIAŁ I.

Odpuſtow do żadnego pewnego y ſtałego czáſu w Roku, nie przywiązanych.

NAyprzod Brácia y Siostry w ten dzień, kiedy ſię wpiſuią do tego S. Arcybráctwa y práwdziwie ſkruſzonym wyſpowiadawſzy ſię ſercem, Komunią S. przyimuią, Zupełnego Odpuſtu wſzyſtkich grzechow ſwoich doſtępuią. (A) 2. Kie-

(A) *In Summ.* §. Præt. omnibus & ſingulis *p.* 117.

2. Kiedy codziennie 13. *Oycze nász &c.* y 13. *Zdr. Márya &c.* y *Salve Regina* zá O. S. Papieża y Kościoł; albo ktorzy nie umieią *Salve Regina*, pięć rázy *Zdrowaś MARYA*, *&c.* odmowią, ſtawaią ſię ſposobnemi do doſtąpienia wſzyſtkich Odpuſtow y łaſk Duchownych Zákonowi S. Auguſtyná nadanych; oraz uczeſtnikámi wſzelkich dobrych uczynkow w tym S. Zákonie wykonánych. (B)

3. W tym Bráctwie będący mogą, nie uważaiąc ná uczynioną przez Pawłá V. rewokácyą; wſzelkie otrzymáć odpuſty, ktore od Grzegorza XV. ná wieczyſtą y obſzerną formę ſą wznowione, y ná wieczne czáſy ſą nádáne, y potwierdzone. (C)

4. Pozyſkáć mogą Brácia y Sioſtry nietylko Odpuſty Zákonowi náſzemu *immediatè* nádáne, ále też przez uczeſtnictwo Zákonu S. Auguſtyná z inſzemi Zákonámi, wſzelkie y iákiekolwiek Odpuſty *WW. OO Dominikánom*, *Kármelitom*, *Serwitom*, *Páulanom &c.* y wszyſtkim innym Zákonnym Stánom, po-

(B) *In Summ* §. Præmittend primò *p.* 92.
(C) §. Alexander IV. *p.* 115.

bożnym Osobom, Zgromadzeniom, Bráctwom, Kościołom, Káplicom, Mieszkániom, y inszym Swiątobliwym mieyscom, przez pisane *Concessionis* Bulle, albo też *vivæ vocis oraculô* iuż są nadáne; albo ieszcze pozwolone będą. (D)

5. Wszystkie Odpusty w tey Xiążce opisane Klemens X. potwierdził, y ieżeliby tego potrzebá, ná nowo nádał. (E)

6. Lubo wszystkie Odpusty, ktore przedtym bywały pod tą Kláuzulą: *Manus adiutrices &c.* to iest dlá pewnych iałmużn &c. nádane, od S. Stolicy Apostolskiey zupełnie są zniesione y zkássowáne; átoli Grzeg: XIII. dlá wpisanych w to Bráctwo, zá ważne deklárował y nádał kiedy zámiast náznaczoney iałmużny zá Podwyższenie Kościołá S. y wykorzenienie Herezyi, mowią 5. rázy *Oycze nász &c.* y 5. *Zdrow: Marya &c.* (F) á zátym.

7. Kiedy zámiast náznáczoney niegdyś iałmużny, albo inszych dlá Zá-

K konu

(D) §. 3. & ultimo *p.* 100. (E) *In Sum*: §. Nobis proterea *p.* 116. (F) §. 3. Præmittend. *p.* 90.

konu S. Augustyná, lub Bráctwa miłosiernych uczynkow, oprocz codziennych 13. *Oycze nasz &c.* 13. *Zdr: Márya &c.* y *Salve Regina*, ieszcze mowią 5. rázy *Oycze nasz &c.* y 5. *Zdr: Márya &c.* zá Podwyższenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi &c. máią wolność obieránia sobie approbowanego Swieckiego lub Zákonniká Kapłána, ktory słuchaiąc ich spowiedzi od wszelkich grzechow y Kościelnych klątew (wyiąwszy przypadki Papieżowi *in Bulla Cœnæ Domini* y Biskupowi mieysca rezerwowane) raz w życiu, á drugi raz przed śmiercią rozgrzeszać może (áby tylko w prawdziwey wierze, iedności Kościołá S. Rzymskiego, y náleżytym ku S. Stolicy Apostolskiey posłuszeństwie zostáwali) y zbáwienną náznáczyć pokutę. Choćby się trafiło że takie osoby nie mogłyby się iuż spowiadać, áby tylko znáki prawdziwey skruchy pokázały; albo chociażby nágłą śmiercią NB zeszły z tego świata; dostępuią iednák pomienionego wszystkich grzechow odpuszczenia. (G)

8. Kiedy

(G) *In Summi* §. In Exercitio piorum. p. 108.

8. Kiedy zámiaſt náznáczoney iałmużny zá ktorego umárłego, ſpowiádaią ſię, y 5. rázy *Oycze náſz &c.* 5. *Zdrowaś Marya &c.* zá Podwyżſzenie Kościołá S. wykorzenienie herezyi &c. odmawiaią, otrzymuią tákże zupełne odpuſzczenie grzechow, oraz od Czyſcowych kár uwolnienie (G) A nád to.

9. Dobrze czyniąc Bráctwu Pocieſzenia, lub zámiaſt tego mowiąc 5. *Oycze náſz &c.* 5. *Zdr: Márya &c.* zá podwyżſzenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi &c. w życiu y po śmierci ſtawáią ſię uczeſtnikámi SS. drog y Stacyi ziemi Swięty, do Grobow SS. Apoſtołow Piotrá y Pawłá w Rzymie, do S. Jakubá w Kompoſtelli; tákże wſzyſtkich dobrych uczynkow, powſzechnych y oſobnych modlitw, iáłmużn, Poſtow, umártwienia, y inſzych zásług, ktore w Zákonie S. Auguſtyná, y w powſzechnym woiuiacym Kościele, przez prawdziwe członki iego ſtáć ſię mogą. (G)

10. W tym Bráctwie będacy mogą ieſzcze raz w życiu bez żadnych przy-

dánych Kondycyi approbowánego Spowiednika nászego Zákonu sobie obráć, ktory ich od wszystkich grzechow (wyiawszy *Bulla Cænæ* y Biskupowi rezerwowane przypadki) náznáczywszy zbáwienną pokutę, rozgrzeszać y zupełne im odpuszczenie udzielić, może. Tey wielkiey łáski dostąpić tákże mogą przy poprzedzaiącym żalu zá grzechy, y spowiedzi, w godzinę śmierci. (H)

11. Tákże dostępuią w godzinę śmierći prawdziwie skruszonym sercem wyspowiadáwszy się wzywaiąc Naysłodsze: Imienia JEZUS usty albo sercem, Zup: Odpustu. (I)

12. Niemniey káżdego czásu lub dniá w Roku, kiedy OB. y ieszcze 6. Ołtárzow w Kościele nászym wyznáczonych náwiedzaią, dostępuią wszystkich Odpustow (o ktorych w Części II. Rozd: 2. § 3. námieniłem, á potym codzienna nástąpi konnotacya) ktoreby náwiedzaiąc 7. Kościołow uprzywileiowánych w Rzymie otrzymali

(H) *In Summ*. §. 8. iisdem Confratr. *p.* 106.
(I) §. 9. Plenariam quoq; *p.* 106.

mali (K) że záś czásem dzień pewny, iáko w nászych Kościołách 4. Niedzielá Miesiąca do náwiedzania 7. Ołtarzow iest wyznáczona, rozumieć się má, że przezto tylko Odpusty 7. Ołtarzow sámego Kościołá S. Piotra *in Vaticano* w Rzymie, á nie Uprzywileiowánych 7. Kościołow otrzymuią się; tákże o osobach w tym Bráctwie nie będących; Bracia záś y Siostry mogą nie tylko Odpusty siedm Ołtarzow w Kościele S. Piotrá, ále też 7. Kościołow Rzymskich káżdego czásu pozyskáć. A zátym.

13. Z strony Odpustow siedmiu Kościołow Rzymskich, w káżdy dzień cáłego Roku, 3 rázy zupełnego Odpustu dostąpić mogą.

14. Wszystkie Odpusty Stácyálne według porządku Mszału Rzymskiego przez cały rok (*co potym ná przyzwoitych mieyscách opiszę*) otrzymáć mogą, w káżdym Kościele, choćby tám był tylko ieden Ołtarz, kiedy zámiast wyznáczonych w Kościele Augustyniáńskim trzech

(K) *In Summ.* § 1. Prædicti Confratres *p. 112.*

trzech Ołtarzow, przed nim powinne modlitwy po trzy rázy odpráwuią. O czym czytay w II. Częśći Rozd. 3. §. 2. *& seq.* (L)

15. Wszystkie Odpusty w Summáryuszu KLEMENSA X. y w tey Xiazce wyrážone, mogą Duszom Chrześciáńskim w miłośći Boskiey z tego świátá zeszłym, w czyscu zostáiącym *per modum suffragii* przyłaczyć. (M)

16. Kiedy będący w tym Bráctwie, zwyczayne w Zákonie S. Augustyná wieczorne modlitwy pospołu z drugiemi, lub sami te dwie modlitwy *p. 138.* y *119.* zá Kościoł y O. S. Pápieża, álbo *Salve Regina* nábożnie mowią; zá káżdym razem 7. L. y tyleż Q. odpustu dostępuią. (N)

17. Jeżeli Brácia oraz są Prokuratorami albo Syndykámi Zákonu S. Augustyná lub tego Bráctwa, dostępuią 100. L. odpustu. (O)

18. Kiedy zámiast náznáczoney niegdyś dlá Bráctwa albo Zákonu iáł-

muzny

(L) *In Summ.* §. 5. Diebus Statio: *p. 104.*
(M) §. Præterea omnib9 & singulis *p. 117.*
(N) *In Summ.* §. 4 Leo. X. *p. 103.*
(O) §. 2. Prædictis Confratr. *p. 109.*

mużny zá Kościoł S. wykorzenienie Herezyi, nábożnie mowią 5. *Oycze nasz 5. Zdr: Márya &c.* 40. L. odpuſtu máią. (O)

19. Ile rázy ſą przytomni ná nábożeńſtwie u B. Ołtárza, lub publiczney modlitwie y Zgromádzeniu, albo inſzym ſposobem Bráctwo rádą y pomocą wſpomagáią zá káżdym rázem 100. L. odpuſtu. (O)

20. Będac ná nábożeńſtwách, umárłych grzebiąc, chorych y więzniow náwiedzáiąc, zá káżdym razem 60. dni z náznáczonych pokut odpuſtu doſtępuią. (O)

21. Kiedy Nayświętſzemu Sákrámentowi do chorego aſſyſtuią, albo nie máiąc tey ſposobności, usłyszawſzy dzwonek, uklękną, 3. razy *Oycze nász &c.* mowiąc zá chorego 100. dni odpuſtu otrzymuią. (P)

22. Doſtępuią tákże 100. dni odpuſtu z náznaczonych pokut y náleżących kár, kiedy zwykłey ná pewnych mieyſcach w dzień S. Moniki Proceſſyi nábożnie

(O) §. 2. Prædictis Confratr. *p. 109.*
(P) §. 2. Greg. XIII. *p. 107.*

bożnie assystuią. (P) Ná inszych záś Processyách przytomni máią 60. dni (P)

23. Wszyscy Dobrodzieie nászego S. Zákonu, są uczestnikámi w życiu y po po śmierci, bez żádney opisaney kondycyi, wszystkich dobrych uczynkow, w tym Zákonie y cáłym S. Kościele Kátolickim znayduiących się. (Q)

24. Słucháiący Kázánia ktorego Zákonniká nászego, dostępuie 180. dni Odpustu. (Q)

25. W káżdy dzień cáłego Roku kto náwiedza nábożnie Kościoł Augustyniáński 100. dni Odpustu otrzymuie. (Q)

26. Umieraiący w Habicie nászego Zákonu, tákże kto się w nim pochowáć káże, otrzymuie odpuszczenie czwártey częsci grzechow. (Q)

(P) §. 2. Greg. XIII. *p. 107.*
(Q) *In Summ.* §. Alexand. IV. omnib9 venientibus *p. 115.*

PO-

PODZIAŁ II.

Odpuſtow ná Swiętá y dni Ruchome przez Rok nadánych.

W Káżdą Niedzielę Poſtu kiedy będący w tym Bráctwie z prawdziwą ſkruchą Spowiádaią ſię, álbo przynaymniey przedſięwzięcie ſpowiadánia ſię máią, y od pierwſzego Nieſzporu, aż do záchodu słońcá dnia náſtępuiącego OB. lub Kap. náwiedzaią, mowiąc tam *trzy razy Oycze náſz &c.* y 3. *rázy Zdr: Márya &c.* Zupełnego wſzytkich grzechow odpuſzczenia dostępuią. (R)

Podobnym ſposobem w Niedzielę Wielkanocną, Swiąteczną y Troycy Przenayświęt: Z. (R)

W inſze záś Niedziele cáłego Roku pod tąż kondycyą 30. L. y tyleż Q. z náznaczonych pokut. (R)

Kto w káżdą Niedzielę cáłego roku náwiedza 7. *Ołtar*: otrzymuie nád Odpuſty 7. Kościołow, wſzelkie odpuſty ktorychby dostąpił do Grobu Páń-

(R) *In Summ.* §. Prædictis Confratr. *p.* 111.

Páńſkiego, albo do S. Jakubá do Kompoſtelli pielgrzymuiąc. [K] Tákże w káżdą Niedzielę, 7. *Ołt. náwiedzaiący* 300. L. tyleż Q. oraz Odp. 3. C. G. doſtępuią. (K)

W Uroczyſtość N. M. P. Pocieſzenia, ktora przypadá w Niedzielę po S. O. Auguſtynie Bracia y Sioſtry *przytomni ná Proceſſyi, y inſze pobożne uczynki wykonywáiąc* Z. (S) W káżdą 4. Niedzielę Miesiącá, *wyſpowiadáwſzy ſię będąc ná Proceſſyi* Z. (T) Jeſzcze raz Z. *ſpowiadaiący ſię, kommunikuiący y będący ná Proceſſyi otrzymuią gdy ſię oraz zá O. S. Pápieżá y Kościoł S. modlą.* (T) Trzeci Z. pod *táż kondycyą.* (T)

Ná Mſzy S. u OB. lub w Káp: B. odpráwuiącey ſię przytomni będąc *gdy zá Kościoł S. &c. modlitwy ſwoie ofiáruią P. Bogu* 100. dni z náznaczonych pokut Odp: doſtępuią. (T)

W káżdą Sobotę W. Poſtu Z. *ſpowiaday ſię, náwiedzay K. Zák. Náſzego y Káp.*

(K) *In Summ.* §. 1. Prædicti Confratres *p.* 112.
(S) §. Et quia præcipua *p.* 117.
(T) §. In Proceſſionibus *p.* 117.

y Kap. lub OB. (V) w káżdą ſobotę przez Rok Z. *ſpowiaday ſię Komm: S. przyimuy, nawiedzay K. Zák. N y Kàp. lub OB proś tam P. Boga o zgodę PP. Chrześciáńſkich, wykorzenienie Herezyi &c* (V) w káżdą Szrodę przez Rok † *nawiedzay 7. Ołtarzow.* (K)

W wſzyſtkie dni do Kommuniy S. w Zákonie S. Auguſtyná náznaczone, to ieſt: w Niedz: 1. Adwentu, Boże Nar: w dzień SS. 3. Krolow, N. M. P. Gromniczney, w Niedz: 1. y 4. Poſtu, w Zwiaſt: N. M. P. W. W. Czwártek, Niedz: Wielkanocną, Wniebowſtąp: P. Niedz: Swiątecz: Boże Ciáło, Národ: S. Janá Chrzciciela SS. Piotra y Pawłá Apoſtołow, Wniebowzięcie N. M. P. S. O. Auguſtyná, Národ: N. M. P. S. Michała y WW. Swiętych, *odprawiwſzy ſpowiedź y Kommunią, klęcząc mowić modlitwę* Boże wſzyſtkich wiernych &c. *zá O. S. Papieżá, y dobre powodzenie Kościołá S. lub tey nie umieiąc, iedno:* Oycze náſz &c. Z. (X)

W Nie-

(V) §. 7. In omnibus Sabbatis *p.* 105.
(K) *In Summ.* §. 1. Prædicti Confratres *p.* 112.
(X) §. 2. In omnibus diebus Comm. *p.* 112.

W Niedzielę Starozápuſtną St. u S. Wawrzyncá Z oraz 11000. L. 48. Q. y odp: 3. Cz: G. Także + *nawiedzay 3. Olt*: (L) Także 300. L. tyleż Q. y Odp: 3. C G. *nawiedzay 7. Olt*: (K) Jeſzcze 100. L. y 100. Q. *ſpowiaday ſie, y nawiedzay K. Zak. N. y Kap. lub OB. zmow zá podwyżſzenie Kościoła Swiętego, wykorzenienie Herezyi*: 5. Oycze náſz, 5. Zdrow: M. (Y) NB. Ten odpuſt ieſt codzień od tego d. y kończy ſię z oktáwą Wielkanocną.

W Niedz. Męſopuſtu St. u S. Páwłá Z. oraz 12000. L. y 18. Q. tákże Odp: 3. Cz: G. *nawiedzay 3. Olt*: (L) 300. L. 300 Q. y odp. 3. C. G. *nawiewiedzay 7. Olt*: (K) Inſze odpuſty w Niedz: przeſzłą opiſane. (Y) W Nied: Zápuſtna St: u S. Piotrá Z. oraz 28000. L. tyleż Q. *nawied: 3. Olt*: (L) nád codzienne Odpuſty 7. Kościołow Z. y 1800. L. tyleż Q. *naw: 7. Ol*: (K) Tákże codzienne 1000. L. tyleż Q. W Popielec St. u S. Sabiny Z. 3000. L. *nawied: 3. Olt*:

(L) *In Summ.* §. 5. Diebus Station. *p.* 104.
(K) *In Summ.* §. 1. Prædicti Confratres *p.* 112.
(Y) §. 3. A Dom. Septuag. *p.* 103.

3. Olt: (L) ieszcze 1000. L. y 1000. Q. *Pátrz w Niedz: Starozapust.* (Y) W Czwártek St. u S. Jerzego 10000. L. *nawied: 3. Olt.* (L) Ieszcze 1000. I ą 1000. Q. (Y) W Piątek St. u SS. Jána y Pawłá 10000. L. *náwiedzay 3. Olt:* (L) NB. ieżeli ten Piątek przypadá w Márcu (toż y w insze Piatki Márcowe) są Odpusty práwie niezliczone *náwiedzay 7. Olt.* (K) Ieszcze 1000. L. 1000. Q. (Y) W Sobotę St. u S. Tryphoná Z. oraz 10000. L. *nawied: 3 Ol:* (L) w káżdą Sobotę Postu Z. *spowiaday sie, nawied: K. Zak: N. y Kap: lub O. B.* (V) Ieszcze Z. *spowiaday sie, Kommunią S. przyiawszy, nawiedzay K. Zak: N. y Káp: lub O. B modl sie zá podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi &c.* (V) oraz 1000. L. tyleż Q. (Y)

W Niedz: 1. Postu St. u S. Jáná *in Laterano* Z. oraz †. tákże 18000. L. y insze bez liczby *nawied: 3. Olt.* (L) Z. poniewáż iest dzień komm: *pátrz wyzey.*

(L) *In Sum.* §. 5. Diebus Station. *p. 104.*
(Y) § 3. A Dom. Septuag. *p. 103.*
(K) *In Sum.* §. Prædicti Confratres *p. 122.*
(V) §. In omnibus Sabbatis *p. 105.*

wyżey. (X) Tákże w káżdą Niedz: Po-
ſtu L. *Spowiaday ſię, albo uczyń przed-
ſięwzięcie ſpowiadániá ſię, náwiedzay
Kap: lub O. B. od Nieſzp: 1. aż do za-
zachodu słońca d. 2. nábożnie mowiąc 3.
Oycze naſz 3. Zdrow:* (R) 300. L.
300. Q. y Odp. 3. C. G. *nawiedzay 7.
Ołt:* (K) 1000. L. 1000. Q. W Ponie-
działek St. u S. Piotra *in Vinculis* Z. o-
raz 10000. L. *nawiedz: 3. Ołt:* (L) 1000.
L. *1000*. Q. (Y) W Wtorek St. u S. Anáſt:
† oraz 25000. L. tyleż Q. (Y) *kondycye
wczoráyſze* (L) 1000. L. 1000. Q [Y] W
Szrodę St. u N. M. P. *Maioris* Odp: 3.
C. G. oraz 28000. L. tyleż Q. *Jak w
Poniedział:* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y)
W. Czwártek St. u S. Wáwrzyńcá *in
Paneperna* Z. oraz 10000. L. náwied: 3.
Ołt: (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) W Pią-
tek St. u SS. Apoſtołow Z. oraz 12000.
L. *náwied: 3. Ołt.* (L) 1000. L. 1000.
Q. (Y) *Patrz w 1. Piątek Poſtu* W Sobo-
tę St. u S. Piotra Z. oraz 18000. L. ty-
leż Q. *nawied: 3. Ołt.* (L) *Inſze Odpuſty
y kondycye znaydzieſz w 1. Sobotę Poſtu.*
W Niedz: 2. Poſtu St. u N. M. P.
in

in Dominica 8000. L. tyleż Q. *naw:* 3. *Ołt* ieszcze Z. *patrz w Nied:* 1. *Postu* (R) Odp: w Nied: 1. Postu *nawied:* 7. *Ołt:* (K) oráz 1000. L, 1000, Q. (Y) W Poniedz: St. u S. Klemensa 10000. L. oraz Odp: 3. C. G. *nawied:* 3. *Ołt:* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) W Wtorek St. u S. Balbiny 10000. L. *nawied:* 3. *Ołt:* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) W Szrodę St. u S. Cecylii 10000. L. *nawied:* 3 *Ołt:* (L) 1000. L. 1000. Q. [Y) W Czwártek St. u N. M. P. *Trans Tyberim* 1000. L. *naw:* 3. *Ołt.* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) W Piątek St. u S. Witalisa 10000. L. *naw:* 3. *Ołt.* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) *Patrz w* 1. *Piątek Postu.* W Sobotę St. u SS. Marcellina y Piotra Z. oraz 10000. L. *nawied:* 3. *Ołt.* (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) *Pátrz w* 1. *Sobotę Postu.*

W Niedz: 3 Postu. St. u S. Wawrzyńcá *zá Miástem* 10000. L. 48. Q. oraz † *naw:* 3. *Ołt.* (L) Z. *Patrz w Niedz:* 1. *Postu.* [R) *Tamże wszystkie* oprocz Odp: Komm: *są wyrażone.* W Poniedz: St. u S. Marká Z. y 10000. L. *naw:*

L. *naw*: 3. *Olt*. (L) tákże 1000. L. 1000.
Q. W Wtorek St. u S. Pudencyány 10000. L. oraz Odp: 3. C. G. *naw*: 3. *Olt*. (L) 1000 L. 1000. Q. (Y) W Szrodę St. u. S. Xysta 10000. L. *naw*: 3. *Olt*. (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) W Czwartek St. u SS. Kosmy y Dámianá 10000. L. *naw*: 3 *Olt*. 1000. L. 1000. Q. (Y) W Piątek St. u S. Wawrzyńcá *in Lucina* 10000. L. *naw*: 3. *Olt*. (L) 1000. L. 1000. Q. (Y) *Patrz w 1. Piątek Postu*. Od dnia dzisiey: áż do Oktáwy Wielkieynocy 17. L. 17. Q. *spowiaday się, nawied: K. Zak. N. y Káp. lub O. B zmow zá podwyzszenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi &c. 5. Oycze n. 5. Zdrow: M.* (Z) W Sobotę St. u S. Zuzánny 13000. L. *naw*: 3. *Olt*. (L) Tákże 17. L. 17. Q. *Patrz dnia wczorayszego* (Z) *Pátrz w 1. Sobotę Postu.*

W Niedz: 4. Postu St. u S. Krzyżá *in Jerusalem* Z. oraz 4 *naw*: 3. *Olt*. (L) 1000. L. tyleż Q. (Y) w Nied: 1. Postu *naw*: 7. *Olt*: (K) 17. L. 17. Q. (Z) Tákże Z. *Patrz w Nied*: 1. *Postu* (R) Z. ponieważ

(Z) §. 2. á Feria sexta *p*. 103.

nieważ ieſt dzień komm: *Patrz w 1. Nied:* (X) W Poned: St. u SS. 4. Koronatow 10000. L. *naw: 3. Olt:* (L) 1000. L. tyleż Q (Y) 17. L. 17. Q (*L*). W Wtorek St. u S. Wawrzyńcá *in Damaſo* 10000. L. oraz Odp: 3. C. G. *naw: 3. Olt:* (L) *Tákże wczorayſze.* (Y) y (*Z*) W Szrodę St. u S. Pawłá 10000. L. oraz Odp: 3. C. G. *naw: 3. Olt:* (L) *Patrz w Poniedziałek.* W Czwártek St. u SS. Sylweſtrá y Márcina 10000. L. *naw: 3. Olt:* (L) *patrz w Poned:* W Piątek St. u S. Euzebiuſza 10000. L. *naw: 3. Olt:*(L) Iaſze iák w Ponie: *Patrz w Piątek 1. Poſtu* W Sobotę St. u S. Mikołáiá *in Carcere* Z. oraz 10000. L. *naw: 3. Olt.* (L) Patrz Odp: w Ponied: *Oprocz tego przeczytay w Sobotę 1. Poſtu.*

W Niedzielę *Paſſionis* St. u S. Piotrá 28000. L. tyleż Q oraz Odp. 3. C. G. *naw: 3. Olt:* (L) Nad Odp: zwyczayne ieſzcze Z. *naw: 7. Olt:* (K) Z. *Patrzay w Nied: 1. Poſtu.* Tákże 17. L. 17. Q [Z] 1000. L. 1000. Q. [Y) W Poniedziałek St. u S. Chryzogoná 10000. L. *naw: 3. Olt:* [L) 1000. L. 1000 Q.

[Y] 17. L. 17. Q. (Z) W Wtorek St. u S. Cyryáká 10000. L. naw: 3. Olt: [L] Insze iak wczoray: W Szrodę St. u S. Marcellá 10000. L. naw: 3. Olt: [L] Patrz w Poniedz: W Czwártek St. u S. Apollinara 10000. L. naw: 3. Olt: (L) Patrz w Poniedz: W Piatek St. u S. Szczepaná in Monte Cælio † naw: 3. Olt. [L] 1000. L. 1000. Q. [Y] 17. L. 17. Q. (Z) Patrz w 1. Piatek Postu. naw: 7. Olt: (K) W Sobotę St. u S. Janá ante Portam Latinam 13000. L. oraz † naw: 3. Olt: (L) Patrz w Sobotę 1. Postu.

W Niedz: Kwietnia St. u S. Janá in Laterano Z. oraz 25000. L. tyleż Q. naw: 3. Olt: (L) Z. Patrz w Nied: 1. (K) 300. L. tyleż Q. oraz Odp: 3. C. G. naw: 7. Olt: [K] 1000. L. 1000. Q. (Y] 17. L. 17. Q. [Z) W Ponied. St. u S. Praxedy Z. oraz 15000. L. y Odp: 4. C. G. naw: 3. Olt: [L) 1000. L. 1000. Q [Y] 17. L. 17. Q. (Z) W Wtorek St. u S. Priszki Z. y 18000 L. naw: 3. Olt: [L] Także w tzo: [Y](Z) Ieszcz 3000. l. náw: 7. Olt: (K) W Szrodę St. u N. M. P. Mai. Z. y 28000. l. naw: 3. Olt: [L) Będący w tym

Bráctwie

ctwie dostępuią dziś Odpustu ná dzień Wniebostápienia P. nádanego Kościołowi S. Márka w Wenecyi *spowiaday się, náwiedzáy K. Zák: nász y Káp: lub OB. od 1. Nieszp: y przez cáły ten dzień, á modl się zá podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi, zgodę &c. mowiąc 5. razy:* Oycze n. 5. Zdrow: M. (a) Ieszcze raz Z. *kondycya tákaż* (a) Insze Odp: iák w Poniedz: w W Czwartek St. u S. Janá *in Laterano* Z. Z. oraz 12000. L. 48. Q. *náw: 3. Olt:* (L) nád zwyczayne Odp: 7. Kościołow, 3000. L. *náw: 7. Olt:* [K] Z. *spowiaday się, náwiedzáy &c.* iák dniá wczorayszego (a) Z. poniewaź dzień komm. *kondycye pátrz w Nied. 1.* (X] Insze Odp: w Poniedz: opisane. W. Piątek St. u S. Krzyża *in Jerusalem* Z. *náw: 3. Olt.* [L) Z. *kondycye iák w Czwártek* [a] Patrz w 1. Piątek Postu *náw: 7. Olt:* [K) Insze Odp: iák w Poniedz: W. Sobotę St. u S. Jáná *in Laterano* Z. oraz 12000. L. y 48. Q *náw: 3. Olt:* [L] 3000. L. *náw: 7. Olt:* (K) Ieszcze Z. Z. *kondycye*

(a) §. 6. In Hebdomada maiori p. 101.

máſz w Sobotę 1. Poſtu. [V) 1000. L. 1000. Q (Y) 17. L. 17. Q. [Z)

W Niedz: Wielkanocną St. u N. M. P. *Máj.* Z. oraz 28000 L. tyleż Q. *náw: 3 Olt.* (L) Z. *ſpowia: ſie, albo uczyń przedſiewziecie &c.* patrz w Nied: 1. Poſtu (R] Z. ponieważ ieſt dzień kommunii. *Po ſpowiedzi y komm: S. ukleknawſzy zmow nábożnie modlitwe:* Boże wſzyſtkich wiernych Paſterzu &c. *zá dobre powodzenie O. S. Pâpieza y K. S. lub iedno:* Oycze náſz [X) 1000. L. 1000. Q. *ſpow: náw: K. Zák: n. y Káp: lub OB. zmow zá podwyżſzenie Kośćiołá S. &c.* 5. Oycze n. 5. Zdrow: M. &c. (b) 70. L. 70. Q. *ſpow: náw: Káp: lub OB.* [c] 100. L. 100. Q. *náw: Káp: lub OB. zmow* 5. Oycze n. 5. Zdrow: M. *zá podwyżſzenie Kośćiołá S. &c.* [c] w káżdą Niedz: Roku, 300. L. 300. Q. y odp: 3. C. G. *náw:* 7. *Olt:* (K) Ieſzcze 1000. Q 1000. Q (Y) 17. L. 17. Q (Z)

W Ponied: Wielkanoc. St. u S. Piotrá Z. oraz 28000. L. *náw: 3. Olt.* (L) nád zwyczayne Odp: 7. Kośc: ie-
ſzcze

(b) §. 3. In Feſtis Nativitatis *p.* 96.
(c) §. 4. In omnibus Feſtivitatibus D. N. *p.* 96.

ſzcze 3000. L. *náw: 7. Ołt.* (K) Tákże 1000. L. tyleż Q. *kondycye ná dniu wczorayſzym* (b) 70. L. 70. Q. (c) 1000. L. 1000. Q. (Y) 17. L. 17. Q. (Z) W Wtorek Wielkan: St. u S. Páwłá Z. oraz 20000. L. 28. Q. *náw: 3. Ołt:* (L) *Patrz dniá wczoray: Odp: opiſania* W Szrodę St. u S. Wáwrzyńca *zá Miaſtem* 28000. L. tyleż Q. oraz †. *naw: 3. Ołt:* (L) pátrz w Ponied: W Czwártek St. u SS. Apoſtołow Z. y 15000. L. *náw: 3. Oł.* (L) pátrz w Ponied: W Piątek St. u N. M. P. *ad Martyres* Z. y 15000. L. *naw: 3. Ołt.* (L) patrz w Poniedz: Ieżeli ten Piątek przypáda w Márcu, Odp: ſą niezliczone, *náw: 7. Oł.* (K) W Sobotę St. u S. Janá *in Later:* Z. oraz 15000. L. y †. *naw: 3. Ołt.* (L) Z. *patrz w Sobotę 1. Poſtu y w Ponied. przeſzły.*

W Niedz: 1. po Wielkieynocy St. u S. Pankracyuſza Z. Z. oraz 15000. L. *náw: 3. Ołt.* (K) 30. L. 30. Q. *ſpowiadáy ſię, ábo uczyń Intencyą ſpowiedania ſię, náwied: K. Zák: n. y Kap: lub OB.* zmow 3. Oycze n. 3. Zdrow: M. &c. (R) Tákże 300. L. 300. Q. oraz

Odp:

Odp: 3. C. G *naw*: 7. *Olt*: (K) 1000. L. tyleż Q ( ) 70. L. 70. Q (c) 1000. L. 1000. Q (Y) 17. L. 17. Q (Z) *kondycye pâtrz wyżey.*

W Niedz: 2. po Wielk: nád Odp: 7. Kościoł: Z. y 300. l. tyleż Q. y Odp: 3. C. G. *naw*: 7. *Olt*: (K) Tákże w káżdą Niedz: przez Rok 30. L. 30. L. 30. Q. *spowaday się, albo uczyń do tego Intencya, náw: od Nieszp: 1. aż do Záchodu słońca d. 2. Kap. lub O. B. mowiąc*: 3. Oycze n. 3. Zdrow: M. (R)

W Niedz: 3. 4. y 5. po Wielkiey: 300. l. tyleż Q y odp: 3. C. G. *náw*: 7. *Olt*: (K) 30. L. 30. Q *patrz w Nied*: 1. (R) w Poniedz: Krzyżowey Wtorek y Srzodę St. u S. Piotra 28000. L. tyleż Q. *náw*: 3. *Olt*: (L) Z. *náw*: 7. *Olt*: (K) W dzień Wniebowstąpienia P. St. u S. Piotra 28000. L. tyleż Q *náw*: 3. *Olt*.: (L) Z. *spowiaday się, lub uczyń przedsięwzięcie &c.* patrz w Niedz: 1. Postu (R) Z. ponieważ iest dzień Kommunyi *kondycye w Niedz: Wielkánocna* (X) Tákże przez tę cáłą Oktáwę 1000. L. tyleż Q *pátrz tamże* (b) oraz 100. L. 100. Q. *Tamże* (c) leszcze 70. Q. *spow*: *náw: K. Zá*..: *n.) Káp: lub O B.* (c) W Pią-

tek po Wniebowstąp: P. 1000. L 1000 Q. (b) 70. L. 70. Q (c) *kondycye d wczorayszego opisane.* *NB.* Te Odp: są p:z z całą Oktáwę. W Sobotę Swiąteczną St. u S. Janá *in Laterano* Z. oraz 15000. *náw: 3. Olt:* (L) Ieszcze raz Z. patrz w Sobotę po Wielkieynocy.

W Niedz: Swiąteczna St. u S. Piotra Z. *náw: 3. Olt:* (L] Z. *spow: &c. patrz w Niedz: Wielkanocna* (R) Z. ponieważ iest d. Komm! *patrz tamże* (K) dziś y przez cáłą Oktáwę 1000. L. tyleż Q *patrz tamże* (b) Tákże 300. L. 300. Q. y Odp: 3. C. G. *náw: 7. Olt:* (K) Także przez ten Tydzień R. 1. y 40. dni z náznaczonych pokut Odpustu. *spowiaday się náw: K. Zâk: N. y Káp: lub OB.* (d) Dziś w Kościołach Augustyniáńskich daie się Benedykcyá Papiezka Z. W Ponied: Swiątecz: St. u S. Piotra *ad vincula* Z. *náw: 3 Olt.* (L) oraz 1000 L. tyleż Q (b) R. 1. y 40. dni (d) *kondycye iák wczorá*): W Wtorek Swiątecz: St u S. Anástazyi 18000. L. *náw: 3. Olt:* (L) Pátrz w Ponied: W Szrodę po Swią-

(d) §. 2. In Festivitate S. Spiritus *p.* 96.

Swiątkách St. u N. M. P. *Maj.* Z. oraz 18000. L. tyleż Q y Odp: 3. C. G. *naw: 3. Olt:* (L) Inſze iák w Poniedz: W Czwártek po Swiąt: St. u S. Wáwrzyńcá *zá Miaſtem* Z. oraz 18000. L. tyleż Q y Odp: 3. C. G. tákże †. *naw: 3. Olt:* (L) Patrz w Poniedz: W Piątek po Swiąt: St: u SS. Apoſt: Z. oraz 18000. L. *náw: 3. Olt:* (L) *Patrz w Poniedz:* W Sobotę po Swiąt: St. u S. Piotra Z. 18000. L. tyleż Q oraz †. *naw: 3. Olt.* Ieſzcze raz Z. *patrz w Sobotę 1. Poſtu* (V) Inſzę Odp: w Ponied:

W Niedz: SS. Troycy Z. ſpowiaday ſię &c. *pátrz w Niedz: Wielkanocną* (R) 1000. L. 1000. Q (b) R. 1 y 40. dni (d) *patrz w Niedz: przeſzła.* 100. L. 300. Q y Odp: 3. C. G. *náw: 7. Olt.* (K)

W Dzień Bożego Ciáła Z. *náw: 7. Olt.* (K) Ieſzcze Z. bo ieſt d. Komm: *pátrz w Niedz:* Wielkánoc: (X) 100. L. tyleż Q. *pátrz tamże* (c) Tákże przez tę cáłą Oktawę 70. L. 70. Q *Tamże* (c)

W Niedz: między Oktawą w Niebowzięcia N. M. P. oprocz Odpuſtow

wto

w to Swięto wyráżonych, iest ZZZZ ZZZZ. 1. Odpust *Portiunculæ* (r) 2. Odp. ktorego dostępuią, ktorzy w d. Wniebowstąpienia P. Kościoł S. Márká w Wenecyi náwiedzáią (a) 3. Odp: w W. Szrodę (a) 4. Odp: W W. Czártek; y 5. w W. Piatek (a) Odp: w dzień S. O. Augustyná (o) W dzień S. M. Moniki (o) W dzień S. Mikołáiá z Tolentynu. (o) *spowiadáy się, náw: K. Zák: N. y Káp: lub OB. od Niszp: 1. aż do záchodu słońcá d. 2. proś Bogá o wykorzenienie Herezyi, podwyższenie K. S. mowiąc 5. razy* Oyczen. 5. Zdrow: M. Pod temiż kondycyámi Odp: niezupełne ná ten dzień rázem wynoszą ná 15802 7. L. tyleż Q y dni 40, znácznacz: pokut. Ieszcze 300. L. tyleż Q y Odp: 3. C. G. *náw*. 7. *Ołt*; (K) 30. L. 30. Q. pátrz w Niedz: 1. po Wielkieynocy. (R)

W Niedz: po S. O. Augustynie Uroczystość Pocieszenia N. M. P. Z. *bądź ná Processyi* (S) 300. L. tyleż Q oraz odp: 3. C. G. *náw*: 7. *Ołt*. (K) 30. L. 30.

(r) §. In Festis B. M. V. & primò. *p.* 97.
(o) §. In diebus item Festivi *p.* 101.
(S) §. Et quia praecipua *p.* 117.

30. Q kondycye w Niedz: 1. po Wielkieynocy. (R) Dziś przypadá Benedykcya Papiezká Z.

W Niedz: między Oktawą S. Mikołáia z Tolentynu Odp: *Portiuncula spowiadáy się, náwiedzay od Nieszporow 1. y przez ten cały dzień, nábożnie OB. y S. Mikołáia z Tolentynu* (f) Insze Odpusty zwyczayne.

W Szrodę Suched: po Podwyż: S. Krzyża St. N. M. P. *Maj.* 28000. L. tyleż Q. oraz odp: 3. Cz. G. *náw: 3. Ołt* (L) W Piątek St. u SS. Apostołow Z. y 18000. L. *náw: 3. Ołt:* (L) W Sobotę st. u S. Piotrá 28000. L. tyleż Q. y odp: 3. C. G. *náw: 3. Ołt.* (L) Z. patrz w Sobotę 1. Postu. (V)

W Niedzielę 1. Adwentu st. u N. M. P. *Maj.* 28000. L. tyleż Q. odp: 3. C. G. Tegoż d. st. u S. Piotra Z *náw: 3. Ołt.* (L) Z. poniewáż iest dzien kom: patrz w Nied: Wielk: (X) 300. L. 300. Q oraz odp: 3. C. G. *náw: 7. Ołt:* (K) 30. L. tyleż Q *patrz w Nied: 1. Postu.* (R)

W Niedzielę 2. Adw: st. u S. Krzy-
żá

(f) §. 4. Conceditur etiam. *p.* 102.

ża *in Jeruſalem Z.* oraz 11000. L. *náw:* *3. Olt.* (L) Inſze Odp: iák w Niedz: przeſzła.

W Niedz: 3. Adw: ſt. u S. Piotra Z. oraz 28000. L. tyleż Q *náw: 3 Ol:* (L) Patrz w Niedz: 1. W Szrodę Suched: ſt. u N. M. P. *Maj.* Z. oraz 28000. L. tyleż Q y Odp: 3. C. G *náw: 3. Olt.* (L) W Piątek ſt. u SS Apoſtołow Z. oraz 10000. L. *náw: 3. Olt.* (L) W Sobotę ſt. u S. Piotra 18000. L. tyleż Q. *náw: 3. Olt.* (L) oraz Z. *kondycye iak w inſze Soboty.* (V)

W Niedz: 4. Adwen: ſt. u SS. Apoſtołow Z. oraz 28000. L. *náw. 3. Olt:* (L) 300. L. y 300. Q y odp: 3. C.G *náw: 7. Olt.* (K) 30. L. tyleż Q. (R)

P O D Z I A Ł III.

Odpuſtow ná nieruchome Dni y Swiętá przez Rok Bráctwu Pocieſzenia nadanych.

STYCZEN.

NAyprzod Brácia y Sioſtry w tym Mieſiacu y przez cáły Rok wſzełkich Odpuſtow w zwyz I. y II. *Podziale* opiſanych doſtąpić mogą, záczym

tam

tam odſyłam Łaſkáwego Czytelniká. Káżdego dnia záś w oſobliwości náſtępuią:

Dniá 1. Nowe Lato, nad codzienne 7. Kościołow ZZZ. tákże odp: 3. C. G. y codzienne 31614. l. tyleż Q. ieſzcze raz Z. náw: 7 *Ołt:* (K) ſt. u N. M. P. *Trans Tyberim* Z. y 28000. l. *náw: 3. Oł.* (L) Także 1000. l. tyleż Q. *ſpowiadáy ſię, náw: K. Zák: y Kap: lub OB. modl ſię zá podwyżſzenie Kośc. S. wykorzenienie Herezyi, zgodę PP. Chrześciáńſkich mowiąc 5.* Oycze n. 5. Zdrow: Maryá (b) oraz 100. l. 100. Q. *kondycye też ſame* (c) 70. l. tyleż Q. *ſpowiadáy ſię náw: Kap: lub OB.* (c)

D. 2. 3. y 5. ZZZ. odp: 3. C. G. oraz 31614. l. tyleż Q. *náw:* 7. *Ołt:* (K)

D. 6. Ss. Trzech Krolow Odpuſty wczorayſze. Tákże ſt. S. Piotrá Z. oraz 28000. l. tyleż Q. *náw:* 3. *Ołt:* (L) Ieſzcze Z. ponieważ ieſt dzień Kommuniy *ſpowiáday ſię, á przyiąwſzy Ciáło P. zmow klęcząc, zá dobre powodzenie O. S. Pápieżá, y Kościołá S. modlitwę:* Boże wſzyſtkich wiernych Paſterzu &c. *albo*

nie

nie umieiąc oney, iedno: Oycze nász &c. (X) Tákże przez cáłą oktawę 1000. l. y 1000. Q. *spowiaday sie, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. mowiąc zá podwyższenie Kościołá S. 5.* Oycze n. 5. Zdr: Máryá (b) oraz 70. l. tyleż Q. (c) 100. l. y 100. Q. (c) *kondycye pátrz dniá 1. tego Miesiącá.*

D. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. y 14. káżdego dnia ZZZ. Odp: 3. C. G. oraz 31614. l. tyleż Q. *náw: 7. Ołt:* (K) Tákże 1000. l. tyleż Q. (b) 70. l. 70. Q. (c) *pátrz d. 1. tego Miesiącá.*

Dniá 15. 16. y 17. ZZZ. odp: 3. C. G. y 31614. l. tyleż Q. *náw: 7. Ołt:* (K)

D. 18. Stolicy S. Piotrá w Rzymie nád Odpusty wczoráyſze. Z. *náw: 7. Ołt:* (L) Tákże 100. l. y 100. Q. *náw: K. Zák: lub OB. zmow zá podwyższenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi 5.* Oycze n. 5. Zdr: M. (g) oraz 70. l. y 70. Q. *spowiáday sie náw: K. Zák: y Káp: lub OB.* (g)

D. 19. S. Fulgencyusza Biskupa Zák: Nászego Odpusty dniá 2. w tym Miesiącu. Oraz dlá wszystkich Práwowier-

(g) 31. In Festis omnium Apostol. p. 100.

wiernych 40. l. y 40. Q. *naw:* K. *Zák:* (Q.)

D. 20. Ss. Fábiáná y Sebáſty: MM. nád Odpuſty dniá 2. wyrażone, ieſzcze raz Z. *náw:* 7. *Olt:* (K)

D. 21. 22. 23. y 24. Odpuſty dnia 2. opiſane.

D. 25. Náwrocenie S. Pawłá Odpuſty dniá 18. wyrążone.

D. 26. y 27. Odpuſty dniá 2. opiſane.

D. 28. B. Weroniki *de Binaſco* Zák: N. odpuſty dniá 2. Oraz dlá wſzyſtkich Práwowiernych 40. l. y 40. Q. *náw:* K. *Zák:* (Q)

D. 29. 30. y 31. Odpuſty d. 2. opiſane.

Ł V T Y.

Dniá 1. ZZZ. odp: trzeciey części grzechow, y 31614. l. tyleż Q. *náw:* 7. *Olt:* (K)

D. 2. N. M. P. Gromnicz: nád odp: wczorayſzé ieſzcze raz Z. y 100. l. *náw:* 7. *Olt:* (K) Tákże Z. *ſpowiádáy ſie. náw: nabożnie* K. *Zák:* y *Káp:* lub *OB.* (h) Oraz Z. ponieważ ieſt dzień Kommunii *kondycye dniá 6. Stycznia* (X) Ie-ſzcze

(h) §. 5. Singulis Anni Feſtis. p. 99.

ſzcze 1000. l. y 1000. Q. *ſpowiaday ſię, náwiedzáy K. Zák: y Káp: lub OB. modl ſię zá podwyżſzenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi &c. mowiac:* 5. Oycze N. 5. Zdrow. M. (i) 100. l. y 100. Q. *kondycye też.* (k) 70. l. y 70. Q. ſpowiaday ſię, náw: *K. Zák: y Káp: lub OB.* (k)

D. 3. 4. 5. Odpuſty dniá 1. (K)

D. 4. B. Antoniego *de Amándulá* W. Zák: N. Odpuſty d. 1. Oraz dlá wſzyſtkich Práwowiernych 40. l. y 40. Q. *naw: K. Zák:* (Q)

D. 7. 8. 9. Odpuſty 1. (K)

D. 10. S. Gwilelma Xiążęcia Akwitániy. Zák: N. Od: d. 1. (K) oraz dlá wſzyſtkich Práwowiernych 40. l. 40. Q. *náw: K. Zák: N.* (Q)

D. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. y 21. Odpuſty dniá 1. (K)

D. 22. Stolicy S. Piotra w Antiochiy Odp: d. 1. *náw:* 7. *Ołt:* (K) Oraz 100. l. tyleż Q. (g) 70. l. y 70. Q. (g) *kondycye dnia 18. Styczniá.*

D. 23. Odp: d. pierwſzego opiſane

D.

(i) §. 3. In Feſto Aſſumptionis *p.* 98.
(k) §. 4. In omnibus Feſtiv: *p.* 99.
(g) §. 3. In Feſtis omnium Apoſtolorum *p.* 100.

D. 24. S. Máciejá Ap: nád odpusty d. 22. wyrážone 1000. l. y 1000 Q. *spowiaday się, náwiedzáy K. Zák: y Káp: lub OB. zmow zá wykorzenienie Herezyi, podwyższenie K. S.* 5. Oycze n. 5. Zdr: Márya (l)

D. 25. 26. y 27. Odpusty d. 1. (K)

D. 28 Przeniesienie II. Ciałá S. O. Augustyná Odp: d. 1. (K) oraz 1000. l. y 1000. Q. *spowiáday się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. zmow zá podwyższenie K. S. &c.* 5. Oycze N. 5. Zdrow: Márya (m) Tákże dlá wszystkich Práwowiernych 40. l. 40. Q. *náw: K. Zák:* (Q)

D. 29. w Roku Przestępnym Odpusty dniá 1. opisane (K)

MARZEC.

Dniá 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. y 11. codzienne ZZZ. odpuszczenie trzeciey grzechow y 31614. l. tyleż Q. *náwiedzáy 7. Olt:* (K)

D. 12. S. Grzegorzá W. Pápieżá nád Odpusty wczoraysze ieszcze raz Z. *náwiedzáy 7. Olt:* (K)

D.

(l) §. 2. In Festo Apostolorum *p. 99.*
(m) §. In Festis SS. Ordinis *p. 100.*

D. 13. 14. 15. y 16. Odpusty d. 12 opisane. (K)

D. 17. S. Pattycyusza Biskupa Zak: N. nad Odp: d. 1. wyrażone. (K) oraz 40. l. y 40. Q. dla wszystkich Prawowiernych. náw: K. Zák: (Q)

D. 18. y 19. Odpusty d. 1. opisane (K)

D. 20. Poświęcanie K. S. Krzyża *in Jerusalem* nad Odpusty d. 1. ieszcze raz *Z. náw: 7. Olt.* (K)

D. 21. 22. 23. y 24. Odpusty d. 12 opisane. (K)

D. 25. *Zwiast:* N. M. P. nad Odp: d. 1. ieszcze 1000. l. także od tego dnia aż do 1. Sierpnia 12000. l. tyleż Q. y odp: trzeciey Cz: gr: *náw: 7. Olt:* (K) oraz *Z. spowiaday sie, náw: nábożnie K. Zák: y Káp: lub OB.* (h) Także Zupełny ponieważ iest dzień Kommunii *kondycye d. 6. Stycz:* (K) Ieszcze 1000. l. tyleż Q. *spowiaday sie náw: K. Zák: y Káp: lub OB. modl sie zá podwyższenie Kościoła S. wykorzenienie Herezyi, y zgode PP. Chrześciáńskich mowiac:* 5. Oycze N. 5. Zdrow: Mar: &c. (i) Także 100. l. tyleż Q. *kondycye tákież* (K) y 70. l.

tyleż Q. *spowiaday się, przyimuy Ciało P. y náw: K. Zák: y Káp: lub OB.* (k) Nákoniec 100. dni z náznaczonych pokut. *spowiaday się, przyimuy Kommunią S. náwiedzay od 1. Nieszporu aż do Záchodu słońca dniá 2. K Zák: y Káp: lub OB. modl się zá zgodę PP. Chrześciáńskich, podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi.* (r) Dziś w Kościołách Augustyniáńskich przypáda Benedykcya Päpiezká Z.

D. 26. 27. 28. 29. 30. y 31. Odpusty d. 1. wyráżone oraz 12000. l. tyleż Q. y Odp: 3. C. gr: *náw: 7. Olt.* (K)

KWIECIEN.

Dniá 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. y 8. Nád codzienne *ZZZ.* y od: 3. C. G. oraz 31614. l. tyleż Q. Ieszcze 12000. l. tyleż Q. y powtorne odp: 3. C. G. *náw: 7. Olt.* (K)

D. 9. Przeniesienie Ciáłá S. Mátki Moniki odp: wczorayſze. Tákże dlá wszystkich Práwowiernych 40. l. y 40. Q. *náw: K. Zák: N.* (Q)

D. 10. B. Klemensa *de Auximo* W. Zák: N. Odp: d. 1. opisane oraz dlá WW. Práwowiernych 40. l. y 40. Q. (Q)

Dniá

Dniá 11.12.13.15.16. 17.18.19. 20. 21.22. y 24. Odpusty d. 1. opisane. (K)

D. 25. S. Márka Ewáng: Nád Odp: d. 1. wyrážone. Ieszcze raz *Z. náw:* 7. *Olt.* (K) St. u S. Piotra 28000. l. tyleż Q. *náw:* 3. *Olt.* (L) Tákże 1000. l. tyleż Q. *spowiaday się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. zmow zá podwyższenie K. S. wykorzenie Herezyi &c.* 5. Oycze n. 5. Zdr: Márya (l) 70. l 70 Q. *spowiaday się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB* (g)

D. 26. 27. odp. d. 1. wyrážone *náw:* 7. *Olt:* (K)

28. B. Augustyná *Nowella W. Zák:* N. odp: wczorazsze. oraz dlá Práwowiernych 40. l. 40. Q. *náw: K. Zák: N.* (Q)

D. 29. 30. Odpusty dniá 1. opisane *náw:* 7. *Olt:* (K)

M A Y.

W káżdą Niedzielę tego Miesiącá nád zwyczáyne Odpusty 7. Kościołow ieszcze raz *Z. náw:* 7. *Olt:* (K) káżdego zás dniá nástepuią.

Dniá 1. SS. Filippá y Jákubá Apost. *ZZZ*; odp: 3. C. grzechow Tákże 31614. l. ty-

l. tyleż Q. Ieszcze 12000. l. y tyleż Q. oraz powtorne odpusz. 3. C. G náw: 7. Olt. (K) Tákże 1000. l. y 1000. Q. (l) 100. l. y 100. Q (g) y 50. l. tyleż Q. (g) *kondycye d. 25 Kwiet: znáydziesz.*

D. 2 Nád codzienne ZZZ. odp: 3. C. G. oraz 31614. l. 31614. Q. ieszcze 12000. l. 12000. Q. y powtorne odp: 3. C. G. *náw: 7. Olt:* (K)

D. 3. Nád Odp: wczor: ieszcze (K) Tákże 100. l. y 100. Q *spowiadáy się, náwiedzay K Zák: y Káp: lub OB. zmow zá podwyższe: K. S. wykorzenienie Herezyi: &c.* 5. Oycze n. 5. Zdrow: M. (c) oraz 50. l. y 50. Q *spowiadáy się: naw: K. Zák: y Káp: lub OB* (c)

D. 4. S. Mátki MONIKI Odpusty d. 2. *náwiedzay* 7. *Olt:* (K) Tákże Z. *spowiadáy się, przyimuy Ciáło P. náwied: K. Zák: y Kap: lub OB. y Olt. S. O. Augustyná y S. Mátki Moniki od* 1. *Nieszporu áż do záchodu słońcá dniá drugiego modl się zá zgodę PP. Chrześciáńskich, wykorzenienie Herezyi y podwyższ: Kościołá S.* (n) Ieszcze raz Z. *spowiadáy się*

Ko-

(n) §. 2. In diebus Festiv. p. 107.

Komunia S. przyimuy náwiedzay &c. Káp: lub Olt: S. Mátki Moniki, modl ſię zá podwyżſzenie K. S. wykorzenienie Herezyi (n) Oraz trzeci Zupełnieyſzy odp: y odpuſzczenie wſzelkich grzechow ktore ſię iuż nie pamiętaią, máiąc iednák przedſiew: ſpowiádánia ſię ich gdy ſię przypomną, *ſpowiaday ſię, náwiedzay K. Zák: y Káp: lub OB. mow zá podwyżſzenie Kościołá S. &c.* 5. Oycze n. Zdrow: Máryá (o) Tákże Z. dlá wſzyſtkich Práwowiernych, *ſpowiaday ſię, przyimuy Ciáło P. náwiedzay K. Zák: modl ſię zá zgodę PP. Chrześciáńſkich, wykorzenienie Herezyi &c:* (t) oraz 100. dni *badź ná Proceſſyi* (P) Ieſzcze 40. L. y 40. Q dlá Práwowiernych, *náw: K. Zák:* (Q) Y ten oſtátni Odpuſt ieſt przez cáłą Oktáwę S. Moniki (Q)

D. 5. Náwrocenie S. O. Auguſtyná Odp: d. 2. opiſane. (K) Tákże 10.0. L. tyleż Q. *ſpowiaday ſię, náw: K. Zák: y Kap: lub OB. z mow zá podwyżſzenie K. S. wykorzenienie Herezyi.* 5. Oycze náſz 5. Zdro:

(o) §. 3. In diebus item Feſtiv: *p. 101.*
(t) Clem: X. Unigeniti Dei Filii 1671. *d. 18. Decem.*

5. Zdrow: M. (m) oraz 40. L. y 40. Q. dlá wſzyſtkich Práwowiernych *náw: K. Zák:* (Q)

D. 6. S. Jána w Oleiu. Nad Odpu: d. 2. Ieſzcze Z. y †. *náwiedzay 7. Ołtarzow* (K) Ieſzcze 100. L. tyleż Q. (g) 70. L. y 70. Q. (g) *kondycye d. 18. Stycz:* Tákże dlá Oktáwy S. M. 40. L. tyleż Q. (Q)

D. 7. y 8. Odpuſty dniá 2. wyrážone. (K) oraz 40. L. 40. Q. (Q)

D. 9. Przenieſienie Ciáła S. Hieronyma, nád Odp: d. 2. ieſzcze raz Z. *náw: 7. Ołt:* (K) Dlá oktáwy S. M. 40. L. 40. Q. (Q)

D. 10. 11. Odp. d. 2. (K) oraz 40. L. 40. Q. (Q)

D. 12. 13. 14. 15. y 16. Odpuſty dniá 2. opiſane. *náwied: 7. Ołt:* (K)

D. 17. S. Poſſydyuſzá Biſk.: Zák: n. Odp: d. 2. (K) oraz dlá wſzyſtkich Práwowiernych 40. L. 40. Q. *náwied: K. Zak:* (Q)

D. 18. y 19. Odp: dniá 2. *naw: 7. Ołt:* (K)

NB. od dniá 20. Máia aż do 1. Sierpnia oſobliwego Z. doſtapić można naw: 7. Ołt: (K)

D.

D. 20.21. nád Odp: d. 2. wyráż: ieszcze raz Z. *náw:* 7. *Olt.* (K)

D. 22. B. Rity *de Cassia* Zák: N. Odpusty wczorayſze (K) oraz dlá wszystkich Práwowier: 40. L. 40. *Q: náw: K. Zák: N.* (Q)

D. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. y 31. Odpusty dniá 20. wyrażone (K)

CZERWIEC.

Dniá 1. 2. 3. y 4. Nád codzienne Z ZZ. y odp: 3. C. G. 31614. L. tyleż Q. ieszcze Z. Także 12000. L. tyleż Q. y powtornie Odp: 3. C. G. *náw:* 7. *Ol:* (K)

D. 5. Kánonizácya S. Mikołája z Tolentynu W. Zák: N. dlá WW. Práwowiernych 40. L. 40. Q. *náw: K. Zák:* (Q) Insze Odp: iák d. wczorayszego.

D. 6. 7. 8. 9. y 10. Odp. d. 1. (K)

D. 11. S. Bárnaby Apost: Odp. d. 1. (K) Tákże 1000. L. 1000. Q. (l) 100. L. 100. Q. (g) oraz 70. L. 70. Q. (g) *kondycye dnia 24. Lutego y 18. Stycznia wyrażone.*

* W Niedzielę 3. tego Miesiącá oprocz zwyczaynych Odp: 7. Kościołow, ięszcze raz Z. *náw.* 7. *Olt:* (K)

D.

D. 12. S. Jána à S. Facundo W. Zák: N. dlá wszystkich Práwowiernych Z. *spowiaday się. Komunią S. przyimuy, náwiedzay K. Zák: od 1. Nieszp: aż do zachodu słońcá d. drugiego, modl się tam zá zgodę PP. Chrześ: wykorzenie: Herezyi &c.* (t) Tákże 40. L. 40. *naw: K. Zák:* (Q) Insze Odp: d. 1. wyráż: (K)

Dniá 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. y 23. Odpusty dniá 1. opisane *náw: 7. Olt.* (K)

D. 24. Národz: S. Jáná Chrzcie-lá nád odp: d. 1. wyráżone, ieszcze raz Z. *náw: 7. Olt:* (K) Tákże Z. ponieważ iest dzień Kommun: *kondycye d. 6. Styczniá* (X) oraz przez cáłą oktáwę 1000. L. y 1000. Q. *spowiaday się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. modl się zá podwyższenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi &c. mowiac: 5. Oy:* n. 5. Zdr: M. (r) ieszcze 100. L. tyleż Q. *kondycye też* (p)

D. 25. 26. y 27. odp: d. 1. *náw: 7. Olt:* (K) Tákże 1000. L. 1000. Q. dlá Oktáwy S. Jáná *kondycye iák w Swięto* (p) D.

(t) Alex: VIII. Redemptoris 1690. d. 28. Novem.

D. 28. Wigilia SS. Apost: Piotra y Pawłá, nád wyrážone dopiero Odpusty ieszcze raz Z. náw: 7. Olt: (K)

D. 29. SS. Piotra y Páwła Apost: nád Odp: d. 1. wyráżone ieszcze Z. Tákże Odpusty 7. principalnych Ołtarzow Kościołá S. Piotra w Rzymie náw: 7. Olt: (K) Tákże Z. ponieważ iest dzień Kommuniy. kondy: d. 6. Stycznia (X) oraz 1000. L. 1000. Q. (l) 100. L. tyleż Q (g) Tákże dlá Oktáwy S. Janá 1000. L. y 1000. Q. (p) *Dlá káżdego z tych trzech odp: dostąpienia, spowiad: się, náwied: K. Zák: N. y Káp: lub OB z mow zá podwyższenie Kościołá S. wykorzenienię Herezyi &c.* 5. Oycze n: 5. Zdrow: M. Ieszcze 70. L. y 70. Q. *spowiadáy się náw: K. Zak: y Káp: lub OB.* (p)

D. 30. Pámiątka S. Pawłá odp. d. 1. opisanę (K) oraz 100. L. tyleż Q. (g) 70. L. tyleż Q. (g) 1000. L. y 1000. Q. (p) *kondycye patrz dniá wczorayszego.*

LI.

LIPIEC.

Dniá 1. Oktáwa S. Jána. Odpusty d. 1. Lipcá wyráżone (K) Tákże 1000. L. tyleż Q. *kondycye dniá 24; Lipcá.* (p)

D. 2. Náwied.: N. M. P. Odp: d. 1. Lipcá. (K) Ieszcze Z. *spowiadáy się náw: K. Zák: y Káp: lub OB.* (h) Tákże 70. l. tyleż Q. *kondycya tákáż* (k) Ieszcze 100. l, y 100. Q. *spowiadáy się, náwied: K. Zák: y Káp: lub OB. modl się zá podwyzszenie K. S. wykorzenienie Herezyi &c. mowiac 5.* Oycze nász 5. Zdrowáś Máryá (k)

D. 3. 4. y 5. nád codzienne ZZZ. odp: 3. C G. y 31614. l. tyleż Q. ieszcze raz Z. Tákże 12000. l. tyleż Q. y powrotnie odp.: 3. C. G. *náw*: 7. *Olt*.: (K)

D. 6. nád Odpusty wczorayſze, ieszcze raz Z. dlá Oktáwy SS. Piotra y Páwła *náw*.: 7. *Olt*.: (K)

D. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. y 23. Odpusty dniá 3. opisane. (K)

D. 24. B. Antoniego *Turiániego* czyli *ab Aquila* W. Zák. Nászego Odp.: d. 3. wyráżone (K) oraz dlá W W. Prá-

wo-

wowiernych 40. l. tyleż Q. *náwied: K. Zák:* (Q)

D. 25. S. Jákubá Apost: Odp: d. 3. opisane (K) Tákże 1000. l. 1000. Q. *spowiad: się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. zmow zá podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi:* 5. Oycze n. 5. Zdro: M. (i) oraz 100. l. y 100. Q. *kondycya tákáż* (g) Ieszcze 100. dni *kondycya iáko wyżey.* (q) 70. l. y 70. Q. *spowiaday się; náwiedzay K. Zák: y Káp: lub OB.* (g)

D. 26. 27. 28. 29. 30. y 31. Odpusty dnia 3. *náw:* 7. *Olt.* (K)

SIERPIEN.

Dniá 1. S. Piotrá w *Okowách* Odpusty d. 3. Czerwcá opisane *náw:* 7. *Olt:* (K) Tákże 100. l. tyleż Q. (g) 70. l. y 70. Q. (g) *kondycye d. 25. Czerwca.*

D. 2. ZZZ. odp: 3. Cz. G. oraz 31614. l. tyleż Q. *náw:* 7. *Olt:* (K)

D. 3. Ználezienie Ciáła S. Szczepáná Męczen: nad Odp: wczorayſze, ieſzcze raz Z. oraz 100. l. tyleż Q. y powtornie Odp: 3. Cz. G. *náw:* 7. *Olt:* (K) D.

(q) §. In Festis Apostol: & 1mo. p. 99.

D. 4. Odpusty d. 2. wyráżone; *náwied*: 7. *Olt*: CK)

D. 5. N. M. P. Snieżney nád Odp: d. 2. opisane ieszcze *Z. náw*: 7. *Olt*: CK) Tákże Z. Ch) oraz 100. l. y 100. Q. Ck) 70. l. tyleż Q. Ck) *kondycye dniá 2. Czerwcá wyráżone.*

D. 6. Przem: Páńskie, Oprocz Odp: d. 2. ieszcze raz Z. *náw*: 7. *Olt*. CK) Tákże 100. l. y 100. Q. *spowiaday się, náw*: *K. Zák*: *y Káp*: *lub OB. z mow zá podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi &c.* 5. Oycze n. 5. Zdrow: M. Cc) oraz 70. l. 70. Q. *spowiaday się, náw*: *K. Zak*: *y Káp*: *lub OB.* Cc)

D. 7. 8. y 9. odp: d. 2. opisane *náw*: 7. *Olt*: CK)

D. 10. Nád odp: d. 2. ieszcze 100. l. y 100. Q. także powtornie Odp: 3 C. G. *náw*: 7. *Olt*: CK)

D. 11. 12. 13. 14. odp: d. 2. opisane: *náw*: 7. *Olt*: CK)

D. 15. Wniebowzięcie N. M. P. nád odpusty d. 2. insze Z. y 1000. l. ✳ Od tego dniá aż do Národ: N. M. P. codzien nád zwyczayne odpusty, ieszcze

ieſt

ieſt 12000. l. *náw:* 7. *Olt:* CK) Tákże Z. ponieważ ieſt dzień kommuniy *kondycye d. 6. Stycznia* CX) Ieſzcze Z. *kondycye d. 5. tego Mieſiąca* Ch) 100. l. y 100. Q *kondycye támże* CK) Dziś y przez tę cáłą Oktáwę 70. l. y 70. Q *kondycye tamże* Ck) Tákże przez oktáwę 1000 l. y 1000. Q. *ſpowiad: ſię, náw: K. Zák: y Káp: lub OB. zmow zá podwyżſzenie K. S. &c.* 5. Oycze n. 5. Zdr: M. Ci) oraz dlá WW. Prawowiernych przez tę oktawę 100. dni z náznaczon: pokut *ſpowiad: ſię, náwied: K. Zák:* CQ) Dziś w Kościołách Auguſtyniáńſkich przypáda Benedykcyá Pápiezká. Z.

* W Niedzielę między oktáwą patrz odpuſty w Podziale II. wyráżone.

D. 16. S. Alipiuſzá Biſk: Zák: N. odp: d. 2. y 12000. l. CK) Tákże 1000. l. 1000. Q Ci) 70 l. 70. Q. Ck) *kondycye d. 15.* Oraz dlá WW. Práwowiernych 40. l. 40. Q CQ) y 100. dni *náw: K. Zák: náſzego.* CQ)

D. 17. odp: d. 2. wyráż. y 12000 L. CK) Także 1000. l. tyleż Q. C) 70. l. 70. Q Ck) *kondycye d. 15. wy mienione.*

Oraz

Oraz dla WW. Prawowiernych 100. dni *kondycye tamże* CQ)

D. 18. B. Klary *de Monte Falco* Pan: Zak: N. odp: d. 16. opisane.

D. 19. 20. 21. y 22. odp: d. 17. wyrażone.

D. 23. SS. Liberata, Bonifacyusza, Servusa, Rustyka, Rogata, Septyma y Maxima MM. *Zak:* N. *ZZZ.* odpusz: 3. C. G. oraz 12000. l. tyleż *Q.* także 31614. tyleż *Q. naw: 7. Olt:* CK) A dla WW. Prawowiernych 40. l. 40. *Q. nawied: K. Zak:* C9)

D. 24. S. Bartłomieia Apost: ZZZ. odp: 3. Cz: G. oraz 31614. l. tyleż *Q.* Także 12000. l. tyleż *Q. naw: 7. Olt:* CK) Także 1000. l. 1000. *Q. kondycye patrz d. 24. Lutego* Cl) Ieszcze 100. l. y 100. *Z.* Cg) 70. l. tyleż *Q.* Cg) *kond: d. 18. Stycznia.*

D. 25. 26. 27. nad odp: d. 2. ieszcze 12000. l. tyleż *Q. naw: 7. Olt:* CK)

D. 28. S. O. AUGUST: Odp: wczoraysze. CK) Także *Z.* poniewaź iest d. Komuniy, *kondycye d. 6. Stycz:* CX) Ieszcze *Z.* Cn) Oraz Zupełnieyszy Co)

Dla

Dlá WW. Práwowiernych tákże Z. CKↄ 1000. l. tyleż Q. Cmↄ 70. l. 70. Q. Cmↄ 40. l. 40. Q. CQↄ *kondycye do tych Odpustow d. 4. Maiá.*

* W Niedzielę po S. O. Augustynie przypadá Uroczystość N.M.P. Pocieszenia Odp: patrz w Podz: II. y w Rozd: nástęp: n. III. dziś daie się Bened: Papiezká w Kościoł: Augustyniáń. Z:

D. 29. Scięcie S. Janá Nád odp: d. 2. y 12000. l. tyleż Q. ieszcze raz. *Z. naw: 7. Olt:* CKↄ oraz 70. l. 70. Q. Cmↄ 40. l. 40. Q. y 100. dni z náznaczonych pokut. CQↄ *kondycye d. 4. Maiá*

D. 30. y 31. odp d. 2. wyrážone oraz 12000. l. tyleż Q. CKↄ Tákże 70. l. tyleż Q. *spowiáday się, náw: K. Zak: y Káp: lub OB.* Cmↄ oraz dlá WW. Práwowiern: 100. dni z náznáczon: pokutą *spowiad: náw: K. Zák:* CQↄ Dlá tych że 40. l. 40. Q. *náw: K. Zák:* CQↄ

WRZESIEN.

Dniá 1. 2. 3. y 4. odpusty d. 30. Sierpniá opisane.

D. 5. S. Antonina M. *Zák:* N. tákże

D. 6. B. Limbaniy P. *Zák:* N. *ZZZ:*

odp:

odp: 3. C. G. 31614. l. tyleż Q. Tákże 12000. l. 12000. Q *náw: 7. Olt.* CK) oraz dlá WW. Práwowiern: 40. l. 40. Q. *naw: K. Zák:* CQ)

Dniá 7. *ZZZ.* odp: 3. Cz. G. 31614. l. tyleż Q. Także 12000. l. 12000. Q. *náw: 7. Olt:* CK)

D. 8. Národ: N. M. P. odpusty wczorayſze. *náw: 7. Olt:* CK) Tákże *Odpuſt PORTIUNCULÆ ſpowia: ſie, naw: od 1. aż do 2. Nieſzporu K. Zák: y Kap: lub OB. zmow nabożnie zámiaſt náznaczoney niegdyś iálmużny, zá podwyżſzenie Kośćioła S. y wykorzenienie Herezyi: 5.* Oycze n. 5. Zdrow: M. &c. Cr) Ieſzcze raz *Z. kondycye d. 2. Czerw:* Ch) Tákże Zup: dlá Komuniy. *kondycye d. 6. Stycz:* CX) Ieſzcze *Z. ſpowiaday ſie, albo uczyń przedſiewzięcie ſpowiadánia ſie, náw: od 1. aż do 2. Nieſzp: K. Zák: y Kap: lub OB. modl ſie tamże zá podwyżſzenie K. S. wykorzenienie Herezyi, y zgode PP. Chrześ:* Cr) Ná oſtátek *Z. ſpowiedź Komunia, y nawiedzanie iako pierwey.* Cr) Przez cáłą oktawę 1000. l. 1000. Q. *kondycye d. 19. Sierpnia* Ci)

100.

100. L. y 100. Q. *kond: d. 2. Czerwca* (k) 70. L. 70. Q *kond: d 2. Czerw:* (k) Oraz 100. dni z náznaczonych pokut. *spowied: Kommunia náwied: K. Zák: y Káp: lub OB. y modlenie się, iáko wyżey* (r)

D. 9. Odp: d. 7. wyrażone oprocz 12000. L. ktorych dziś iuż niemász. (K) Tákże dlá Oktáwy N. M. P. 1000. L. 1000. Q. *kondycye d. 15. Sierp:* [i] 70. L. 70. Q *spowiad: się, naw: K. Zák: y Káp: lub OB* (K)

D. 10. S. MIKOŁAIA z Tolentynu W. Zák: N. wszystkie Odp: wczorayſze. Ieszcze zupełnieyszy &c. *patrz o tym dniá 4. Maiá* (o] Tákże L. dlá WW. Práwowiernych *kondycye d. 4. Maiá* (r) Oraz 40. L. 40. Q *nawiedzay K. Zak:* (Q)

* W Niedz: między Oktáwą S. Mikołaiá Odp: *Portiunculæ.* patrz kondycye w Podziale II. *p. 170.*

D. 11. 12. y 13. Wszystkie Odp: d. 7. wyrażone. Oraz dlá Oktáwy S. Mikołáiá 40. L. 40. Q. *kond: d. 10.* (Q)

D. 14. Podw: S. Krzyża ZZZ. odp:

3. C. G. y 31614. L. tyleż Q. Tákże Z. naw: 7. Ott: (K) Iesżcze 100. L. 100. Q. ſpowiad: ſię náw: &c. d. 3. Maiá (c) 70. L. 70. Q. kondycye tamże (c) Tákże dlá Oktaw: N. M. P. 1000. L. 1000. Q. *kondycye takież* (i) y 70. L. 70. Q. (k)

D. 15. ZZZ. odp: 3. C: G. 31614. L. tyleż Q. *náw:* 7. *Ott*: (K) Ieſzcze 1000. L. 1000. Q. (i) 70. L. tyleż Q. (K(*kond: d. 9. wyrażone.*

D. 16. y 17. 3. Z. odp: 3. Cz: G. 31514. L. tyleż Q. *náw:* 7. *Ott:* (K)

D. 18. S. Tomáſza *à Villanova* Arcybiſkupa Zák: N. odp: wczorayſze. Tákże dlá WW. Práwowiernych Z. (t) oraz 40. L. 40. Q. (Q) *kond: d. 12. Lip:*

D. 19. y 20. Odp: d. 16. opiſane. (K)

D. 21. S. Máteuſza Apoſt: Odp: d. 16. wyrażone (K) Tákże 1000. L. tyleż Q. *kond: d. 4. Lutego* (l) oraz 100. L. 100. Q. *kondycya takáż* (g) 70. L. 70. Q. *kond. d. 18. Stycz.* (g)

D. 22. 23. 24. 25. 26. 27. y 28. Odp. d. 16. wyrażone. (K)

D.

(t) Vide Cap: V. §. I.

D. 29. S. Michałá Archanioła Odp: d. 16. (K) oraz Z. ponieważ iest dzień Kommunıy. *kond. d. 6. Styc: opisane.* (X)

D. 30. S. Hieronyma D. Koś: Nád Odp. d. 16. wyrázone, ieszcze raz Z. *náw: 7. Olt:* [K)

PAZDZIERNIK.

Dniá 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. y 10. ZIZ. odp: 3. Cz. G. y 31614. L. 31614. Q. *naw: 7. Olt:* (K)

D. 11. Przeniesienie I. Ciałá S. O. Augustyna Odp. wczoráysze. (K) Tákże 1000. L. 1000. Q. (m) Oraz dlá WW. Prawowiernych 40. L. 40. Q. (Q) *kondycye d. 28. Lutego.*

D. 12. 13. 14, y 15. Odp. dniá 1. w tym Miesiącu opisane. (K)

D. 16. SS. Maximy P. v Martyniana, Saturyána &c. MM. Zák: N. odp: d. 1. wyrażone. (K) oraz dlá WW. Práwowiernych 40. L. 40. Q. *nawied: K. Zák:* (Q)

D. 17. Odp: d. 1. *náw: 7. Olt:* (K)

D. 18. S Łukásza Ewáng: nád odp: d. 1. (K) ieszcze 1000. L. tylez Q. *kon:*

d. 24. Lutego (l) oraz 70. L. 70. Q. *spowiad: się náw: K. Zak. y Kap. lub OB.* (g)

D. 19. 20. 21. y 22. odp: dniá 1. wyrażone. (K)

D. 23. B. Janá *Dobrego* W. Zak: N. odp: d. 1. opisane (K) oraz dla WW. Prawowiernych 40. L. 40. Q. *kondycye d. 16 wyrażone* [Q]

D. 24. 25. 26. y 27. odp: d. 1. *naw: 7. Olt:* (K)

D. 28. SS. Szymoná y Judy Apost: Nád odp: d. 1. opisane, ieszcze Z. *naw: 7. Olt.* (K) Tákże 1000. L. 1000. Q. *kond: d. 24. Lutego.* (l) 100. L. tyleż Q. (g) 70. L. 70 Q. (g) *kond. d. 18. Stycz:*

D. 29. 30. y 31. Odpusty patrz dniá 1. *naw: 7. Olt:* (K)

LISTOPAD.

Dniá 1. WW. Swiętych. Odpusty d 1. Pazdz: opisane. *náw: 7. Olt:* [K] Ieszcze Z. poniewaź iest Dzien Kom: *kond: d. 6. Lutego.* (X) oraz 1000. L. 1000. Q. *spowiád: się, náw: K. Zák: y Káp: lub OB zmow zá podwyższenie K. S. wykorzenienie Herezyi* 5. Oycze n. 5. Zdr: M. (p) także 100. L. 100. Q. *kond: tákáż* (p)

D 2.3.4.5.6.7.y 8.ZZZ. Odp: 3.C.G. oraz 31614. L. tyleż Q. *naw:* 7. *Olt:* (K)

D. 9. Poświącánie K. S. Jána *in Laterano* Nád Odpusty wczorayſze, ieſzcze Z. y 1000. L. *náw:* 7. *Olt:* [K)

D. 10. Odp: d. 2. wyrażone. (K)

D. 11. S. Marcina Biſk: nád Odp: d. 3. opiſane, ieſzcze Z. *náw:* 7. *Ol:* (K)

D. 12. Odp: d. 2. opiſane. (K)

D. 13. WW. Swiętych Zák: S. Auguſtyna Odp: d. 2. opiſane. (K) Tákże dlá WW. Práwowiernych Z. *ſpowiaday ſie, Kommunia S. przyimuy, náw:* K. *Zak: od* 1. *Nieſzp. aż do záchodu słońcá d.* 2. *modl ſie tamże zá zgode PP. Chrześciáńſkich, wykorzenienie Herezyi, y podwyżſzenie K. Swietego* [t) oraz 40. L. 40. Q. *naw:* K. *Zák:* (Q)

D. 14 15. 16. y 17. Odp: d. 2. wyrażone. *náw:* 7. *Olt.* (K)

D. 18. Poświącanie K. S. Pawłá zá Miaſtem Rzymem Nád Odp: d. 2. opiſane, ieſzcze Z. y 1000. L. tyleż Q. *náw:* 7. *Olt:* (K)

D. 19. Nad Odp: d. 2. wyráżone, ieſzcze raz Z. *náw:* 7. *Olt:* (K)

D. 20.

D. 20. S. Galazyuſza Papieża Zák: N. Odp: d. 2. opiſane (K) oraz dlá WW. Prawowiernych 40. L. 40. Q. *kondycye d. 13.* (Q)

D. 21. Ofiárow: N. M. P. Nad Odp: d. 2. ieſzcze *Z.* oraz 1000. L. tyleż Q. *náwiedzay 7. Ołtarzow* (K) Tákże *Z.* (n) 100. L. 100. Q. (k) y 70. L. tyleż Q. (k) *kond: d. 2. Czerw: wyrázone.*

D. 22. y 23. Odp: d. 2. opiſane. *náw: 7. Ołt:* (K)

D. 24. S. Proſpera Biſk: Zák: N. Nád Odp: d. 2. (K] ieſzcze dlá WW. Prawowiernych 40. L. 40. Q. *naw: K. Zák:* (Q)

D. 25. 26. 27. 28. y 29. Odp: d. 2. wyrázone. *náw: 7. Ołt:* (K)

D. 30. S. Andrzeia Apoſt: nád Odp: d. 2. ieſzcze raz Z. *náw: 7. Ołt:* (K) Tákże 1000. L. tyleż Q. (l) 100. l. 100. Q. (g) 70. L. 70. Q. (g) *kondycye d. 25. Czerwca.*

GRVDZYEN.

Dniá 1. 2. 3. 4. 5. 6. y 7. ZZZ. odp: 3. C. G. y 31614. L. tyleż Q. *náwied: 7. Ołt:* (K)

D.

D. 8. Niepok: Pocz: N.M.P. nád Odp· wczorayſze, ieſzcze Z. y 1000. L. *náw:* 7. *Ołt*: (K) Także Z. (h) 100. L. 100. Q. (k) 70. L. 70. Q. (k) *kond: d. 2. Czerwca.*

D. 10. 11 12. 13. 14. y 15. Odpuſty d. 1. opiſane. (K)

D. 16. SS. PP. y Męczenniczek Af. frikáńſkich Zák.: N. Nád Odp: d. 1. (K-dlá WW. Práwowiernych 40. L. 40. Q *náw: K. Zák:* (Q)

D. 17. 18. 19. y 20. Odpuſty d. *1.* opiſane. (K)

D. 21. S. Tomáſza Apoſt.: Odp: d. 1. wyráżone. (K) Tákże *1000.* L. *1000* Q. (l) 100. L. *100.* Q. (g) 70. L. 70. Q. (g) *kond: d. 25. Czerw:*

D. 22. y 23. Odp: d. *1.* opiſane. (K)

D. 24. Wigilia Bożego Nár: Odp. d. *1. náw:* 7. *Ołt:* (K) oraz St. u N.M. P. *Máj.* 28000. L. tyleż Q. y Odp: 3. Cz. G. *náw: 3. Ołt*: (L)

D. 25. Boże Národ: Nád Odp: d. *1.* ieſzcze raz Z. *náw:* 7. *Ołt:* (K) Przy pierwſzey Mſzy St. u N.M.P. *Maj.* u złobu P. Z. *náw: 3. Ołt:* (L) Przy 2.

Mſzy

Mszy St. u S. Anástázyi Z. oraz 28000 L. tyleż Q. *kondycya takaż* (L) Przy 3. Mszy St. u N. M. P. *Maj*. Z. *kond: taż* (L) Ieszcze raz Z. *spowiad: się, lub uczyń intencya spowiadania się náw: od 1. Niedz: aż do zachodu słońca d. 2. K. Zák: y Káp: lub OB zmow zá podwyższenie K S. &c. 5.* Oycze N. 5. Zdr: M. R) Tákże Z. poniewaź iest d. Kom:) *ond: d. 6. Stycznia.* (X) Dziśy przez cáłą oktáwę 1000. L. 1000. Q. *spowiaday się, náw: iako wyżey.* [b) Tákże 100. L. (c) 100. Q. *spowia: się, náw: iako wyżey.* 70. L. 70. Q. *spowiad: się náwied: K. Zák: y Káp: lub OB.* (c) oraz 100. dni z náznaczonych pokut. *spowiad: náw: K. Zák: y Kap: lub OB. zmow zá podwyż: K. S. &c. 5.* Oycze N. 5. Zdr: M. (s) Dziś w Kościołách Augustyniáńskich daie się Benedykcya Papieżká Z.

D. 26. S. Szczepaná M. Nád Odp: d. 1. ieszcze Z. y 100. L. tyleż Q. tákże odpusz: powtornie 3. Cz: G. *náw: 7 Olt:* (k) 1000. L. 1000. Q. (b) 70. L. 70.

(s) §. In Festis Domini & primo. *p. 95.*

L. 70. Q. (c) *kond: d. wczorayszego* St. u S. Szczepaná *in Monte Cælio* Z. oraz 28000. L. tyleż Q *náw: 3. Olt:* (L)

D. 27. S. Jana Apost. y Ewángel: Nád Odp. d. 1 ieszcze raz Z. oraz 28000. L. tyleż Q. *nawiedzay 7. Ol:* (K) Tákże St. u N M.P. *Maj.* Z. *naw: 3. Olt.* (L) Ieszcze 1000. L. 1000. Q. (f) 100. L. 100. Q. (g) 70. L. 70. Q (g) *kondycye d. 2 . Czerwcá.* dlá Oktáwy Bożego Národ: 1000. L. tyleż Q (b) 70. L. tyleż Q (c) *kondycye w Boze Národ:*

D. 28. SS. Młodziánkow nád Odp: d. 1. ieszcze Z. y 100. L tyleż Q. *naw: 7. Olt:* (K) St. u S. Páwła Z. oraz 15000 L. tyleż Q *náw: 3. Olt.* (L) 1000. L. 1000. Q (b] 70. L. 70. Q. [c) *kond: w Boże Národ:*

D. 29. 30. y 31. Odp: d. 11 opisane. *náw: 7 Olt:* (K) 1000. L. 1000. Q. (b] 70. L. 70. Q (c) *kond: w Boże Narod:*

RO-

ROZDZIAŁ V.

O niektorych Odpustách, w Summáryuszu KLEM: X. nie wyrázonych, lecz poźniey pozwolonych.

I.

POzwala tenże KLEM: X. *in Brevi:* Unigeniti DEI Filii &c. *18. Decembr: Anno 1671.* Wszystkim Prawowiernym, w dzień S. O. Augustyná, S. M. Moniki, S. Mikołaiá z Tolentynu, S. Tomásza *à Villanova* y w dzień WW. SS. Zákonu Pustelnikow S. Augustyná, od pierwszego, Nieszp: aż do záchodu słońcá dniá 2. Kościoły Augustyniáńskie nábożnie náwiedzaiącym, tamże o Pokoy y iedność Chrześciáńskich Monárchow, podwyższenie Ko-S. wykorzenienie Herezyi, proszącym P. Bogá, zupełnego Odpustu.

II.

Zupełnego tákże Odpustu pozwala WW. Práwowiernym ALEX. VIII. *in Bulla:* Redemptoris *die 29. Novem: Anno 1690.* spowiadáiącym się, y Kommunią S. przyimuiącym, náwiedzáiącym

cym oraz y modlącym się w Kościo-łách Zák: S. Augustyná w dzień S. Já-ná *á Facundo.*

III.

Tákże BENEDYKT XIII. w Konstytucyi *die 1. Janu: Anno 1727.* Zupełnego Odpustu od Klem: X. nádanego zostáiącym w tym Bráctwie, á będącym ná zwykłey w Niedzielę po S. Augustynie Processyi, y nabożnie oraz náwiedzaiącym K. Zák.: y Káp.: lub O. B. ná cáłą oktáwę pozwolił. Gdzie oraz potwierdził wszelkie Odpusty Arcybractwu temu nádane od SIXTUSA IV. JULIU: II. GRZEGORZA XIII. GRZEG: XIV. KLEM: X. y inszych Papieżow, zwłászcza Odpust *Portiunculæ* ná Dzień Národz.: N. M. P. y ná Niedz.: między Oktawą S. Mikołaia z Tolentynu, ktorego dostępuią ktorzy d. 1. y 2. Sierpniá náwiedzaią Kościoł N. M. P. *de Angelis* czyli *de Portiuncula* názwany w Assyżu.

IV.

Tenże Papież Benedykt XIII. *die 29. Febru:* 1728. Stárodawny po Klasztorach

ſztorách Auguſtyniáńſkich zwyczay, dawania *Benedykcyi* Papiezkiey potwierdził y uſtánowił żeby ią dawáno w Dzień Bożego,Národ: Niedz: Wielkánocną, Swiąteczną, w dzień Zwiáſt: N.M.P. Wniebowzięcia y Pocieſzenia Toż niedawno potwierdził Benedykt XIV. Zup. oraz Odp: ná trzy dni w Boże Národ.Wielkánoc. y Swiątecz: y wſzyſtkie dni do Bened. Papiezkiey wyrażone dlá WW. Prawowiernych *ſpowiedź Kommunia y modlitwy zá Kościoł S. &c. náznaczywſzy.*

V.

Wſpomniony Benedykt XIII. pod tąż *Datt. 1728.* dał moc wſzyſtkim Przełożonym, po wſzyſtkich Kláſztorach, *Zákonu* Puſtelnikow S. O. Auguſtyná poswiącania y nádáwánia Odpuſtow Koronek czyli Rozańcow S. Birgitty y Koronek ſiedmiu boleści N. M. P. WW. Oycow *Servorum B. Mariæ V.* Koronkom Arcybractwa Pocieſze N.M.P. ktora ſię ſkłáda z 13. Oycze Ná 13. Zdrow. Márya y *Salve Regina.* Dlá czego *względem Odpuſtow Brygittańſkich*

táńſkich mámy ná Koronce Pocieſzenia zá káżde *Oycze náſz*. także *pozdrowienie Anielſkie; Salve Regina* 100. dni Odpuſtu, áza cáłą Koronkę ile razy onę kto odmáwiać będzie 7. L. y 7. Q. Ktoby záś przez Rok codziennie tę koronkę odmawiał, má moc obieránia ſobie dzień 1. w Roku w ktory wyſpowiadáwſzy ſię, ieżeli Ciało P. przyimie y zá podwyżſzenie Kościołá S. wykorzenienie Herezyi, zgodę PP. Chrześciańſkich modlić ſię będzie, zupełnego Odpuſtu doſtąpi ktorego Odpuſtu albo ſobie, albo duſzom w Czyſcu będącym przyłączyć może.

Względem záś Odpuſtow Koronki 7. boleści N. M. P. Tákże zá káżdy Oycze náſz 100. dni, tyleż zá Zdr. M. y zá *Salve Regina*. Nád to w káżdy Piatek Poſtu Wielkiego, y w dzień 7. Boleści N.M.P. kto tę koronkę w Kościele Auguſtyniáńſkim odprawuie zá káżdy Oycze n. 200. dni, tákże zá Zdrow. M. y zá *Salve Regina*. Kto záś przez cáły Rok onę codziennie ſam lub z drugim odmawiać, będzie, zá káżdym razem

zem 7. L. y Q. Ma tákże moc obierania sobie dzień ieden w Roku (kto codziennie tę Koronkę mawia) w ktory pełniąc kondycye o ktorych się rzekło przy Odp. Birgittańskich, zupeł. Odpustu dostępuie; ktorego tákże duszom w czyscu będącym applikowáć może.

Koronki tę poświącáć powinni Przełożeni Klasztorow Zákonu Pustelnikow S. O. Augustyná y wspomnione Odpusty nádać, lubinszy tegoż Zákonu Kapłan máiący wyrażne ná to od nich pozwolenie.

Z ustáwy Dekretu S. Kongregacyi *Indulg: & Reliq.* nákazano iest, żeby tę Koronki iuż poświacane nie były przedawáne, pożyczane, albo ná uproszenie dawáne, ináczey Odpusty tracą się pozwolone; cokolwiek z tych rzeczy poświęconych zginie, nie możná innych nowo nábytych záżywáć, dlá dostąpienia tychże Odpustow, chybáby ná nowo od máiących władzą, poświącone były.

WY-

W Y K Ł A D.

Dwanáście Artykułow Wiáry S. czyli Sposob odpráwiania Koronki Arcybractwá Pocieszenia Náyś: MARYI Pánny.

I. Wierzę w Bogá Oycá Wszechmogącego * Stworzycielá Niebá y ziemie

PROMATOR mowi: *podziękuymy Pánu BOGU że nas z pośrzod tyle tysięcy dzieł swoich, stworzył rozumnemi y do dostawinia Niebá sposobnemi, záczym záśpiewáymy:* Oycze nász &c. Zdrow: Márya &c.

II. Y w JEzusa Chrystusa * Syná Iego Iednorodzonego Paná nászego.

PROM: *Teraz náleży nam uczcić Naysłod: Imienia JEzusowego ná ktore wszetkie kolano w Niebie, y ná ziemi y pod ziemia upádać powinno,* Oycze n. Zdr: Márya &c.

III. Ktory się począł z Duchá S: * národził się z MARYI Dziewice.

PROM: *Tu nam náleży uczcić Pánieńskie Łono y zywot N. M. P. w ktorym dlá zbawienia nászego przez 9. Miesięcy z osobliwey ku nam miłości chciał odpoczywać*

P nász JEZUS Chrystus. Oycze nász &c. Zdrow: Márya &c.

IV. Umęczon pod Pontskim Piłátem * ukrzyżowan, umárł, y pogrzebion.

PROM.: *Przy tym Artykule wiáry rozmyślaymy okrutne ná krzyżu wszystkich członkow rozciagnienie y śmierć żáłosną Naymilszego Zbáwiciela nászego; zaczym ubolewaiacym nád Męką Iego sercem záśpieway my.* Oycze n. &c. Zdr. M. &c.

V. Ztąpił do Piekłow * Zmartychwstał dniá trzeciego.

PROM.: *Teraz uczciymi chwalebne Zmartwychwstánie Zbáwiciela P.* Oycze n. Zdrow. Márya &c.

VI. Wstąpił ná Niebiosa * siedzi ná práwicy Boga Oycá Wszechmogącego.

PROM.: *W Chwale do Nieba wstępuiącemu Panu winny pokłon oddaymy* Oycze n. Zdrow.: Márya &c.

VII. Ztamtąd má przyść sądzić * żywe y umárłe.

PROM. *Przypominaymy sobie ow dzień straszny, kiedy przyidzie Sędzia Sprawie*
dliwy

dliwy żadaiacy z wszelkich myśli, słow y uczynkow naszych ścisłego rachunku; zaczym teraz o łaskawy Dekret upraszaymy. Oycze n. Zdrow. Marya &c.

VIII. Wierzę * w Ducha Swiętego.
Prom: *Prośmy o oświecenie Ducha Nayśw. aby wszelkie násze do tego zmierzały sprawy żebyśmy w dzień Sądu miłosiernego mieli Sędziego,* Oycze n. Zdrow. Marya &c.

IX. Swięty Kościoł powszechny * Swiętych obcowanie.
Prom. *podziękuymy P. Bogu że z pomiędzy tak wielu niewiernych uczynił nas prawowiernemi Chrześciany y Synmi Kościoła Swego* Oycze n. Zdrow. Marya &c.

X. Grzechow * odpuszczenie.
Prom. *Kazdy teraz podziekuy P. Bogu za nieskonczone Jego milosierdzie, że lubo go często naszemi obrażaliśmy grzechami, iednak gdy prawdziwie pokutować będziem, gotow nam Odpuścić nasze winy.* Oycze n. Zdr. Márya &c.

XI. Ciáła * Zmartwychwstanie.
Prom. *Oddaymy dzięki Panu, że Ciáła*

nasze lubo w proch obrocone znowu wskrze-sić raczy, aby zasług (acz małych wie-czna y szczęśliwa odebrało zapłatę; za-czym pełni nadziei zaśpiewaymy Oycze n. Zdr. Marya &c.

XII. Y żywot wieczny * Amen Prom. *ponieważ po tym nędznym życiu, wieczny y szczęśliwy żywot nam Bog na-gotował, więc prośmy on pokornym Sercem.* Oycze n. Zdrow. Marya &c.

Na ostátku

Prom. mowi *Na podziękowwanie że nas Nayukochańszy Zbawiciel nasz uczynił członkami tego S. Arcybractwa, y przez krew swoię Naydroższa uczestnikami ty-le Odpustow y łak Kościoła Swego Swiete-go, zaśpiewaymy ostatnie,* Oycze n. Zdr. Marya &c.

SALVE REGINA

BAdź pozdrowiona Krolowa Nie-bieska Matko miłosierdzia żywo-cie słodkości, y nadzieio nasza bądź pozdrowiona. Dociebie wołamy wy-gnani Synowie Ewy. Do ciebie wzdy-chamy łkaiąc y płacząc na tym łez pa-dole. Ey orędowniczko nasza obroć

ku nam one twoie miłosierne oczy; á Iezuſa, ktory ieſt błogosławiony owoc żywota twoiego, pokaż nám po tym wygnaniu naſzym. O dobrotliwá o łaſkawa, o wieczna Panno czyſtá Márya.

ROZDZIAŁ VI.

Co Bracia y Sioſtry czynić powinni, ieżeli wszytkich do tych czas wspomnionych Odpuſtow y łáſk zechcą bydź uczeſtnikami?

NAyprzod powinni tám gdzie to S. Bractwo ieſt *legitime* wprowadzone od W O Przeora lub innego władzą maiącego bydź przyięci za Braci y Sioſtry czyli członki y uczeſtnikow Zakonu Auguſtiniańſkiego á w Xięgę Bracką porządnie wpiſani.

2. Powinni Pasek czarny rzemienny od maiącego władzą poświęcony na ſobie, na Sukni czyli pod nią nabożnie zawſze noſić (albowiem S. Congreg. die 6. Aprilis Anno 1717 deklárowała że nie doſyć Paſek vg. noſić tylko w kieſzeni &c.) przyczyná tego

ieſt: gdyż ſtawaiąſię członkami Zakonu Augustiniańskiego; a zatym powinni na wzor wſzyſtkich członkow tegoż S. Zakonu zwlaſzcza S. O Augustyna, S. Matki Moniki; także wſzyſtkich SS. Apoſtołow y Prorokow, ſamey nawet Matki Boſkiey y Zbawiciela P. na ciele ſwoim noſić Paſek względem ktorego S. Arcybractwo Pocieszenia tyle Duchownemi łaskami y Odpustami od S. Stolice Apoſtolskiey ieſt udarowane. można iednak w nocy z z ſiebie złożyć paſek; ale niedaleko od ſiebie mieć, dla doświadczoney całoſ wney pociechy y pomocy w rożnych potrzebach y niebeſpieczeńſtwach.

3. Powinni bywać na Proceſsyach w Niedzielę mieſiączną y na innych zwykłych Brackich nabożeńſtwach, ile czas pozwoli.

4. Powinni w Uroczyſtości czterech Principalnych Patronow Nayś. Maryi P. Pocieszenia, S. M. Moniki, S. O. Auguſtyna y S. Mikołaia z Tolentynu ſpowiadac ſię, y w insze wielkie Swięta (ktorym wielkie Odpuſty ſą

nadane

nadaney osobliwie w Niedziele Mie-
sięczne spowiedź y kommunią S. za u-
marłych odprawić.

5. Nadewszystko powinni (ieżeli chcą bydź uczestnikami Odpustow y Łask temu S. Arcybractwu od Stolice Apostolskiey nadanych) odmawiać codziennie 13 *Oycze nasz.* 13 *Pozdrowienia Anielskie y Salve Regina*, albo kto tego nieumie 5 razy Zdrow. Maryá &c za dobre powodzenie O. S. Pápieża y Kościoła Katolickiego; o czym obszerniey w II. Części Rozd. 4. Podziale 1. n. 2. obaczyć można. Zeby zaś wiadomo było na co Bracia y Siostry tą 13 *Oycze n.* 13 *Zdrow. Marya &c.* koronką codzienna zasługuią? wiedzieć należy że ponieważ według obietnicy Zbawiciela P. *Matth.* 18 ℣. 19. dwá węzłem miłości ziednoczone Serca, wszystko, czego tylko żądać będą od Oyca Niebieskiego otrzymuią; tym bardziey tyle tysięcy Braci y Siostr węzłem miłości Maryańskiogo Paska skrępowani cieszyć się maią iż Jch modlitwy u Pana Boga prędzey wysłu-

chanę

chane będą; czego w Rozdz. 8. Częśći I. iaśne są dowody. W osobliwości zas wszelkich Duchownych Łask y Odpustow Zakonowi Augustyniańskiemu y wszystkim innym Zakonom &c. nadanych stawaiąsię uczestnikami, w II. Części. Rozd 4. Podziale I. n. 4. Także wszelkich dobrych uczynkow &c. w całym Zakonie S. Augustyna l. citt. n. 2. ktore Odpusty mogą duszom wczyscu zostaiącym przyłączyć. l. citt. n. 17 kiedy nad wzwyż wspomnione 13 *Oycze n.* 13 *Zdrow.&c.* odmawiaią ieszcze 5 *Oycze n.* 5 *Zdro. M.* iakich łask dostępuia Rozd. 4 w. II Części w Podziale I. n. 9. ukazuie.

Nakoniec mogą na każdym mieyscu. chociaż tam Bractwa Pocieszenia nie mász; y wkażdym Kościele lubo by tam tylko ieden Ołtarz był wszelkich Odpustow Stacyi Rzymskich dostapić. O czym patrz w Rozdz. 3. Częsc II. §. 2.

Mogą także na takim mieyscu dostąpić pełniąc naznaczone kondycye wszelkich Odpustow ktore nie maią pe-

wnego

wnego mieysca wyznaczonego iako: Kosciol Zak. Aug. lub kap. albo Ołt. Bracki:

*: Jednák wiedzieć należy, iż będacy w tym Bractwie do pełnienia wyrażonych tu powinności, nie ſą pod żadnym grzechem obowiązani; ale ſzczegulnie ktorego dnia opuſzczaią Koronkę z 13 *Oycze n.* y 13 *Zdrow.* oraz *Salve Regina*, niedoſtępuią żadnych Odpuſtow, temuż dniu nadanych, ani ſą wten dzień uczeſtnikami dobrych uczynkow &c: Zakonu Auguſtiniańſkiego

CZĘSC III.

Zamyka w ſobie Cwiczenia pobozne y Duchowne Vwagi dla Braci y Sioſtr tego S. Arcybractwa na każdy dzień całego tygodnia, wyięte z żywotow SS. Patronow Ich, y inszych SS. Zakonu Auguſtyniańskiego, ktorzy ten Pałek nabożnie na ſobie noſili.

ROZDZIAŁ I.

Modlitwy, y Duchowne uwagi w NIEDZIELĘ

w Niedzielę każdą mogą Bracia y Sioſtry Bractwa Pocieſzenia N. Maryi P. uczcić nabożeńſtwem ſwoim Troycę Przenayſwiętszą w naſtępuiący ſpoſob:

LITANIA.

o Troycy Przenayſwietſzey.

KYrie eleyſon Chryſte eleyſon, Kyrie eleyſon
Chryſte uſłysz nas
Chryſte wyſłuchay nas,

Oycze

Oycze z Nieba Boże Zmiłuy ſię.
Synu Odkupicielu świata Boże Zmił:
Duchu S. Boże Zmiłuy ſię nad nami
Troyco Swięta iedyny Boże
Troyco nierozdzielna,
Troyco nieſkończona,
Troyco Wſzechmocna,
Troyco niepoięta,
Nieprzebrane zrzodło iſtności,
Początku y koniec bez początku
y końca
Troiſty palcu na ktorym wiſi Niebo
y Ziemia,
Zbawienie całego Swiata
Początku wſzelkiego Stworzenia,
Jedyny koniec duſz nieſmiertelnych
Piękność wſzyſtkich piękności,
Moc wſzyſtkich mocy,
Niepoięta Zapłato cznotliwych,
Oſtra rozgo wſzyſtkich zátwardziałych grżeſznikow,
Nieomylna Reguło wſzyſtkich panuiących,
Wielkość bez poięcia,
Wyſokość bez miary,
Głębokość bez końca y dna,

Zmiłuy ſię nad nami.

Dobroć

Dobroći nieſkończona,
Miłościwy Oycze wſzyſtkich do ciebie ſię uciekaiących,
Zywocie wſzelkiego żywota,
Panie wſzyſtkich Panuiących,
Boże wſzyſtkich Bogow,
Krolu krolow,
Morże niezgruntowane wſzelkiey mądrości,
Swiatło rozumu y umieiętności;
Dniu wieczny bez nocy,
Słońce Niebieſkiey Jerozolimy,
Nieuſtánny odpoczynku wybranych

Zmiłuy ſię nad nami.

Zbiorze wſzelkiey doſkonałości
Wesele SS. Aniołow,
Wiaro SS. Patryarchow.
Duchu SS. Prorokow,
Nauczycielu SS. Apoſtołow,
Męſtwo SS. Męczennikow,
Nadzieio SS. Wyznawcow;
Miłość SS. Panien,
Korono y iedyna Zapłato wſzyſtkich Swiętych

Zmiłuyſię nadnami.

Troyco Przenayſwiętſza Przepuść nam.
Troyco Przenayſwiętſza Wyſłuchay nas

Troyco

Troyco przenayświętsza Zmiłuy się nad nami.
Kyrie eleyson Chryste eleyson
Kyrie eleyson.

MODLITWA

WSzechmogący a wieczny Boże ktoryś dał Sługom twoim w wyznaniu prawdziwey wiary poznać chwałę Troycy wiekuistey, y w mocy Maiestatu chwalić iedności Bostwa: prosiemy abyśmy teyże wiary mocą zawsze byli od wszech niebespieczności obronieni. Przez Chrystusa P. naszego &c.

Piękna modlitwa o Troycy Przenayświętszey S. O. Augustyna.

Ex medit. C. 12. & ·11

Ciebię Boga Oyca nierodzonego, ciebie Syna iednorodzonego, ciebię Ducha S. Pocieszyciela, Swiętą y nierozdzielną Troycę, zupełnym Sercem y usty wyznawamy, chwalemy, y błogosławiemy. Tobie niech będzie chwała na wieki wiekow Amen.

O! Naywższa Troyco, iedna moc y nierozdzielny maiestat, Boże wszechmogący, wyznawam cię nayniższy sługa twoy, y naypodleyszy czło-

członek Kościoła twego, wyznawam y wielbię cię powinna. Ofiarą chwały, iako umiem y mogę, według tego coś mi maluczkiemu dać raczył. Nie mam powierzchnych upominkow ktorebym ci mogł ofiarować; te ktore wewnie sa śluby chwały z daru miłosierdzia twego, otoć chętnie y z radością ofiaruię, wiarą nieobłudną, y sumieniem czystym.

Wierzę w cię zewszystkiego serca Krolu Nieba y ziemie, y modlęsię tobie, Wyznawam Oyca, Syna y Ducha S. troiakiego w personach, iednego w istności, prawdziwego Boga Wszechmogącego, iedney, nieżłożoney, niecielesney, niewidzialney, y nieograniczoney natury: nie maiącego tak wyżey iako niżey nic nàd się większego, ale zgoła zewszad bez defektu doskonałego, bez miary wielkiego, bez przypadłości dobrego bez czasu wiecznego, bez śmierci żywot, bez słabości mocnego, bez kłamstwa prawdziwego, bez położenia wszędy obecnego, bez mieysca wszędy całego,

bez

bez rozciągnienia wſzyſtko napełniaiacego, bez natrętu wſzyſtkim wſzędy zabiegaiącego, bez ruchania wſzyſtko przechodzącego. bez ſtanowiſka we wſzyſtkich rzeczách mieſzkaiacewe wſzyſtkich rzeczách mieſzkaiacego; bez potrzeby wſzyſtko tworzącego bez prace wſzyſtko rządzącego, bez ſwego początku wſzyſtkim rzeczom początek daiącego; bez ſwey odmienności, wszytkie odmienne rzeczy ſprawuiącego. w Wielkości nieſkończonego, w mocy Wſzechmogącego, w dobroci naywyżſzego; w madrości nioſzacowanego, w radzie ſtraſznego, w ſądziech ſprawiedliwego, w mysłach naykrytſzego w ſłowiech prawdziwego, w ſprawach Swiętego. w miłoſierdziu hoynego, przeciw grzeſznym nayćierpliwſzego: przeciw pokutuiącym nayłaſkawſzego, zawsze iednako wiecznego, nie ſmiertelnego, nieodmiennego, ktorego ani przeſtrzeńſtwo rozſzerza, áni wąſkość kurczy, áni żadne mieſzkania ſciſkaią ani wola rozrywa, ani towarzyſtwo pſuie, áni ſmutne rzeczy trapią áni weſołe rozpuſzczaią.

temu áni zapamiętanie nic nie uymuie áni pamięć przydaie, áni przeszłe rzeczy miaią áni przyszłe następuią (ktoremu ani urodzenie początku, áni lata wzrostu, áni przygoda końca nie przynieśie, ale przed wieki, przez wieki, ná wieki żyiesz y masz ustawiczną część y wieczną chwałę godność naywiększą, y powagę osobliwą, Kroiestwo niezamierzone y nieskończone Panowanie, ná wieki nieokreślone, nieustáwaiące, nieśmiertelne. Amen.

UWAGI DUCHOWNE.

o Troycy Przenayświętszey

I. SErce S. O. Augustyna, gdy przez S. Anioła Stroża było oddane S. Sygisbertowi Biskupowi Lugduńskiemu, podnośiło się w Kryształowym Reliquiarzu ile razy Imię Troycy Przenayświętszey wymowiono przy nim albo Xięgi, ktore ten wielki Doktor napisał o Troycy Pryenayświętszey, otworzono, iakoby chciało wylatywać do Nieba, y ztą niedościgłą złączyć

czyć się Taiemnicą (. *Lancill: in vita lib: 3. C. 43.*) więc y twoie tam niecháy dąży serce, gdzie wieczny znaydzie odpoczynek. Boć dobrze iest wynosic się wzgorę Sercem; nie ku sobie, co pycha, ale ku Bogu co pokorą iest. *S. Aug: L. de vera Jnno. Cap.* (153.

II. Przyiąwszy Chrzest S. w Medyolanie S. Augustyn od S. Ambrożego, wybrał sie wkrotce ku Rzymowi do Affryki dążąć, w tey podroży nawiedził pustelnikow przy Morzu w Etruryi z ktoremi nieco przemieszkawszy zaczął pisać Xięgi o Troycy Przenayświętszey. Zaś czasu pewnego myslac o tey Taiemnicy nad morzem obaczył (iako się w żywocie iego namieniło) Anioła w postaci małey dzieciny, ktora Toż wielkie morze małą łyżeczką wmały dołek przelać usiłowało. Niepodobieństwo tego tuż przekłada dziecięciu S. Oyciec ale rzekła dziecina. *Wiedz otym Augustynie, że to wielkie morze daleko łatwiey małæ łyżeczkæ może być wyczerpine aniżeli Taiemnica Troycy Przenayświetszey rozumem*

zumem ludzkim poięta. y na tych miáśt znikło. Przestał naten czas przedśię wziętey pracy kończyć y postawił natym mieyscu klasztor, Troy: Przenayswiętszey nazwany w ktorym do dziś dnia nasz zakon Kwitnie; na tamtym zaś mieyscu gdzie śię ukazał wtym widzeniu Anioł dla wieczney pamiątki iest wystawiona kaplica; w ktorey na marmurze taż Historya starodawnemi Literami iest wyrysowana *l.c L 2. C 8. &c.* 18. *&c:* Zaczym kiedy w myślach wiary iako błądzący bez masztu Okręt tu y owdzie do nie swego przypływasz portu, radź sobie, ieżeli niemożesz, powracay zawczasu y udawayśię do bezpiecznego portu katolickiey Wiary; gdzie cię żadna podobnego pytania nawałność nie pomięsza, á tym bardziey pogrążić niepotrafi (*S. P. Aug: lib: 6: Hypognost 9.* a bądz pewny, że Wszechmocna Troyca nikomu nie iest znaioma tylko sobie (*. S. Augu. Medit: Cap. 20*) dla czego niębąż ciekawym ale pokornym.

III. Pewna Matrona uczciwa że u wielu była w niesłusznym posądzeniu

dzeniu przyſzła do S. Auguſtyna ieſzcze żyiącego ſzukaiąc iego rady, gdyż on z Swiętym Pawłem był ſię ſtał wſzyſtkim wſzyſtko. A nieznalazłſzy w Biſkupiey rezydencyi żadnego, przez ktoregoby S. Mężowi ſwoią oznaymiła potrzebę, poſzła ſama do Biſkupiego mieſzkania lecz zaſtała z wznieſionemi ku Niebu Oczami y Twarzą. Proſiła za tym o łaſkawą audiencyą, ále żadney nie odebrała odpowiedzi, opowiada ſwoy interes, ále y tak nic iey nieodpowiedziano; powraca więc ſmutna do domu. Dnia drugiego gdy S. O. Mſza S. odprawował, gdzie y ta Matrona przytomna była, pod czas podnieſienia wpadła w zachwycenie, aliści obaczyła S. Auguſtyna przed Tronem Troyce Przenayſwiętſzey, z nakłonioną głową dysputuiącego, y głos uſłyszała, iż ta przyczyna była że dnia wczorayſzego od S. Męża niebyła wyſłuchana, poſkończoney zaś Mszy S. pewnie będzie wyſłuchana; iakoſię ſtało y przy niewinności ſwoiey od S. Oyca zdrową odebrała radę y pociechę *C. l. c. l. 3. C. 22.*) właſnie iak by tak do

niey mowił: Jakaż ci uczynił szkodę? Jmię dobre oszpecił, ale tobie nieodiął niewinności. Honor twoy wcałości zostaie, tych, ktorzy Cię lepiey znaią. zaczym Fałszywy obmowca nie tobie ále samemu sobie zaszkodził, y właną duszę zranił (*S. Augu. Epis. 259*) naucz się cierpliwości gdy tobie sławę biorą, awiedz że obmowny nieprzyiaciel częściey, tobie potrzebny anizeli przyiaciel milczący na grzechy, twoie (*S. Aug: Ep: 15.*)

IV. Taio Biskup. Cæsar Augustiański z roskazu Chintawinda Krol Hiszpańskiego poiechał do Rzymu dla dostawania Xiag S. Grzegorza Papieża. Tam zaś ſtanąwszy całą noc na niespaniu y modlitwie w Kościele S. Piotra trawił obaczył zatym Swiętną y porzadną Procesiyą do kościoła wchodzącą, Zląk się na takie widzenie poniewasz kościoł był Zamknięty, chciał uchodzić, lecz jeden ztegoż Zgromadzenia (Ktory się S. Grzegorzem nazywał) przybliżywszy się do niego, oddał mu pożądane Xięgi tłumacząc oraz taiemnicę tey Processyi mo-

syi mowiąc: Pierwſza para z złączonemi rękami ſą SS: Piotr y Paweł, ktorzy iako ſię kochali zá żywota, tak ſię y miłuią pośmierci; inni ſą SS. Biſkupi y Papieże ktorzy wiernie rządzili kościołem Chryſtuſowym, a iak to mieyſce ſzanowali za życia, tak ie często nawiedzamy po ſmierci. Rzekł na to Tajo: wybacz O Swięty wiadomo tobie że ia kſięgi y Piſma S. Auguſtyna nie mniey ſzanuię iako y twoię powiedz mi ktoryż tu ieſt Auguſtyn S.? odpowiedział. Grzegorz S. *Auguſtyn ten zacny mąż ſiedzi na daleko wyżſzym mieyscu przed Maieſtatem Troycy Przenayswiętſzey y tu go nieobaczysz.* (l. c. *l. 3.* C. 60.) pragnież, także Człowiecze na wzor S. Auguſtyna mieć wieczną radość y chwałę? trzymay ſię iedynie tego, ktory ieſt wieczny (*S. Aug: Tr. 14. in Joan*) pytasz zaco kupić niebo? Niebo żadney niepotrzebuie ceny, tylko ſamego Ciebie, tak drogo przedaie ſię iako ty ieſteś, day ſamego ſiebie, y iużeśgo kupił y nabył: zważ iak wielkie dobro á iak

mała cena, ktorą się Kupuie (. *S. Aug. Mau.* C. 16.)

V.B. Klara *de Montefalco* Zakonu naszego w rozmyślaniu Táiemnice Troycy Przenayswiętszey tak była zatopiona, że po iey śmierci zamiast żołci znaleziono trzy okrągłe kamyczki, iedney wagi. Takiey twardości, iż żadnym sposobem skruszyć się niedadzą. Gdzie osobliwey uwagi godna, że ieden z tych kamyczkow tyle waży co trzy, albo dwa, co iest wiecznym cudem y swiadectwem cudowney y niepoiętey Taiemnice Troycy Przenayświętszey wyrażaiąc w sobie rowność trzech osob w iedney wadze istności. Te kamyki po dziś dzień oraz z inszemi cudownemi znakami (o Ktorych będzie wpiątek) chowaią w Klasztorze pomienionym *de montefalco*, (*l. c l.* 2. *C.* 23.) Naucz się zamiást żołci y gniewu mieć iednaką wagę miłości ku bliźniemu, nawet ku złym y nieprzyiaciołom. Ku złym tak iako miłuiemy chorych, nie żeby choremi zostali, ále ozdrowieli, tak powinniśmy złych lu-

dzi Ko

dzi Kochać, nie żeby, złemi byli, ále dobremi śię ſtali. (*S. Aug. Ep. 54.*) ściągniy wagę miłości y ku nieprzyiaciołom, gdyż Błogoſławiony ieſt ten człowiek ktory przyiaciela w Bogu, á nieprzyiaciela dla Boga Kocha (*S. Aug. l. 2. Conf. Cap. 9*)

VI. S. Weneryusz Żak. naszego przy Puſtelniczym życiu do takiey przyszedł był świątobliwości y doſkonałości, że ſtrasznego smoka, ktory niedaleko ſtarodawnego Miaſta Tyru, rożne okręty pogrążał, wezwaniem Imienia Troycy Przenáyswiętſzey w Morzu utopił y zgubił. [*Elſsius. in Encomi: Aug. L.V.*) tym ſmokiem ieſt zły duch, chceśli go pokonać? zetrzyi mu głowę w oddaleniu złych myśli, Ktore tobie do ſerca podaie. Chceż go zawſtydzić? zmocniy rękę twoię dobremi uczynkami. Chcesz go obalić? poſtaw mocno nogę aby śię niepoſlizneła, á niebardziey ucieſznych konwerſacyi, a niżeli kościoła ſzukała. Zebyś tym ſpoſobem zwycięſtwo otrzymał. niech ci Pan przyśle ratunek z Swiątnicy, y

niechay

niechay cię obroni zgory Syonu. (*S. Aug. Tr. de Cataclysmo C. 2.*)

ROZDZIAŁ II.

Modlitwy y Duchowne Vwagi w PONIEDZIAŁEK

Wten dzień mogą B.: y Siostry uczcić nabożeństwem Swoim S. Mikołaia z Tolentynu.

LITANIA.

o S. Mikołaiu z Tolentynu

KYrie eleyson Chryste eleyson.
Chryste usłyszna s
Chryste wysłuchaynas
Oycze z Nieba Boże, Zmiłuy się:
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy się nad:
S. Troyco Jedyny Boże Zmiłuy się:
Swięta MARYA. Modl się za nami
Swięty MIKOŁAIU z Tolentynu.
Wielki Cudotworco,
Mężu według Serca Boskiego,
Obrońco Kościoła Powszechnego
Postrach piekielnych duchow.
Pociecho ubogich,
Wskrzesicielu Zmarłych,

Nadzieio

Nadzieio niepłodnych.
Ucieczko rodzących.
Bezdenność pokory,
Wzorze wſtrzemięźliwości.
Jasna Gwiazdo nabożeńſtwa,
Przykładzie poſłuſzeńſtwa,
Gorliwe Słońce miłosci Boga y bliźniego.
Miłośniku uboſtwa,
Niezwiędła Lilio czyſtości,
Koſztowny Skarbie w Roli Boſkiey
Zwierciadło wſzytkich oſob Zakonnych
O ſobliwy obronicielu tonacych.
Możny wybáwicielu Dúſz z Czyſca.
Zegarze pobudzaiący Prawowiernych Kościoła Bożego
Mężny rozmnożycielu chwały Boſkiey,
Panieńſki kochanku Maryi
Gorliwy naśladowco cnot S. O. Auguſtyna,
Mocna kolumno w Kościele Bożym
Lekárzu wſzelkich chorob,
Oſobliwy Pocieſzycieln Smutnych
Ochłodo utrapionych

Modl ſię za nami.
Modl ſię za nami.
Modl ſię za nami.

Węzle

Węzle iednosci,
Przewodniku wszystkich Dusz Niebá pragnących.
Obrońco grzesznikow,
Nabożny nosicielu Paska Maryey.
Serca Jezusowego pociecho.
Baranku Boży ktory gładziż grzechy świata. Przepuść nam Panie.
Baranku &c. Wysłuchay nas &c.
Baranku &c. Zmiłuy się nad nami.
Chryste usłysz nas, Chryste wystu &c.
Kyrie eleyson, Chryste eleyson,
Kyrie eleyson

ANTYFONA.

MIKOŁAY prawdziwy Chrystusow ubogi, Panną od Boga iest obrany, posłuszeństwo ustawicznie zachowuiąc Pustelnikow Zakon znakami y cnotami przyozdobił.

℣. Modl się za nami S. Mikołaiu *z Tolentynu*

℟. Abyśmy się stali godnemi obietnic Chrystusowych.

MODLITWA

RAcz nam dać, prosiemy cię wszechmogący Boże, aby kościoł twoy ktory Błogosławionego Mikołáia Wy

znawcy twoiego, cnot y cudow chwałą słynie za Jego przyczyną y zasługami z wiecznego pokoiu, y ziednoczenią weselił się. Przez Chrystusa P. Naszego; Amen.

MODLITWA.

S. O. Aug: w Ktorey pragnie Dusza zostawać z Bogiem. *Ex Soliloq. Cap.* 1. & 35.

NIech cię znam Pánie, znawco moy, niech cię znam siło duszе moiey. Ukaż mi się pocieszycielu moy, niech cię oglądam swiatłości oczu moich. Przyidz radości Ducha mego, niech cię oglądam wesele Serca mego. Niech cię miłuię żywocie dusze moiey. Pokaż mi się roskoszy moia wielka, pociecho moia słodka Panie Boże moy, żywocie moy, y wszystka chwało dusze moiey. Niech cię náydę, pożądanie serca mego: niech cię trzymam miłości dusze moiey. Niech cię obłapię oblubieńcze Niebieski, radości moia nawiększa wewnątrz y zwierzchu. Niech cię mam Błogosławień-

stwo

ſtwo wieczne, niech cię mam wpoyſrod ſerca mego, żywocie Błogoſławiony, słodkosci naywiękſza duſze moiey. Niech cię miłuię Panie mocy moia, Panie twierdzo moia, y ucieczko moia y wybawicielu moy. Niech cię miłuię Boże moy, wſpomożycielu moy, wieżo moia mocna, y nadzieio moia ſłodka we wſzelkim utrapieniu moim. Niech cię obłapię dobro bez ktorego niemasz nic dobrego niech cię zażywam naylepſzego, bez ktorego niemasz nic naylepſzego. Otworz ſkrytości uſzu moich słowem przeraźliwszym niżeli wſzelaki miecz po obuch ſtron oſtry, ábym słuchał głosu twego. Zagrzmi Panie zwierchu wielkim y tęgim głoſem. Niech zahuczy morze y pełnosć iego, niech ſię wzruſzy ziemia y wszyſtko co ieſt naniey.

Oſwieć oczy moie ſwiatłość nieogarniona, zabłysniey łyſkawicą y rozpądz ie, áby niewidziały marności Rozmnoż błyſkáwice, y zatrwoz ie, áby ſie okázały zrodła wod, y odkryły ſię fundámenta okrągu ziemie. Day

wzrok

wzrok, ktory by cię widział świątło-
ści niewidzialna. Stworz nowe po-
wonienie, wonności żywota, co by
za tobą bieżało do wonności oley-
kow twoich. Uzdrow smakowanie,
ktoreby lubiło, znało, rozsądzało, ia-
ko iest wielkie mnostwo słodkości
twoiey Panie, ktoraś zakrył tym kto-
rzy sa pełni miłości twoiey. Day ser-
ce ktoreby o tobie myśliło, duszę
ktoraby cię miłowała, umysł ktory by
cię wspominał, rozum ktory by cię
rozumiał, myśl ktora by się zawsze
mocno trzymała ciebie kochania nay-
większego. Ciebie niech zawsze mi-
łość mądra miłuie. O żywocie ktore-
mu wszytko żywie, zywocie ktory mi
daiesz żywot zywocie ktory iest mo-
im żywotem, przez ktory żyię, bez
ktorego umieram, zywocie przez kto-
ry raduięsię; bez ktorego iestem w u-
trapieniu, żywocie żywiący, słodki y
przyiemny, zawsze godny pamięci, pro-
szę gdzie iesteś, kędy cię naydę, abym
odszedł od siebie á mieszkał w tobie.
Bądz blisko w umyśle, blisko w sercu,
blisko

bliſko w uśćiech, bliſko w uszach bliſko wratunku, boć mdleię od miłości, bo umieram bez ciebie, boć o tobie myśląc ożywiam. Zapach twoy ochładza mnie, pamiątka twoia uzdrawia mię, ále nasycon będę gdy ſię ukaże chwała twoia, żywocie dusze moiey. Ząda y uſtaie dusza moia wſpomniawſzy na Cię kiedyż przyidę á ukażę ſię tobie radości moia?

Ach mnie, dokąd mi mowic będą, kędy ieſt Bog twoy.ˀ Dokąd mi mowić będą poczekay ieszcze poczekay: á teraz ktoreż ieſt oczekiwanie moie: izali nie ty Panie Boże moy? Zbawiciela oczekiwamy Pana naszego Iezusa Chryſtusa, ktory przemieni ciało podłości naszey przypodobane ciału iasnosci twoiey. Oczekiwamy Pana, kiedy ſię wroci z god aby nas wziął na gody ſwoie. Przyidz Panie á niemieszkay Przyidz P.ˀ Iezu Chryſte, przyidz a nawiedz nas w pokoiu. Przyidz á wybaw więznię z ciemnice byśmy ſię całym ſercem przed tobą weselili. Przyidz Zbawicielu nasz. Przyidz pożądany

wſzyſtkim

wſzyſtkim narodom, ukaż twarz twoię, a będziem zbawieni. Przyidz ſwiatłości moia, odkupicielu moy, wywiedz z ciemnice duszę moię, ku wyznawaniu imieniowi twemu.

Duchowne Vwagi pobudzaiace do Litości nad duszami Czyſcowemi.

I. Między inszemi cnotami S. Mikołáiá z *Tolentynu* ta była nayosobliwsza: wielka litość nad duszami w czyscowych mękach zoſtaiącemi, gdy przez Msze SS, y modlitwy Brata Peregryna *Ob Osmo*, y wielu innych dusz, zczyscowych pożarow zaprowadził do Nieba. *Oczym czytay w Cz. I. Rozd. 7.* Więc wyſtrzegay ſię powszednich grzechow, gdyż ieżeli w nich umrzesz, muſisz przez ogniſtą Rzekę, á im większa tych grzechow, liczba, tym dłużey przez tę ogniſtą przeyść kárę. (*S. P. Aug. lib. 50. Hom. 16*) A nie zapominay teraz o duszach, ieżeli także potym niezechcesz bydz w zapomnieniu,

II. S. Patrycyusz Zak: naszego posłany był od S. Celeſtyna Papieża do

do Hybernii na opowiadanie tamtym narodom prawdziwey wiary. Pracował według urzędu swego pilno, kazywał zawsze oprzyszłey karze grzesznikow y zapłacie sprawiedliwych a ie bez pożytku, ponieważ w swoiey Bożkow usłudze byli zatwardziali, zaczym szukał pomocy od Chrystusa Pana, y zatwardziałość ludu rzewliwemi opłakiwał łzami. Na co ukazawszy się Chrystus, wpuszczy głęboką y ciemną dolinę pokazał upewniaiąc że ktokolwiek zprawdziwą wiarą żalem za grzechy w onę wnidzie tamże noc ydzień ieden zabawi zupełnego grzechow odpuszczenia dostąpi; nadto karę potępionych y chwałę wybranych ogląda. Tym sposobem nawrocił wkrotce cáłe Państwo, obwiodł toż mieysce murem, y wystawił klasztor pod Regułą S. O. Augustyna. Bez ktorego klasztoru Przełożonego pozwolenia żadnemu niepozwolono do tey doliny wchodzić (*Matth. Paris. S. Antoninus. Torelli Secoli Augustiniani Anno Relig. 105*)

Staray

Stáray się w tym życiu pokutować gdyż
pokuta tego żywota iest obmyślona dla
zdrowia duszy, pokuta tamtego żywota
ná bolesne ukaranie (*S. Aug. in. Psal 57.*)

III. Między inszemi osobliwszemi
Uroczystościami naszego S. Arcybra-
ctwa iest Wniebowzięcie N. Maryi P. w
ktorą iako y w Niedzielę miedzy iey O-
krawą wielkie Braciom y Siostrom są
nadane Odpusty. Wigilią Tego Swię-
ta niespiąc modliła się pewna Sláche-
tna niewiasta w Rzymie w kościele N.
M. P. nazwanym *Mariæ in Campitelli:*
Opułnocy obaczyła wielką liczbę lu-
dzi wchodzących do kościoła, mię-
dzy ktoremi poznała iednę pokrewną
swoię przed Rokiem zmarłą. Ztrwo-
żyła się tym, iednak nabrawszy śmia-
łego serca, przybliżać się do teyże po-
krewney odważyła pytaiąc iakby się iey
powodziło? Gdy tedy ta kompania od-
chodzić chciała, bardziey się domá-
gała tego, pytaiąc czyli nieona była
pokrewna Marya przed rokiem umar-
ła! odpowiedziała tam ta iestem. Py-
ta daley żyiąca: á iak że się twoiey du-

szy do

ſzy do tych czas powodziło, y na co żeś tu przybyłá? rzekła umarła: Wiedz otym żem ia przez cały rok od ſmierci moiey wielkiemi dręczona była w czyſcowym Ogniu mękami, naybardziey za prożność, ktorey ſzukałam wubiorze moim iako tobie wiadomo. Dzis zaś razem ztą wielką liczbą duſz ktore widziż dla przyczyny N. M. P. od Wſzelkich mąk zoſtałam uwolniona. Y to wybawienie dusz zczysca bywa corocznie w ten dzień za przyczyną N. M. P. dla czego napodziękowanie za tę Łaſkę wſzyſtkie kościoły w Rzymie na Jey Honor poświęcone nawiedzamy á potym poydziemy do Niebá. Znakiem ci tego będzie że od dziſiay za rok umrzesz. Wtym Wſzyſtkie dusze znikneły, y wspomniona Niewiaſta w Rok ſzczęśliwie umarła. (*S. Petrus Damiani l. 3. Ep. 10 Cartagena. Compendio fol 26*) Oddaymy ſię mocną nadzieią Opiece N. P. y iey obrony z wſzyſtkich ſił żadaymy, aby za nas proſiła w Niebie gdy ią czcić będziemy na ziemi. Bo ktoż otym wątpić mo-

pić może, że ta nad wszystkich nas ratować może, ktora godna była urodzić Syna nászego Zbawienia (*S. Aug. Serm.* 35. *de Sanct.*)

IV B. Ferdynandus *á S. Josepho* Zakonu Naszego będąc posłany do Iáponiy, za wiarę S. został męczennikiem. Był osobliwym miłośnikiem dusz czyscowych, ktorym darował wszystkie swoie Msze SS. posty, niedospania, modlitwy, y insze dobre uczynki. Kiedy mu iaką dano iałmużnę zaraz ią oddał inszym kapłanom aby Msze SS. za dusze odprawiali. Nawet Xięgi, ktore mu dla nawrocenia Pogan wielce potrzebne były, darował tym, ktorzy obiecywali modlić się za dusze Czyscowe. Y w tey miłości cwiczył się aż do samego Męczeństwa (: *Compend. fol* 387.) kiedy dusze kochasz, kochay one w Bogu; pociagay do niego ile możesz, y woła y do nich: tego szukaycie, tego kochaycie do tego pospieszaycie, gdyż on nas stworzył (: *S. Aug.* L. 4. *Confess.* 12.)

V. Do Błogosław. Gwilelma *de To-*

lo/sa przyszła pobożna Pani, daiąc mu pewna summę pieniędzy, upraszaiąc aby się za dusze czyscowe modlił. Na co B mąż rzekł: *Wieczny odpoczynek day im Panie* z Podziwieniem pyta pobożna Pani czy iuż więcey modlitw y Mszy SS. za dusze nie odprawi? odpowiedział Gwilelm? Bądz pewna, że ta iedna krociuchna modlitwa, daleko więcey waży aniżeli twoie pieniądze. Wziąwszy za tym wagę gdy ná iedney szali pieniądze á na drugiey słowá. *Wieczny odpoczynek racz im dać Panie!* ná małey kártce nápisáne kłádzie; áliści z pieniędzmi poszła szálka w gore, właśnie iak by nic nie ważyły, mała zaś kárteczka z pomienionemi słowy ná doł, z wielka pociecha teyże pobożney niewiásty ktora się ztąd nauczyłá iak skuteczná tá modlitwa, zażywaiąc oney aż do smierci (: *Elsius. l. Cit.*) Nie powatpiway Człowiecze, że przez modlitwę kosciola, przez Msze SS. y iáłmużny, za umárłe uczynione, duszom się pomagá, y Bog na nich stawa się miłosierniey szym, á niżeli ich zasłużyły grze.

chy (: S. Aug: Serm. 32 de verb: Apost:)

VI Beatus Jordanus á Saxonia świadczy (Vit: Fratr. L. 2. C: 31) o iednym Oycu naszego Zakonu, ktory w wielkiey sławie świątobliwości był umarł, że ten w Rok pobożney osobie pokazawszy się przyznał: iż przez cały Rok po śmierci był w wielkich mękach zatrzymany. Pyta więc tá Osoba oprzyczynę tego, gdyż wielkie mniemanie świątobliwości zostáwił po sobie na świecie? odpowiedział; Miáłem zwyczay w życiu prożnemi zabawiać się myślami, czegom się nie spowiadał, ani dosyć za to żáłował, y dla tego ták nieznośną ponosić musiałem Mękę, lubom wżadney podobney spráwie śmiertelnie nie grzeszył. Ach! nędzny człowiecze! dla czego wstydzisz się spowiadać, czego niewstydziłeś się czynić? wszakże lżey y lepiey wstydzić się przed iednym a niżeli w dźień Sądu w oczach tylu tysięcy ludzi odebrać sromotę (S. Aug: Tr. 2. de Visit. Infirm. C. 5:)

VII Sławny kaznodzieia Naszego

Zakonu był zawołany na tam ten żywot od Paná Bogá. Wielkim był miłośnikiem umieraiących y grzesznych ludzi, á zwłaszcza ubogich, ktorych spowiednikiem pospolicie go zwano. Gdy umierał widziałá iedna pobożna duchowna corká iego, iako duszę na wielkie męki zaprowádzono, ále obaczyła oraz pobożne łzy y modlitwy od pozostáłych owieczek y penitentek za duszę iego wylane, ktore ogień czyścowy zaraz zalewały y głos słyszany: *Idź do Ołtarza S Katerzyny*, (tu tem Oyciec żyiący zwykł nayczęściey Mszą S. odpráwowáć(*yobacz co się zta dusza stanie.* Gdy tam obrociła oczy, obáczyła wielką liczbę dusz zstępuiących na Ołtarz z Nieba, między ktoremi, ukazała się dusza wspomnionego Zmarłego Oyca, ktora razem z drugiemi ztamtąd z Chwałą wstąpiła do Nieba (*B. Jordanus de Saxonia. Vit. FF lib. 2. C. 13*) Jeżeli kochasz, kochay bey zapłaty, á Bog twoia zapłata będzie, gdyż miłość nigdy bez nadgrody, bydź nie może (*S. Aug. serm. 7. de Verb. Apost.*)

ROZ-

ROZDZIAŁ III.

Modlitwá y duchowne uwagi we WTOREK.

Dnia tego mogą Bracia y Siostry uczcić S. O. Augustyna y w uważaniu ognista miłością pałaiącego Serca tego, w miłości się ćwiczyć.

LITANIA.

o S. O. Augustynie

KYrie eleyson Chryste eleyson.
Chryste usłyszna s
Chryste wysłuchay nas.
Oycze z Nieba Boże Zmiłuy się nad:
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy się nad:
Troyco S. Iedyny Boże,
Swięta MARYA,
S. Oycze AUGUSTYNIE.
Synu pobożnych łez S. Moniki Matki twoiey.
Swiatło wszystkich Nauczycielow.
Gromicielu Kacerstwa.
Waleczny Ryczerzu przeciw Nieprzyiaciołom Kościoła S.

Podpo-

Podporo Gruntowna prawdziwey wiary,
Nauczycielu Teologow
Naczynie Boſkiey mądrości:
Wzorze życia Apoſtolſkiego,
Mężu zraniony ſtrzałami miłości Boſkiey.
Obrono kościoła Katolickiego.
Biſkupie głębokiey pokory y wielkiego politowania.
Nieſpracowany głoſicielu ſłowa Bożego.
Koſztowna Perło Wyznáwcow.
Piſárzu obiaſniaiący Taiemnice Piſma Swiętego.
Ozdobo Biſkupow.
Swiatło prawdziwey wiary.
Srogi młocie Heretykow.
Piękna Tęczo chwały Boſkiey,
Kwitniące drzewo Oliwne w Domie Bożym,
Pracowita pſzczołko Boża
Jaſne Słońce w Kościele Bożym,
Orle w Słońce Trocy Prze: patrzący,
Nieprzebrane zrżodło wymowy.,
Zwierciadło ſwiątobliwości.

Modl się za nami. Modl się za nami.

Przykła

Modl ſię Za nami Modl ſię Za.

Przykładzie cnot wſzyſtkich,
Pociecho Serc ſmętnych
Słodycz opuszczonych.
Wſpomożycielu ubogich.
Pewny Lekarzu choruiących.
Doswiadczony gromicielu ſzarańczy y powietrza morowego.
Serdeczny Adoratorze Troycy Przenayświętſzey.
Oſobliwy miłośniku MARYEY
Fundatorze Zakonu Puſtelnikow
Patryarcho wielu Zakonow.
O Przebłogosławiony Oycze.
Baranku Boży ktory gładziſz grzechy świata Przepuść nam Panie.
Baranku &c. Wysłuchay nas &c.
Baranku &c. Zmiłuy ſię nad nami.
Chryſte uſłyz nas Chyſte wzſłu &c.
Kyrie eleyson, Chryſte eleyſon,
Kyrie eleyſon.

℣ Modl ſie Za nami S. O. Auguſtynie.
℟ Abyśmy ſie ſtali godnemi obiet.: &c.:

MODLITWA.

BOże ktoryś ſkryte Taiemnice twoiey madeości B. O. Auguſtynowi obiawiaiąc y ogień Boſkiey miłości w

ści w sercu iego wzniecaiąc cud ogniftey kolumny y obłoku w kościele twoim wznowił, day nam; abyśmy za iego powodem morze tego Swiata Szczęśliwie przebyli, y do wieczney Oyczyzny według obietnicy twoiey doyć zasłużyli. Przez Chrystusa Pana naszego Amen.

MODLITWA.

dla otrzymania miłości Boskiey wyięta z S. O. Augu: lib: Medit: Cap. 35.

JEZU Nasze odkupienie, kochanie, y pragnienie, Boże z Boga, wspomoż mnie sługę twego. Ciebie wzywam, do ciebie wołam głosem wielkim, ze wszystkiego sercá mego. Wzywam cię w duszę moię wstąp w nię y sporządź ią sobie: abyś ią osiadł bez zmarczku, y bez zmazy. Albowiem nayczystszy Pan, má mieć czyste mieszkánie. Poświęć mię tedy naczynie twoie ktoreś uczynił, wypros od złości, łaską nápełń, w pełniey zachoway, tak, abym się stał godnym mieszkania twego kościołem tu y na wieki Náy

ki Naysłodszy, Nayłaskawszy, nayucieszniey szy; naymilszy, naypotężniey szy naypożądnieyszy, naydroższy, naymiłosierniey szy, náypiękniey szy tyś mi nąd miod słodszy nad mleko y śnieg bielszy, nad perły y złoto droższy nad wszystkie ziemskie bogactwa, y dostoieństwá milszy.

CO mowię Boże moy, iedyna nadzieio moia, naywiększa pociecho moia? Co mowię szczęsliwa, y bezpieczna słodkości, Co mowię, gdy to mowię, mowię co co mogę, nie co chcę, y com powinien. O bym mogł to mowić, co one muzyczne Anielskie chory, iakobym z Chęcią wszystkiego się wylał na chwałę twoię! iákobym nabożnie one pienia niebieskie, ku czci imienia twego w poysrodku kościoła niespracowany spiewał; Ale iż tego nie mogę więc będę milczał. Biada milczącym o tobie, ktory usta niemych otwarzasz, y ięzyki niemowlątek czynisz wymowne. Biada milczącym o tobie, bo y wielomowni są niemi, gdy nie o twey chwále mowią.

Wiesz

Wieſz o Boże, wielkich ſkrytości znawco, iż nad Niebo, nad zięmię, y nad wszyſtko co na ziemi ieſt, ieſteś mi przyiemnieyſzy y milſzy. Abowiem miłuię cię nad Niebo y ziemię, y nad to wszyſtko co w nich ieſt, y owſzem te przemiaiace rzeczy niemaia bydź miłowane iedno dla ciebie. Miłuię cię Boże moy miłością wielką y więcey á więcey chcę cię miłować.

DAy mi ábym cię záwzdy miłował ile chcę, y ilem powinien, abyś ty sam był wszyſtką intencyą moia y wſzelkim rozmyslániem moim. Niech rozmyślam o tobie codzień bez przeſtanku, niech cię w nocy przez ſen czuię, niech duch moy do ciebie mowi, niech ztobą rozmawia mysl moia. Swiátłością ſwiętego widzenia twego, niech będzie obiaśnione ſerce, moie abym za rządem y powodem twoim z cnoty w cnotę poſtępował, á potym cię oglądał Boga nad Bogi w Syonie, teraz w prawdzie przez zwierciadło pod zasłoną, lecz w on czas twarzą w twarz kiedy cię poznam iąkom ieſt poznany.

poznany. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądaią. Błogosławieni ktorzy mieszkaią w domu twoim Panie, na wieki wiekow będą cię chwalić. Proszę cię tedy Panie, przez wszystkie litości twoie, ktoremiś nas od smierci wieczney wyswobodził, zmiękcz twarde y kamienne, opoczyste, y żelazne serce moie naywiększym y potężnym pomaszczeniem twoim, á spraw abym przez ogień skruszenia na każda godzinę stawał się przed tobą żywą ofiarą.

SPraw ábym przed oblicznościa twoia, serce pokorne y skruszone z obfitościa łez miał zawsze; spraw abym temu Swiatu wszystek gruntownie umarł, y marnych rzeczy zapomniał, przez wielkość boiażni twoiey; tak dalece, żebym z doczesnych rzeczy ani się smęcił, ani radował, ani się ich bał, ani ie miłował: ani szczęśliwemi wylatywał, ani przeciwnemi upadał. A iż duża ieſt iako smierć miłość twoia, niech, proszę, ognista y miodopłynna moc miłości twoiey

połknie

połknie umyśl moy od wszelkich rzeczy ktore są pod Niebem abym tkwiął w tobie samym, y samą pamiątką żył słodkości twoiey.

NIech wstąpi Panie; niech wstąpi proszę, niech wstąpi w serce moie wonność twoia naywdzięcznieysza, niech wnidźie w nie miłość twoia miodopłynna. Niech poczuie smaku twego dziwny á niewypowiedziany zapách, ktory by we mnie pobudził wieczne pożądliwości, y wywiodł z serca mego zdroy wyskakuiącey wody ku żywotowi wiecznemu Niezmierny iesteś Panie; dlátego bez miary masz bydź miłowan y chwalon od tych ktoryches droga Krwią twoią odkupił. Miłośniku ludzi nayłaskawszy, Panie naymiłościwszy, y sędzia naysprawiedliwszy ktoremu wszystek sąd dał Oyciec, ty naymędrszym sprawiedliwości twoiey sądem osądź, ieżeli to dobra y sprawiedliwa iest, aby synowie tego swiata nocy y ciemności z większą chucią, mocą, y pracą, miłowali y szukáli zgubnych maiętności, y uciekaią

ciekáiących urzędow, niż my ſłudzy twoi ciebie Boga naszego miłuiemy, przez ktorego ieſteśmy ſtworzeni y odkupieni.

ALbowiem ieżeli człowiek człowieka tak bardzo miłuie, iż żaden bez drugiego ledwie bydź może: ieśli oblubienica zoblubieńcem tak ſerdeczną gorliwością bywa ſpoiona, iż od wielkiey miłości niemoże ſię uſpokoić, gdy ſwego miłego niewidzi: iaką miłością, iaką chęcią, iaką gorącością, dusza ktoraś sobie wiarą y miłoſierdziem poślubił, ma cię miłować prawdziwego Boga, y naypięknieyſzego oblubieńca, ktoryś nas tak umiłował y zbawił, ktoryś dla nas tak wiele, tak wielkich, tak oſobliwych rzeczy uczynił: a chociaż te rzeczy niſkie maią ſwoie kochania y lubości, iednak nie takim ſposobem ſą kochane, iako ty Bog nasz. Bo w tobie ſię kocha ſprawiedliwy, iż miłość twoia łagodna ieſt y ſpokoyna, y ſerca w ktorych ty mieszkasz, ſłodkością, uciſzęniem, y pokoiem napełniasz. Mi-

łość

łość zaś świecka, cielesna, przeciwnym obyczaiem troskliwa y rozerwana iest, sercom w ktore wstępuie, niedaie pokoia, suspiciami, trwogami, zamieszaniem rozmaitym zawzdy ie frasuie.

TY tedy o! Boże kochaniem dobrych, a słusznie: bo pokoy u ciebie iest tęgi y żywot niezamieszany. Kto w cię wchodzi o dobry Panie! wchodzi do wesela Pana swego, y iuż niebędzie się bał niczego, ale będzie się miał bardzo dobrze na mieyscu rosko sznym, mowiąc: To odpocznienie moie na wieki wiekow: tu mieszkać będę bom ie sobie obrał. Pan mię rządzi, á ni naczym mi schodzić nie będzie, na mieyscu paszey tam mię osadził. Słodki Chryste, y dobry JEZU, proszę, napełniay zawzdy serce moie nieugaszona miłością twoią, y myślą ustawiczną o tobie, abym iako płomień ognisty wszystek pałał słodkością miłości twoiey, ktoreyby nigdy ani wielkie wody zgasić we mnie niemogły. Spraw naysłodszy Panie ábym cię mi-

łował

łował, abym dla ciebie złożył ciężar wszystkich żądz cielesnych, y ułomek bardzo ciężki ziemskich namiętności, ktore nędzną duszę moię obciążaią: ábym za tobą snadnie w wonności oleykow twoich bieżąc, aż do widzenia piękności twoiey y pewnego nasycenia co narychley z daru twego przyiść zasłużył.

ALbowiem dwoiaka miłość, iedna dobra, druga zła: iedna słodka, druga gorzka, niemogą się razem w iednym sercu zmieścić. Dla tego kto procz ciebie co miłuie, niemasz w nim miłości twoiey Boże, miłości oney słodkiey, nie przykrey, miłości czysto trwaiącey na wieki wiekow, miłości ktora zawsze gore, nigdy niegaśnie, Słodki Chryste dobry Jezu, miłości moia, Boże moy zapal mię wszystkiego ogniem twoim, miłością twoią, łagodnością, y słodkością twoią; uciécha y weselem twoim, roskoszą y lubością twoią ktora święta iest y dobra, czysta y szczera spokoyna y bespieczna ábym wszystek pełen słod-

kości

kości twoiey, wſzyſtck płomieniem miłości twoiey podpalony, miłował cię Boga mego, zewſzyſtkiego ſerca mego, y zewſzyſtkich wnętrzności moich maiąc cię w ſercu, w uściech, y przed oczyma memi wſzędy y zawſze, tak áby żádnego mieysca ńie miały we mnie cudze miłości.

WYſłuchay Boże moy, wyſłucháy światłości oczu moich, wyſłucháy o co proſzę, á day ábym zawſze o to proſił, w czym byś mnie wyſłuchał. Pobożny y naymiłoſiernieyſzy Panie, niebądz mi nieużytym dlá grzechow moich, ale dla dobroci twoiey przyimiy prożby ſługi twego, á day mi ſkutek modlitwy moiey, za przyczyną, y uproszeniem przenaychwalebnieyſzey Panny Rodzicielki twoiey Maryey, Paniey moiey, ze wszyſtkiemi Swiętymi twymi. Amen.

DVCHOWNE VWAGI.
o miłości Boga y Bliźniego.

JAk wielka miał miłość. S. O. Augu: ku Panu Bogu, námieniło ſię w żywocie

wócie iego, gdyż z wielkiey miłości tak do Boga mawiał: Wiedz o Panie, że cię tak kocham iż gdybym ia był Bogiem a ty Augustynem, chciałbym bydź Augustynem, a żebyś ty był Bogiem. Pokazał tey miłości y w uczynku dowod, y że całe serce iego miłością zranione było sam o sobie przyznawa: *Zraniłeś o Boże wskroś serce moie strzałą miłości twoiey* (*l9. Confess: C.* 2) Dla czego cały Kościoł S. z Sercem strzałą przebitym na znak nieopowiedzianey miłości Jego, zwykł go malować. Wszystko co tylko czynił pochodziło z miłości, ściągało się do miłości, iako sám przyznawa, na inszym mieyscu: Miłośc moia iest wagą moią, ktorą się tam nakłaniam, gdzie się tylko nakłaniam (*lib.* 13 *Confess:*) Patrz o tym w żywocie iego w *I. Cz. Ro:*6

II PRawdziwie ten S. Ociec mowi (*Epl:* 155.) Niepodobna o człowiecze ábyś kochał drugiego człeka, ieźli niekochalz tego, ktory człowieka stworzył. Gdyż miłość bliźniego, iest ugruntowána na miłość Boga, kto

ga, ktore zatym rozdzielić nie można. Jak wielką pałał miłościa Boſką Auguſtyn S. iuż ſię pokazało. Z tey miłości, pochodziła miłość wielka ku bliźniemu, tak dalece: że nie tylko ſwoie bliźniemu udzielał, ale też Kościelne ſkarby topił mowiac: że ſię nauczył od S. Ambrożego: Przyimuie Kościoł złoto, ale nie dla zatrzymania, lecz dla rozdawania między ubogich. Mieſzkanie iego zawſze każdemu otwarte było żądaiacemu ratunku lub porady. Stoł iego był wszyſtkim poſpolity, tak iako Urząd Biſkupa wyciągał. Na oſtatek umarł z miłości ku bliźniemu, y kompaſsyi, ponieważ przeyrzał iak wielka nędza ſpodkać miała owieczki iego z dobywania Biſkupiego miaſta Hipponu. Pod czas obleżenia y choroby zwykł znaiomą teraz wszyſtkim y z rozkazu *Clementis VIII* drukowaną mawiać modlitwę za Siebie, y za Miaſto swoie, ktora ſię zaczyna: *Ante oculos tuos Domine culpas noſtras ferimus &c. &c.* (*Ludovicus de Angelis in Vita Lib. 6. Cap. 2. Pariſiis: &c.*) Taż

Taż ku bliźniemu miłośc nie umar ła rázem z *S.* Oycem y owſzem iako *Fenix* wprochu ſię bardziey odnowiła. Gdyż po ſmierci (wiele innych cudow nie wspominaiąc) wybawił w Papii młodzieńca iednego z więzienia, do ktorego od Slachcica pewnego bezprawnie y niewinnie był oddany. Franciszkowi *Gonzadze* Xiążęciu Mantuańſkiemu pokazał ſię pod czas woienney poryczki y dał zwycięſtwo nad nieprzyiaciołami. Miaſto Papią uwolnił Roku Pańſkiego 1503 od morowego Powietrza na ktorego cudu pamiątkę corocznie do tych czas toż miaſto odprawuie oſob iwą na podziękowanie uroczyſtość Sławne w Hispanii Miaſto *Tolet* po dwa razy od ſtraszney wſzyſtkie zboża y winnice pożeraiącey uwolnił ſzárańczy widziany w Habicie naszym y rzeminnym pasie S. O. na powietrzu, tęż ſzerańczę do rzeki *Tagus* zapędzaiący y topiący. Wiecznym znakiem iego niewygaſley miłości ieſt ona ſławna w Hiszpanii Mieście *Valentiola* na

Honor iego co-rocznie Procesſya, gdzie wſzyſtkie ſwiece y pochodnie po ſkończoney procesſyi tęż sámę wagę maią ktorą przed Procesſyą miały: takze y zrzodło, ktore przez wiele ſet lat aż do dnia dziſieyſzego w Papii z iego grobu wychodzi y wſzelkie uzdrawia niemocy. (*Torelli Centur. I C. 1. &c.*) Udzielaycie także obficie tey miłości, ktora on od Boga obficie odebrał; gdyż nic lepſzego y chwalebnieyſzego znaleść ſię niemoże, iako z ſzczerey miłości darować bliźniemu, co kto z ſzczerey miłości od Boga sam odebrał (*S. Augu. Lib. de Spirit. &c. An. C. 17*)

III WIelka miłośc ktorą nasz S. Tomasz *a Villa nova* miał ku ubogim, ſłusznie mu ſmię *iałmużnika* w kościele Chryſtusowym wyiednała. Z klasztoru na Arcybiſkupſtwo w Walencyi wſtąpiwſzy zwykł codziennie 500 ubogich przed Pałacem ſwoim karmić, oprocz chorych, kalekow, więźniow &c. Zdiął raz z ſiebie na wzor S. Marcina płaszcz na okrycie prawie nágiego żebraka. Intraty ſwo,

ie corocznie na ubogich łożył zostawuiac sobie tylko na szczupłe wyżywienie; w każdych rocznych porachunkach pokazowało się, że się więcey ubogim rozdało, aniżeli Arcy-Biskupstwa Intrat było, gdyż tak miłosierne uczynki Bog cudownie rozmnażał. Dni 4. przed smiercią rozkazał Mąż S. wszystkie pozostałe ieszcze pieniądze y domowe sprzęty między ubogich rozdać, tak dalece: ze mu niezostało tylko iedno ubogie łożko na ktorym chory leżał. Przypomniawszy zaś sobie ze o piwnicznym swoim zapomniał, y nic mu (gdyż był bardzo ubogi) nie zostawił, zawołać go do siebie kazawszy, łożko mu własne darowáł. A gdy ten z płaczem podziękowáł, rzekł S. Arcybiskup: Teraz cię proszę pożycz mi tegoż łozka, poki się z tym swiatem nie pożegnam, ieżeli to zaś bydz niemoże, niebędę od tego go abym na gołey ziemi umrżeć nie miáł. Po smierci ciało 8000 ubogich, płaczących Oycá swego, prowadziło do pogrzebu (*VitaC.24*) Zadasz

miłosier

miłosierdzia Boskiego? bądz łaskaw na ubogich y miłosierny. Kiedy ty iako człowiek ludziom odmawiasz miłosierdzia; iakżeci daleko słuszniey Bog swego Bostwa nie umknie? (*S. Aug: Serm 19.*)

IV. S. Jodocus opuściwszy krolewską koronę y berło w Anglii wstąpił do naszego Zakonu. Stało się że z drugiemi Towarzyszami swemi musiał przez puszczą przechodzić a że przez dni kilka żadney nieznaleźli wody rozumieli iż od pragnienia umrą. Zlitował się nad niemi S. Jodocus, wziąwszy laskę swoię wezwał Nayslodszego Jmienia JEZUS, uderzył w twardą opokę, z ktorey zaraz tak wiele wytrysneło wody że się wszyscy przy życiu utrzymali (*Compend. fol: 346*) Miłość bliźniego iest podobna do wody, ktora z serca iakby z zrzodła wypływa; kiedy nie nawidzasz bliźniego, to zrzodło iest wysuszone, kochasz go? tą wodą ożywiłes, y samego siebie zachowałeś od śmierci (*S. Aug: lib. 50 Hom, 18*)

B: Miko

V B: Mikołay *de Tinis* będąc Przeorem w klasztorze Seneńſkim, gdy wſzyſtkie dochody Klasztorne zgromádzone zaſtał, zwołał ubogich, ile ſię ich tylko w Mieście znadowało. Przyszło zatym takie mnoſtwo ich, że ledwoby dzieſiątemu można cokolwiek udzielić. Zaczął iednak S. Mąż ſzafować między ubogie á wſzyſtkich nakarmił. Y owszem tak Bog błogoſławił tę iałmużnę, że potym wyſzafowaniu więcey zboża, wina, y inſzych Jntrat wtym kłaſztorze znaleziono, á niżeli przedtym było. Podobny cud ſtał ſię z S. Tomaszem *a Villanova*, ktory widząc wielką liczbę ubogich przed Pałacem ſwoim, rozkazał ſzafarzowi aby im zboża (gdyż wielka drogość była) udzielił, ktory oznaymił że więcey iuż niemasz, ponieważ dawniey wſzyſtko ubogim rozdało ſię. Idź rzecze S. Oyciec w Jmię Boſkie á przynieś zboża dla tych moich ubogich. Gdy zaś nietak w nadziei czego znalezienia, iako bardziey z roſkazu S. Arcybiſkupa do Spkilerza zaszedł,

aliści

aliści tak napełniony zbożem znalazł że drzwi ledwo z wielką prácą otworzono (*l. c. fol: 350.* Tego prawdziwym Chrzescianinem należy nazwać, ktory swego miłosierdzia na wszystkich ludzi wylewa, y ktorego stoł dla każdego iest nagotowany (*S. Aug: l. de Vita Christ*)

VI NAsz B. Bartłomiey z *Lizbony* udał się Roku P. 1322 do Affryki na opowiadanie Murżynom Ewangeliy S. Nawrocił wielką liczbę ludzi do wiary Chrystusowey nauką swoią y cudami, umarł na koniec w Tagaos z wielkim żalem ludzi; Ale miłośći ktorą miał ku tamtemu mieyscu, przez to nie ubyło, lecz w następuiący sposob do dnia dzisieyszego cudownie utrzymuie się. Ciało iego iest nieskażytelne, do ktorego w potrzebach swoich uciekaia się Murzyni y nazywaią go *Swiętym Chrześcianinem.* z głowy wychodzi wdzięcznego zapachu oleiek, ktory Wszelkie niemocy leczy. Kiedy suchoć wielka, zwoływaią niewolnikow Chrześcian ktorzy

rzy przed iego gdy się modlą Ciałem, pospolicie zaraz wielkie następuią deszcze á zatym piękne urodzaie (*Compend. fol:* 339. *Elsius fol.* 644) Niechay was zâtym żaden nie zwodzi Synaczkowie moi, milsza Bogu nie znayduie się ofiara, iako kiedy ludziom, nawet złym, ile że ludzmi są, dobroć wyświadczamy; gdyż miłość pokrywa wielkości grzechow (*S. Aug. l.* 50 *Homil:* 6)

VII. Błogosł: Bartolomea Seneńska wiele lat żyła pod Regułą S. O. Aug: Tak miłowała Oblubieńca swego JEZUSA, że na wspomnienie Imienia Jego bez westchnienia y innych znakow miłości bydz niemogła. Czasem od miłości zdawała się bydź bez zmysłow. Nie usłyszáno nic od niey tylko to Nayświętsze Imię. Zwykła co noc, odpoczywaiąc, y przez sen, o tymże nayświętszym Imieniu spiewać, y innych do spiewania także pobudzać (*Elsius L. B.*) Właśnie iak by chciała mowić z Apostołem: zdało mi się przechodząc między wami

nic nie

nic nie umieć tyko Jezusa Chryſtusa. Alić ta ieſt mądrość nad wſzyſtkie mądrości, ieżeli tęz ſzczegulnie znas iuż ci więcey niepotrzeba a żebyś ſię uczył. (*S. Aug: in C. 2. Cor*)

VIII B. Marcin de *Ullate* był *Preſes* Krolewſkiey rady w *Estellla*, ále wzgardziwſzy tą godnością wſtąpił do Zakonu naszego, y tak gorliwym ſtał ſię miłośnikiem zbawięnia bliźniego, że dla iego nawrocenia co dzień po dwa trzy, albo y więcey razy na Ulicy kazywał z wielkim pożytkiem ludzi. Niedaleko miaſta *Sevilia* była wioſka w ktorey ſami mieſzkali Murzyni, tych wſzyſtkich kazaniem ſwoim nawrocił. Umarł zatym ſwiatobliwie Roku Pan: 1503 (*Elſius L. M:*) Jak wielka ieſteś o miłości! bo gdzie wszyſtko ieſt, á ty nie ieſteś, nic nieieſt; y gdzie nic nie ieſt, tylko ty sama, tam ieſt wſzyſtko. (*S. Aug: Tr. 9. in Joan.*)

IX NAsz B. Fridericus z *Ratyſbony* Laiczek uſługował inſzym w kuchni z miłości Boga y bliźniego.

zniego. Karmił codziennie niektorych ubogich potrawami, ktorych sobie odeymował. Czasu iednego spodkał go Przeor gdy potrawy dla ubogich niosł do Forty, pyta więc co niesie? Fridericus odpowiada: drewno y trzaski. Otwiera zatym łono y nic nieznalazł tylko drwa y trząski. Ggy zaś do Forty przyszedł obaczył znowu pierwszą potraw postać y tak one ubogim rozdał (*Curtius in vita*) Wiedział znać ostraszney sentencyi S. O. Augustyna. Przyidzie czas kiedy ci, ktorzy ubogim kawałka chleba żałowali, żadney kropelki wody nie uproszą. Przyidzie czas w ktory ci, ktorzy ubogich niechcieli karmić na ziemi, piekielnemi płomieniami będą musieli karmić się w Piekle. (*S. P. Aug: Serm. 36 de Sanctis*

X. LIsty Roczne z Japoniy w Roku 1637 do W. X. Vitelescha Generała *Soc. Jesu* swiadczą oiednym Oycu naszego Zakonu (Ktorego Imię nie wspominaią) że ten razem z innemi Chrześciany za prawdziwą wia-

rę był

rę był na ogień skazany. Gdy tedy o gień iuż był podpalony zawołał nań inszy z Ognia wyznawca Chrystusow prosząc aby go ieszcze wysłuchał spowiedzi żeby tym lepiey mogł umierać za wiarę Chrystusową. Zmieszał się niemało tym pomieniony Kapłan gdyż opuszczáiąc Pal y stos swoy mogłoby uczynić Pogaństwu mniemanie opuszczenia wiáry: proszącego zaś y wołaiącego o spowiedź nie wysłuchać byłoby przeciwko miłości bliźniego. Aleć przemogłá miłość, bo opuściwszy Pal y stos swoy, bieży do goreiącego stosu z ktorego ten był głos usłyszáł, wysłuchał Męczennika Chrystusowego spowiedzi w poszrodku ogniá, po danym zaś rozgrzeszeniu pospieszył znowu do stosu dla siebie nagotowánego, y tak chwalebnie umarł z podziwieniem Pogan, ktorzy podobnego dowodu miłości nigdy niewidzieli. *Engelgrave in Cælo Empyreo in Festo S. Andreæ Apost: Fol* 121) Bracia mili noście ieden drugiego cięzár dobrowolnie y wesołym Sercem, bo przez

bo przez to doydziemy do onego żywota w ktorym ciężarow znaleść niepodobną. (*S. P. Aug: L. 33. qq. 99*)

ROZDZIAŁ IV.

Modlitwy y Duchowne Vwagi we SZRODE

Dnia tego mogą B. B. y Siostry S. Matkę Monikę następuiącym nabożeństwem uczcić y wuważániu Jey wylanych łez, według przykładow następuiących w pokucie się. czwiczyć.

LITANIA.

o S. Matce Monice.

Kyrie eleyson Chryste eleyson.
Kyrie eleyson,
Chryste usłysznas,
Chryste wysłuchaynas
Oycze z Nieba Boże, Zmiłuy się.
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy się nad:
S. Troyco Jedyny Boże Zmiłuy się.
Swięta MARYA.
Swięta Matko MONIKO
Pociecho wszystkich Mat: Smętnych
Kochaiąca Matko duchownych
Synow y Corek Syna twego.

Modl: za:

Wierna Marko wszyſtkich błądzących grzeſznikow.
Duchowna Matko Małżonka twego Patrycyusza.
Gorliwa Matko około zbawienia Syna twego Auguſtyna.
Mężna wzgárdzicielko rzeczy Ziemſkich.
Dziwnie oświecona kontemplatorko rzeczy Niebieſkich.

Modl ſię za nami.

Nieprzebrane zrzodło łez zbawiennych,
Zbawienia duſz Chrześciańſkich gorliwie prágnąca.
Nieſkruſzony Dyamencie! niewzruſzoney wiary.
Niewygasły Karbunkule czyſtey miłości.
Piękna perło kroleſtwa Niebieſkiego
Jaſne Zwierciadło nieodmienney cierpliwości.
Wzorze wſzyſtkich cnot,
Ozdobo wſzyſtkich Wdow.
Swiatło iaſne Kościoła Chryſtusowego,

Modl ſię za nami.

Nienasyconego prágnienia Jeleniu

do

do Nayś: Sakramentu Ołtarza.
Oſobliwa Adoratorko Naysłodſze-
Jmienia Jezusowego.
Poslubiona Gołębico Przenaydo-
ſtoynieyſzey MARYI Panny.
Nabożna uczcicielko grobow SS:
Męczennikow,
Nieuſtraszonym Sercem ſzukaiąca,
ſwego od Boga uciekaiącgo Sy-
na Auguſtyna.
Seraphino w miłości Boga.
Cherubino w mądrości Niebieſkiey,
Tronie Łaſk Ducha S.
Potężna Mocarko przęciw mocy
piekelney
Aniele w proſtocie y niewinności,
Naśladownico Maryey w noſzeniu
Jey Paſka,
Ktoraś w łzach zaſiałá, á w rado-
ści zbierała,
Ktoraś na ziemi płakała, á w Nie-
bie wiecznie ſię cieſzysz.
Baranku Boży ktory gładzisz grzechy
Swiata. Przepuść nam Panie
Baranku &c. Wysłucháy &c.
Baranku &c. Zmiłuyſię nád nami
Chryſte

Modl ſie za nami. Modl ſię za nami.

Chryſte uſłysz nas, Chryſte wysłu &c.
Kyrie eleyſon Chryſte eleyſon
Kyrie eleyſon,
℣ *Modl ſie zanami S. Matko MONIKO.*
℟. *Abyśmy ſie ſtali godnemi obietnic Pana Chryſtuſowych.*

MODLITWA

BOże Pocieſzycielu ſmętnych, y zbawienie w tobie ufaiących, Ktoryś rzewliwe łzy Błogosławioney Matki Moniki w nawroceniu Jey Syna Auguſtyna miłoſiernie przyiął, day nam przez oboyga przyczynę grzechy naſze opłakiwać y odpuſzczenia łaſki twoiey otrzymać. Przez Chryſtusa Pana naſzego Amen.

Modlitwa S. O. Auguſtyna na uproszenie odpuszczenia grzechow od Pana Boga.
(Ex lib. Medit. C. 2.

OTo Stworco moy wielem proſił ktorym y mała niezasłużył- Wyznawam, że nie tylko o ktore proſzę dary nie ſą mi powinne; ále owſzem mnogie y wytworne męki. Smiałości mi iednak dodáią iawno-grzeſznicy wſzeteczznice, łotrowie, ktorzy z paſzczeki

ſzczęki nieprzyiacielſkiey we mgnieniu oka wyrwani, na łono paſterza naywyższego ſą przyięci. Albowiem Tworco wſzyſtkich rzeczy chociaż w każdych ſprawach twoich ieſteś dziwny; dziwnieyſzym Cię iednak bydź wierzemy w uczynkach miłoſiernych. Zkąd o ſobie przez niektorego ſługę twego powiedziałeś:[a] Litości iego nad wſzyſtkie ſprawy iego. A gdy iakoby o iednym tylko mowisz, ufam żeś o wszyſtkim ludu twym powiedział: Miłoſierdzia mego nie oddalę od niego. Żadnym bowiem nie zgardzisz, żadnego nieodrzucasz, żadnym ſię niebrzydzisz, chybaby kto ſzalony pierwey Cię ſobie obrzydził.

PRzeto nietylko rozgniewany nie karzesz, ale gniewaiącym cię dary dałesz ieśliby ſię upamiętali. O Boże moy, mocy zbawienia mego, obrońco moy, iam nieſzczęſny iam ciebie rozdraźnił, iam ſię złego przed tobą dopuścił, gniew i zasłużył. Zgrzeſzyłem, á tyś umęczon: przeſtąpiłem mandaty twoie á dotąd mnie znoſisz:

Jeżeli żałuię, odpuszczasz: ieżeli się do ciebie wracam, przyimuiesz; naostatek gdy pokutę odkładam, nie kwapisz się z karaniem. Błędnego, na drogę zawodzisz, niechcacego iść wzywasz, czekasz leniwego: wrácaiacego się obłapiasz, naucz nieumieiętnego. Smutnego głaszczesz: upadłego podnosisz. po upadku naprawiasz: proszącego daruiesz: szukaiącemu daiesz się naleść: kołacacemu otwarzasz. Oto Panie Boże zbawienia mego, coć zadam niewiem, iakoć odpowiem nieumiem. Zadney przed tobą ucieczki, żadnego schronienia niemasz. Ukazałeś mi drogę dobrego życia, nauczyłeś mię po niey chodzić, groziłeś piekłem y obiecałeś mi Rayską chwałę
Teraz Oycze Miłosierdzia, y Boże wszelkiey pociechy, przebity, przebiy boiaźnią ciało moie, abym tego czym mi groźisz boiac się uszedł, a przywroć mi radość zbawienia twego, abym co obiecuiesz miłuiac otrzymał. Mocy moia Panie twierdzo moia, Boże moy, ucieczko moia, wybawi-
cielu

ćielu moy, poday do serca cobym o tobie rozmyślał, naucz iakobym cię wzywał, day czym bym się tobie podobał. Wiem bowiem wiem iednę rzecz ktorą ubłagan bywasz, drugą ktorą niegardzisz; duch strapiony ofiara tobie iest, á serce skruszone y uniżone przyimuiesz. Tymisz mię Boże moy, wspomożycielu moy zbogać darami tymi przeciwko nieprzyiacielowi osadz obronami, tę od płomieniow złości day ochłodę, tę żądzom ukaż łaskawą ucieczkę.

Spraw Panie, mocy zbawienia mego, abym niebył z liczby onych, ktorzy do czasu wierzą á czasu pokusy odstępuią. Zasłoń głowę moię w dzień woyny, nadzieio moia wdzień smutku y zbawienie czasu ucisku.

DVCHOWNE VWAGI.

o Pokucie

JAk bardzo za swe grzechy, ktorych w młodości popełnił, żałował Augustyn S. ztąd się dowodnie pokazuie, że po czterdziestoletney prawie pokucie przez 10 dni

przed Smiercią, siedm Psalmow Pokutnych z łzami odprawiał powiadaiąc: Zeby się niepoważał człowiek żaden bez żalu y pokuty iść z tego świata, chociasz by niewiedzieć iak Chwalebne prowadził życie. (*Lancill. l. 3. C. 62*)

II. Nasz *B. Antonius de Roa* był posłany od swoich Przełożonych do Jndyi na nawrocenie Pogan. A że wiedział iż słowa tylko poruszaią, a dobre przykłady ludzkie serca pociągaią, dla tego ostry żywot prowadził. Łożko iego dla odpoczynku była twarda ziemia; pokarm, zioła, y korzonki; przytym nosił zawsze cięż-ki żelázny Pás ná gołych biodrách, kazywał często stoiąc na zarżystych węglach bez naymnieyszey obrazy, chcąc tym ogień grzechowy ugasić w drugich. Umarł nakoniec świątobliwie wiele dusz kazaniámi, cudami, y dobremi przykładámi, pozyskawszy Chrystusowi. (*Eliasz à S. Theresiá l. 2. C. 27.*) Zycie świątobliwych ludzi nie tylko im iest pożyteczne, ále też y innym, aby się dobrym utrzymywa-

li

li przykładem, czego dobremi u nich nie można było dokazać słowy. (*S. P. Augu: Serm: 3. de Epiph:*)

III. *SS: FELICITAS.* y *BASILICA* rodzone Siostry S. O. Aug. prowadziły po nawroceniu Brata swego bardzo ostry żywot, wina y mięsa nie znały. Co dziennie odmáwiały wszystkie Psalmy Dawidowe ktorych iest 150. W nocy zaś czciły Nays: Maryą P. sto razy upádaiąc na kolana. Zadney świeckiey osoby niewidziały od tego czasu, iak weszły do Klasztoru, y owszem kiedy one brat ich Aug S. nawiedzał, zakrywały twarz swoią a żeby od niego niebyły widziane. Przez co do takiey przyszły świątobliwości, że kwiatami ktore kiedy w ich były rękach wielu chorych zostało uzdrowionych. (*Elssius. L. B. & F.*) na koniec zeszły z tego Swiatá w Roku 80. życia swego y stanu Pánieńskiego. Miały za prawdę z bratem swoim: Ciało nasze iest zwierz ktorego utrzymuymy postem, kiedy się żądnym powodować nie da wędzidłem. (*S. P. Aug: de Cant: Nov: C. 3.*) Gdyż

pokarm

pokarm wypędził nasz kraiu, zaczym głod powinien nas znowu tam zaprowadzić. (*S. P. Aug.: Serm: 65. de Temp*)

IV B. Jan *Vique* wſtąpił w Jndyach Mieście *Mexico* do Zakonu Naſzego, y był od P. Boga naſtępuiącym cudownym ſpoſobem powołany do bardzo oſtrego życia. Zwykł był dla ćwiczenia ſię y nauki właſney rożne ſpisować Kazania. Dnia iednego przypadło mu do ręki bardzo ſtraſzne Kazanie o Niedzieli pierwſzey Adwentowey, w ktorym znaki y cuda dnia Sądnego, oraz przyiście ściſłego Sędziego Boga było opiſane. Zatrwożył ſię na to tak dalece że opuściwszy Xięgi y mieysce, poſzedł do Celli, mocno uważał, iako temu ściſłemu Sędziemu Rachunek dla popełnionych grzechow oddał w tych myślach wpadł w zachwycenie y zdało mu ſię iakoby ſtanął przed zagniewanym Sędzią maiący dać ſprawę z przepędzonego życia. ſtanęły mu w oczach wſzyſtkie grzechy z taką boiaźnią, lękaniem, y poznawaniem że ſię godnym

ſmier

ſmierci wiecznej uznał. W oczekiwaniu zaś oſtatniey ſentencyi y dekretu obáczył, iáko Nays: M. Panna zbliżywſzy ſię do zagniewanego Sędziego, za nim upraszała y ręczyła: za tym go uwolniono y znowu powrocił do Zywota. Upadł więc Zaraz na kolana zrzed obrazem Nays: M. Panny ktory w ſwoiey Celli miał, dziękuiąc pokornie za uwolnienie ſwoie obiecuiąc nowe y pokutne na potym prowádzić życie. Zaczym ſpowiedz generalną z całego życia odprawiwszy; tak ſię w Celli zamykał, że nigdy z niey wyiawſzy powinności poſłuſzeńſtwa, niewychodził. Oczy ſwoie od tego zaraz czasu zawsze na ziemię ſpuſzczał. Pokarm iego był chleb y wodá. Potrawy zaś, ktore mu iako inſzym w Refektarzu dawano, za pozwoleniem przełożonych dawał ubogiey niewieście, ktorą tym ſpoſobem żywił. Naoſtatek znowu w zachwyceniu uſłyſzał od Sędziego Boga naſtępuiące pociechy pełne ſłowa: *Synu Poprzeſtań walczyć, bądź mocnym; y radu*y.

duy. ſię I od tego czasu zawſzę Niebieſką pociechą bywał poſilony aż do oſtatniego końca.(*Eſſius, L. J.*) Starayſię także nieczyſtość grzechow ſwoich oczyścić, boć popełnione grzechy zaſzkodzić niemogą, ieżeli ci ſię nie podobáią y do pokuty będą pociągane. (*S. P. Aug.: ſerm 181 de Temp.*) O Smierci tego świątobliwego męża wſpomniemy w Uwagach Sobotnich.

V. S. Rozalia Naſzego Zakonu (*Urbanus VIII*) z krwi Krolewſkiey *Caroli Magni* zrodzona, udała ſię w 13 Roku wieku ſwego niedaleko Miaſta Palermo w Sycylij z Krolewſkiego Pałacu na wyſoką gorę *Pellegrino* nazwaną, gdzie wiele lat w nayoſtrzeyſzym życiu przepędziła. Zycie Iey y ſmierć była ukryta aż do Roku 1626 ktorego czasu w pomienionym Mieście morowe powietrze ſrodze grasſowało, pokazała ſię S. Rozalia dwakroć nabożney iedney Pani, napominaiąc oraz y upewniaiąc, że Powietrze uſtánie, ieżeli Ciało iey z gory *Pellegrino* gdzie w Jaſkini w ktorey żyła, ukryte leży, będzie

dzie przenieſione do Miaſta. To gdy Arcybiſkup tameczny zludem uczynił zaraz złe powietrze uſtało. Od ktorego czasu S. Rozalia rożne miaſta y Kroleſtwa ſobie za Patronkę od morowego powietrzą obrały (*Elſius L. Rt*) Cały narod ludzki chorpie, nie chorobámi ciała lecz duſzy dla grzechow, aleć mamy wielkiego y niezawodnego Lekarza. (*S. P. Aug. ſerm: 50 de Verb. Dom:*) ugaś zątym to, cożeś źle narobił, aby Bog záchował to, co dobrze ſtworzył (*S. P. Aug: Tr. 12 in Joan.*) Wſzyscy ludzie ſzukaią zdrowia Ciała, ále mało ſzuka zdrowia Serca, lecz bárdzo nieroſtropnie, gdyż nam wielce potrzeba; żeby ciało Chorobami na ziemi nadwątlone leżało, aby dusza bez przeſzkody do Niebá podnieść ſię mogła. (*S. P. Aug: Serm: de Medit. animæ*)

VI. Naſza B. Helena *de Udine* Szlachetnie urodzona, obrała po ſmierci Małżonka w Domie Bożym y Zakonie naſzym bydź odrzucona. Udała ſię na bardzo oſtry żywot, przez całe

ſześć

ſześć lat nie ſkoſztowała tylko zioła. także często octem y żołciá ſię poiła na pamiątkę gorzkiey męki Zbawiciela. Odpoczynek iey bywał na gołey ziemi, cały dzień y cała noc albo ná modlitwie albo na Bogomyślności trawiła. Kolczystą Koronę szpilkami nasadzaną częſtokroć noſiła na głowie, dała ſobie związać ręce na wzor Chryſtusa Pana, y chciała aby ią drugie ſioſtry uwiązawszy iey u szyie powroz, włoczyły po całym Klaſztorze. Czart ią częſtokroć wtracał do bieżącey rzeki przez ktorą przechodzić trzeba było do Kościoła, ále zawsze bez urazy na brzeg wychodziła. Naoſtatek zakonczyła pokutne życie w przytomnoſci. N. Maryi Pan. S. O. *Aug.* S. *Mikołaia z Tolentynu* ktorzy ſię iey byli pokazali, ſwiętą ſwiercią Roku P. 1458 â 62. wieku ſwego (*Elſſiu. L. H.*) Do was obracam mowę wdowy: żyiacieſz cieſząc ſię z ſwego ſtanu y oczekiwaycie w cichości Pana, ktory ſieroty y wdowy przyimuie, ále prawdziwe wdowy, te ktore ſię w modlitwie poko-

rze

rze y dawaniu iałmużny cwicza. Jeżeli nie nayduiecie co dać ubogim, wzbudzaycie w sobie dobrą wolą, a Bog znaydzie z czego wam udzieli y nagrodzi (*S. Aug. Serm. 7 de Temp.*)

VII Młodzieniec uczony wstapiwszy do Naszego zakonu w Bononiy wpadł w subtelną pokusę złego ducha, to iest: ktoraby sekta była nayprzednieysza czyli Pogan? czyli Żydow? czyli też wiara Chrześciańska? gdyż poganie iako mu się widziało, żyią według prawa natury. Żydzi według ustaw, ktorych im Bog dał y napisał na Gorze Sinai. Chrześcianie zaś według Zakonu Chrystusowego. A że tey pokusie niebronił był wstępu z początku niemogł oney iuż pokonać! zaczym zwykł często otym dysputować, przez co w wieksze zaszedł wątpliwości, y do tego iuż był przyszedł że postanowił w nocy z Klasztoru uchodzić. Aleć N. Marya Panna zaszła mu wedle Forty drogę mowiąc; *Jeżeli pragniesz doyść prawdy wiary Syna mego? wiedz otym że Poganie po całym*

swiecie

świecie błędami, á żydzi złościami napełnieni żyia: Prawo záś Syna mego ztąd pokazuie się bydź naylepsze, że miłością, pokorą, y czystością iaśnieie; ktore trzy rzeczy dowodnie wtym Zakonie znaydziesz. Wiedz żem ia iest Matka Chrystusowa Obrończielka tego Zakonu, y dopuszczać niechciałam aby twoia czysta młodość zginąć miała. Poczym ten Młodzieniec powrociwszy do Celli, tak pokutne prowadził odtąd życie, iż nietylko po śmierci ale y zą żywota cudami zaiaśniał [*Godescalcus Holem. Serm.* 11. *Quasi modo*] Trzymaycie się więc Przysłowia S. O. Augustyna (*Serm* 20 *de Verb. Dom*) Lepsza iest z prostotą niewiadomość, aniželi zuchwała umieiętność. Więc niechay się poddá ludzka nikczemność y niechay nie szuka tego, co niczym iest, aby to, co wszystko iest, co iest Bog, nie utraciła (*S. P. Aug. de Gen. contra Manich C.* 2.

VII. Jawny nieiaki Lichwiarz wpadłszy w zachwycenie obaczył Chrystusa Pana, na obłokach siedzącego

cego: A nad głową swoią wszystkie swoie popełnione grzechy napisane y pod sobą otwarte ná pożarcie piekło. W tym przestrachu obaczył dobrze sobie znáiomego Oyca nászego Zakonu zbliżaącego się do zagniewanego Sędziego y mowiącego: *Panie co chcesz aby sie stało z tym grzesznikiem? odpowiedział Chrystus: żeby albo za grzechy swoie zápłácił, albo na bezdenność piekielną poszedł.* Przyszedłszy zatym do siebie, pospieszył czym prędzey do tegoż Oycá, uczynił z serdecznym żalem y łzami rzewliwemi spowiedź wszystkich grzechow, y wstąpił do Zakonu naszego. Gdy zaś po kilkuletney pokucie zachorował, y bárdzo się lękał dla grzechow swoich, dárował mu wspomniony Oyciec wszystkie zasługi swoie, y obaczył go po śmierci w białych iak śnieg sukniach w wieczney chwale. (*Idem Serm: 55. Dom 5 Penth*) Ieżeli ći, ktorzy się nawracaią tak wielkie ponosza ciężkości, iakaż kara tych czeka ktorzy się wcale nawrocić nie zamyślaią? (*S. P. Aug: in Psal: 6.*)

VIII

VIII Naſz B. Ian *Bonus* czyli *dobry*, w *Mantuy* z domu záćnego *Bonbomi* urodzony, w młodości ladaiakie prowadził życie, od ktorego ani go łzy pobożney Matki, ani rożne Boſkie natchnienia odwieść mogły, aż nakoniec ciężko zachorowawszy ślubował do Zakonu naſzego wſtąpić Jeżeli go Bog do pierwſzego przywroćił zdrowiá: ktore otrzymáwszy, wſzyſtkie pieniędze y doſtatki między ubogich rozdał; a wſtąpiwſzy do Zákonu, na bardzo oſtry y pokutny udał ſię żywot. Corocznie trzy wielkie rożne poſty pościł. Pierwſzy był poſt Kościelny w ktory codziennie aż do wielkiego czwartku trochę tylko chleba zażywał, chleb zaś pozoſtały tak rozmnażał że nim wſzyſtkich Bráci nakármił. Drugi Poſt odprawował zaczawſzy od Niedzieli Przewodniey Po Wielkiey nocy aż do Swiątek, przez ktory oprocz codzienney kommunii S. żadnego innego pokármu nie zażywał. Trzeci Poſt był w zimie, w ktory niczego oprocz kilka fáſolow ſkosztował. Jnſzego

zaś czasu przez Rok Poniedziałki, Szrody y Piatki o chlebie y wodzie pościł, Łożko iego było twarde drzewo z ostremi kolcami, w Celli wykopał sobie był głęboką iaskinią z ktorey nigdy niewychodził aże wprzod zmowił 200 Oyczenasz y 200 Zdrow: Marya &c. Przez takie życie do tey przyszedł doskonałości, że czartow znakiem krzyża S. wypędzał, potaiemne myśli ludzkie przenikał, y na ich pożytek wyiawiał, sucha laska ktorą w ziemię wetchnął, w wielkie urosła drzewo. Gdy ieden z Braci od szatana nagabany umyślił był z Zakonu uchodzić, B. Jan pocieszył y umocnił go, w oczach iego bosemy nogami po zarżystych chodząc węglach, mowiąc: *Takiey łaski udziela Bog tym, ktorzy statecznie w służbie Jego trwaią tak dalece: że im ani ogień, ani inna rzecz zaszkodzić nie może.* Nakoniec zasnął swiatobliwie w *Mantui*, dokąd udać się był napomniony od swego Anioła Stroża (*Elssius L. J.* Niepowątpiwayż

zatym

zatym żaden dla ciężkości grzechow twoich, gdyż BOG ſentencyą y dekret na ciebie odmieni, iak prędko ty grzechy ſwoie odmienisz (*S. P. Aug: L. 6. Hypogn*)

IX. W. Marya *de Jesu* w Hiſzpaniy Mieście *Sevilia* urodzona, poſpieſzyła w Siodmym Roku wieku ſwego do Kláſztoru naſzych Zakonnic nazwanego: *Incarnationis Christi* rzewliwemi mowiąc łzami *Przyſzłam tu zoſtać Oblubienicą Chryſtusową użyczcież mi zátym Zakonnego Habitu* Coy otrzymała; A lubo żadnego ciężkiego grzechu niemiała na ſumieniu; iednak wiodła bardzo oſtry żywot. Całe nocy na modlitwie y Bogomyślności trawiła. Niewinne Ciało ſwoie codziennie oſtremi dyſcyplinami y łańcuſzkami karała. Noſiła zawsze na gołym ciele pancerż ktorego odebrać ſey nigdy nie było można, gdyż był cały wrozł w ciało. Pod czas modlitwy zdała ſię mieć Twarz Anielſką. Mękę Chryſtuſową bez obfitych łez wſpominać niemogłá, Umarła ſwiątobliwie Roku

ku P. 1617 dnia 11 Lipca (*Brullius L. 7. C. 5. n. 10.*) Chceszli żeby ciało twoie służyło duszy? starayſię aby dusza służyła Panu Bogu, gdyż wprzod tobą władnąć trzeba, aniżeli sam władnąć będziesz, y nigdy nieprzyidziesz do wielkiego, cichego, odpoczynku, tylko przez odgłos głośnecy broni, przeciwko złym żądzom twoim. (*S. P. Aug. in Psl. 9*)

X Nasz B. Jan *a S. Gvilelmo* żył w Seneńskiey Prowincyi nad granicą morską wiele lat. Ciało swoie opasywał twardą włośienicą, żelaznym łancuchem y kolcami. Pokarmi iego bywały tylko postne potrawy, á co drugi dzień nic nie iadał. Każdą sobotę pościł o chlebie y wodzie. Kiedy raz iaką na siebie wziął suknią, nigdy oney nie zdeymował, poki oney tylko zażywać można było. Sypiał na twardey desce tylko do połnocy, kiedy wstawszy resztę nocy na modlitwie y na Bogomyślności trawił. Przez ktorą ostrość záſłużył sobie na osobliwe łaski u P. Boga, przeciwko czár-

 tom,

tom, czarom, rożnym chorobom, a zwłaszcza przeciwko Febrom; iakoż przez Benedykcya (ktorey teraz w całym Zakonie naszym zażywamy) nad oczarowanemi dziećmi, niezliczoną liczbę opętanych, oczarowanych y Febrę cierpiących uwolnił. Trzech umarłych wskrzesił, z ktorych mu służył ieden w wszystkich potrzebach doczesnych przez całe życie. Czart iako Nieprzyiaciel cnoty czasu iednego w nocy tak długo biłgo łancuchami y powrozami, aż się Anioł pokazawszy czarta odpędził y bardzo wdzięcznie spiewaiac: *Swięty, Swięty, Swięty.* Znowu do Nieba wstąpił, iakoby S. mężowi ukazował y uprzątał drogę, bo y wkrotce szczęśliwie umarł Roku P. 1621. dnia czwartego Sierpnia. Po smierci w ciele iego Serca nieznaleźiono, iak by ie razem z soba wziął do Nieba. [*Curtius Ep. 18 Crusenius P. 3. C. 49 &c*) mowiac z S. Augustynem, Nie day Panie abym ia z proznością pomieszany żył, ale zbierz mię we mnie, y odemnie do ciebie,

bie, żeby ſerce moie mowić mogło.
ſzukałem Twárzy twoiey y znalazłem
(*S. P. Aug: in Pſal: 26:*)

XI. Błogos. Jan. *Estacyusz* (o ktorym wpierwſzey części, Rozd. 2. wſpomnieliśmy] przyiął Hábit Zakonny z rąk S. Tomaſza *á Villanova.* Poſłany był do Jndyi razem z drugiemi, na oświecenie Swiatłem prawdziwey Wiary Pogan; co y z wielkim wykonał pożytkiem. Zawzdy prawie płakał y prowadził bardzo oſtry żywot, na poſtach y innych dziełach pokuty. Po Smierci znaleziono krotki zbior cáłego pokutnego życia Jego właſnemi rękami nápisany, w naſtępuiące punkta, ktore dla uwagi wielce potrzebney każdemu grzeſznikowi podzielone

Pierwſza: co mię od złego życia moiego odwiodło y pociągnęło do P. Boga, była pamięć moich ciężkich grzechow, dla ktorych zdałem ſię bydź godnym piekła, y dla tegom one tak bardzo opłakiwał.

2 Jak ſię wſtydziłem grzechow moich, Ze nietylko ſpowiadać ſię ich, ale też iá-

ko pamietać o nich niewiedziałem, aż w iednym obiawieniu byłem napomniony te słyszac słowa: Spowiadaysię grzechow twoich z szczerym y prawdziwym żalem á będą ci odpuszczone.

3. *A lubo sie tak grzechow moich wyspowiadałem, została iednak we mnie wielka Boiaźń, ktora mie do tak ostrey pokuty pobudzała.*

4. *W czym uznawałem wielkości Dobroci Boskiey, ktora mie tak długo cierpliwie oczekiwała; y miłosierdzia, ktore mie Niebieskim Swiatłem swoim do poznawania grzechow moich przywiodło; z ktorego poznawania urosło we mnie wielkie pragnienie, grzechy moie należytą karą zmazać, y tak dobroci y miłosierdziu Boskiemu zadosyć uczynić.*

5. *W Uważaniu grzechow moich zwykłem sie sam sądzić, przez co do wielkiego płaczu bywałem pobudzony dla odpuszczenia onych otrzymania; Na ktory koniec N. Maryi Panny y wszystkich SS:^o przyczyny wzywałem,*

6 *Po tym moim poddaniu sie, użyczył mi Bog osobliwego daru do rozmyślania*

męki

męki iednorodzonego Syna Jego Jezusa Chrystusa P. iakoż ia niegodny na krzyż wbitego y dla Zbawienia całego Swiata cierpiącego własnemi oczami widziałem. W szczegulności iednak zdało mi się, iakby to wszystko zamnie iednego cierpiał.

7 Gdym go tak na krzyżu wiszącego uważał, zacząłem rzewliwie płakać, uważaiąc: żem ia go grzechami moiemi ukrzyżował, życzyłem także sobie przez całe życie płakać, dlaczego prosiłem P: Boga aby mię zawsze grzechy moie przed oczy stawiał, y nieustannych łez pokuty pozwolił. Pod czas trwaiącego tego prapragnienia mego zdało mi się wewnętrznie usłyszeć następuiące słowa: Jeżeli tę Łaskę otrzymać pragniesz, trzeba a żebyś się z wszystkich żądz twoich wyzuł y one przybił, do Krzyża Chrystusa. Poczym przyrzekłem Bogu nigdy go nieobrażać, oraz prosiłem, aby to wszystko oddalił, coby mię od służby iego odwieść mogło. Czułem zawsze wnętrzne natchnienia ktore mię napominały: Spoyrzyi na rany, ktore dla ciebie Chrystus cierpiał: zaczym y ty cierp y

znoś

znoś wszyftko, co cię przykrego potk
ka. *Y to trwało przez wiele dni, tak: że mi ſię zdało w wſzyſtkich moich ſprawach. iako bym widział też wyobrażenie Ukrzyżowanego y ſłyſzał:* Patrzay com Ia za cię u cierpiał. *Przez co do wielkiego płaczu bywałem pobudzony, tak dálece że dla utrzymania oczu moich muſiałem one czeſto źimna pokrapiać wodą.*

8. Na koniec gdym N. M. Panny y S. Jana Apoſtoła uſtawicznie proſił, aby tych boleści, ktore oni ponoſili pod krzyżem ſtoiac, od Chrystusa P. uproſili, abym ich w życiu moim wycierpiał, uſłyszałem iak by przez ſen: Jutro pod czas Mſzy S, ſtanie ci ſię, według prożby twoiey. *Jakoż y ſtało ſie, y tey wielkiey łaſki zniesſkończoney Dobroci P. Boga wiele lat doznawałem y uſta moie do zranionego Boku iego przykładałem; y w ten ſposob wſzyſtkie grzechy moie ſą zmazane.* (Her. L. 1. Elſſius L. 1.) *Bo lubo łzy ſą ſłone y gorzkie, ále Bogu ſą ſłodkie y miłe; y znaleść ſie nie może co by upału grzechow tak prędko y łatwo ugaſiło, iako łzy twoich oczow.* (S. P. Aug: in Pſal: 94.)

ROZ

ROZDZIAŁ V.

Modlitwy y Duchowne Vwagi we CZWARTEK.

Dnia tego mogą Bracia y Siostry uczcić P. Jezusa w Przenáyśw: Sakramencie.

LITANIA.

o Przenayś: Sakramencie

KYrie eleyson Chryste eleyson.
Kyrie eleyson,
Chryste, usłyszna nas,
Chryste wysłuchaynas
Oycze z Nieba Boże, Zmiłuy się:
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy się nad:
S. Troyco Jedyny Boże Zmiłuy się:
Chlebie Anielski,
Chlebie żywy ktoryś z Nieba zstąpił
Chlebie wszelką słodycz w sobie za-
mykaiący.
Chlebie ná ożywienie świata dany,
Boże zakryty y Zbawicielu,
Ziarno wybranych.
Owocu drzewa żywota.
Zrodło łask wielkich.
Ofiaro ustawiczna,

Zmiłuy się nad nami.

Baran

Baranku bez zmazy,
Pokarmie Anielſki,
Skarbie Prawowiernych
Poſilenie Dusz pobożnych,
Pamiątko Boſkich cudow,
Ubłaganie grzeſznikow,
Przymierze pokoiu y miłości.
Pociecho utrapionych.
Pokarmie łaknących,
Lekarſtwo chorych
Zapomożenie w Panu umieraiacych
Upominku przyszłey chwały,
Zmiłuy ſię nad nami.

Bądź nam miłościw, Odpuść nam Pa.
Od niegodnego Ciała y krwie twey używania. Wybaw nas Panie
Od pożądliwości Ciała.
Od pożądliwości Oczu.
Od pychy żywota tego.
Od wſzelkiey akazyi do grzechu,
Przez ono wielkie pragnienie, ktorymeś wielkanoc na tym pokarmie z Uczniami ſwemi odprawić, żądał.
Przez głęboką pokorę, w ktorey uczniom twoim umywałeś nogi.
Przez naygłębſzą miłość w kto-
Wybaw nas Panie.

rey

rey ten S. Sakrament, poſtánowiłeś.

Przez S. Ciało y krew twoią, ktora dla nás w tym Sakramencie zoſtawiłeś. Wybaw nas Panie,

Przez SS. Pięć ran tegoż Ciała twego Nayświętſzego.

My grzeſzni proſiemy.

Abyś nam wiary, uczciwości y nabożeńſtwa ku temu Sakramentowi przymnożyć, y do końca zachować raczył.

Abyś nas od ſmierci grzechowey do żywota wiecznego wſkrzeſił.

Abyś wſzelkie złe w nas umorzyć y wykorzenić raczył.

Abyś nas w łaſce twoiey utwierdził y umocnił.

Wysłuchay nas Panie,

Abyś nas od zasadzek czartowſkich obronił.

Abyś dusze naſze łaſką twego nawiedzenia oswiecać y rządzić raczył

Abyśmy ſię w tobie zawsze radować mogli.

Abyś ogień twoiey miłości w nas zapalił.

Abyś z przymierzem wieczney miłości

Wysłuchay nas Panie

łości nas ziednoczyć raczył.
Abyś nas w godzinę śmierci naszey tym Niebieskim pokarmem zmocnić y opatrzyć raczył.
Abyś nas na wieczerzą wiecznego żywota zaprowadzić raczył.
SYNU Boży. Wysłuchay nas Panie.
Baranku Boży ktory gładzisz grzechy świata Odpuść nam Panie.
Baranku &c. Wysłuchay nas &c.
Baránku &c. Zmiłuy się nad nami.
Chryste usłysz nas Chryste wysłu &c.
Kyrie eleyson, Chryste eleyson,
Kyrie eleyson.

℣ *Z Ołtarza twego Panie przyimuiemy prawdziwego Chrystusa.*

℟ *w Ktorym sie Serce naszey duszá raduie*

MODLITWA.

BOże ktoryś nam w Sakramencie Cudownym męki twoiey pamiątkę zostawił, racz nam dać prosiemy, abyśmy tak święte Ciała y krwie twoiey taiemnice czcili, żebyśmy owoc naszego odkupienia ustawicznie w sobie odnosili ktory żyiesz y kroluiesz z Bogiem Oycem w iedności Ducha

Swiętego

Swiętego BOG przez wszystkie wieki wiekow. Amen.

MODLITWA.

y pragnienie do Nays. Sakramentu S. O. Aug: Ex Enchirid. Cap. 11. & 12.

Naypięknieyszy Panie Jezu Chryste, proszę Cię przez one przenaydroższe krwi twoiey wylanie, Ktorameś nas odkupił, day Sercu memu skruchę, y łez zrodło zwłaszcza gdy proźby y modły moie Maiestatowi twoiemu oddaię: gdy psalmy na Chwałę twoią spiewam: gdy taiemnice odkupienia naszego, pewny znak miłosierdzia twego rozmyślam, albo wysławiam: gdy przy Swiętym Ołtarzu acz niegodny stoię chcąc ci ofiarować onę dziwną y Niebieską ofiarę, wszelkiey czci y nabożeństwa godną, ktorąś ty Panie Boże moy Kapłanie niepokalany ustawił, y ofiarować rozkazał, na pamiątkę miłości twoiey, to iest Smierci y Męki dla zbawienia naszego, dla naprawy codzienney krewkości naszey podiętey.

Niech bierze moc duszá moia przy

tak

tak wielkich taiemnicach: niech przez słodkość bytności twoiey przytomnym cię czuię, y niech się uweselę przed tobą, ogniu ktory zawsze swiecisz: miłości, ktora záwzdy goreiesz. Słodkości Chryste, Dobry Jezu, swiatłości wieczna y nieprzestanna, Chlebie żywota ktory nas karmisz a nic cię nieubywa, ktorego codzień pożywamy a zawżdy trwasz Cały: roswieć mi się, zapal mię, oświeć y poswięć naczynie twoie, wyprożni z grzechow, napelń łaską, y w pełni zachoway: abym na zbawienie duszy moiey, pożywał pokarmu Ciała twoiego: abym Cię iedząc, żył z Ciebie, żył przez Cię, przyszedł do ciebie, y odpoczał w tobie.

O! Słodka miłości, y miła Słodkości: niech Cię pożywa żywot moy, y słodkością miłości twey niech się napełniaią wnętrzności moie, a dusza moia niech wyleie Słowo dobre. Miłości Boż moy miodzie Słodki, mleko śnieżney białości, potrawo, y wzrost, day mi rość w tobie: abym

cię zdrowemi usty mogł zażywać. Ty żywot moy w ktorym żyię, nadzieia, ktora stoię, Chwała, ktorey dostąpić pragnę. Ty mi Serce trzymay, umyśł rządź, rozum prostuy, miłość poday, ducha zachwytay, y do gornych potokow Usta duszę Ciebie pragnacey ciagniy. Niech milczą proszę bunty cielesne, niech zamilczą fantazye ziemne y wodne, powietrzne y niebieskie. Niech milczą sny y widziadła imaginackie, wszelki ięzyk wszelki znak y cokowiek przemiia. Niech sobie cisżey poczyna y dusza sama niech miia siebie, nie myśląc o sobie, ale o tobie Boże moy. Albowiem w Tobie Bogu y Panu naszym JEZUSIE Chrystusie Naysłodszym, nayłaskawszym y Naymiłościwszym każdego z nas iest porcya, Krew y Ciało. Gdzie tedy porcya moia kroluie, tam wierzę iż ia kroluię. Gdzie krew moia panuie, tam ufam iż ia panuię. Gdzie ciało moie zacnością, chwałą uwielbione przebywa, tam rozumiem iż ia iestem uwielbionym.

DUCHO

DUCHOWNE UWAGI.
o Przenayświetszym Sakramencie.

I. SWięta Matka Monika tak nabożna była do Nayświętszego Sákramentu, że go Codzień nabożnie ptyimowała, iako o niey Swiadczy Augustyn S. (*lib: 9. Confess: C. 13*) á schodząc z tego Swiata niczego żądała od Syna Swego Augustyna, tylko żeby o iey duszy u Ołtarzá Pańskiego zawsze pamiętał. (*l. Citt.*) Jak się modlisz w Oycze nasz? Chleba powszedniego day nam dzisiay. Jeżelić chleb codzienny dla czegoż go tylko raz w Rok przyimuiesz iako Grekowie na wschod Słońca mieszkaiący? przyimuy Codzień, co tobie co dzień pożyteczno, [*S. Aug Serm: 28. de Verbis Dom:*)

II. Takiego nábożenstwa był S. Augustyn, ktory o sobie y o Swoich wyznał: Przyimuiemy codzień Taiemnice Ołtarza Pańskiego. (*lib de bon: Persev Cap: 4:*) Wymawiasz się podobno, to z nami Czynić, że się niegodnym sądzisz tego codziennego Uczestnistwa? więc żyi napotym tak, abyś się godnym

godnym ſtał tego wielorakiego przyimowania obietnic Chryſtuſowych [*S. Aug: Serm: 28 de Verbis Dom:*)

III. Swięty Mikołay *z Tolentynu* widział ieszcze w młodości ſwoiey Jezusa Pana w Przenayswiętszym Sakramencie, pięknego y iaſnością obtoczonego w poſtaci dziecięcia, ktore do niego mowiło. *Niewinni y proſtego ducha trzymaią ſie mie* (*in Vita*). Ządasz także widzieć Boga twego? więc wierz y miłuy; albowiem Boga widzieć nic innego ieſt, tylko doſkonale w niego wierzyć, y doſkonale kochać, bo niechce oczami Ciała, ale duſzy, bydź widziany [*S. Aug: L. 3. de Symb: C. 53*)

IV. Niżeli Swięty Gwilelm Xiażę *Aquitaniy* pokutne życie, pod Regułą S. O. Aug: zaczął, prześladował Kościoł Chryſtusow podobny Przeſladowcy Szawłowi. Ale iak prędko S. Bernarda Opata Nayſwiętszy Sakrament w rękach trzymaiącego y żarliwie mowiącego obaczył, w tym punkcie z Prześladownika Szawłá ſtał ſię gorliwy

Pawcł

Paweł, z drapieżnego wilka cichy baranek w owczarni Chrystusowey; nosił zawsze żelazny Pancerz, y zbroie w ktorey przed tym Kościoł prześladował, na Ciele Swoim przez Całe życie. *Vita & Propria Ordinis à S. Sede Apostol: approbata.*) Wszechmogącemu Lekarzowi żadna do uleczenia niemoc nie iest trudna, chciey tylko bydź uzdrowionym, ręki iego od Siebie nie odrzucáy, bo On wie Co czyni, y co ci pożyteczno; znoś zatym pożyteczną boleść w oczekiwaniu przyszłego uzdrowienia twego (*S. Aug: in Psal. 102*)

V Błog. FRIDERYK Laiczek naszego Zakonu w Ratisbońskim Klasztorze, wpewne Swięto z rozkázu Przełożonego w kuchni usługowáł w ten czas, kiedy drudzy Bracia w Kościele do Nayświętszego Sakrámentu przystępowali. Wiedział dobrze że milsze Bogu posłuszeństwo niż ofiara, zaczym posłuszeństwu czynił zadosyć z należytą cierpliwością ofiaruiąc Zbawicielowi Swemu pragnienie y miłośc pożywania Jego. W tych myślach

myślach będąc obaczył Anioła przed Sobą ſtoiącego, w Kapłańſką ſtołę ubranego, trzymaiącego patynę w rękach z konsekrowaną Nayſwiętſzą Hoſtyą, zaczym upadł na kolana Bogu Panu ſwemu przyzwoity oddáł pokłon, z rąk tegoż Aniołá Kommunią Swiętą przyiął z radością Serca. Ktory Cud doznany był wtym, że Kapłanowi ktory drugim Braciom Kommunią Swiętą pod Czas Mſzy Swiętey dawał, iedney Hoſtyi według liczby maiących Kommunikowáć Braci niedoſtawało. (*Curtius in Vitá*) Bòg ieſt wyſoki, Człowiek zaś niſki y nikczemny, áby ſię tedy Bòg z nim ziednoczył, niechay Człowiek małym zoſtáwa, y za nic maiący ſamego ſiebie. Cud wielki! Bog przewyższa wſzyſtko ſwoią wyſokością, y kiedy ſię ſam powyszſzasz, dotknąć go ſię nie potrafisz; poniżaſz ſię zaś y upokarzasz, poniżá ſię On y ſam zbliża ſię do Ciebie. (*S. Aug: in Pſal.* 33)

VI. Swięty Jan *á S. Facundo* ſwidywał we Mſzy Swiętey ktorą Codzień

według przykładu Oyca Swiętego Augustyna odprawował; Chrystusa Pána, rozmawiał z nim, y pytał się o iakiey materyi y grzechach ma do Ludzi kazac? Widział go też Czasem z pięciu ranami, z ktorych obficie Krew się lała, one z wielką radością y nabożeństwem całował mowiąc z S. Tomaszem Apostołem. *Bog moy y Pan moy* (*Maigretius in Vita Cap: 9. & 10.*] Kto cię poznał Panie, ten cię kocha, zápomina o sobie, kocha Cię więcey niż siebie. Gdyż opuszcza samego siebie, áby przyszedł do Ciebie, y w tobie iedynie się ucieszył (*S. Aug: Sol: Cap: 1.*

VII. Błogosławiona Chrystyna *de Cruce* pospieszyła w młodości swoiey do Klasztoru nászych Zákonnic w *Waldarno*, ponieważ ią rodzice za mąż wydác zamyślali. Zyła w Zakonie aż do 73 Roku wieku swego w takiey Swiatobliwości y czystości, że Chrystusa Oblubieńca swego codzień w Mszy Swiętey podczas Podniesienia widziała. Gdy zaś podczas ostatniey Choroby Mszy Swiętey słuchać nie

mogła

mogła, y tey tak wielkiey pociechy Swoiey zażywać, pokázał się Jey codzień Chrystus w bardzo piękney postaci podczas Mszy świętey cieszący ią y do Nieba wzywaiący (*Compend: fol:* 162) Panieńska czystość, ktora się przez Cnotliwą Skromność od wszystkich ludzi oddala towarzystwa, iest Anielskie nie ludzkie dzieło, widzi Boga, á nic oprocz Boga; albowiem Błogosławieni Czystego Serca, bo będą oglądać Bogá. (*S. Aug: L. de S. Virg: Cap:* 13)

VIII. Nasz Błogosławiony Jakub *de Cerequeto* zwykł z wielką uwagą y nabożeństwem codzień Mszą Swiętą odprawiać. Dnia iednego niedaleko Kościoła w wodzie żaby nadzwyczaynie krzeczały, przez co w Nabożeństwie nie máła przeszkoda byłá. Gdy tedy Mąż Swiątobliwy miáł Mszą Swiętą odprawować y ten skrzek żab usłyszał, niemało się zafrasował, zaczym szedł z roskazu Przeora Swego do wody roskazuiąc żabom: cicho się zachować, y Nabożeństwu Mszy Swiętey ná po-

tym nieprzeszkadzáć; y tak się stało; ponieważ od tego czasu żádnego żabiego skrzeku wtey wodzie niesłyszano. (*Compend: fol: 347.* Kiedy bezrozumne Stworzenia pod czas ofiary Bożey milczą, ktoż nápotym w Domu Bożym będzie rozmawiał, y żabi skrzek wzbudzáć? gdyż żabi skrzek nic innego iest, tylko nadaremna y prożna mowa (*S. Aug. in Psal:* 77.

IX. B. Ján *Gutius* chciał uchodzić z Klasztoru naszego Seneńskiego, dla grubych y ubogich potraw. Alec w Ogrodzie Klasztornym spotkał go Chrystus, otwartą w boku pokazuiac Ranę, uciekaiacemu Janowi napić się Nayświętszey Krwi Swoiey káże, przez co tak posilonym został, że o odpuszczenie niestáteczności swoiey prosił do Klásztoru powrocił, y napotym w Ubostwie żył ochotnie, státeczenie, y Swiatobliwie dokonał (*Elssius: L. 7.*) Niedziwuy się temu, gdyż Krew Chrystusa tey iest dzielności y mocy, że przez nia cały Swiat odkupienia dostąpił. (*S. Aug: ad artic: Impos: art* 1.)

X.

X. Ociec pewny Naszego Zakonu wpadł w ciężką pokusę y powątpiwanie, czy pod osobami chleba y wina prawdziwe Ciało y Krew Jezusa Chrystusa iest utaione, albo nie? Zdáło mu się zaś nocy iedney iakoby Chrystusá Pana w pięknym ogrodzie rázem z Uczniami zgromadzonemi widział. Chciał zatym dla wiadomego sobie uchodzić powatpiwania, ale nie mogł, bo Chrystus Pan zawoławszy go do Siebie, małą słomkę wziawszy, ktora się w punkcie w Chleb postaci małey Hostyi w rękach Zbawiciela cudownie przemieniła, podał do Ust lękaiącemu się Oycu, gdzie się zaraz w prawdziwe Ciało przemieniłá. Záczął tedy pomieniony Ociec wyráżnym wołáć głosem *Bog moy Bog moy!* á gdy znowu do Siebie przyszedł nie mogł od rádości przez niemáły czás przemowić, tylko pomienione słowa. Wszelká zátym odpádłá go wątpliwość, y służył Bogu w pokorze y mocney wierze przez cáłe życie. *B. Jordanus de Saxonia Vit. F. F. L. 2. Cáp. 18.*) Powiádáłem wám

wiele

wiele rázy iż niżeli słowá Chrystusowe wymowione będą, żáden Sákráment nie iest przytomny tylko prosty chleb, iák prędko záś słowá Chrystusowe nád nim rzeczone będą, iuż tám Chlebá nie mász, ále práwdziwe Ciáło Jezusá Chrystusá. *S. Aug: Serm: 28. de Verb: Dom.* nágotuycie zátym nie ustá ále Sercá wásze, gdyż w Sercu bywámy násyceni; y ták nie pośilá nás to, co widziemy, ále to, co wierzemy(*Idem L. 2 Serm: 33.* Wierz y iużeś go pożywáł. Bo Serce twoie iest łodką w ktorey Jezus kołysáć się prágnie, ieżeli wierzysz łodka twoia iest Spokoyna. Niewierzysz zaś? błądzi łodka twoia po burżliwych falach, á Jezus spi, ty zaś iesteś w niebespieczeństwie ro zbiiania się (*S. Aug: in Psal: 44.*

XI. Wielebna Marya *de Lacerda* z Krwi Krolewskiey Familii *de Metimna* zrodzona, żyła w Zakonie naszym *w Matrycal* w wielkiey Swiątobliwości. Cudowna y nad podziwienie iest co o niey napisał nasz S. Tomasz *a Villanova* (*Serm: 2 in die Corp: Christi:*) znałem

Zakon

Zakonna Pannę (pisze S. Arcy-Biskup) ktora takie pragnienie miáłá do Nayświętszego Sakramentu iako Jeleń do Zrzodła wod żywych. Niemogła żadnego dnia bydź bez tego Swiętego pokarmu, tak wielka była żarliwość y pragnienie. Stało się zaś w Wielki Piątek, że według zwyczaiu Powszechnego Kościoła, Nayświętszy Sakrament postawiono w grobie, a dla tey pragnącey duszy żadney Hostyi niezostawiono, Aliści záczęła rzewliwie płakać, włásnie iákby opłakiwáłá Smierc Chrystusową, ále nádáremno, dlá wspomnioney przyczyny. Gdy zás przez czás nie máły wtym żálu zostáwáła, byłá od Páná Bogá w nástępuiącey cudowny sposob pocieszoná y kármioná. Widziáłá álbowiem dwie ręce ku sobie wyciągnione wktorych był Náyświętszy Sákráment, ktory też z wielką Sercá pociechą przyięłá, y ták wszelki Jey Smutek obrocił się w niezwyczáyną rádość. Y to oprocz innych więcey obiawieniá, z Jey ust Sám usłyszáłem, co nie Sámá chcąc, ále posłuszeństwem przy-

mofzoná

muſzoná (gdyż pod władzą moią Zákonną byłá) wyznáłá. Poty S. Tomász *á Villanova (l.c.)* Záden Człowiek nárzekáć w te czásy nie może że nie má ſposobnośći do tego Nayświętſzego Sákrámentu przyſtępowáć, ponieważ Chryſtus ma codzień otwárty ſtoł w Kościele ſwoim; á czylisz podobna Słucháczc moi, że ten ſtoł záwsze nagotowány widzicie, á do niego nie przyſtępuiecie? *S. Aug: Ser: 46. de Ver: Do.*

XII. Wielebná Márya *de Jesu* z Szláchetnych rodzicow w Hiszpániy w Mieście *Sevilia* urodzona pospieszyłá w ſiodmym Roku wieku ſwego do Klásztoru *Jncarnationis Chriſti* náſzego Zakonu. Agdy ią pytáno (bo Sámá tylko przyſzłá byłá) czegoby zadáłá y dlá czego przyſzłá? odpowiedziáłá. *Dla tegom tu przyſzła abym Oblubienica Chryſtuſowa była, Zaczym o Habit Zakonny upraſzam* Gdy zá czáſem to otrzymáłá, ſtáráłá ſię bárdzo oſtry y práwie Cudowny prowádzić żywot. Zádná rzecz ták icy niebyłá ciężká, iáko towárzyſtwo innych ludzi, Nie ią bárdziey

dziey nie kontentowáło iák ubogá Cellá, w ktorey nietylko cáłe dni ále też cáłe nocy ná modlitwie y umartwieniu ciáłá tráwiłá. Nosiła záwsze żelázny páncerz ná gołym Pánieńskim ciele; umárłá ná koniec w wielkiey nádziei Swiątobliwości. Roku 1617 Dnia 17. Lipca. Po Smierci widziáłá ią pewná Swiątobliwá Zákonnicá przez pięć dni pod czas Mszy S. Stáwáłá nie dáleko Náyświętszego kieliehá od poświęcánia y podniesienia, poki Kápłán nie pożywáł Krwi Chrystusowey. Suknie Jey były biáłe iáko Snieg, w piękne ustroiona Kwiáty, wrękách trzymáłá bárdzo piękne gáłązki z podobnemiż Kwiátámi y rożámi, głowá iednák iáśniáłá nád inne członki bárdzo piękna y bogátą Korona (*Brullius L. 7. C. 5. n. 10.*) Było zátym to mniemánie: iáko by się znowu chciáłá z náymilszym Oblubieńcem Swoim Bogu Oycu ofiárowáć. Ofiaruy y ty Bogu Pánu Twemu; ołtárzem iest Sumienie twoie, nie potrzebá, ábyś szedł do Arábij kádzidłá szukáć, gdyż Bog chce ofiáry z nás Sámych.

mych. Záchcusz ználázł ofiárę w fortu-nie Swoiey, Uboga Wdowá w swoim woreczku, miłosierny Gospodárz w beczce winá, bo to iest nic innego tyl. Bogá chwálić, od ktorego wszystko dobre mász, y z ktorego miłosierdzia wszystko ći się odpuszcza, cożeś złego popełnił. Jeżeli tobie ná wszystkim innym schodzi? Ofiáruy Bogu modlitwę swoię, ktory się tą kontentuie wonnością cieszy y Cześć odbierá. (S. Aug: in Psal. 49.

XIII. B. Weroniká *de Binasco* między inszemi rożnemi od Boga łáskámi stáłá się godną Chrystusá Oblubienicá Swe-go, przez cáłą Oktáwę Bożego Ciáłá Roku Páńskiego 1487. ná Ołtárzu pod czás Mszy Swiętey widzieć biało u-bránego, przechodzącego się y uważá-iącego tych, ktorzy się w ten czás ná-bożnie modlili. Drugi ráz od Swiętych Aniołow Náyświętszym Sákrámen-tem nákármioná byłá, z ktorego prá-gnieniá práwie iuż umieráłá. Ná ostá-tek przyięłá też Przenáyswiętszą Tá-iemnicę od Sámego Jezusá Chrystusá

Páná

Páná mowiącego. *Weźmiy Ciało moie Corka moia* (*Elſſius: L. V. &c*) żáden Człowiek nie może ſię ſam ná właſnych nośić rękách, iáko Chryſtus Jezus, kiedy Ciáło ſwe Swięte pożywáć kazáł mowiąc: *To ieſt Ciáło moie* gdzie ſię ſám ná ſwoich rękách piáſtowáł. (*S. Aug: in Pſal: 33*) gdyż prágnie, ábyś go do Siebie w goſpodę przyiął. Záczym przyimuyże go, kiedy ſie ſam przynośi, uczyń y nágotuy mu mieyſce. Coż ieſt nágotuy mu mieyſce? nic innego, iáko niekocháy śiebie. Kiedy śiebie kocháſz oddáláſz go od śiebie, kocháſz go, mieyſceś mu nágotowáł. Kiedy mu ſám do ſwego otworzyśz Sercá a On wnidzie, nigdy nie będźiesz poniżony, ále z Twoim náymilſzym wiecznie śię znáydziesz (*S. Aug: in Pſal. 131*)

XIV. Tákże Náys. Pánná Krolowa Niebá z Ziemi *MARYA* przyimowáłá codziennie Ciáło náymilſzego Syná Swego Jezusá z rąk S. Jana Apoſtołá ná pociechę troſkliwey Duſzy y pośilenie ná tym pádole płáczu. (*Vara ejusdem Vitá*) Mow więc Człowiecze z

Swiętym

Swiętym Augustynem do Tego Chleba Anielskiego: O! Táiemnico pobożności, o! Znáku Cudności, o! Węzle miłości, Kto żyć chce, niech w Tobie y z Ciebie żyie. Ey podźcie, wierzcie, ziednoczcie się, ábyście żyli. Skosztuycie y doświádczáycie że Pán wász Bog Słodki iest. (*S. Aug. Tract. 26. in Joann.*

ROZDZIAŁ VI.

Modlitwy y Duchowne Vwagi w PIATEK.

W Ten dzień niechay Bracia y Siostry gorzką mekę y Smierć Jezusa Chrystusa uczczcą y uważaią, iako następuie.

LITANIA.

Do Pana Jezusa Ukrzyżowanego.

PAnie Zmiłuy się nad nami.
Chryste Zmiłuy się nad nami,
Panie Zmiłuy się nad nami.
Chryste ukrzyżowany słuchay nas.
Chryste ukrzyżowany wysłuchay nas.
Oycze z Nieba Boże Zmiłuy się nad:
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy się nad:
SwiętaTroyco Iedyny Boze, Zmi:

Iezu

Iezu od Żydow do Krzyża żądany.
Iezu na Smierć Krzyżową wskazany.
Iezu z Krzyżem na plac wyprowadzony.
Iezu na Krzyżu rozciągniony.
Iezu gwoździmi do Krzyża przybity.
Iezu ktoryś się na drzewie Krzyża dla nas stał przeklęctwem.
Iezu na krzyżu wyśmiany y szydzony
Iezu ktoryś na Krzyżu prosił Oyca za swe Nieprzyiacioły.
Iezu ktoryś pokutuiącemu łotrowi na Krżyzu Ray przyobiecał
Iezu ktorys na Krzyżu żałował Matki y Ucznia.
Iezu ktoryś na Krzyżu zawołał żeś opuszczony od Oyca.
Iezu na Krzyżu octem y żołcią poiony.
Iezu ktoryś wszystko co napisano było o Tobie na Krzyżu wykonał
Iezu ktoryś na Krzyżu duchatwego oddał w ręce Oyca.
Iezu na Krzyżu za nas ofiarowany.
Iezu ktoryś przez Krzyż Swiat Odkupił.
Iezu ktory przez Krzyż tryumfuiesz nad

Zmiłuy się nad nami.

Zmiłuy się nad nami.

nad naszemi nieprzyiaciołami.
Iezu ktoryś aż do Smierci Krzyżowey dla nas był posłuszny.
Iezu z ktorego Boku na Krzyżu wypłynełá Krew y woda.
Iezu ktoryś ná Krzyżu cały Swiat oświecił.
Iezu ktoryś ná Krzyżu wſzyſtko do ſiebie pociągnął.
Iezu ktoryś ná Krzyżu za nas umarł
Iezu z Krzyża zdięty.
Iezu ktoryś przez Krzyz wſzedł do chwały ſwoiey.

Zmiłuy ſię nád námi.

Bądź nam miłościw *Przepuść nam Je:*
Bądź nam miłościw *Wyſłuchay nas Jezu*
Od wſzelkiego złego *Wybaw nas Jezu*
Od wſzelkiego grzechu Wybaw nas Ie.
Od ſieci Czartowſkich Wybaw nas Ie.
Od wſzelkiey nieczyſtości Wyb. &c.
Od wſzelkiey winy y kary Wyb: &c.
Od wſzelkich długow y więzow piekielnych Wybaw nás Iezu.
Od ognia wiecznego Wybáw nás Ie:
Przez twoy S. Krzyż Wybaw nás Ie:
Przez Cierniową Koronę Wyb:
Przez pięć Ran Nays: Wyb. &c:

Przez

Przez Krew naydroższą ná Krzyżu wyláną Wybaw nás Iezu.
Przez gorżką Smierć dla nás ná Krzyżu podięta,
Przez sámego Ciebie zanas ná Krzyżu ofiárowánego.
Przez wszystkie męki zanás ná Krzyżu poniesione:
Przez wszystkie członki twoie ná Krzyżu zráchowane. Wybáw: &c.
Przez łzy twoie ná Krzyżu wyláne:
Przez wzdychánie Serca twego ná Krzyżu Wybáw nas Iezu.
Przez żałosne zdeymowánie Ciałá twego z Krzyżá Wybaw nas &c:
W godzinę nászey Smierci Wyb: &c.
W dzień Sądu Wybáw nás Iezu
My grzeszni. *Prosiemy Cie Iezu Wysłuchay nas.*
Abyś nás przez Krzyż záchowáł.
Abyś nás miłośnikámi Krzyżá uczynił.
Abyś nám dáł z cierpliwością wszelkie zá tobą dzwigáć Krzyże Pr: &c.
Aby z miłości ku Tobie my Swiatu, á Swiát nám był ukrzyżowány Pro:
Abyś ciáło nasze y wszelkie żądze ie-
go

go w nás ukrzyżowáł. Prośiemy:
Abyś nás przez swoy Krzyż wpuścił do
Chwáły Swoiey. Proś: Cię &c.
Iezu Chryste zá nás Ukrzyżowány.
Báránku Boży ktory głádźisz grzechy
Swiátá. Przepuść nám Iezu.
Báranku Boży ktory głádzisz grzechy
Swiátá. Odpuść nám Iezu.
Báránku Boży ktory głádzisz grzechy
Swiátá. Zmiłuy się nád námi
Iezu ukrzyżowány. Słucháy nás.
Iezu ukrzyżowány. Wysłucháy nás.
Pánie zmiłuy się nád námi.
Chryste zmiłuy się nád námi.
Pánie zmiłuy się nád námi.
℣ Przebodli ręce y nogi moie.
℟ Zráchowáli wszystkie kości moie

MODLITWA

PAnie Iezu Chryste Synu Bogá żywego, Ktoryś dlá odkupieniá Swiátá ná drzewie Krzyża Swiętego Krew Twoią Przenáyświętszą zá Zbáwienie dusz nászych obficie przeláł; prośiemy cię pokornie: ábyś nám po śmierci drzwiámi Rayskiemi wesoło wniść pozwolił Ktory żyiesz y kroluiesz z Bogiem

giem Oycem w iedności Duchá Swię-
tego Práwdziwy Bog ná wieki wie-
kow Amen.

MODLITWA.

Dziekczynienia Zbawicielowi naszemu za gorżką męke y Smierć Jego, wyięta z S. O. Augustyna. (Medit: Cap. 18 &c. 41)

BOże prawdziwy Jezu Chryste Panie, Boże moy, Stworzycielu moy, znośicielu y karmicielu moy, ciebie pragnę, ciebie łaknę, ciebie żądam, do ciebie wzdycham, Ciebie ze wszelką usilnością szukam; Jako sierota utraciwszy łaskawego Oyca, twarz iego utiesznią płacząc y rycząc bez przestanku wszystkim Sercem obłapia: tak ia nie ilem powinien, ale ile mogę, pomniąc na mękę twoię, pomniąc na policzki twoie, pomniąc na bicze y rany twoie, pomniąc iakoś dla mnie zabity, iako maściami pomazany, iako w grobie pogrzebiony: pomniąc też na chwalebne zmartwychwstanie, y przedziwne w Niebowstąpienie twoie, tęskliwy y bolesny garnęsię do Ciebie. A to nie pochybnie wie-

rząc nędzę wygnania mego opłakiwam, pociechy z ſamego przyiścia twego ſpodziewam ſię y patrzeć na prześliczna twarż twoię gorąco pragnę.

Hey! żem widzieć nie mogł Pana Aniołow poniżonego na obcowanie z ludźmi aby ludzie podwyżſzył na obcowanie z Aniołv: gdy Bog obrażony umierał, aby żył grzeſznik obrażiciel Boży. Hey! żem tak przedziwney, tak nieoſzacowaney nie zaſłużył obecnie zdumiewać ſię dobroci czemu o duſzo moia nie przybiie cię miecz ſrogiey boleści, ponieważ nie mogłabyś wytrwać iawnego zranienia włocznią boku Zbawiciela twego.; ponieważ niemogłabyś patrzyć ná zgwałcenie rąk y nog gwodźmi Tworce twego y na okropne wylanie krwi Odkupiciela twego.

O bym to był z onym ſzczęsliwym Jozefem Pana mego z krzyża złożył, oleykami pomazał, wgrobie pochował, albo przynaymniey do grobu doprowadził, y na tak zacnym pogrzebie iakążkolwiek uſługę uczynił! O bym był z owemi Swiętemi Niewiaſtami ia,

ſnym

ſnym widokiem Anielſkim przeſtraſzo-
ny uſłyſzał nowinę Pańſkiego Zmar-
twychwſtania, nowinę tak pocieſzną,
nowinę tak pożądaną! Bym był (mo-
wię) ſłyſzał z uſt Anielſkich: Nieboy-
cie ſię, Jezuſa ſzukacie ukrzyżowane-
go, Zmartwychwſtał, niemaſz go tu. O
náyłaſkawſzy, naywdzięcznieyſzy, nay
iaſnieyſzy, Kiedy mi to wznowiſz,
com nie widział oney nieſkażitelno-
ści ciała twego błogoſławionego: com
nie ucałował ran twoich y przebicia
gwodzi, com weſołemi łzami niepokro-
pił bliżn ciała twego prawdziwego! o
przedziwny, nie oſzacowany, nie prze-
płacony kiedy mię pocieſzysz y utu-
liſz wżalu moim! Abowiem nie odpa-
da odemnie bol moy, poki ieſtem od-
ległym pielgrzymem od Pana mego.
A wſpomniawſzy na Jeruzalem, wzdy-
cham ſerdecznie do niego: do Jeru-
zalem Oyczyzny mo ey, do Jeruzalem
matki moiey, y do Ciebie w nim krolu-
iacego Oſwiećiciela Oyca, opiekuna,
Patrona, rządcę, paſterza, czyſtych y
trwałych roſkoſzy gruntownego we-

ſcia y wſzyſtkich dobr nie wyſławio-
nych Ach mnie Panie, ach duſzy mo-
iey! Odſzedłeś pocieſzycielu duſzy mo-
iey, á niepożegnałem ſię z tobą. W dro-
gę idąc błogoſławiłeś twoim, á iam
przy tym niebył. Podnioſſzy ręce wſtą-
piłeś do Niebá w obłoku, á ia nie wi-
działem Aniołowie obiecali że ſię maſz
wrocić á nie ſłyſzałem; Co rzekę? co
pocznę? dokąd poydę? gdziego ſzu-
kać będę, abo kędy znaydę? kogo ſpy-
tam? kto powie miłemu iż mdleię od
miłosci? uſtało weſele Serca mego, o-
brocił ſię w żałość śmiech moy, uſta-
ło ciało moie y Serce moie, Boże ſer-
ca mego y części moia Boże na wieki:
Niechce pociechy dusza moiá, tylko
z Ciebie ſłodkości moia Boże! coż ia
mam w Niebie, y czegom chciał na zie-
mi oprocz Ciebie? Ciebie Chcę Ciebie ſię
ſpodziewam, Ciebie ſzukam, Tobie rze-
kło ſerce moie, ſzukało Cię oblicze mo-
ie, Oblicza twego Panie ſzukać będę,
nie odwracay oblicza twego odemnie.
Kiedyż przyidę a ukażę ſię przed obli-
czem Pańſkim? Kiedy przyidzieſz po-
cieſzy-

cieszycielu moy? długoż będę czekał? kiedyż obaczę radość moię ktorey pragnę? O ieżli nasycon będę gdy się ukaże chwała twoia, ktorey łaknę! O ieżli upoion będę hoynością domu twego, do ktorego wzdycham! O ieżli mię napoisz strumieniem roskoszy twoiey ktorego prágnę! Niech mi tym czasem Panie będą łzy moie chlebem we dnie y w nocy, aż mi ręka: oto Bog twoy? aż usłyszy dusza moia oto Oblubieniec twoy? Karm mię teraz wzdychaniem moim, posilay mię boleściami moiemi. Przyidzieć podobno Odkupiciel moy bo dobry iest; áni zamieszka, bo łaskawy iest. Ktoremu chwała na wieki wiekow Amen.

DVCHOWNE VWAGI.

o Męce Pana naszego Jezusa Chrystusa.

I. Susznie gorelące Serce S. Augustyna strzałami zranione, przed nasze oczy wystawia Kościoł S. ponieważ wspoł boleiącą kondolencya nad męką Zbawiciela Naszego Jezusa Chrystusa zawsze zranione było. Kiedy mu iaka od rożnych zabaw wolna

na trafiła się godzina, zaraz ią na rozmyślanie tey Bolesney Taiemnicy obracał, ztaką gorliwością, że wielu Authorow swiadczy: iż na Sercu Jego pięć ran Zbawiciela naszego wypiatnowanych było. Toż niektorzy twierdzą o Sercu S. Matki Moniki (*Lancilla in Vita L. 3. C. 28.*) My nędzni grzeszniey żadnego nieznaydziemy odpoczynku, iako w Ranach Pana Naszego Jezusa Chrystusa, tam mieszkam bespiecznie, y nayduię Serce ranami otworzone. W wszystkich moich przypadkach y przeciwnościach tam uciekam się, y nayduię zaraz ratunek, pomoc y ukontentowanie (*S. Aug. L. de Contempla: C. 21.*)

II. B. *Rita de Cassia* Między inszemi cnotami, osobliwie się uwagą męki y Smierci Zbawiciela Naszego Jezusa Chrystusa zabawiała, w szczegulności zaś wielce pragnęła boleści Cierniowey Korony Nayświętszey Głowy Zbawiciela doznać y cierpieć. Sało się zadosyć Jey prożbie, albowiem pokazawszy się Chrystus Pan w Cierniowey

ostrey

oſtrey Koronie, tę z Swoiey głowy zdiąwſzy włożył na głowę B. Rity ztaką boleścią że ſię Jey zdawało iakoby iuż umierała. Kolec ieden z tych oſtrych cierni zoſtał ſię w Jey ſkroniech ktory otwartą zoſtawił ranę, y przez ca łe życie trwała, á wielkiey boleści częſtokroć była przyczyną (*Curtius in Vita &c.*) Czemuż pokazuieſz ſię niepozytecznym ſługą to niechcąc cierpieć, co Pan twoy y Miſtrz Sam ucierpiał? Czyliſz nie ſłyſzałeś od niego: Nie ieſt więcey ſługa, niżli Pán Jego; wſzakże ten dla mnie, boleści, biczowania, Koronę, zelżywe słowa, krzyż y owſzem Smierć ſamę ucierpiał; y co nie ſpotkało tego Sprawiedliwego, na co ty grzeſzniku niezasłużyłeś? (*S. Aug: in Pſal: 63.*

III. B. Klará *de Montefalco* tak ſię zabawiała uwagą gorżkiey męki y Smierći Jezuſa Chryſtuſa, że po ſmierci w Jey Sercu Krzyż na ktorym zranione wyobrażenie Zbawiciela wiſiało, z włocznią, gwozdziami, Ciernio:wą Koroną, biczami y innemi męki Chryſtuſowey Jnſtrumntami znaleźiono.

Co

Co wszystko z Jey ciała cudownie ufor-mowane do dziś dnia widzieć można y nabożni Pielgrzymi w pomienionym Mieście *Monte Falco* niedaleko od *Spo-letu* w Klasztorze naszych Zakonnic nawiedzaią [*Crusenius. Herrera. Bzovius ad Annum Xsti* 1308. *Curtius in Vita &c.*] Zwykła była bez wątpienia do Oyca Niebieskiego z Oycem Swoim S. Au-gustynem często wołać. Patrz Dobro-tliwy Oycze na zranioną głowę Syna twego, iako się z Nays. szyią swoią nakło-niła do śmierci wzgardzoney, weyrzyi o Łaskawy stworzycielu na Człowie-czeńst wo Twego Syna, y zmiłuy się nad ułomnością twego dzieła. Piersi Iego iaśnieią, bok obfita krwią oblany, wszy-stkie członki ciała stargane, naypię-knieysze oczy mdleią, y Krolewskie o-blicze bledniei, wyciągnione ramio-na drętwieią, Krew S. przebodłe ob-lewa nogi. Przypatrż się Oycze Nie-bieski! Członkom poszarpanym Nay-milszego Syna Twego, y wspomniy li-tościwie czym iest natura y istność mo-ia (*S, Aug: C. 6. Medit.*)

VI.

IV. Nasz B. Piotr *de Roſs.* był po-
ſpolicie nazwany *Błogoſławiony* od łez.
gdyż zawſze płakał. A gdy od Przeło-
żonych ſwoich o przyczynę tego, ſpy-
tany był, odpowiedział: Nie podobna
aby ſługa Boſki weſołym ſię pokazy-
wał, ktory Ukrzyżowanego Zbawi-
ciela zawſze w Sercu noſi (*Compend: fol:*
355. Łzy rozmyślaiących y miłuiacych
ſą nay przyiemnieyſze Panu Bogu y mil
ſze nad uciechy y widowiſka ludźi
Swiatowych, albowiem łzy ſkruſzo-
ney Duſzy ſą w oczach Boſkich milſze
nad słodki napoy *S. Aug: in Pſal: 8.*)

V. B. *Sancta de Genazano* naſzego
Zakonu, iak tylko słyſzała, co widzia-
ła, albo czytała o gorżkiey męce y
Smierci Naymilſzego Oblubieńca Swe-
go Chryſtusa P. tak zaraz była w zachwy
ceniu y wiele dni bez pokarmu y na-
poiu, zmysły utraćiwſzy iako umarła
zoſtawała. Toż ſię iey trafiało w roz-
myślaniu Niebieſkiey Chwały y rado-
ści wybranych. (*Compend: L. cit.*) Mia-
ła zatym iednaką myśl ku męce Chry-
ſtuſowey y ku radości wybranych, z

Oycem

Oycem S. Augustynem. Ktory widząc po iedney stronie krwawe rany Chrystusowe z drugiey z Panieńskich piersi Nayświętszey MARYI wytryskuiące mleko, spytany coby sobie z tego dwoyga obierał? odpowiedział: Niawiem gdzie się mam obrocić? gdyż posilaią mię rany Zbawiciela mego z iedney, czyste zaś Mleko Maryi z drugiey strony, aby tak radość moia zupełna była (*Láncill: in Vit. L. 3. C. 31 &c:*)

VI. B. Alfons *ab Orosco* w rozpamiętywaniu Taiemnice Męki Chrystusa P. zwykł był potrawy y napoy octem y żołcią sobie zaprawiać. Ciało swoie często żelaznemi biczował łańcuchami: Wrzody w nogach dobrowolnie przez całe życie cierpiał otwarte. Widział zatym często w obiawieniach na Krzyżu wiszącego Chrystusa P. y z nim rozmawiał. Kommunią przyimował z rąk sámego Zbawiciela. Umarł cudami wsławiony R. P. 1591. Ciało Jego odpoczywa dotąd nienaruszone w Klasztorze S *Mariæ Arragoniæ* w *Mardycie.* (*Elss. L. 4.*) Zarzucać pewnie zechcesz. droga

ga do żywota iest mi bardzo ciasna y
twarda? wiedz że też Chrystus tąż dro
ga chodził! ieżeli ci ieszcze twarda?
głowa tędy przeszła, á członki chwiać się
mają y wątpić? Tyle tysięcy SS Męczen,
nikow tą drogą przebiegło, á ty sadżisz
że ći aż nadto ciasna? Starży y pode-
śli w leciech mężowie, Młodzieńcy,
małe dzieci y słabe Panienki śmia-
łym Sercem tą udali się drogą, á ktoż
się napotym oney lękać będzie? (*S.
Aug. L. de Quat. Virt.*)

VII. Pewny wielki grzesznik w Pe,
ruanskim Mieście *Lima* będąc w Ko-
ściele naszym miał napomnienie z Ust
Krucyfixa *Synu modl się przedemną.*
Ktory na tych miast grzechow się wy-
spowiadawszy, życie swieckie opuści-
wszy, w Zakonie Swiątobliwie umarł.
Elss. L. N.) W twoiey mocy iest czło-
wiecze, iako pragniesz mieć onego ści-
słego Sędziego, odkłada prędkiego
przyiścia swego, aby cię niepotępił, gdy
by tak nagle przyszedł. Zaczym gdy
przyiścia przedłuża y odkłada, nieod-
kładay nawrocenia twego, gdyż iest
ostrym

ostrym dla zatwardziałych, á miłosiernym dla tych ktorzy się nawracaią. (*S. Aug: in Psal: 97.*)

VIII. W. Jan *de Alvarado* gdy przed ukrzyżowanym Zbawicielem o odpuszczenie grzechow prosił, usłyszał głos jak niegdyś S. Magdalena *Odpuszczaią się tobie wszystkie grzechy, ponieważ wielce ukochałeś*. Drugi raz gdy o toż prosił, aż do piersi skłonił Chrystus głowę, na znak odpuszczenia (*Herr. L. 7.*) Bog zawsze gotow odpuszczać tobie grzechy twoie, abyś tylko o odpuszczenie prosił; strzeż się zatym one próżną wymowką taić, ale otworz im bramę Spowiedzi y nawrocenia. (*S. Aug: in Psal. 50.*) bądz własnym oskarżycielem, á Bog będzie twoim Odpuścicielem. (*S Aug: Serm: 7. de Verb: Dom.*)

IX. B. *Hugolinus de Cortona* na znak wielkiego ku ukrzyżowanemu Iezusowi nabożeństwa odebrał. był za żywota w prawym boku od tegoż Chrystusa P. głęboką ránę, z ktorey wdzięcznego zapachu krew wychodziłá, ktorą wszelkie po śmierci Jego uzdrowiano niewocy.

(*Crusen*

(*Crusen. P. 3. C. 10*) Zwykł podobno zà żywota z S. O. Augustynem mawiać, Szukam wszystkiego czego, mi niedostaie w ranach Pana mego, gdyż tè w dobroćy miłosierdzie opływaią, przez te SS. Rany stoi otwarta dla mnie droga do Nayświętszego Serca Jego: przez te SS. rany pozwolono mi skosztować iak słodki y miły Pan iest (*S. Aug. de Contempl. C. 21.*)

X. W. *Didacus* Laiczek N. Z. zwykł iedynie szukać pociechy swoiey u nog ukrzyżowanego Jezusa; przed ktorym gdy się w Celli w nocy modlił, niezwygdy się w Celli w nocy modlił, niezwyczana zawse z ran Krucufixa wychodziła swiatłość. (*Herr. L. D*) iakby mowił z Oycem swoim S. Augustynem W ranach Boga mego Zupełne náyduię zbawienie, wielkość obfitey słodyczy, y zbior wszeklich łask y cnot. Naciera-ią na mnie cięszkie myśli y napaści, uciekam się do ran Chrystusowych. Następuie na mnie smok piekielny, pospieszam do tego S. zrzodła, a on uchodźi odemnie. Kiedy Ciało moie złe żądze zapalaią, gaśnie wszelki ogień

gień w rozmyślaniu ran Zbawiciela mę-go (*S. Aug: L. de Contempl: C. 21.*]

XI B. Chryſtyna *Viſconti* w Wſzyſtkie Piątki nieznała napoiu tylko octem y żołcią zaprawnego. Cale iey życie było nieuſtannym rozmyślaniem męki Jezuſowey. Przebiła ſobie prawą nogę gwoździem; aby nie tylko na duſzy, ale też na Ciele ponoſić y ſkoſztować mogła męki Zbawiciela. Umarła R. P. 1458 d. 14 Lut. w Rroku 23. wieku ſwego w Mieście *Spoleto* y wielkiemi ſłynie cudami. (*Curtius in Vita*) Mow zatym grzeſzniku: O! Panie ia ieſtem dzieło twoie, gdyż ręce twoie ſtrwożyły mię, Ktore gwoździmi przebite, ſą dla Zbawienia duſzy moiey: zapiſałeś mię więc gwoździmi w twoich SS. rękach y nogach. Przeczytay toż piſmo á zbaw mię. (*S. Aug: in Soliloq:*)

XII. B. Erthinodus *de Gotha* proſił czasu iednego Chryſtusa P. aby go mogł na Krżyżu wiſzącego oglądać. Stało mu ſię według prożby. Ale od tego czaſu aż do Smierci, cierpiał niezmierne boleści w Ciele ſwoim, oſo-

bliwie

bliwie na Sercu, w rękach y nogach, na ktorych Chrystus P. na Krzyżu nay-więcey ucierpiał (*Dielman in Vita*) Pragniesz bydź także w Towarzystwie Chrystusowym? więc odday się cały Zbawicielowi Twemu: Pragniesz z nim w Niebieskiey Oyczyznie żyć na wieki? więc wstępuy w boleśne Jego ślady, wtym nędznym życiu. Pragniesz go mieć za Przewodnika w ostatnin zgonie? więc nie wymawiay się, bolesną Za nim iść drogą (*S. Aug: Serm: 1. de Nat. Virg:*)

ROZDZIAŁ VII
Modlitwa y Duchowne Vwagi w SOBOTE.

Wten dzień mogą Bracia y Siostry Nayświetszą Maryą Pannę iako nayosobliwszą Patronkę tego S. Arcybractwa uczcić, oraz godzinę Smierci z nastepuiacych przykładow sobie przypominać.

LITANIA.
do Nayswietszey M. Panny Pocieszenia.

KYrie eleyson Chryste eleyson. Chryste usłysznas

Chryste

Chryſte wyſłuchay nas,
Oycze z Nieba Boże, Zmiłuy ſię.
Synu Odkupicielu Swiata Boże, Zmi:
Duchu S. Boże, Zmiłuy ſię nad:
S. Troyco iedyny Boże Zmiłuy ſię.
Swięta MARYA; Modl ſię za nami. Modl ſię za nami.
S. Boża Rodzicielko;
S. Panno nad Pannami,
S. Marya od wiekow obrana;
Matko żyiących,
Matko pięknego umiłowania,
Matko S. nadziei,
Raiu roſkoſzy;
Drzewo żywota;
Domie Mądrości,
Bramo Niebieſka,
Miaſto ucieczki;
Chwało Jerozolimſka;
Swięte mieyſce Boże,
Skrzynio Boſkiego przymierza,
Ołtarzu wdzięcznych wonności,
Drabino Iakobowa;
Zwierciadło bez zmazy,
Lilio między cierniem,
Krzaku pałaiący niezgorzały,
Czyſtá wełno Gedeonowa,

Stolico

Stolico Salomonowa,
Wieżo z kości słoniowey,
Studnio naznaczona,
Ogrodzie zamkniony,
Zrzodło wod żywych,
Gwiazdo Zaranna,
Zorza powstaiąca,
Piękna iak miesiąc,
Wybrana iak słońce,
Woysko Obozow uszykowane,
Sstolico Chwały Boskiey,
Ziemio Pańska Błogosławiona,
Naczynie poświęcone,
Lichtarzu Złoty,
Goro Efraim,
Kościele miłosierdzia Bożego,
Od wszystkich niebespieczności Wyb.
Przez zbawienne poczęcie twoie,
Przez S. Narodzenie twoie,

Wybaw nas o MARYA.

Przez dziwne Zwiastowanie twoie,
Przez niepokalanie oczyszczenie, Wyb.
twoie, Wybaw nas o! MARYA
Przez Chwalebne wniebowziecie, twoie
My Grzeszni *Ciebie prosiemy, wysłuchay nas o! MARYA.*

Modl się za nami Modl się:

Abyś nam prawdziwą pokutę uprosiła
Abyś Bractwa część twoię pomnażaiace, zachować y rozmnażać raczyła,
Abyś Kościołowi S. y wszystkiemu ludowi Chrześciańskiemu pokoy y iedność uprosiła, *Ciebie prosiemy wys &c.*
Abyś wszystkim Zmarłym Braciom y Siostrom, y wszystkim prawowiernym wieczne odpoczynienie uprosiła,
MATKO BOZA. *Ciebie prosiemy &c.*
Baranku Boży ktory gładzisz grzechy świata Odpuść nam Panie.
Baranku &c. Wysłuchay nas &c.
Baranku &c. Zmiłuy się nad nami.
Chryste usłysz nas Chryste wysłu &c.
Kyrie eleyson, Chryste eleyson,
Kyrie eleyson.

℣ Modl sie Za nami S. Boża rodzicielko,
℟. Abyśmy sie stali godnemi obiet: &c.

MODLITWA.

Wszechmogący wieczny Boże, ktoryś raczył Synowi twemu, Ciało y duszę wielebney Panny y Matki Maryey, przez sprawę Ducha S. miasto godnego do mieszkania pałacu przygotować: day abyśmy, ktorzy się z jey pamiątki

pamiatki wyznawania weſelemy, za Jey doſtoyną przyczyną, byli od niebeſpieczeńſtw przyſzłych, y od wieku iſtey ſmierci wyzwoleni Przez Chryſtuſa P. naſzego. Amen.

MODLITWA.

S. Oyca Auguſtyna do Nayſwiętſzey MARYI Panny *Serm. 18. de Temp.*

O Błogoſławiona Panno Marya, ktoż tobie godnie potrafi dzięki y Chwałę oddać, ktoraś o ſobliwym twoim zezwoleniem zgubionemu na pomoc przyſzła Swiatu? Jakie tobie pochwały ułomność ludzkiego narodu odda, ktoraś dla ſamego twego w ſpoł mieſzkania drogę do żywota znalazła? Przyimiy więc wſzelkie nikczemne y zaſługom twoim niezdolne dziękczynienia, a przyiawſzy prożby, za winy náſze proſząc Syna twego Pana náſzego y Sędziego błagay. Nieodrzucay prożby naſze o łaſkawa Boża Rodzicielko, y owſzem niechay doydą do Swiątnice twego wyſłuchania. Wyiednay łaſkę, poiednania ſię z Synem twoim. Niechay przez Ciebie da-

rowáne będzie, co przez Ciebie wnośiemy, uproś nám, oco iako dzieci prawdziwą nadzieią prośiemy. Przyimiy co offiaruiemy á zdarz oco żebrżemy, wymow oco śię lękamy, gdyż ty iesteś iedyną nadzieią grzesznikow. Przez Ciebie spodziewamy śię odpuszczenia grzechow, y wrobie o Przebłogosławiona Panno iest oczekiwanie naszey nadgrody.

Przybądź więc na pomoc o MARA! nędznym, ratuy słabych, cieśz płaczączących modl śię za ludem proś za duchownym stanem przyczyń śię za pobożną płcią białogłowską. Niech wszyscy twoiey doznawaią pomocy, ktorzykolwiek obchodzą pamiątkę twoię Swiętą. Uszy twoie zawsze są gotowe do wysłuchania prożby do Ciebie śię uciekaiących y wołaiących, użycz wszystkim oco Cię z płaczem proszą. Proś nieustannie za ludem Bożym o Błogosławiona, ktoraś śię stała godną nośić Zbawiciela Swiata. Pokaż Macierzyńską miłość y przychylność nam nędznym y Nieba pragnącym ludziom.

dziom. Utrzymuy nas abyśmy nie upadli, Zastáwiay nas abyśmy w dobrym nie ustawali, umacniay nas abyśmy zwyciężyli, á broń nas abyśmy niezginęli.

MODLITWA. II.

S. O. Augustyna w ktorey pragnie bydź rozwiązanym od Ciała y dostać się do Zywota wiecznego. *Meditt*: C. 21. & 22

TEskno mnie Panie bardzo na tym Swiecie, y w tym mizernym pielgrzyn stwie. Zywot ten, żywot nędzny żywot słaby, żywot niepewny żywot pracowity żywot plugawy, żywot Pan złych, Krol pysznych, pełen ucisków y błędow: nie miałby żywotem bydź miany ale śmiercią, w ktorym umieramy każdego momentu, przez rozliczne defekty rożnemi sposobami Smierci. A więc ten żywot może bydź zwany żywotem ktory wilgoci iątrżą, boleści chudzą, zapalenia suszą powietrze zaraża, potrawy obciażaią, posty trapią, żarty rozpuszczaią, frasunki gryzą kłopoty gniotą bespieczność topi bogactwa nadymáią,

maią, ubostwo żniża, młodość podnosi, starość krżywi, choroba łamie, smutek gnąbi. A zatym wszystkim złym, następuie śmierć o krutna, ktora zaraz wszystkie uciechy tego mizernego Swiata tak kończy, iż skoro u staną zda się iako by ich nie gdy nie było. Ta żywa śmierć, y ten żywot umarły, chociaż tymi y innemi opływa gorżkościami: iednak niestetyż iakie mnostwa ludzi Swemi lubościami więży! iako wielu swemi obietnicami zdradza! Achociaż sam w sobie tak zdradliwy y gorżki, iz przed swemi slepemi miłośnikami zataić się nie może: iednak nie przeliczonych moc głupich złotym kubkiem ktory ma w ręce poi, y prawie na umor upaia. Szczęśliwi oni, acz ich mało, ktorży sięznim nie braca znikome iego wesela depca. przyiażń odrzuczaią, aby wespoł z oszustem ginącym niepogineli.

O żywocie zgotowany od Boga tym ktorzy go miłuią, żywocie zdrowy, żywocie Błogosławiony, żywocie bespieczny, żywocie spokoyny, żywocie

cie nadobny, żywocie czysty, żywocie Swięty, żywocie bez śmierci, bez smutku, bez zmazy, bez boleści, bez frasunku, bez skazy, bez nierżądu, bez odmiany; żywocie wszelkiey ozdoby y godności pełny, gdzie niemasz naiazdow nieprzyiacielskich, gdzie niemasz żadneego powabu do grżechu, gdzie iest miłość doskonała bez boiaźni, gdzie dźień wieczny y ieden duch wszystkich, gdzie twarżą w twarż na Boga patrżą y tym pokarmem nasycona dusża żadnych innych potraw nie potrżebuie.

Miło mi bardzo myśleć o twoiey iasności: dobra twoie głodnemu Sercu memu zbytnie smakuia. Im pilniey ie rozbieram tym bardźiey mdleię, z miłości ku tobie: moia to nayosobliwiza roskosz ciebie pragnieć, y na cię pomnieć. Miło mi bardzo miło Sercem poglądać na cię, myśl podnosic ku tobie, wszystek ffekt z Tobą złączać. Miło mi zaprawdę o tobie mowić, o tobie słyszeć, o tobie pisać, o tobie dysputować, o twoim błogosławieństwie

y chwale

y chwale na każdy dzień czytać, a co czytam, często na Sercu uważać, abym przynaymniey tak mogł od zapałow tego śmiertelnego żywota, od niebespieczeństw y znoiow uyść na zdrowe powietrze słodkiey ochłody twoiey, y głowę natarganą na miłym łonie twoim choc troiżeczkę uspokoić.

Dla tey samey przyczyny po wdzięcznych pisma Swiętego łąkach przechadzam się, y kosztowne ziołka rożlicznych Sentencyi, pisżąc rwę, czytaiąc iem, rozmyślaiąc żuię, potym zgromadno w pamięć głęboką kładę, abym tym sposobem słodkości twoiey skosztowawszy nie tak czuł gorżkości Swiata tego mizernego.

Ożywocie nayszczęśliwszy! o Krolestwo prawie błogosławione, niemáiące Smierci ani końca! w ktorym żadne czasy po sobie nie następuią, gdzie ie. nostayny bez nocy dzień nie zna godzin, gdzie żołnierż po wygraney bitwoie między Chory Anielskie policzony, śpiewa Bogu bez przestanku pieśn z pieśni Syońskich chwalebną,

maiąc

maiąc na głowie wieniec nigdy niewiędnący. Obym to wziąwszy grzechow odpuszczenie, y brzemię ciała tego złożywszy, do twych gruntownych radości, do miasta twego prześlicznego, ná odpocznienie co nayprędzey poszedł, y z ręku Pana mego Koronę żywota otrzymał, ábym był przy onych Chorach Przenayświętszych, abym zonemi duchami Naybłogosławieństwemi stał przed Maiestatem Stworzyciela mego, abym na przesliczną twarz Chrystusową oczywiście patrzał, abym zawsze na onę naywiększą, niewysławioną nieogarnioną Swiatłość pogladał, y tak niegdy nie bał się Smierci ale z daru wieczney nieskażitelności był wesoł bez końca.

Duchowne Vwagi.

o Uczczeniu Nayświetszey MARYI Panny, także o Umieietności dobrze umierać według Przykładow Swietych, ktorzy Pasek tego Swietego Arcybractwa na Swoich biodrach nosili.

I. JAk wielki miał zawsze affekt, do Nayświętszey Maryi Panny S.

O.

O. Augustyn, pokazuie się dowodnie z rożnych pochwał y zácnych tytułow, ktore dla tey że Nayświętszey Matki Boskiey w Swoich Xięgach zostawił. Nazywał ia zawsze iedynie niepokalana Panną (*Lib: 20 con: Faust: C. 21. L. 33. Cap. 11. 12. &c.*) y owszem Xiężną Panien: Panna nad wszystkiemi Pannami (*Serm: 15. de Temp:*) Nadzieią grzesznikow (*Serm 18. de Sanct:*) wynosi ią nietylko nad ludzi ale y nad Anioły, nazywaiac Krolową Aniołow. (*Serm de assumpt:*) Brama do Nieba. *Serm: 14. de Nat: Dom:*) Rządzicielko u Naywyższego (*Serm: 35 de Sanct.*) Słodyczą dusz Bogoboynych (*Dial: Alterc. Synago. &. Ecl.*) Gwiazdą wszystkich gwiazd (*L. C.*) Zadatkiem pokoiu (*Serm: 17. de Nat: Dom:*) Przyczyna naszego Zbawienia (*De Symb: ad Catechum:*) dzieło wieczney rady *Serm: de Annunt:*) drabina do Nieba (*Serm: 83 de diversis*) &c. &c.

II. Zkąd prawda pokazuie się Historikow naszych O cudownym Obrażie Nays: MARYI P. w Klasztorże *de Regula*

gula w krolestwie *Granateńskim* w Hiszpánii gdzie wszyscy práwowierni Osobliwie na morżu Zegluiacy dzięk czynieniá skłádáią wota przy publicznym Armát odgłosie. *Ten Obráz z Obiawienia Nayświętszey MARYI Panny był znaleziony na tym mieyscu Roku Pańskiego 1330 y niewiedziano o początku Jego przez 300 lat, to iest do Roku 1630 kiedy Nayświętsza Marya Panna powtornie obiawiła że ten Obraz po Smierci S. Augustyna z Affryki przez S. Cypryana Dyakona był przyniesiony, y przez 270. lat był nabożnie uczczony aż go B. Szymon żarliwy Oyciec naszego Zakonu pod czas ruiny całey Hiszpanii w ziemię zagrzebł, gdzie zostawał do pomienionego Roku 1330 y że to ten Sam Obraz ktory za żywota S. O. Augustyn miał w osobliwym poszanowaniu (Herrera L. R. Elss in tit. L. S. &c.)* Zá przykładem S. O. Augustyná idzie nasz od niego fundowany S. Zakon ktory ná znak Panieńskiey y nigdy niezmazáney czystości Nays: Mátki Boskiey biáłego Zakonnego Habitu w Klasztorze na całym Swie-

cie od tylu set lat zażywa. A lubo na ten biały *Habit* iuż wiele rázy mocno następowano, zwłaszczá Roku Pańskiego 1304. pod *BNEDYKTEM* IV. iednak się przy nim po uczynionym Oycow nászych *w Perużu* ślubie (*gdzie na ten czás Papież rezydował*) utrzymaliśmy. Ná wykonánie tego slubu y dziękczynienie, każdego Tygodnia w piątek po komplecie ieżeli nie iest *Festum 2plx* w całym naszym Zakonie odprawuie się pewne nabożeństwo, to iest trzy Psalmy wyięte z pierwszego Nocturnu *Majoris Officii B. V. M.* pod Antyfona *Benedicta tu &c. Błogosławionaś MARYA &c.* z trzema Lekcyámi, ktore wyżey z S. O Augustyná od słowá do słowa na Polkie w pierwszey modlitwie przetłomaczylismy, ktorey początek: O Błogosławiona Panno Marya &c. (*Lancill: in Vita S. Aug: L. 2. C. 5*)

III. Przytym zażywámy w pozwolonym y nadánym sobie od Stolice Apostolskiey Herbie y Generalney całego Zakonu pieczęci oprocz Obrázu

Chrystusa

Chrystusa Pána y S. Augustyna także Obrázu Nayświętszey Pánny Máryi, iáko osobliwey Opiekunki y Patronki tegoż cáłego Zákonu, iáko sie ztym oświadczyłá (patrz we Srodę w osmym Przykłádzie) Aże Marya żadnego tytułu niezáżywá nadaremnie, ale owszem zászczycá się temi słowy (Prover 8.) *kocham tych ktorzy mię kochaią.* dlá tego ták pokazuie Macierzyńską swoię miłość, przywłaszczonemu sobie Zaknowi, że prawie żádnego na Swiecie Klásztoru niemász, gdzieby Cudownego lub łáskawego Jey Obrazu, nie było Czego Swiádkiem iest y Polska Prowincya, zwłaszcza w Cudownym Obrażie *Kraskowskim, Wárszawskim, Wileńskim, Wielunskim, &c.* w Sámym *Rzymie* w Klasztorâch naszych *S. Augustyna*, y wdrugim *S. Mariæ de populo)* ktory iest z Nayśláwnieyszych Kościołow Rzymskich) dwa od S. Łukaszá Málowáne Obrázy Nayświętszéy Maryi Panny cudami słyną. Podobnemi od S. Łukasza málowanemi obrazami Nayświętszey MARYI Panny zaszczycaią

caią się ieszcze dwa sławne Klasztory tego Zákonu, w Moráwie Mieście *Bruna*, y w Seneńskiey Prowincyi Klasztorże *Jllicetanskim*. Możnaby tu bardzo wielka liczbę Cudownych Obrazow Nays. MARYI Panny Matki Boskiey przytoczyć ktore w domach Bożych tego Zakonu nabożnie część odbierają, ále szczegulnie według Alfabetu o niektorych uczynię wzmiankę. osobliwie słynie Obraz Náyświętszey MARYI Panny w Francyi w *Amiens*, w *Auffkichen* w Bawaryi przy *Wiermsee*, w *Brussel* w Belgium y w *Barcellonie* w Kátálonii; w Mieście *Corduba* w Hiszpanii, w Dinná *Mare* w Sycylii y w *Durnberg* w Arcybiskupstwie Salisburgskim; w *Ebora* w Portugalii, y w *Enzaghi* w Lombardii z nazwiskiem *Maria de gratia*; w *Florencyi* we Włoszech (ktory S. Obraz od nieszczęśliwego kartownika przebity puginałem krwią się oblał) y w *Fraga* w Arragoniy, w *Gvadalupa* w Ameryce y w *Gennazzano* we Włoszech; w *Messyna* w Sycylii y w *Maryenthal* w Klywii; w *Neapolu* we

Włe

Włoſzech y w *Nazarecie* w Hiſzpanii; w *Oſtrowie* w Czechach, *na Gorże Ortoń* w Polkiey we Włoſzech, y w *Olkuſzu* w Polſzcze; w *Pukarani* w Krolestwie Peru y w *Piſtoia* we Włoſzech; we *Raczoff* czyli *Roczowie* w Czechach, w Rambſau w Bawaryi, w *Radomyſlu na Ziawieniu* w Polſzcze; w *Salisburgu* wkościele Klaſztoru *Mulln* y w *Del Salso* nie daleko Miaſta *Luca* we Włoſzech; gdzie Nayświętſza Márya Pánna dzieciątko jezuſá z iednego na drugie rámię przeſadziła, gdy zdeſperowany kartownik na tęż Statuę kamieniami rżucał, á iák prędko kamieńmi w pierſi tráfił, teyże S. Statuy, zaraz obfitá krew wychodziła, a złoczyńcę żywego pożarła źiemia ktora krew do dziś dnia w ſżklanney chowaią Ampułce y mieyſce otwártey źiemie każdy widzieć może; w *Toloſſie* we Fráncyi, y w *Tywoli* czyli *Tyburt* we Włoſzech, w *Valenza* w Hiſzpanii y w *Viebach* w Bawaryi, w *Warſzawie*, y w *Wieluniu* w Polſzcze w *Wilnie* w Litwie &c. &c. (*Elſius P. Joan: Bon: Haydt in Mariali Auguſtiniano.*

gdzie

gdzie 64. Cudownych Obrazow Nayświętſzey MARYI Pánny opiſuie) Właśnie iak by Nayſwiętſza Matka, S. Auguſtynowi w Jego członkach nadgrodzić chciáła, za one ſtarania y práce, ktore łożył; albowiem on pierwſzy był ktory ná Jey Honor Zwyczaynie w Kościele Bożym Officium z Antyfonámi, y Reſponſoryami złożywſzy mawiał (*Valderama, Lancillotus in vita S. Aug: L. 3. C. 31.*) ale ſię wracam do przed ſię wziętey Materyi.

IV. Jaki S. Matká MONIKA miałá ku Nayświętſzey Bogarodzice P. affekt w Częśći I. Rozdz. V. na końcu doczytaſz ſię. Niedoſyć Czcić Swiętych ſług Boſkich, ale potrzeba żebyś ich oráz naśladowáł, gdyż cáły zbior uczczenia ich, ná tym zawiſł, ábyś tego naśladował, ktorego czciſz. (*S. Aug: L. 8. de Civitt. C: 77*)

V. Kto ſzczęśliwie pragnie umierać z Tomaſzem *a Villanova* niechay ſię ſtara za żywota nabożnie z nim czcić MARYA Ten S. maiąc w krotce przed ſmiercią wielką na Sercu trwo-

gę y boiaźń dla dawania z Biskupiego Urzędu ráchunku Bogu y iuż chcąc tey odstąpić godności gdy przed Krucyfixem ná kolaná upadł usłyszał głos: *Nie trwoż sie, ale badź wesołego serca, bo w dzień narodzenia Matki moiey przyidziesz do mnie*. Od ktorego czásu ustá Krucyfixa dotad są otwarte z pięknym zębow porządkiem. Gdy ten dzień zaiasniał, Mszą S. przed sobą odpráwić kázawszy y SS. Sákrámentámi opátrzony w tych słowach: *W rece twoie Panie polecam Ducha mego, Swiatobliwie skonał* (Vita C. 24.) ostátni dzień powinien nam záwsze bydź na oczach. Kiedy się zrana obudzisz, pomysl czy do wieczorá doczekász. Kiedy się spać kładziesz, nie obiecuy sobie że drug ego dniá dożyiesz. á wten sposob wolne od grzechow záchowász Sumnienie twoie (*S. Aug. de Salut. doct. C. 39.*)

VI. Od S. Tomászá idźmy do B. Dydaká iemu miłego, o ktorym w Uwágách Piątk: n. X. namieniło się. Ten widząc bliską godz. smierci uprászáło Hábit, w ktorym miáł bydź po-

grżebiony, á otrzymáwszy, gdy się weń ubrał, upraszał znowu áby mogł ná ktory czas sam zostawać; czego gdy mu dozwolono, wstáwszy z łożká u nog swego Krucyfixá klęcząc y łzámi się záláwszy Duchá P. Bogu oddał z zwnieśionemu ku Niebu Oczámi: (*Centur.4 C.18.*) Náuczył się podobno od Oycá swego S. Augustyná: krzyż iest prawdziwą do Nieba drogą, przez ktorą nás ludzi Chrystus po upádku do Niebieskiego Oyca Swego wywyższył (*S. Aug: de Catechis:*) Opuszczáy zátym Swiát, yuciekáy do drzewá Krzyżá, nie lękáy się gwáłtowney burży, Swiátá tego grzechow potoku, gdyż niegdy nie zginiesz, poki cię to drzewo unośić będźie. (*S. Aug: L. 4. Virt. Charit.*)

VII. Bło. Arnoldus *Raimundi* będąc bliski śmierci, gdy *None* z wielkim odprawił nabożeństwem, oddaiąc Brewiarz służącemu sobie Brátu rżekł: *Nieszpor z Aniołami odprawię w Raiu* potym przy rzewliwych łzách y cáłowaniu Krucyfixa pod czas Nieszporu Swiątobliwie skonał. (*Hoyerus in vita*

tá *Chryſti*) Modlitwá ktorá z Czyſte-
go pochodzi Serca ieſt podobná do
Codziennego kadzidła, ktory od Oł-
tárżá S. wzgorę wſtępuie. Nic przyie-
mnieyſzego ieſt Panu Bogu nad tę
wonność. Ták wſzyſcy ludzie won-
nieć powinni żeby prawdziwie wierne-
mi byli (*S. Aug: in Pſal: 140*)

VIII. Błog. CHRYSTYNA *de Cruce*
poſpieſzywſzy w młodości ſwoiey do
Naſzego Zák. ná záchowánie duſzy, y
Panieńſkiey czyſtości, oſobliwy zá-
wſze miáłá áffekt ku Przenáydoſtoy:
MARYI Pánnie w ktorey Imię czar-
ta w poſtáci ſmoka páſkiem S. od ſie-
bie odpędziła. Z Rozkazu teyże inne
Sioſtry we mgnieniu oká nauczała do-
ſkonále czytáć. Miała dar Proroctwa,
y śmierć ſwoię przepowiedziáła. Przy
ſmierci od S. O. Auguſtyna y innych SS:
N: Zakonu nawiedzoná była. Umárłá
R. P. 1310 d. 4. Stycznia, y rożnemi
słynie cudámi. Od, Nieczyſtego żyćiá,
Niewiáſty gdy beſpiecznie ná twárz
B. Chryſtyny pátrżáłá, twárz odwro-
ciłá iákby żyiącá, przez co támtá zá-

wstydzona náwrociłá się. [*Nævius, Curtius in Vita. Compend. fol. 362.* Wiedzcież Bráćá mili, że Pánieńská czystość wiele u Bogá otrzymáć może, gdyż jey Sędziá także Panna iest (*S. Aug. Serm: 119. de Temp*) Jako się wstydzicie ręce wásze y twarż przed inszemi ludźmi gnoiem y błotem mázać; ták wstydcie się w oczach Boskich dusze wasze brzydkością nieczystych spraw y myśli szpecić (*Idem Serm: 17. in Chor.*

IX. B. Alexánder *Oliva de Saxoferrato* w R. 3. wieku swego utonąwszy (gdy Mátká ślub uczyniłá Mátce Boskiey go oddáć do n. Zák.) ożył. Záczym R. P. 1413. do Zákonu wstąpiwszy wkrotce dlá cnor y náuki *Xiazeciem uczonych y wzorem bogoboynych* názwány. W Kázániách y inszych sprawách osobliwie pomnażáł Honoru MARYI. R. P. 1459. Zostáł Generáłem cáłego Zák. R. P. 1460 od Piuszá II. uczyniony Kárdynáłem tit. S. Susánnæ. Alec Honory nieodmieniły w nim cnoty iż Pamiętał na Segułę S. O. Aug. *Im wyższe mieysce na ktorym stoisz.*

ſtoiſz. tym wiekſze upadku niebespieczeń-
ſtwo. Przed śmiercią często do ſiebie
mawiał: *Alexandrze iakże ci ſie bedzie*
powodziło po tym życiu: Teſtament ie-
go był ten *Ducha dawno oddałem Bo-*
gu, Ciało pochowaycie gdzie ſie O. S. Pa-
pieżowi bedzie podobało. a po Domowy h
moich pragne aby bogoboyne prowadzil'.
życie. Spytany czylibyſię nie lękał śmier-
ci? odpowiedział: bynaymniey, gdyż
idę na weſele. Umarł zatym Swiat o-
blıwie R. P. 1463. wieku ſwego 56. d.
21. Lip. Odpoczywa w Kościele S. Aug.
w *Rżymie.* Po smierci znaleźiono w
ſkrytym pokoiu Trumnę w ktorey on
był (tym ſposobem śmierć ſobie przy-
po inaiąc) odmalowany, z napiſem:
W wſzyſtkich ſprawach twoich pamietay
na oſtatnie rzeczy a na wieki nie zgrze-
ſzyſz (Cruſen. L. 3. Cap. 27. Pámphil.
Primas Auguſt: L. 5. C. 4. Compend.
fol. 52.) Nieprzychodzi żáden do Chry-
ſtuſá, tylko od niego pociągniony.
Strzez ſię dowiádywáć czemu pociągá
tego? átego nie? ieżeli nie chceſz błą-
dzić y owſzem pámiętáy ieżliś od nie-
go

go nie pociągniony, pros ábyś pociągnionym został. *S. Aug: Tract. 6. in Joan:*) gdyż dáry y łáski Boskie pochodzą z jego głębokiego Sadu, zádziwić się nád tym możesz, ále nigdy niezgruntuiesz (*S. Aug: Serm: 12. de Martyr*)

X. B. JZAIASZ *Boner* Polak gdy wstąpił do Zakonu naszego przy Krakowie na Kazmierzu w Klasztorże S. Kátárzyny Cnoty y Umieiętnośc w nim o rowność certowały. Osobliwie zaś stárał się o Jmię y tytuł sługi Nayświętszey MARYI Pánny. Zá iego stárániem Obraz teyże Náys: Máryi P. także y Paná Jezusa miłosiernego na murże w Kroczganku odmalowany. Przed ktorym B. Jzaiasz całe dni y nocy trawił na modlitwie, y częstokroć nadzwyczaynym Swiátłem otoczony bywał od Ziemie podniesiony miłym śpiewaiac głosem: *Ave Regina Calorum Ave Domina Angelorum &c. Witay Krolowa Nieba, witay Anio ow Pani &c.:* gdy się czásu iednego przed wspomnionym Obrázem Nays: Maryi Panny według

dług zwyczaiu swego modlił w niesiono do Kościoła umarłego do pogrzebu. Widząc umárłego pokrewni, S. Męża poczęli prosić aby wzywał przyczyny Náyś: Maryi Panny żeby temu umarłemu przez jey Zasługi znowu Zycie przywrocono. Przymusili go, że znimi iść musiał, aż do Trumny, (tak wielka ich wiara była) Wziąwszy tedy B. Izaiász za rękę umárłego obrocił oczy swoie ku temuż Obrazowi mowiąc: *Monstra te esse Matrem Marya pokaż się bydź Matką!* ali ści powstał umarły y ożył. Kiedy przyszedł koniec życia Jego pokazáła się mu Nayś: Marya Panná, z wielu Swiętemi Patronami Polskiemi y radosnemi rzekła słowy *Ciesz się y raduy Izaiaszu, boć wzywam cie na gody Syna mego.* Potym oznaymił Braci dzień y godzinę Zeyścia Swego z tego Swiata, ktore było dnia 8. Lutego Roku Pańskiego 1471. wtych słowach: *W rece twoie Panie JEZU Chryste, y Nayświetszey MARII Panny polecam dusze moie* (*Torell Centur.* 4. *C.* 2. *Curtius &c.*)

Staray

Staray się także dobre doczesne prowadźić życie, bo kiedy to w uczynku znaydzie się dobre y w záplacie będzie błogosławione: ieżeli zaś wymawiasz się dobrze czynić, z iaką śmiałością odważasz się zapłáty żądać? bo ieżeli do Chrystusa rzec niemożesz: uczyniłem, co roskazałeś; pod iaką zasłoną rzeczesz; day mi co obiecáłeś? (*S. Aug: Serm: 10. de Resur. Dom:*)

XI. B. Vitus w *Waradynie* w Węgrzech z Krolewskiey krwi pochodzący żył w Zákonie nászym, w takiey Swiatobliwosci, że po Smierci, gdy do Jego grobu umarłego Człowieka Ciało wprowadzono y iego się dotknęło, záraz (na wzor Elizeuszá Proroka) ożyło. Tákze całe Krolestwo od morowego powietrzá nieraz przyczyną swoią uwolnił. Zszedł z tego Swiata R. P. 1292. *Crusenius P. 3. C. 3. Bzovius Tom: 13. Annal: Ann: cit. Torell: &c.)*

O! gdy by my Chrześciánie tak kochali żywot wieczny, iako niektorzy slepi ludzie doczesny y przenikaiący? co nie czynią dla unikania niebespieczeństwa

śmier

śmierći? daią wszystko, odrzucaią wszystko od siebie, y wierzą że lepiey żyć w ubostwie, aniżeli prędzey umierać. Przeciwnie zápisuie nam Bog barzo máłe szrodki do otrzymaniá wiecznego y trwaiącego Żywota, a my wymawiámy się ich záżywać? (*S. Aug: Tract: 4. 7. Joann:*)

XII. B. Klemens *de Auximo* Generał Zak: S. Aug. Honor Boski y Maryi osobliwie pomnażał. R. P. 1287. wysłał do ziemi S. na opowiadanie wiary S. 20. zacnych Kaznodzieiow N. Zak. R. 1290. odprawił Kapit: Generalną *w Ratysbonie* z B. Aug: *Nowellem* y B. Egidiuszem *Kolumna* &c na pomnożenie Zakonu. Wystawiáł rozmaite Klasztory na Honor Maryi. Umarł za tym po wielkich pracách *w Brennesi* R. P. 1291 d. 8. Kwietnia. Zaraz po Smierci u Ciałá jego wielkie dziáły się cuda. Policzony między BB: od Klem: XIII. R. 1763. (*Crusenius p. 3. c. 6. Bzov: A. 1290. B. Jord. de Sax Vit. FF: L. 2 C. 4. Seripandus.*) Niewierz, że niepodobna przy wielkich zabawách

Zba

Zbáwienia doſtąpić; gdyż nikogo od Kroleſtwá Niebieſkiego nie exkluduia, chybá że ſię go ſam pozbawia. Pytaſz kto ſię ſam pozbawia? odpowiadám: że ten, ktory w takich uczynkach y zabawach ſię ćwiczy ktore od Nieba Zaſługuią ábyś był oddalonym (*S. Aug: Serm: 16. de Commun:*).

XIII. B. Ján *de Ariete* przez całe życie ćwiczył ſię w pokorze wſzyſtkim usługuiąc w Klaſztorże Zákonnikom, á do wſzyſtkich Mſzy SS: codzień Kapłanom; przez co otrzymáł łaſkę czynienia wielkich cudow. Przed śmiercią obaczył podczas Mſzy S. iáſny nad Ołtárzem promień, y słowik uſiadłſzy przez kilka dni ná oknie iego wdzięcznie śpiewaiąc wzywáł go do Raiu. (*Compend. fol. 349.*) Náuczcie ſię odemnie mowi Chryſtus, nie Swiat ſtwarzać, nie to wſzyſtko, co widome y niewidome, z niczego wyprowadzáć; nie umarłych wſkrzeſzáć, álbo wielkie cuda czynić; ale żem ieſt cichy, y pokornego ſerca; á tak znaydziecie odpoczynek duſzom wáſzym (*S. Aug. Ser. 10. d. Verb. D.*)

XIV.

XIV. Pewny Laik N. Zak. zwykł wszystkie Uroczystości Zbawiciela P. y N. Maryi P. nabożnie obchodzić, obrazek każdey uroczystości na Ołtarzyku swoim przypinaiąc a tám bawić się rozmyślaniem. Do Festu N. Maryi P. przez pewne dni po 1000. *Zdrowaś* &c. klęcząc, odmáwiáiąc, á do WW: SS: przez dni 8. na postách, niedospániu, Modlitwie czynił przygotowanie. Miał zátym dar łez podczas Mszy S. Umarł też w dzień WW: SS: ktorych tak czcił żyiac; A oznaymił o wieczney swoiey Szczęśliwości po śmierci (*B. Jorda: L. 2. C. 17. Vit. FF:*) ieżeli także prágniesz nágotować ieszcze natym Swiecie odpoczynek duszy twoiey? kochay, y staray się iedynie oto, co ci żáden człek wziąść y ukráść niepotrafi (*S. Aug: in Psal. 7.*)

XV. Pewny Brát w Zákrystyi pilnie usługuiacy, zdrowym będąc wyspowiádawszy się o wszystkie prosił Sákrámentá, ktoremi opátrzony, záráz P. Bogu duchá oddáł (*B. Jord. L. 2. C. 23.*) spowiádáy się y wyznáwáy grzechy twoie, bo

bo záwſze w ſobie co godne go ſpo- wiedzi znáydzieſz. Wierż mi że práwie niepodobná, ábyś przez czás iáki żył, nic nienágánnego nie máiąc w ſobie (*S. Aug: in Pſal. 99.*

XVI. B. Ián *Chryſtus* ſmiertelnie ſłá- by upráſzáł o Mſzáł, gdzie czytáiąc Páſſya według S. Łukáſzá w tych ſło- wách *W ręce twoie Panie polecam Ducha mego* ſpuściwſzy ná Xięgę głowę mi- le w Pánu záſnął. (*Hoyerus in vit.*) SS: Słudzy Boſcy obieráią we wſzyſtkich ſpráwách lepſze, ty ſám grzeſzniku ſzukáſz we wſzyſtkim, co dobre ieſt. kiedy wioſkę kupuieſz, ſzukáſz dobrey: kiedy Zonę poymuieſz, ſzukáſz ſpokoyney. Coż ſię dzieie, że iedynie złe życie obieráż? co ci życie twoie złe- go uczyniło, że one ſzczegulnie złe mieć prágnieſz? o! nieſzczęſny czło- wiecze wſzelkie dobrá názywáſz, y prá gnieſz by dobre były. ciebie záś ſáme- go złym y niecnotliwym? (*S. Aug. ſerm. 16. de Verb. D.*

XVIII. w Kláſztorże *Fontaneto* w Burgund: ták rozmiłowáł ſię życiáy

Xiąg

S. Auguſtyná, Hugo uczony Zákonnik że oprocz niego nic czytáć niemogł. Umárł zátym w dzień tego S. Oycá, A drugi Zákonnik widział S. Auguſtyná żez wielu SS: ſtroynie ubránemi w iáſnośći duſzę Hugoná, záprowádził do Niebá. (*Lancil. in Vit. S. Aug. L. 3. C. 12.*) Nie ieſt poſpolitá umieiętność, że tego náśláduiesz; ktory umieiętnośćią udárowány ieſt, gdyż ten má oczy poznáwáni á, ty zás miey oczy uwierżenia (*S. Aug: in Pſal. 36*). Y kocháy prawdę bez pychy, broń ią bez záwziętośći (*S. Aug: l. 1. contr. Pſetil. C. ult.*) Gdyż káżdá prawdá od kogokolwiek wymowioná, z łáski Bożey poczatek bierze (*S. Aug. Epl. 28.*) y do wieczney nieſtworzoney prawdy wiedzie.

XVIII. B. Ián *de Saldanna* czcił oprocz N. MARYI P. y S. Iáná Chrzćićielá, (w ktorego też wigilyą R. P. 1600 iako mu obiáwiono było) SS: Sákrámentá przyiąwſzy wpádłſzy wzáchwycenie, záwołáł *zkąd mi ta łaſka że Matka Pana moiego z S. O. Aug: do mie grzeſznika przychodzi?* ſkonáł (*Brull. L.*

12

12 *C. 3. n. 1. Hist: Peru.*) Nie możesz do Niebá przyiść, chybá że będziesz pociągniony, ten gwáłt ſtáwá ſię Sercu twemu, ále nie ciáłu. Nie poymuiesz to? więc wierż a przyidzieſz; kocháy a będzieſz pociągniony. Nierozumiey o twárdym gwałcie, boć ſámá ſłodkość cię pociągá [*S. Aug: Ser. 2. d. Verb. D.*)

XIX. B. Iuſtyná *de Mediolano* miáłá od inſzych Sioſtr oddálone mieſzkánie cierpiąc ſuchoty, y ták przez 30. lát gotowáłá ſię do śmierci we dnie y w nocy ná modlitwie klęcząc przed Obrázem N. M. Pánny, ſnu tylko ſpuściwszy ná pierſi głowę zażywáiąc. Przed y pod czás Smierci Iey ſłyſzáná Anielſká melodyá, ktorá oráz z życiem B. Iuſtyny uſtáwáłá y coráz wyżey ſłyſzáná byłá áż ſię ná oſtátku z tą S. duſzą w Niebie ukryłá. Między Męczennikámi z piękną pálmą dlá 30. lát cierpliwości widziáłá Ią B. Weronicá *de Binaſco* (*Elſſius: L. 3.*) Bog dopuſzczá że y pobożni pokuſę cierpią, gdyż cnotá przez to doświádczá ſię. Y ieſt dáleko ſłáwnieyſze zwycięſtwo że ſię pokus

kus pokonało;ánizeli, że się nigdy poku sy nie znáło (*S. Aug: l. 11. de gen. C. 6.*)

XX. B. Mágdálená názwaná *Piękna* zácnego Urodz. w *Nangazaqui* przyięłá Hábit Zák. N. w stánie Tercyárskim. Náuczáłá wiáry S. dzikich mieszkáńcow gor Iápońskich. strofowáłá śmiáło o okrucieństwo nád Chrześciány *Windonna* Tyranna. Zaczym wskazano Ią na męki. Obnażono, na źiemi rozciągniono, wodą przez usta napełniono, y znowu gwałtownym ciężárem tęż wodę z niey wyciśniono; potym wbito ostre ciernie y kolce za paznogcie S. Pánnie, na ostatek zawieszono Ią nad śmrodliwą kloaką głową na doł tam żyła dni 14. wzywaiąc P. Boga y Mátki Iego, y ták od niesłychanych mąk poszła odbierać wieniec zwycięstwa do Nieba R. P. 1634. Tym sposobem Tomasz *de S. Augustino* zninszemi trzema N. Zak A potym przez L. 3. nád 500. OsobPasek S. noszacych, poległo w *Japoniy* dlá Chrystusá (*HerL. M. &c.*) Znoscie mężnie wszelkie doczesne męki y nieszczęścia, aż przyidzie obiecaná

szczę

śliwość. Niechay złośliwi dokázuią, iák im śię podobá; wszák też wtym życiu stán spráwiedliwych umártwionych lepszy iest, á niżeli niespráwiedliwych morderców, gdyż im bárdziey nánich nástępuią, tym obficiey odbiorą zápłátę y chwálebną koronę [*S. Aug. L. d.ver. Innoc. C. 94.*]

XXI. BB. Fránciszek *de Jesu* y Wincenty *á S. Antonio* w *Womur* na Wyspách *Philippinskich* wiárę S. opowiádáiąc byli okrutnie męczeni. Goraco Siárczystą polewáno ich wodą áż ciáło opádáło; ágdy śię zgoiły rány znowu ná te wzięto ich męki. Wincenty zá 5. razem skonáł, á Fránciszek 7. rázy wytrzymáwszy dostáł śię ná wolność, potym R. P. 1632. d. 3. Sept: w *Japoniy* będąc Prowincyáłem dlá wiáry S. żywo spálony. (*Herre. L. F. V.*) Cáły Swiát iest ognistym piecem P. Bogá, w ktorym spráwiedliwy iest złotem, grzesznik słoma, prześládowániá ogniem, Bog rzemieślnikiem. Spráwiedliwy Chwali Bogá, y ták iáśnieie złoto: grzesznik złorzeczy Bogu, y ták słomá

w dym

w dym idzie; patrz iáko przy iednym ogniu ieden iest oczyszczony, drugi odrzucony; Bog záś w obudwuch odbierá chwáłę, *S. Aug. ser. 110. de divers.* (*Cap. 7*)

XXII. Alipius *de S. Iosepho* zostáiąc w niewoli Tureckiey *w Trypolu* odstąpił wiáry; alec wkrotce náwrocony spowiedź uczyniwszy y Sákr: SS. przyiąwszy piękne o wierze S. miáł kazánie potępiáiąc Máchometá; záczym z roskázu Baszy wszystkie mu połamano kości y w morze go wrzuc no, á gdy ztamtąd ieszcze żywy ná brzeg wypłynął, od Turkow był zákámienowány, á potym Ciáło spálone R. 1545. d. 17. Lut. ostátnie Iego słowá były *Iezus Márya, Katarzyna*. Ná tym mieyscu przez 5. nocy wielką widywáno świátłość. (*Iorell. Centur. 6. c. 99.*) Bog iest gotow odpuszczać ci, ábyś tylko odpuszczenia żądał: stáray się więc nietaić się z grzechámi; ále owszem publicznie one wyznáć. (*S. Aug. in Psal. 50. ser. 7. d. Vrb. D.*)

XXIII. W. Ján *Almaraz* przed śmiercią bywszy w záchwyceniu záwołáł. A mam że iá pość do Czyscá o Pánie! do czyscá? bądź záwsze pochwálon boć iest mieysce pokoiu, á zátym wesoło umárł (*Brull, Hist. Peru. l. 18. c. 4.*) Wystrzegay się zá nic mieć grzechy, że nie wielkie álbowiem są kroplámi desczu, ktore nápełniáią wod strumieni, y obalaią tákże wielkie cnot drzewá rázem z korzeniami ná ziemię. (*S. Aug serm. 244.*)

XXIV. Rożni OO. N. Zák. w rożny sposob oszczęśliwą śmierć żyiąc stáráli się. B. S. Przeor Klásztoru *de Cora* ustawicznie opowiádáiąc słowo Boże (*Elss. L. S.*) B. Tomász *de Arimino* miłosierdziem ku ubogim (*Compend. fol. 151.*) W. Thomasz *de Iesu* wykupuiąc więzniow sam w więzieniu. (*Elss. L. 7.*) W. Michał *Ramirez* słuchaiąc grzesznikow spowiedzi (*Elss. L. M.*) Także W. Ján *Morexon* (*idem*) W. Jan *Ramirez* Bałwány krusząc, Tygrissy ktore

lud czcił w Peruwiy zá Bogow gubiąc. (*Brull. L. 5. c. 8. Hist. Peru.*) Cornelius *de Bye* z niebespieczeństwem życia szukáiąc niewiernych, dwá rázy na dzień Mszą S. odpráwuiąc, 3. rázy kázuiąc (*Cangius*) B. Didacus Herrera sámego siebie dlá dostánia się ná náwrocenie Pogan do Chiny, w niewolą przedaiąc (*Maigr in Martyrio grap.*) W. Jan *Puteanus* zbior umieiętności y świątobliwości wszystk będąc w Affektach ku Bogu, temi podniosszy ręce ku Niebu przytomnych Bráci błogosławił słowy: *O Troyco Przen. Iedyny Boże, S. Márya, S. Krzyżu y WW. SS. Pan osobliwie S. Piet. S. Paw. y WW. SS. Ap. S. Fábia. S. Sebast. y WW. SS. MM. S. O. August. S. Mikoł. z Tol. y WW. SS. Wyzná S. Anno, S. Moniko z WW. SS. PP. y Wdow: błogosłáwcie razem ze mną temu Zgromadz. aby Niebieskiey dobroci y łáski ná wieki záżywáło Am.* A potym mowiąc *Chw. Oycu &c.* P. B. Ducha oddał. d. 16. Jan: R. 1623. (*Elss. l.*) Żadna rzecz nie trwá długo ktora doczesna iest. Ktoż iest ták umieiętny, żeby dzień wczorayszy przywrocił? Dniá dzisieyszego, iutrzeyszy połknie, że tákże zginie. Więc tych máło dni nászych, ták záżywaymy, ábyśmy do nieustáiących dni szczęśliwey wieczności doszli. (*S. Aug. Tract. 43. in Ioan.*)

XXV. B. Weronica *de Binasco* gdy uprászałá N. M. P. o tę łáskę aby się mogłá náuczyć czytáć trojakie A. białe, czárne, y czerw: ukázała iey Mátka B. mowiąc: Naucz się tych liter á będziesz doskonále umieiętna, w białym A. náucz się Pánieństwa zachowáć w całości, w czárnym A. Náucz się záwsze myśleć o śmierci, w czerw: A. rozpámiętyway mękę Náym: Syná mego. Czego przestrzegaiąc B. Weron: do wielkiey przyszłá świątobliwości. (*El. L. K.*) O Boże iák wiele w umieiętnościách biegli nie podobáią się tobie! o nieszczęśliwy człowiecze ktory chcesz wszytko wiedzieć, á Bogá nie poznawasz! o szczęśliwy ktory poznawász Bogá, chociáż nic innego nie poznawász. (*S. Aug. l. 5. Conf. c. 4.*)

XXVI. B. Hermannus *de Halla* z nápomnienia N. M. P. w Zákonie N. czystość poślubił P. B. Wpadłszy w záchwycenie smákowitym iákimsi trunkiem od teyże N. M. P. nápoiony, wszelkich nátychmiast został náuk skárbem nieprzebránym. Po wielkich zátym dlá Honoru Máryi prácach kázawszy sobie czytáć Pássyą według *S. Mar.* w tych słowách: *Iezus wołaiąc wielkim głosem oddał ducha*, świątobliwie skonał R. 1334. d. 3. Marcá przed y po śmierci cudami wsławiony. (*Dielm. in Vita*) Nie żáłuy tego że się poślubiłeś Bogu, owszem raduy się, że ci iuż nie wolno, co ci przedtym podobno z twoią szkodą było pozwolone; bo wierz, że szczęśliwą nazwáć należy potrzebę, ktora cię záwsze do lepszego y doskonalszego nápomina; ten użyczy pomocy, ktory ślubow pragnie y żąda. (*S. Aug. Epl. 45. de Arment.*)

XXVII. B. Jan *Estremoz* poślubiwszy w młodości czystość swoią N. M. P. gdy wkrotce zámyślał o Małżeństwie, pokázała mu się N. M. P. mowiąc: *Iánie á ráż to obietnica t[w]oia, ktorą mi wiecznie służyć obiecałeś? dokądże spieszysz? dlaczegoinszey Oblubienicy szukasz? czy pięknieysza albo bogatsza niż ia? czy wspołmieszkanie z nią iest uczciwsze nad miłość moią? idź do domu mego, á służ mi w Zakonie moim przez cáłe życie.* Y zaraz świát pożegnał, w Zák: N. żył świątobliwie y dokonał. (*Elss. L. I.*) Káżdy niech obiecuie co chce; ále przytym niech uważá, áby to, co obiecał, státecznie dotrzymał; bo kto obiecuie á niedotrzymuie, iest káry godzien (*S. Aug. in Psal. 75.*)

O Szczęśliwi SS. Boży (*zwłaszcza ktorych Imiena tu wyrażone*) ktorzyście przepłynęli morze tey śmiertelności, y záfłużyliście przyiść do portu wiecznego bespieczeństwá, proszę was przez miłość wászę zabiegáycie rozlicznym nędzom naszym, ábyśmy zcáłym okrętem y kupią, ná brzeg wiecznego zbáwienia, odpoczynku y pokoiu przepráwić się mogli. Amen. (*Ex Medit. S. Aug. C. 24.*)

Omnia judicio S. M. Eccl: subjecta sunto.

REGESTR.

F.

G.

H

I.

K.

N. M.

Pan.

Omyłki Drukowe (bez ktorych prawie żádna Xiążká) *racz sam poprawić Łáskawy Czytelniku. A ieżeli ść się niepodoba tá moiá prácá, ukaż się z doskonálszą, á bywáy zdrow.*

Ad M. D. G. B. V. M. H. OOq; SS: Cultum ac Venerationem.